

DANIEL PENNAC

SİLAHLI PERİ

Fransızca'dan Çeviren:
Selda Arkan

BELLEVILLE'de kış. Beş kişi vardı. Buz tabakasını da sayarsak altı. Hatta Ufaklık ile beraber fırına giden köpeği de sayarsak yedi. Saralı bir köpekti, dili de yandan sarkıyordu.

Buz tabakası Afrika haritasına benziyordu, yaşlı hanımın geçmeye başladığı yolun üstünü tamamen kaplıyordu. Evet, buz tabakasının üstünde bir kadın vardı; ayakta, çok yaşlı, sarı. Milimetrik bir dikkatle sürüdüğü terlikleriyle ilerliyordu. Kulağında bir işitme aleti, omuzlarında eski bir şal vardı, içinden pörsük bir pırasanın çıktığı bir sepet taşıyordu. Terliklerini sürüye sürüye ilerleyerek, Afrika şeklini

metis polisiye

Daniel Pennac SİLAHLI PERİ

Daniel Pennac 1944 yılında Kazablanka'da doğdu. Babasının sömürgelerde subay olması nedeniyle çocukluğu yolculuklarla geçti. Küçük yaşta verildiği yatılı okulda tüm zamanını okuyarak geçirdi. 1970 yılında Fransızca öğretmenliğine başladı, Paris'in bir banliyösü olan ve yazdıklarına esin kaynağı oluşturan Belleville'e yerleşti. Kışla yaşantısı ve askerlik üzerine olan ilk kitabı *Le Service Militaire au service de qui?* (Askerlik Hizmeti Kime Hizmet Ediyor?) 1973 yılında Editions du Seuil tarafından yayımlandı. Siyasal temaları işleyen iki kitap daha (*Les Enfants de Yalta* - Tudor Eliad ile, Lattès, 1977 ve *Pere Noel* - Tudor Eliad ile, Grasset, 1979) yazdıktan sonra, kendi deyimiyle "anamlı" kitaplar yazmayı bırakarak, 1982 yılında Nathan Yayınları tarafından yayımlanan *Cabot Caboche* adlı anlatısıyla çocuk edebiyatına yöneldi.

1982'den bu yana çocuk kitapları (*L'œil du Loup*, Nathan, 1983), polisiyeler (*La Vie Duraille*, Fleuve Noir, 1985), "masumiyetin ta kendisi olan ancak yine de başkentteki polislerden yakayı sıyırmayı beceremeyen" Benjamin Malaussene'in maceralarının anlatıldığı bir dizi roman (*Au Bonheur des Ogres*, 1985 [*Gulyabaniler Cenneti*, 1997, Metis]; *La Fée Carabine*, 1987 [*Sıahlı Peri*]; *La Petite Marchande de Prose*, 1989, Folio) yazdı (Metis'ten yayımlanacak). Yazdığı polisiyelerle Reims Kenti Polisiye Roman Ödülü'nü (1985), Grenoble Kenti Polisiye Roman Ödülü'nü (1987), *La Petite Marchande de Prose* adlı romanıyla 1990 Inter Kitap Ödülü'nü aldı. 1995'te Gallimard'dan çıkan *Monsieur Malaussene* (Bay Malaussène) ile Malaussene dizisini sürdürdü.

Pennac, 1997 yılında Gallimard'dan çıkan ve büyüklerin yerini alan çocuklara dair bir öykü anlattığı *Messieurs Les Enfants*'dan sonra, 1998 yılında yayımladığı *Des chretiens et des Maures* ve 1999 yılında yayımladığı *Aux fruits de la passion* ile Malaussene ailesinin maceralarını anlatmaya devam etti.

Metis Yayınları, yazarın polisiye kitaplarının yanı sıra, *Roman Gibi* (*Comme un Roman*, 1992; Metis, 1998) başlıklı yapıtını da yayımlamıştır.

Metis Yayınları
İpek Sokak 9, 80060 Beyoğlu, İstanbul

Metis Edebiyat
Silahlı Peri, Daniel Pennac
Fransızca Basım: *La fee carabine*,
Gallimard, 1987
© Editions Gallimard, 1987
© Metis Yayınları, 1996
Birinci Basım: Nisan 1999

Yayın Yönetmeni: Müge Gürsoy Sökmen
Yayıma Hazırlayan: Kaya Şahin
Kapak Tasarımı: Semih Sökmen
Kapak Resmi: Tardi

Cet ouvrage, publié dans le cadre du programme de participation à la publication, bénéficie du soutien du Ministère des Affaires Etrangères, de l'Ambassade de France en Turquie et du Centre Culturel et de Coopération Linguistique.

Çeviriye ve yayına katkı programı çerçevesinde yayınlanan bu yapıt, Fransa Dışişleri Bakanlığı'nın, Türkiye'deki Fransa Büyükelçiliği'nin ve Fransız Kültür Merkezi'nin desteğiyle gerçekleştirilmiştir.

Dizgi ve Baskı Öncesi Hazırlık: Sedat Ateş
Kapak ve İç Baskı: Yayıncılık Matbaacılık Ltd.
Cilt: Sistem Mücellithanesi

ISBN 975-342-232-6

DANIEL PENNAC
SİLAHLI PERİ

Fransızca'dan çeviren:

Selda Arkan

METİS YAYINLARI

"Ve kimse kimseyi kılıçla kurtarmadı. Bu, bizim, yani köpeğim ve benim için farklı bir şeydi."

Robert Soulat
(*İlkbahardan Öncesi*)

"Yaşlanmak, heyhat! diyordu babam, ama genç ölmek için bulduğum tek yol bu."

Sosyal Sigortalar'a

*Igor, Andre Vers, Nicole Schneegans,
Alain Léger ve Jean-François
Carrez-Corral için. Ve her kelimesi
Jean ve Germaine'in hatırasına.*

I
BİR GECE ŞEHİRDE

*Köpeklerin en sevdiği yiyecek
şehirdir.*

Belleville'de kış. Beş kişi vardı. Buz tabakasını da sayarsak altı. Hatta Ufaklık ile beraber fırına giden köpeği de sayarsak yedi. Saralı bir köpekti, dili de yandan sarkıyordu.

Buz tabakası Afrika haritasına benziyordu, yaşlı hanımın geçmeye başladığı yolun üstünü tamamen kaplıyordu. Evet, buz tabakasının üstünde bir kadın vardı; ayakta, çok yaşlı, sarsak. Milimetrik bir dikkatle sürüdüğü terlikleriyle ilerliyordu. Kulağında bir işitme aleti, omuzlarında eski bir şal vardı, içinden pörsük bir pırasanın çıktığı bir sepet taşıyordu. Terliklerini sürüye sürüye ilerleyerek, Afrika şeklindeki tabakada Sahra çölünün ortasına kadar varmıştı. Daha bütün güneyi, Apartheid ülkesini falan geçmesi gerekiyordu. Tabii, kestirmeden Eritre veya Somali'den de geçebilirdi ama su oluşunun içine denk gelen Kızıl Deniz fena halde donmuştu. Bu düşünceler, bulunduğu kaldırımdan yaşlı kadını seyreden yeşil kabanlı sarışının kafasından geçmekteydi. Sarışının güzel bir hayal gücü vardı. Birden, yaşlı kadının şalı bir yarasa kadanı gibi açıldı ve her şey hareketsizleşti. Dengesini kaybetmişti; yeneden kazandı. Hayal kırıklığına uğrayan sarışın dişlerinin arasından bir küfür savurdu. Birinin düştüğünü görmek onu hep eğlendirmişti. Bu onun sarı kafasındaki karmaşanın bir parçasıydı. Fakat dışarıdan bakıldığında bu küçük kafa mükemmel görünüyordu. Fırça gibi saçlarının arasında diğerlerinden daha uzun tek bir tel bile yoktu. Ama yaşlıları fazla sevmezdi. Onları biraz pis bulurdu. Tabiri caizse yaşlıları düşündüğünde aklına gelen ilk şey onların kirli çamaşırlarıydı. Tam yaşlı kadının bu Afrika buzulu üstünde düşüp düşmeyeceğini düşünmekteydi ki karşı kaldırımda iki kişi gördü, onlar da zaten Afrika ile ilgiliydiler: iki Arap. Kuzey Afrikalı yani, ya da Mağripli, nasıl tercih ederseniz. İrkçi görünmemek için onlara ne demesi gerektiğini bilemiyordu sarışın. Onun fikirleri açısından ırkçı görünmemek çok önemliydi. Cephe-den milliyetçiydi, Ulusal Cephe taraftarıydı ve bunu saklamıyordu da. Ama harekete ırkçı olduğu için üye olduğunun söylenmesini istemiyordu. Hayır, hayır, bir zamanlar ona dilbilgisi dersinde öğrettikleri gibi, bu bir neden değil, bir sonuçtu. Sarışın, Ulusal Cephe'ye bağlıydı, yani vahşi göçün tehlikeleri hakkında tarafsız olarak düşünmüş ve önce Fransız ırkının saflığı, sonra işsizlik, son olarak da güvenlik açısından

bunlardan, bu pisliklerden bir an önce kurtulmak gerektiği sonucuna varmıştı. (Sağlam bir siyasi görüş sahibi olmak için ortada bu kadar iyi neden varken bu görüşün ırkçılık ithamlarıyla kirletilmesine izin vermemek gerekir.)

Kısacası, yaşlı kadın, Afrika şeklindeki buz tabakası, karşı kaldırımdaki iki Arap, Ufaklık ile saralı köpeği ve sarışın... Adı Vanini'ydi, polis müfettişiydi ve özellikle Güvenlik sorunlarıyla ilgileniyordu. Bu yüzden o ve Belleville'deki diğer sivil müfettişler burada bulunuyorlardı. Bu yüzden kışının sağ tarafından kromlu kelepçeler sarkıyordu. Bu yüzden koltuğunun altında, kılıfının içinde sıkı sıkıya yerleşmiş olan beylik tabancası vardı. Bu yüzden cebinde muşta ve kabanının yeninin içinde bayıltıcı sprey vardı, nizami silahlara kendi yaptığı katkıları bunlar. Önce birini kullanıp sonra diğeriyle rahatça vurmak; bunu kendi bulmuştu ve işe yaradığı tecrübeyle sabitti. Çünkü ne de olsa ortada bir Güvenlik sorunu vardı! Bir aydan daha kısa bir süre içinde Belleville'de boğazlanan dört yaşlı kadın herhalde kendi kendilerini doğramışlardı.

Şiddet...

Evet, şiddet...

Sarışın Vanini Araplar'a doğru düşünceli bir bakış attı. Yaşlılarımı-
zı keçi gibi boğazlamalarına izin veremeyiz değil mi? Sarışın adam bir-
den gerçek bir kurtarıcı heyecanı duydu; karşıki kaldırımda hiçbir şeye
metelik vermiyormuş havasıyla, kendi garip dillerinde bir şeyler konu-
şan iki Arap ve bu kaldırımda, boğulurken imdat isteyen ele doğru Sei-
ne nehrine atlamak üzereyken içinizi ısıtan o güzel hissi kalbinde duya-
rak duran kendisi, sarışın müfettiş Vanini vardı. İhtiyara onlardan önce
yetişmek! Caydırıcı güç. Hemen uygulamaya geçti. Ve işte genç polis
bir ayağını Afrika'ya koyuyor. (Eğer günün birinde ona böyle bir yol-
culuk yapacağını söyleselerdi...) Yaşlı kadına doğru büyük ve güvenli
adımlarla ilerliyor. O, buzun üstünde kaymıyor. Ayağında, Yüksek As-
keri Hazırlık döneminden beri çıkarmadığı çivili postalları var. Orada,
karşıda duran Araplar'ı gözden kaybetmeden, buzun üstünde yürüyerek
yaşlı kadının yardımına gidiyor. İyilik. İçinde hissettiği tek şey iyilik
şimdi. Çünkü yaşlı kadının narin omuzları, birdenbire, Vanini'nin çok
sevmiş olduğu büyükannesininkileri hatırlatıyor ona. Ne yazık ki öl-
dükten sonra sevdiği! Evet, yaşlılar genellikle çok çabuk ölürlər, bizim
sevgimizin gelmesini beklemezler. Vanini hayattayken kendisini seve-
me fırsatı vermediği için büyükannesine çok kızmıştı. Ama neyse, bir
ölüyü sevmek hiç sevmemekten daha iyidir. En azından, titrek ihtiyara
yaklaşan Vanini böyle düşünüyordu. Sepeti bile dokunaklıydı. Hele

işitme aleti... Vanini'nin büyükannesi de hayatının son yıllarında sağır-
laşmıştı ve bu yaşlı hanımın şimdi yaptığı hareketlerin aynısını yapı-
yordu, yani kulağı ile yaşlı kafatasının saçları azalmış bölgesi arasında
bulunan küçük düğmeyi çevirerek sürekli olarak aletin sesini ayarla-
mak... İşaret parmağının bu bildik hareketi, evet tam tamına Vanini'nin
büyükannesini hatırlatıyordu. Sarışın adam şimdi sevgiden erimiş gi-
biydi. Neredeyse Araplar'ı unutmuştu. Söyleyeceği cümleyi kafasında
tasarlıyordu: "İzin verin de size yardım edeyim, büyükanne"; işitme
aletine giden bu ani sesle yaşlı kadını korkutmamak için, cümleyi bir
torun yumuşaklığıyla, neredeyse mırıldanarak söyleyecekti. Artık sırf
sevgi hissederek, ona sadece bir adımlık bir mesafeye gelmişti ki, yaşlı
kadın ona doğru döndü. Aniden. Parmağıyla onu işaret ediyormuş gibi,
kolunu ona doğru uzatıyordu. Yalnız, yaşlı kadının işaret parmağının
yerinde, Alman harbinden kalma, bir yüzyıldan beri modası hiç geçme-
miş, her zaman modern bir antika, hipnotize edici bir namlu ağzına sa-
hip, geleneksel olarak öldürücü bir silah olan bir P.38 uzanıyordu.

Ve yaşlı kadın tetiği çekti.

Sarışın adamın tüm fikirleri dağılıp kış havasında güzel bir çiçek
oluşturdular. İlk yaprak yere düşmeden önce yaşlı kadın silahını sepeti-
ne koymuş ve yola koyulmuştu bile. Patlamanın hızıyla kayarak buz
üzerinde bir metre kadar mesafe kazanmıştı.

Demek ki bir cinayet ve üç şahit. Yalnız, Araplar bir şey görmek istemedikleri zaman, hiçbir şey görmezler. Bu onların garip bir alışkanlığıdır. Kültürel bir şey olmalı. Ya da bizim kültürün çok iyi anladıkları bir parçası. Yani Araplar hiçbir şey görmediler. Belki de "Bam!" sesini bile duymadılar.

Geriye çocuk ve köpek kalıyor. Ama Ufaklığın pembe çerçeveli gözlüğünün ardından gördüğü tek şey, sarışın kafanın müthiş bir çiçeğe dönüşmesiydi. Ve bu da onu o kadar hayran bıraktı ki olanları bana, yani Benjamin Malaussene'e, erkek ve kız kardeşlerime, dört büyükbabaya, anneme ve beni satrançta mahvetmek üzere olan eski dostum Stojilkoviç'e anlatmak için koşu koşu eve geldi.

Bize ev işlevi gören eski hırdavatçının kapısı hızla açılıyor ve Ufaklık bağırma başlıyor:

"Hey! Ben bir peri gördüm!"

Bunu söyledi diye evdeki hayat durmuyor tabii. Bizlere Montalban usulü bir kuzu kolu hazırlamakta olan kız kardeşim Clara kadife gibi sesiyle soruyor:

"Öyle mi Ufaklık? Haydi anlat..."

Köpek Julius doğruca mama kabına bakmaya gidiyor.

"Gerçek bir peri, çok yaşlı ve çok sempatik!"

Erkek kardeşim Jerémy fırsattan yararlanarak ona taş atıyor:

"Ev ödevlerini mi yaptı?"

"Hayır, bir adamı çiçek yaptı!" diyor Ufaklık.

Kimseden bir tepki gelmediği için Ufaklık, Stojilkoviç ile bana yaklaşıyor.

"Gerçekten bir peri gördüm Stojil Amca, bir adamı çiçeğe dönüştürdü."

"Tersini yapmasından iyidir," diye cevap veriyor Stojil, gözlerini satranç tahtasından ayırmadan.

"Neden?"

"Çünkü periler çiçekleri adama dönüştürmeye başlarsa artık kırlara gidemeyiz."

Stojil'in sesi Londra filmlerinde gördüğümüz sisler içindeki Big Ben'in sesi gibi. O kadar kalın ki çevrenizdeki hava titreşiyor sanırsınız.

"Şah ve mat Benjamin, açıkça mat. Seni bu akşam çok dalgın görüyorum..."

Bu dalgınlık değil tedirginlik. Gözüm satranç tahtasında değil büyükbabaların üstünde. Günbatımı onlar için kötü bir saat. Uyuşturucu şeytanı tam bu saatlerde onları rahatsız etmeye başlıyor. Beyinleri o pis iğneyi istiyor. Dozlarını almaları lazım. Gözden kaybolmamaları gerek. Çocuklar da en az benim kadar durumun farkında ve her biri sahiplendiği kendi büyükbabasını oyalamak için elinden geleni yapıyor. Clara Montalban usulü kuzu kolu hakkında (eskiden Tlemcen'de kasap olan) Homurtu Dede'ye daha fazla ayrıntı soruyor. Orta ikiyi ikinci kez okuyan Jeremy, Molière hakkında her şeyi bilmek istediğini iddia ediyor ve onun büyükbabası yaşlı Risson (emekli bir kitapçı) biyografik ayrıntılarıyla sıralıyor. Hamile kadın koltuğunda hareketsiz duran annemin saçları, eski bir kuaför olan Berber Dede tarafından sürekli olarak yapılıp bozuluyor, Ufaklık ise (dört büyükbabanın en yaşlısı, 92 yaşındaki) Verdun'den güzel yazı sayfasını doldurmasına yardım etmesini istiyor.

Her akşam aynı şey: Verdun'ün elleri yaprak gibi titriyor ama küçüğünkiler onu dengeliyor ve ihtiyar, el yazısı harflerini Birinci Dünya Savaşı'ndan önceki kadar güzel yazdığına yürekten inanıyor. Aslında Verdun kederli, defterine tek bir isim yazdırıyor Ufaklığa: *Camille, Camille, Camille, Camille...* Bütün satırlarda bu var. Bu 67 yıl önce, insanların sonuncu zannettikleri bu savaşın sonunda, en son yayılım ateşte yani İspanyol gribi saldırısında altı yaşında ölen kızının adı. Verdun kendine iğne yapmaya başladığı zaman titreyen ellerini Camille'in hayaline doğru uzatıyordu. Siperinden dışarı atladığını, kurşunların arasından zigzag çizdiğini, dikenli telleri kestiğini, mayınlardan kurtulduğunu, silahsız ve kollarını açarak Camille'ine doğru koştuğunu hayal ediyordu. Böylece bütün Büyük Savaş'ı sağ salim geçtikten sonra, altı yaşındayken ölmüş, mummylaşmış ve kendisinin bugünkü halinden daha fazla buruşup kırışmış küçük bir Camille buluyordu. Şiringaya çifte doz.

Onu bizim eve aldığımdan beri iğne kullanmıyor Verdun. Geçmiş günler gelip de boğazına düğümlendiği zaman, gözleri yaşlı bir halde Ufaklığa bakıp mırıldanıyor yalnızca: "Neden sen benim küçük Camille'im değilsin ki?" Bazen yazı defterinin üstüne bir damla yaş akıtıyor ve Ufaklık "Yine leke yaptın Verdun..." diyor.

Bu o kadar yürek parçalayıcı ki, eski papaz, eski devrimci, işbirlikçi Vlassov ordularının ve Nazi takımının eski galibi Stojilkoviç, şimdi ise

Sovyetler Birliği'nden gelen turistler ve cumartesi pazar günleri yaşlı yalnız hanımlar için turistik otobüs şoförlüğü yapan Stojil, yani Stojil diyorum, boğazını temizleyip homurdanıyor:

"Eğer Tanrı varsa umarım iyi bir özürü de vardır."

Ama bu kritik akşam saatinde en büyük işi gören kişi kız kardeşim Therese oluyor.

Therese şu anda büyücü köşesinde oturmuş Kösele Dede'nin moralini düzeltmekle meşgul. İhtiyar Kösele bizde kalmıyor. O bizim Folie Rgnault Sokağı'nın eski ayakkabıcısı. Evi bizimkine bitişik. O hiç bulmuşmamış. Onunla koruyucu çalışma yapıyoruz. Çünkü o yaşlı, dul, ocuk-suz ve emeklilik onu deli ediyor, yani şıringacılar için mkemmел bir av. Bir dakika gözden kaırırsak, ihtiyar Kösele hedef tahtasına döner. Eski pabuçların arasında çalışarak elli sene geçirdikten sonra herkes tarafından unutulan Kösele, depresyonun diplerinde geziniyordu. Çok şükür ki Jremy alarm düğmesine bastı. "Dikkat!" Ve Jremy hemen Başkanların Başkanı'na (Kösele'nin titrek yazısını mkemmел taklit ederek) bir mektup yolladı ve aynı dükkânda elli sene çalışmasının dl olarak şehir Madalyası'nı istedi. (Evet, Paris'te bunun için size nişan takarlar.) Başkanların Başkanı O.K.! cevabı verdiği zaman Kösele'nin sevincini görecektiniz... Başkanların Başkanı ihtiyar Kösele'yi bizzat hatırlıyordu! Kösele, Başkanların Başkanı'nın hafızasında bir yere sahipti! Kösele Paris'in kutsal kaldırım taşlarından biriydi. Ne şeref! Ne Mutluluk!

Ama bu akşam, büyük günün arifesinde Kösele zor dayanıyor. Seremoni esnasında yeteri kadar iyi olmamaktan korkuyor.

Therese, ihtiyarın, önünde açılı duran elini tutarak güven veriyor:

"Her şey yolunda gidecek."

"Bir aptallık yapmayacağımdan emin misin?"

"Söylüyorum ya. Hiç söylediğimin yanlış çıktığı oldu mu?"

Kız kardeşim Therese Bilgi kadar katı. Derisi kuru, kemikli uzun bir vücudu ve pedagojik bir sesi var. Çekicilik sıfır noktasında. Onaylamadığım bir büyüyle uğraşıyor ama onu çalışırken görmekten de hiç sıkılmıyorum. Bizim eve ne zaman ii tamamen yıkılmış, hayattayken bile artık hiçbir değerinin olmadığına inanan bir ihtiyar gelse, Therese onu köşesine çekiyor, yetkisini kullanarak yaşlı eli kendi ellerinin arasına alıyor, paslanmış parmakları bir bir açıyor, buruşuk kğitlere yapıldığı gibi avuç iini uzun uzun düzeltiyor ve elin (yıllardır gerçekten açılmayan eller bunlar!) artık tamamen gevşediğini hissettiği zaman

konuşmaya başlıyor. Gülümsemiyor, pohpohlamıyor, onlara *gelecekten bahsetmekle* yetiniyor. Ve bu da onların başlarına gelebilecek en garip şey: Gelecek! Therese'in yıldız kümeleri de bütün kalpleriyle katılıyorlar bu işe: Satürn, Apollon, Venüs, Jüpiter ve Merkür küçük duygusal karşılaşmalar ayarlıyorlar, son dakika başarıları yaratıyorlar, yeni ufuklar açıyorlar, kısacası, onlara daha yolun sonuna gelmediklerini ispat ederek bu yaşlı gövdeleri yeniden canlandırıyorlar. Therese'in ellerinden her seferinde genç birisi ayrılıyor. O zaman Clara fotoğraf makinesini çıkartıp bu değişimi tespit ediyor. Ve bu yeni doğmuş çocukların fotoğrafları bizim dairenin duvarlarını süslüyor. Evet, benim yaşı belli olmayan Thérèse'im bir gençlik kaynağıdır.

"Bir kadın mı! Emin misin?" diye bağıyor ihtiyar Kösele.

"Genç, esmer, mavi gözlü," diye ekliyor Therese.

Kösele 3000 watt'lık bir gülümsemeyle bize dönüyor:

"Duydunuz mu? Therese yarın madalya töreninde hayatımı değiştirecek genç bir hanımla karşılaşacağımı söylüyor!"

"Yalnızca sizin hayatınızı değil," diye düzeltiyor Therese, "o *hepimizin hayatını* değiştirecek."

Thérèse'in sesindeki tedirginliğin üstünde muhakkak dururdum ama telefon çaldı ve üçüncü kız kardeşim Louna'nın sesini duydum:

"Eee?"

Annem (yedinci kez ve yedinci kez belirsiz bir babadan) hamile kaldığından beri Louna "Alo?" demiyor "Eee?" diyor.

"Eee?"

Anneme kaçamak bir bakış atıyorum. Koltuğunda oturuyor, karnıyla beraber, hareketsiz ve sakin.

"Bir şey yok."

"Bu çocuk daha ne bekliyor allahaşkına?"

"Diplomalı hemşire ben değilim, sensin Louna."

"Ama neredeyse on ay olacak Ben!"

Gerçekten de yedinci ufaklık, uzatmaları da fazlasıyla oynadı.

"Belki içerde televizyon seyrediyordur ve dünyanın aslında nasıl bir yer olduğunu gördüğü için acele etmiyordur."

Louna'dan kuvvetli bir kahkaha. Sonra yine soruyor:

"Ya büyükbabalar?"

"Dibe vurdular."

"Laurent, gerekirse Valyum dozunu iki misline çıkarabileceğini söylüyor."

(Laurent, hastabakıcı kız kardeşimin doktor kocası. Her akşam aynı saatte telefonumuzu çaldırıyorlar. Meteoroloji gibi.)

"Louna, bundan böyle onların Valyum'unun biz olduğumuzu Laurent'e söyledim."

"Nasıl istersen Ben, sırat köprüsünün üstünde olan sensin."

Tam kapatmıştım ki, telefon postacı gibi (yoksa tren miydi unuttum) ikinci kez çalıyor.

"Benimle dalga mı geçiyorsunuz Malaussene?"

Aman! Bu kızgın kaynana zırlıtısını tanıyorum. Bu Kraliçe Zabo, Talion Yayınevi'nin büyük başı, patronum.

"İki gün önce işe başlamış olmanız gerekiyordu!"

Bu tamamen doğru. Uyuşturucu bağımlısı büyükbabalar hikâyesi yüzünden, bulaşıcı sarılık bahanesiyle Kraliçe Zabo'dan iki ay izin kopardım.

"İyi ki aradınız Haşmetmeap, ben de tam sizden bir ay daha izin isteyecektim."

"Lafını bile açma. Yarın sabah tam sekizde bekliyorum."

"Sabah sekizde mi? Bir ay beklemek için fazla erken kalkmış olacaksınız!"

"Bir ay beklemeyeceğim. Yarın sabah sekizde burada olmazsanız, işsiz kaldınız demektir."

"Bunu yapamazsınız."

"Ya, öyle mi! Kendinizi bu kadar vazgeçilmez mi görüyorsunuz Malaussene?"

"Hiç de değil. Talion Yayınevi'nde vazgeçilmez olan bir tek siz varsınız Haşmetmeap! Ama eğer beni kovarsanız kız kardeşlerimi ve en küçük erkek kardeşimi, pembe gözlükler takan çok tatlı bir çocuğu, sokakta orospuluk yapmaya göndermek zorunda kalacağım. Böyle bir kötülük yaparsanız kendinizi affedemezsiniz."

Bana kahkahasını sunuyor. (Bir gaz kaçağı gibi tehditkâr bir gülüş.)
Sonra ara taksimi yapmadan:

"Malaussene, sizi günah keçisi olarak işe aldım. Benim yerime azar işitmek için para alıyorsunuz. Sizi çok arıyorum."

(Keçilik, evet benim işim bu. Resmen "edebiyat direktörü" ama aslında günah keçisi.) Hoyratça devam ediyor:

"Bu ek izni niye istiyorsunuz?"

Bir bakışla ocağın başındaki Clara'yı, Verdun'ün elindeki Ufaklığı, Jeremy'yi, Therese'i, büyükbabaları ve annemi, İtalyan üstatların elin-

den çıkma Meryem heykelleri gibi pürüzsüz ve parıltılı olan annemi kucaklıyorum.

"Ailemin şu anda bana çok ihtiyacı var diyelim."

"Ne biçim bir aileniz var, Malaussène?"

Annemin ayaklarının dibinde yatan Köpek Julius, sarkık diliyle inek ve eşek işlevini gayet güzel yerine getiriyor. Güzel çerçevelerinin içindeki büyükbaba fotoğrafları geleceğe oynuyor gibiler: hakiki birer büyücü kral!

"Kutsal Aile gibi bir şey, Haşmetmeap..."

Telefonun ucunda kısa bir sessizlik oluyor, sonra gıcırtilı bir ses:

"Size on beş gün daha veriyorum, bir dakika fazlası olmaz."

Kısa bir ara.

"Ama beni iyi dinleyin Malaussène: *izin aldığımız için Günah Keçisi olmaktan kurtulduğunuzu hiç sanmayın!* Günah keçiliği iliklerinize işlemiştir. Şimdi, şu anda şehirde işlenen büyük bir suça sorumlu aranırsa büyük bir olasılıkla bu siz olursunuz!"

Şehrin içinde, ayakta, gecenin eksi on iki derecesinde deri paltosunun içinde taşlaşmış, gözleri Vanini'nin cesedinin üstünde, Bölüm Komiseri Cercaire tam da bir sorumlu arıyordu.

"Bunu yapanı geberteceğim!"

Siyah bıyıklarının etrafındaki soluk acıyla tam da bu tür bir cümle söyleyecek cinsten bir polisti.

"Geberteceğim, bunu yapanı!"

(Ve gözlerini buzun karanlık aynasında yansıyan suretine sabitleyerek, aynı cümleyi tersinden tekrarlayabilecek cinsten bir polis.)

Ayaklarının dibinde, Vanini'nin silüetini tebeşirle yolun ortasına çizen üniformalı memur, çocuk gibi şikâyet ediyordu:

"Cercaire, buzun üstünde kayıyor bu!"

Cercaire kendine adıyla hitap edilmesini seven cinsten bir polisti. "Patron" denmesini istemezdi. "Sayın Bölüm Komiseri" denilmesinden ise hiç hoşlanmazdı. Doğrudan doğruya ismi: "Cercaire." Cercaire ismini seviyordu.

"Bunu kullan."

Bir sustalı bıçak uzattı, memur bıçağı önce buz kazması olarak kullandı, sonra da Vanini'ye asfalttan bir kıyafet çizdi. Sarışının kafası gerçekten de açılmış bir çiçek gibiydi: ortası kırmızı, sarı taç yaprakları, ve en dışta belli belirsiz bir parlak kızıl. Memur bir saniye durakladı.

"Mümkün olduğu kadar geniş çiz," diye emir verdi Cercaire.

Polisin mavi kordonu tarafından uzak tutulan mahallenin bütün bakışları çizimi yapanın üstündeydi. Neredeyse yağmur gibi bozuk para yağacaktı.

"Ve tek bir şahit bile yok, öyle mi?"

Bölüm Komiseri Cercaire soruyu çınlayan bir sesle sormuştu.

"Sadece bu seyirciler mi?"

Sessizlik. Üzerleri pamukçukla kaplanmış, dışarıya pamuk beyazı soluklar salan küçük bir kalabalık. Pireneler'in titrek yün yumağı televizyon kamerasının geçmesi için aralandı.

"Bu çocuk sizin için öldü Hanımefendi!"

Cercaire birinci sırada duran bir Vietnamlı'yla konuşmuştu, bu minicik bir ihtiyardı, dümdüz Tayland tipi bir elbisesi vardı ve tahta ter-

liklerinin içine kalın çizvit çorapları giymişti. İhtiyar ona inanmaz gözlerle baktı, sonra yarmanın kendisiyle konuştuğunu fark ederek ciddi bir fikir yürüttü:

"Şok geniş!"

"Evet, sizleri korumaları için onları çok gençken alırlar."

Cercaire televizyon kamerasının yüzünü yaladığını hissediyordu. Ama bir objektifi görmezden gelmeyi bilen bir polisti.

"Kolumak mı?" diye sordu yaşlı kadın.

Onun dikkatli ve şüpheli uzun yüzü, on beş dakika sonra televizyon haberlerinde bilgili seyircilere Ho Şi Minh'in yüzünü anımsatacaktı.

"Evet, sizleri korumak! İstisnasız bu mahalledeki bütün yaşlı hanımları korumak. Sizler güvenli bir şekilde yaşayabilesiniz diye. GÜVEN-LİK, anlıyor musunuz?"

Ve tam kameranın önünde, Bölüm Komiseri Cercaire, sesine aniden takılan bir hıçkırıkla şunu söyledi:

"Adamlarının en iyisiydi."

Kameraman hemen reji arabası tarafından yutuldu, araba kayarak kayboldu. Kalabalık evlerine döndü ve şehirde yine polislerin yalnızlığı kaldı. Sadece Vietnamlı kadın orada durmuş, ambulansa yüklenen Vanini'nin cesedine düşünceli gözlerle bakıyordu.

"Eee, siz de herkes gibi televizyonda kendinizi seyretmeyecek misiniz? Haberler on dakika sonra!" diye sordu Cercaire.

Yaşlı kadın başıyla hayır işareti yaptı.

"Palis'e inejeğim!"

Mahallenin en eski sakinleri gibi Belleville'den şehrin merkezine gitmeye "Paris'e inmek" diyordu.

Anlamsız bir gülümsemeyle "Ailem!" diye belirtti.

Cercaire onunla ne kadar çabuk ilgilendiyse, o kadar çabuk bıraktı. Üniteli küçük polisin cebine attığı bıçağını istemek için parmaklarını şaklatıp gürlendi:

"Bertholet! 10., 11. ve 20.'leri de bu işe vereceksin. Bütün bölgeyi temizlesinler ve buldukları herkesi merkeze, bana getirsinler.

Müfettiş Bertholet, donmuş cüssesinin tepesindeki gözleriyle, titreyen bir şüpheliler ordusunu uyandırmakla geçecek olan bir gece gördü.

"Çok insan olacak..."

Cercaire bıçağını cebine atarak bu itirazı silip süpürdü.

"Asıl adamı bulana kadar hep çok insan olur."

Gözlerini, Vanini'yi götüren ambulansın ışığından alamıyordu. Koca Bertholet parmaklarına hohluyordu.

"Sonra, daha Chabralle'ın soruşturması bitmedi..."

Deri paltosunun içinde hareketsiz duran Cercaire, Vanini'nin düştüğü yerde bir heykel gibi duruyordu:

"Bunu yapan pislği istiyorum."

Taşlaşan göz yaşlarını içine akıtıyordu. Şeflerin sakın acısıyla konuşuyordu.

"Yapma Cercaire, Chabralle'ın gözaltı süresi sekizde bitiyor. Elimizden kurtulsun mu istiyorsun?"

Bertholet'nin sesi yarım ton yükselmişti. Ekip ne zamandır Chabralle'ı konuşurmaya çalışıyordu, bu katilin sabahleyin elinden kaçacak olması moralini bozuyordu. Keyifli bir sabah kahvaltısı yapan Chabralle mı, hayır!

"Chabralle neredeyse kırk saattir bizi uyutuyor, son dakikada çene si açılacak değil ya. Onu hemen bıraksak daha iyi," dedi Cercaire ona bakmadan.

Yapılacak bir şey yoktu. Havada intikam kokusu vardı. Bertholet geri çekildi ama yine de bir öneri getirdi.

"Peki Chabralle'ı konuşurmak için Pastor'u çağırırsak?"

"Bölüm Komiseri Coudrier'nin Pastor'unu mu?"

Bu sefer Cercaire tamamen döndü. Bir anda Chabralle-Pastor karşılaşmasını düşünmüştü. Timsah derisine bürünmüş, katillerin katili Chabralle ile Bölüm Komiseri Coudrier'nin küçük markisi, annesinin ona ördüğü ve ona her zaman büyük gelen kazaklar içinde yüzen melek Pastor. Chabralle Pastor'a karşı! Bertholet'nin fikri çok iyiydi! Acısının ardına iyi saklanan Cercaire açıkça eğleniyordu. Tam bir yıldır Bölüm Komiserleri Cercaire ve Coudrier iki yeni yetmelerini, yani Pastor ve Vanini'yi birbirlerine karşı oynuyorlardı. Kitlesel olayları bastırma konusunda küçük bir deha olan Vanini ve sorgulamanın üstün yeteneği Pastor... Coudrier'ye kalırsa Pastor bir ölüyü bile konuştururdu! Vanini çelik gibiydi ve Vanini ölmüştü. Coudrier'nin küçük prensi Pastor'u, en azından sembolik olarak ortadan kaldırmanın zamanı gelmişti.

"Bu kötü bir fikir değil Bertholet. Eğer bu yün yumağı Chabralle'ı konuşurursa bileklerimi keserim."

Üç yüz metre aşağıda, Faubourg du Temple ile Parmentier Caddesi'nin köşesinde minicik bir Vietnamlı, bir bankamatığın tuşlarına basıyordu. Yün çorapları ve tahta terlikleriyle parmaklarının ucunda yükseliyordu. Saat 20.15'ti; yüzü Fransa'daki bütün ekranlara yansımıştı. Her bir hanede yaşayanlara, yüzyılın sonunda sorulan en korkulu soruyu soruyordu:

"Kolumak?"

Ama kendisi, şehirde gecenin ortasında bankamatikten bütün parasını çekiyordu, hem de hiç önlem almadan.

Büyük Siyahi ile safkan Kabiliyeli olduğu için herkesin Kabil diye çağırıldığı küçük kızılın yaklaştığını duymadı. Yalnızca birincisinin tarçınlı kokusu ile ötekinin naneli nefesini hissetti. Makinenin ağzında küçük bir çalkantı oldu. Üçüncü bir koku daha vardı: gençliğin sabırsız kokusu. Soğuğa rağmen akan ter. Koşmuşlardı. Vietnamlı ihtiyar kadın arkasını dönmedi. Paralar önünde yığılıyordu. İki bin sekiz yüzden sonra makine daha fazla veremeyeceği için özür diledi. Paraları avuçlayıp Tayland elbisesinin aralığından içeri soktu. Paralardan biri kaçıp kızılın burnunun dibine uçtu. Ama büyük Siyahi'nin sağ ayağı onu kaldırıma yapıştırdı. Bir kaçışın sonu. Bu arada ihtiyar kadın banka kartını geri almış Goncourt metrosuna doğru gidiyordu. Yavaşça gençlerin arasından geçmişti. Siyahi'nin karın kasları Moi yaylarının attığı bütün okları kırarak kadar kuvvetliydi, Kabiliyeli'nin ise eni boyundan fazlaydı. Ama o hiç korkmadan iki yeni yetmenin arasından geçmişti ve sakın sakın metroya doğru yürüyordu.

"Hey! Büyükanne!"

Siyahi iki adımda yetişti ona.

"Bir banknot düşürdün nine!"

Belleville'deki üçüncü nesil Mosi'lerden biriydi. Kadının burnunun dibinde iki yüz frank sallıyordu. İhtiyar, acele etmeden parayı cebine attı, terbiyeli terbiyeli teşekkür edip yoluna devam etti.

"Bizim buradan bu kadar para çektğine göre aklından zorun var galiba?"

Kızıl da onlara yetişmişti. Ayrık iki diş suratındaki gülümsemeyi kocaman hale getiriyordu.

"Hiç gaste okumaz mısınız? Bizim gibi cankilerin sizin gibi moruklara neler yaptıklarını bilmiyor musun?"

Ayrık dişlerinin arasından kutsal rüzgârlar esiyordu.

"Moluk mu? Anlamadım moluk ne..." dedi ihtiyar.

"İhtiyarlar," diye tercüme etti büyük Siyahi.

"Paranızı çalmak için yapılan numaraları bilmiyor musun?"

"Sadece bu ay Belleville'de üç kişi öldürüldü!"

"Memelerinizi Marlboro ile yakıyorlar, size meme işkencesi yapıyorlar, gizli küçük banka şifrenizi söyletene kadar parmaklarınızı bir bir kırıyorlar ve sonra sizi buradan ikiye bölüyorlar."

Kızılın şişman başparmağı boynunun altında bir yuvarlak çizdi.

"Bir uzmanımız var," diye açıkladı büyük Mosi.

Şimdi metronun merdivenlerinden iniyorlardı.

"Paris'e mi gidiyorsun?" diye sordu kızıl.

"Gelinime," diye cevap verdi ihtiyar.

"Ve üstünde bu kadar para varken metroya biniyorsun ha?"

Kızılın sağkolu bir şal gibi ihtiyarın omuzlarını sardı.

"Yeni bebe doğdu, şok hediye!" diye birden gülerek açıkladı ihtiyar.

Onlarla aynı zamanda bir metro Goncourt Kardeşler'in edebiyatı kadar sade olan istasyona girdi.

"Seninle geliyoruz," diye karar verdi büyük Mosi.

Sert bir hareketle mandalı kaldırdı ve kapı gıcırdayarak açıldı.

"Belki karşına kötü biri çıkar."

Vagon boştu. Üçü de bindi.

Kardeşim Jeremy'nin okuduğu Belçika çizgi romanlarında denildiği gibi, *bu esnada Malaussene'lerde* büyükbabalar ve çocuklar yemeklerini yemiş, sofrayı kaldırmış, bulaşığı yıkamış, dişlerini fırçalamış, pijamalarını giymiş, ranzalarına oturmuş, terliklerini boşlukta sallayarak yuvalarından fırlamış gözlerle bakıyorlardı. Çünkü yerde hızla dönen ve dönerken de pis bir ıslık sesi çıkaran küçük yuvarlak şey onların kanını dondurmuştu. Siyah, küçük, ağır şey, başdöndürücü bir hızla kendi çevresinde dönüyor, bir yılan yuvası gibi sesler çıkarıyor. Bana öyle geliyor ki bu şey patlarsa bütün aile havaya uçar. Nation'dan Buttes Chaumont'a kadar, yerden et ve metal karyola parçası toplarlar.

Beni büyüleyen aslında o yuvarlak şey değil, çocuklarla ihtiyarların korkudan donmuş halleri de değil; benim nefesimi kesen, hikâyeyi *anlatan* ihtiyar Risson'un yüzü; bakışları sabit, sesi derin, en ufak mimik yok, bu kötülük saçan topacın patlayıcı yükünden daha yoğun. İhtiyar Risson her akşam aynı saatte hikâyeye anlatıyor ve o ağzını açar açmaz hikâyeye gerçekten daha gerçek oluyor. İnanılmaz beyazlıkta saçlarıyla harenlenmiş başı, ateşli gözlerle taburesinin üstünde dimdik oturarak odanın ortasına yerleştiği andan itibaren, yataklar, terlikler, pijamalar ve yatak odasının duvarları kavranılamaz hale geliyor. Çocuklarla büyükbabalara anlattıklarının dışında her şey kayboluyor: şu an için anlattığı, onlara feci bir ölüm vaat ederek ayaklarının dibinde dönen bu siyah kütle. Bu, 7 Eylül 1812'de (peri taburlarının insan taburlarını çiçeğe dönüştürdüğü bir katliam olan) Borodino muharebesinde atılan bir Fransız obüsü. Obüs ayakta duran Prens Andre Bolkonski'nin ayaklarının dibine düştü, prensin emir subayı korkudan altına ederken, o, adamlarına örnek olup olmamakta kararsız. Prens Andre ayaklarının dibinde dönen şeyin ölüm olup olmadığını kendi kendine soruyor, *Savaş ve Barış*'ı sonuna kadar okumuş olan ihtiyar Risson ise bunun ölüm olduğunu iyi biliyor. Yalnızca, Clara'nın üstünü bir örtü ile örttüğü, yere yakın bir yerden yaldıza çalar boz renkli bir ışık veren tek bir lambanın aydınlatıldığı odanın loşluğunda, eğlenceyi uzatıyor.

İhtiyar Risson bize katılmadan önce, uyku öncesi hikâyelerini çocuklara ben anlatıyordum, yani vazgeçilmez ağabey Benjamin Malaussène. Eskiden beri her akşam: "Benjamin bize bir hikâye anlat," deniyordu. Bu konuda en iyinin ben olduğumu sanıyordum. Televizyonun her şeyden daha güçlü olduğu bir devirde ben televizyondan daha güçlüydüm. Ve sonra Risson geldi. (Şefi devirecek başka bir şef er geç gelir...) Tek bir seansta beni sinemanın ilk yıllarındaki sihirli fener konumuna itip, pabucumu dama atıp sinemaskop-panavizyon-*sun surrounding* ve bütün öteki zelzelelerin koltuğuna oturdu. Üstelik çocuklara anlattığı şeyler pembe dizi değil! Edebiyatın en yüksek dorukları, tutkulu kitapçı hafızasında canlı olarak saklanan devasa romanlar. Onları, tek ve dev bir kulak haline dönüşen odada, en küçük ayrıntısına kadar yeniden hayata döndürüyor.

Risson tarafından silindiğime üzülüyorum. Birincisi ağzım kuru-muştu ve ikinci el televizyonlara bakmaya başlamıştım, ikincisi ise Risson'u uyuşturucu batağından kesin olarak kurtaran şey bu olağanüstü hikâyeler oldu. Böylece beynini, gençliğini, tutkusunu, tek yaşama nedenini yeniden kazandı.

Gerçekten de büyük bir mucize! Aramıza ilk geldiği günü düşündükçe ruhumun tüyleri diken diken oluyor.

Bundan bir ay kadar önce bir akşam vaktiydi. Bize yeni bir büyük-baba vaat eden Julie'nin gelmesini bekliyordum. Hepimiz sofradaydık. Clara ve Homurtu Dede, Gilles de Rays'nin çocukları gibi semiz bıldırcınlar hazırlamışlardı. Çatal bıçaklar elimizde, tam onları halletmek üzereydik ki birden: Zırr!

"Bu Julia!" diye bağırdım.

Ve kalbim kendiliğinden kapıya doğru zıpladı.

Gerçekten de saçları, hatları, gülümsemesi ve her şeyiyle benim Corrençon'umdu. Ama arkasında... Arkasında şimdiye kadar buraya getirdiği en yıkılmış ihtiyar vardı. Bir zamanlar uzun boylu olmalıydı ama o kadar kırılmıştı ki boyu belli olmuyordu. Bir zamanlar yakışıklı olmalıydı ama eğer ölülerin bir rengi varsa bu adamın cildi işte o renkti. İçinde çıkıntılı bir iskeletin yüzdüğü pörsük bir deri. Her harekette deriyi yırtacağı benzeyen bir çıkıntı oluşuyordu. Saçları, dişleri, tırnakları ve gözlerinin akı sararmıştı. Dudakları yoktu. Ama en etkileyici olanı, bu yıkıntının ve bu bakışın en dibinde korkunç bir canlılığın, ölmeyecek bir şeyin varlığının, eroin bağımlılarının kriz anında girdikleri yaşayan ölü halinin hissedilmesi idi. Drakula'nın ta kendisi!

Köpek Julius homurdanarak bir yorganın altına saklanmaya gitmişti. Çatal bıçaklar ellerimizden düşmüş ve tabaklarımızdaki küçük bıdırcınların tüyleri diken diken olmuştu.

Sonunda durumu kurtaran Therese oldu. Ayağa kalktı, mezar kaçkını elinden tutup küçük masasına götürdü ve diğer üç büyükbabaya yapmış olduğu gibi hemen ona bir gelecek oluşturmaya başladı.

Ben Julie'yi odama sürükledim ve fısıltılı kızgınlık sahnesini oynamaya başladım.

"Çıldırдың mı sen? Bize bu halde bir adam getiriyorsun! Burada ölmesini mi istiyorsun? Hayatımın yeteri kadar zor olmadığını mı düşünüyorsun?"

Julie'de bir yetenek var. Beni durduran sorular sorma yeteneği. Şunu sordu:

"Onu tanımadın mı?"

"Onu tanımam mı gerekiyordu?"

"O Risson."

"Risson mu?"

"Risson, Mağaza'daki eski kitapçı."

Mağaza, Talion Yayınevi'nden önce çalıştığım yerdi. Orada da günah keçiliği yapıyordum ve Julie, dergisinde işimin tabiatı hakkında uzun bir makale yazdıktan sonra kovuldum. Orada gerçekten de, yaşlı, dimdik, beyaz saçlı, mükemmel, edebiyat delisi ama vahşi bir Nazi nostaljisine sahip bir kitapçı vardı. Risson mu? Bize getirmiş olduğu mahvolmuş küçük ihtiyarın görüntüsünü ütüledim ve karşılaştırdım... Risson mu? Belki.

"Risson yaşlı bir pislik, beyni bok içinde yüzüyor, onu alamam," dedim.

"Ya diğer büyükbabalar?" diye sordu Julie, havasını bozmadan.

"Ne varmış diğerlerinde?"

"Diğerlerinin geçmişi, kırk sene önce nasıl oldukları hakkında ne biliyorsun? Örneğin Merlan, belki de bir Gestapo muhbiriydi? Bir berber her şeyi duyar, değil mi? Öyleyse konuşur da... Ya Verdun? Bütün o savaşıardan sonra hayatta kalmış, sakın arkadaşlarının arkasına saklanmış olmasın? Cezayir'de kasaplık yapmış olan Homurtu'yu düşün bir de; 'Tlemcen Kasabı' lafı insanın aklına bir katliamı getiriyor."

Bir yandan mırıldanıyor bir yandan da düğmelerimizi açıyordu ve savanlardan gelen sesi doğrudan kulağımın içine akıyordu.

"Hayır Benjamin inan bana, insanların geçmişini araştırmamakta yarar var: zaman aşımının iyi tarafı da bu."

"Zaman aşımymış, kışımın kenarı! Yaşlı Risson'la son konuşmamı

kelimesi kelimesine hatırlıyorum. O herifin kalbinin yerinde gamalı bir haç var."

"Eee, ne olmuş yani?"

(Julie'yi ilk gördüğümde Mağaza'nın kazak reyonundan bir şetland çalıyordu. Parmakları kendiliğinden kıvrılıyor, eli yutuyordu. Anında Julie'nin şetlandığı olmaya karar verdim.)

"Benjamin, önemli olan bir Risson'un beyninin çalışırken ne düşünmüş ya da ne yapmış olduğu değil, bu beyni kirli makine yağına dönüştüren pisliklere karşı savaşmak."

Bu işi nasıl yaptığını anlamadım ama bu son cümle yorgan altında söylendi ve ortalıkta giysilerden en ufak bir iz bile yoktu. Gene de konunun peşini bırakmıyordu.

"Risson niye bu hale geldi biliyor musun?"

"İlgilenmiyorum."

Doğruydum. İlgilenmiyordum. Artık Risson karşıtı bir etik yüzünden değil, Julie'nin göğüsleri kalbimin yatağı olduğu için ilgilenmiyordum. Ben göğüslerine uzanırken bana yine de anlatmak istedi. Bütün parmakları saçlarımın arasında dolaşırken, bana Risson'un macerasını anlattı.

5 BÖLÜMLÜK TRAJEDİ

I. Bölüm: Geçen sene, Julie'nin makalesinin yayımlanmasından hemen sonra, ben mağazadan kovulduğumda, Çalışma Teftiş Kurulu yönetimin başına bela olmuş. Sorunları ortadan kaldırmak için şikâyetçi müşterilerin önünde bir dana gibi böğürüp ağlayan bir günah keçisi çalıştıran bir işyerinin neye benzediğini görmek istiyorlarmış. Ve Teftiş Hanım bir sürü şey bulmuş. Bunların arasında en az on yıldır emekli olması gerekirken hâlâ gizli gizli kitapçıda çalışan Risson da varmış. Risson çıkartılmış. Birinci bölümün sonu.

II. Bölüm: İşten atılan Risson, Broca Sokağı'ndaki iki odalı küçük evine çekilip depresyona girmiş. Öldükten altı ay sonra burnu koku alan komşular tarafından yatağında hoşafı çıkmış bir biçimde bulunmaya hazırlanan, bir kadavra adayımış. Ve bir sabah...

III. Bölüm: Tanrı'nın lütfuyla, Risson'un evine, güya belediyenin ücretsiz hediyesi olarak ev ve sağlık işlerine yardım üzere genç bir kız geliyor. Bir tay gibi canlı ve bir kadın hayali kadar yumuşak, mavi gözlü ufak bir esmer. Ah ne mutluluk! Ah son sevgi! Genç kız Risson'u pohpohluyor, kandırıyor ve ağrılarını dindirmek üzere ne idüğü belirsiz tonlarca ilaç sokuşturuyor.

IV. Bölüm: Bu sihirli bonbonlardan gittikçe daha çok almak için Risson bütün parasını harcıyor, sonra doğal olarak haptan iğneye geçiyor, uçuyor, büyük bir hızla bunuyor ve bir sabah, damardan yaptığı yüklü bir dozdan sonra iyice dut bir şekilde Port-Royal'deki pazarda soyunuyor. Başlıbaşına bir yaşlılık simgesi olan adamın bu striptizi karşısında pazarcıların suratı...

V. Bölüm: Polis ve doğrudan Sainte-Anne kliniğine yatış, bu iğrençliğin doğal sonucu bu olmalıydı. Ama Julie, Risson'u şırınga şeklindeki ellerinden kurtarmak için bir süredir o esmeri takip ediyordu. İhtiyar sebze ve meyvelerin arasındaki gösterisine başlayınca, onu takip etmekte olan Julie mantosunu (Buick kaportası gibi parlayan güzel, siyah bir gelincik kürkü) onun omuzlarına örtüp Risson'u bir taksiye attıktan ve iki gün iki gece zorla uyuttuktan sonra, uyuşturucu illetinden kurtarmak üzere, diğer üç büyükbabaya yaptığı gibi buraya, Malaussene'lerin evine getiriyor. İşte. Devamı sonra yazılacak. İhtiyarları uyuşturucu tuzacağına düşüren güzel esmerin çetesini ortaya çıkarmak üzere Julie'nin dergisi için hazırladığı makalenin konusu bu.

Risson *Savaş ve Barış*'ı anlatıyor ve küçük bombanın zehirli ıslığında Nataşa Rostov, Pierre Besukhov, André, Helene, Napolyon, Kutuzov isimlerinin döndüğünü duyabiliyoruz.

Benim düşüncelerim Julie'ye, Etiğin gazetecisi Corrençon'uma doğru kayıyor... Üç haftadır birbirimizi görmedik. Tedbir. Çetenin, ihtiyarların nerede saklandığını bilmemesi gerek. Bu sıkıcı şahitleri ve tabii çevresindekileri vurmakta hiç tereddüt etmezler.

Neredesin Julie? Yalvarırım dikkatli ol. Saçmalama Julia'm. Şehirden kendini sakın. Gecedan kendini sakın. Öldüren gerçeklerden kendini sakın.

Bunları düşündükten sonra Köpek Julius'a gizlice göz kırpyorum, o da kalkıp benimle Belleville'e çıkıyor: gece havası.

Prens Andre Bolkonski, Belleville'de eski bir hırdavatçı dükkânında, ecelinin bir topaç gibi dönüşüne bakmaktayken, Quai de la Megisserie Sokağı'nda, bir genç kız kapalı pencerelerinin ardında keman çalıyordu. Baştan aşağı siyahlar giyinmiş, şehrin önünde ayakta durarak Georg Friedrich Haendel'in 7 numaralı sonatını parçalıyordu.

Televizyonda, akşam sekiz haberlerinde gösterilen sekansı belki bininci kere görmüştü: Belleville asfaltında yatan, kafası patlamış yeşil paltolu sarışın genç polis ile ön planda "Kolumak?" diye soran çok yaşlı, çok kırılğan ve çok korkmuş küçük Vietnamlı kadın.

Oğlanın sarışın kafası yeşil paltonun üstünde, sapının üstünde duran kocaman kanlı bir çiçek gibiydi.

"Ne korkunç!" demişti annesi.

"Bu Vietnamlı kadın Ho Şi Minh'e benziyor, sana da öyle gelmiyor mu?" diye sormuştu babası.

Genç kız sessizce bu aile ortamından ayrılmış ve odasına kapanmıştı. Işığı yakmamış, kemanını almıştı. Kapalı duran çift camlı penceresinin önünde, repertuarındaki bütün parçaları çalmaya başlamıştı. Dört saattir çalıyordu. Gecenin ortasında, keskin yay darbeleriyle müziği parçalarına ayırıyordu. Sol elinin parmakları telden o kadar çabuk kalkıyorlardı ki tüm yankıları boğuyorlardı. Yalnızca, doğru ve bir bıçak kadar soğuk bir nota vardı. Sanki bir usturayla çalıyor, en güzel elbiselerini parça parça kesiyor gibiydi... Şimdi sıra Georg Friedrich Haendel'deydi.

Şehir yaşlı kadınları boğazlıyordu...

Şehir sarışın genç kafaları patlatıyordu...

"Kolumak?" diye soruyordu şehirde yalnız olan Vietnamlı kadın...
"kolumak?"

"Aşk yok," diye dişlerinin arasından mırıldandı genç kız.

İşte o anda arabayı gördü. Kaportası hafifçe parlayan uzun siyah bir arabaydı. Seine nehrinin üstündeki Pont-Neuf Köprüsü'nün tam ortasında, rıhtıma yanaşır gibi haşmetle durmuştu. Arka kapı açıldı. Genç kız bir adamın çıktığını gördü. Ayakları üstünde sallanan bir kadına destek oluyordu.

"Sarhoş," diye teşhiste bulundu genç kız.

(Ve tellerin üstünden geçen yay, korkunç sırrı yalnızca kemana malûm olan o titrek seslerden birini çıkardı.)

Adamla kadın köprü'nün parmaklığına doğru sendeleyerek ilerliyorlardı. Genç kız, kadının kızıl saçlı başının, arkadaşının omuzlarına tüm ağırlığıyla yaslandığını hissediyordu.

"Belki de hamiledir, kusmak için o kadar çok neden var ki... dedi genç kız kendi kendine.

Ama hayır, kadın hamileliğinin fazlalıklarını Seine nehrine boşaltmak üzere eğilmedi. Aksine, kadın ve erkek rüyada gibiydi, kadının başı erkeğin omzuna yaslanmıştı, erkeğin yanağı kadının saçlarındaydı. Kadının kürk mantosu arabanın kaportası gibi parlıyordu.

"Hayır, bu aşk," dedi genç kız kendi kendine.

(Georg Friedrich Haendel için gecenin ilk okşayışı.)

"Saçları anneminki gibi."

İnanılmaz kızıl saçlar, aslında belki de sokak lambasının ışığının yansıdığı kızıl kumral saçlar, çiftin başını altın bir hale ile çevreleyen saçlar.

"Tatlı aşk bu mu dersin?"

Araba kaldırımın kenarında, sabırla, soğuşun içinde sessiz ve beyaz dumanlar çıkartıyordu. Georg Friedrich Haendel yaralarını sarıyordu.

"Aşk," diye tekrarladı genç kız.

Ve tam bu anda homurtuyu duydu. Bu ses, pencerelerinin çifte camını bile yardı. Birdenbire ön kapısı açılan arabanın motorundan çıkan uzun ve metalik bir homurtuydu bu. Sonra genç kız, adamın parmaklığın ardında kaybolduğunu ve kadının köprüden düştüğünü gördü. Sanki kadın uçmuştu. Kadın daha henüz havadayken, adam açık kapıdan içeri girdi ve araba dört lastiğini de öttürerek kalktı. Gecenin içinde kadının beyaz gövdesi, arabanın aldığı viraj, arka kaportanın bir işaret taşına çarpışı ve sokak boyunca hızla kaçışı vardı. Genç kız gözlerini kapattı.

Gözlerini tekrar açmaya cesaret ettiğinde –aradan sadece birkaç saniye geçmişti– köprü boştu. Ama rıhtımın parlak kenarları arasından bir mavnanın karanlık kütlesi kayıyordu. Ve orada, kömür tepelerinin arasında yatan kadının ölü bir kuş gibi kırılmış çıplak bedeni, genç kızın gözlerinin önünden geçti.

"Adam her şeyi kaybetmiş sayılmaz, manto onda kaldı," diye düşündü genç kız.

Sonra, ikinci kez o beyaz yüzün etrafındaki altın haleyi gördü.

"Anne," diye mırıldandı.

Yay ile kemanı yere düşürdü, pencereyi sonuna kadar açarak gecenin içine haykırdı.

Eksi on iki derecede bizim kıçımız donarken, Belleville cadı kazanı gibi kaynıyordu. Paris'in bütün polisleri sanki hücumu geçmişti. Voltaire Meydanı'ndan yola çıkıyor, Gambetta Meydanı'ndan hareket ediyor, Nation ve Goutte d'Or'dan geliyorlardı. Sirenler çalıyor, aların ışıkları dönüyor ve her dönüşte keskin sesler çıkartıyorlardı. Gecenin gözleri kamaşıyor, Belleville'e çarpıntı geliyordu. Ama Köpek Julius bunlara aldırıyor. Köpeklerin eğlenmesine uygun o yarı-karanlıkta, Köpek Julius Afrika şeklindeki bir buzu yalıyor. Sarkık dili güzel bir tat alıyor. Köpeklerin en sevdiği yiyecek şehirdir.

Bu keskin gecede Belleville tarih boyunca Yasalar ile kurduğu ilişkinin ceremesini çekiyor gibi. Coplar çıkmaz sokakları yarıyorlar. İnsanlar barlardan çıkarılıp polis minibüslerine dolduruluyor. Uyuşturucu satıcılarının valsi bu, Arap kovalama yarışı, bıyıklı zarboların büyük şöleni.

Bunun dışında mahalle hep aynı, yani sürekli değişiyor. Daha temiz, daha düzgün ve daha pahalı hale geliyor. Eski Belleville'in sağlam kalan binaları Hollywoodvari bir takma dişin içinde kırık diş kökleri gibi duruyorlar. Belleville ne hale geliyor!

Ben, Benjamin Malaussene, bu Belleville oluşumunun büyük düzenleyicisini tanıyorum. O bir mimar. Adı Ponthard-Delmaire. Yukarılarda, La Mare Sokağı'nda, yeşilliklerin arasına saklanmış, bütünüyle tahta ve camdan oluşan bir evde kalıyor. Tanrı'nın atölyeleri için tasarlanmış cennetten bir köşe, çok normal. Ponthard-Delmaire çok tanınmış biridir. Brest'in (yani Fransız Doğu Berlin'inin) mimari anlamda yeniden yapılanmasını ona borçluyuz. Yakında benim çalıştığım yerde (Talion Yayınevi'nde) Paris ile ilgili projeleri hakkında büyük bir kitabı çıkacak: mega-kitap türü bir şey, kuşe kâğıt, renkli fotoğraflar, katlanan planlar falan. Prestij operasyonu. Güzel mimar cümleleriyle: hani o lirik soyutlamalarla uçup beton zemine düşen cinsten. Kraliçe Zabo kitabın elyazmalarını almak üzere beni yolladığı için, Belleville'in mezarını kazan Ponthard-Delmaire ile tanışma şerefine nail oldum.

"Niçin ben, Haşmetmeap?"

"Çünkü Malaussene, eğer kitabının basımında bir bokluk çıkarsa azarlanacak olan sizsiniz. Onun için Ponthard sizin o güzel günah keçisi suratınızı bir an önce görsün."

Ponthard-Delmaire şişko bir herif ve bu hikâyede "cüssesinden beklenilmeyen bir esneklikle" hareket etmiyor. Şişko biri gibi hareket eden bir şişko; ağır ağır. Aslında fazla hareket de etmiyor. Kitabını bana verdikten sonra beni geçirmek için ayağa kalkmadı, sadece: "Sizin için bir sorun çıkmaz umarım," dedi ve yeleği arı desenli uşak çalışma odasının kapısını üstüme kapatana kadar gözlerini benden ayırmadı.

"Geliyor musun Julius?"

Köpeğimizi sabah akşam işemeye götürdüğümüzü zannederiz. Bu büyük bir yanlışır: aslında köpekler bizi günde iki kez meditasyona davet ederler.

Julius donmuş Afrika'sından kopuyor ve Koutoubia'ya, arkadaşım Hadouch ve babası Amar'ın lokantasına doğru gezintimize devam ediyoruz. Belleville'in içi dışına çıkabilir ama düşünür ile itinın yönünü hiçbir şey değiştiremez. Şimdilik düşünür sevdiği kadını anıyor. "Julie, Corrençon'um, neredesin? Seni özlüyorum, kahretsin hem de nasıl!" Bundan tam bir sene önce Julie (o zamanlar ona Julia diyordum) sessizce hayatıma giriyordu. Göçebe bir kadın olduğu için onun uçak gemisi olmayı kabul edip etmeyeceğimi sormuştu bana. "Kon güzelim ve istediğin kadar uç, bundan sonra ben senin karasularında yüzeceğim." İşte bu tür bir şey söylemiştim cevap olarak. (Of, ne kadar güzeldi...) O gün bu gün hayatım onu beklemekle geçiyor. Dahi gazeteciler sizi ancak iki makale arasında öpebilirler... bu da işin olumsuz tarafı. Yani hiç olmazsa günlük bir gazetede yazsaydı... ama hayır, benim Corrençon'um kendini aylık bir dergide ifade ediyor. Ve sadece üç ayda bir yayımlanıyor yazıları. Evet, üç ayda bir aşk, işte benim payıma düşen bu. "Neden bu yaşlı uyuşturucu bağımlılarıyla ilgileniyorsun Julie? Şırınga bağımlısı bir ihtiyar yılın haberi mi sayılıyor?" Kendime bu soruyu sorduğum için utanmalıyım ama vaktim olmuyor. Gecenin içinden çıkan bir el beni yakamdan tutup çekiyor. Uçup yere iniyorum.

"Selam Ben."

Pasaj karanlık ama ben, bu iki ön diş arasında kara bir delik bulunan bembeyaz gülümsemeyi tanıyorum. Eğer bir ışık yansaydı, yırtıcı gözlerin üstündeki saçlarının kızıl ve kıvrırcık oldukları da görülebilirdi. Kabil Simon. Onun nane kokan nefesini de tanıyorum.

"Selam Simon, ne zamandan beri beni polis gibi takip ediyorsun?"

"Zarbolar bizim sokağa çıkmamıza mani olduğundan beri."

Bu ikinci sesi de tanıyorum. Gevrek ses bir adım öne çıkıyor ve gecenin içinde, dev bir gölge gibi her yerde Kabil'in peşinden giden Mosi Mo beliriyor.

"Ne oluyor çocuklar? Yine yaşlı bir kadını mı boğazlamışlar?"

"Hayır, bu sefer yaşlı bir kadın bir polisi haklamış."

Tarçın ile yeşil nane, Mosi Mo ile Kabil Simon, Roquette'den Buttes Chaumont'a kadar olan bölgede üçkâğıt konusundaki en etkili ikilidir. Bu ikili, Voltaire Lisesi'nde benimle aynı dersleri alan arkadaşım (üniversite sınavlarına hazırlanırken üçkâğıt bölümünü seçen tek öğrenci de o bildiğim kadarıyla), Amar'ın oğlu Hadouch'un adamları.

"Polis yaşlı bir kadın tarafından mı öldürülmüş?"

(Belleville'in hoş tarafı sürekli süprizlerle karşılaşmanızdır.)

"Ufaklık sana söylemedi mi? Senin köpeğinle oradaydı. Olay Timbaud kavşağında oldu. Hadouch ve ben karşı kaldırımdan her şeyi gördük."

Buz gibi mırıldanışlar, sidik kokan bir pasaj, ama Simon kocaman gülümsüyor.

"Sepeti, terlikleri ve her şeyiyle tam bizim ihtiyar kadınlardan biri Ben. Onu bir P.38'le öldürdü. Anamın başı üzerine yemin ederim."

(Yani perilerin adamları çiçeğe dönüştürdükleri doğru muydu? Bunun karı: benim Ufaklığın pembe gözlüklerinin önünde vahşi bir cina-yet işlemek...)

"Ben, Hadouch'un senden bir ricası var."

Simon ikimizin de kabanının önünü açıyor ve sarı bir zarf onun sıcaklığından benimkine geçiyor.

"Bunlar öldürülen polisin fotoğrafları Ben. Bunları görünce Hadouch'un şimdi bunları neden evinde tutamayacağını anlayacaksın. Senin evin hiç olmazsa aranmaz."

"Geliyor musun Julius?"

Gecenin soğuğu gittikçe keskinleşiyor.

"Geliyor musun dedim?"

Tırıs tırıs geliyor. Bu köpek o kadar pis kokuyor ki kokusu onu takip etmeyi reddediyor, önden gidiyor.

"Kestirmeden Spinoza'dan mı gidelim yoksa Roquette'ten mi dolaşalım?"

"Niçin burada değilsin Julie? Niçin Julius ve Belleville ile yetinmem gerekiyor?"

"Benim kafamdaki gazeteciliğe göre Benjamin, bu yazı yazma nedenleri benim biricik yaşama nedenim."

"Biliyorum, biliyorum, ama bu neden yüzünden ölmemeye çalış..."

Arabanın farları birdenbire Julius ile benim gözlerimi kamaştırıyor. Roquette Sokağı'nın dibinden motorun homurtuları duyuluyor. Herif saatte 120'den fazla bir hızla üzerimize geliyor olmalı. (Aslında benim de aynı şeyi yapmam gerek: ehliyet sınavını geçmeli, bir araba almalı ve sevgilimi fazla özlediğim zaman, çevre yolunda son sürat bir tur atmalıyım.) Arabanın büyüüne kapılan Julius koca kışının üstüne düşüyor. Canavarı hipnotize etmeyi umarcasına gözlerini farlara diyor. Bire yüz bahse girerim ki canavar, yoldaki bu buzlanmayla gidip Pere Lachaise'in demir kapısına toslayacak.

"Bahse girer misin Julius?"

Bahsi kaybettim. Homurtular gittikçe azalıyor, araba virajda kış atıyor, çıkışta toparlanıyor ve Menilmontant'a doğru hızla uzaklaşıyor. Yalnız, virajda bir kapı açılıyor ve uğursuz bir kuş gibi bir şey siyah arabadan dışarı uçuyor. Önce bunun bir gövde olduğunu sanıyorum ama boş bir deri gibi düşüyor. Belki bir manto ya da bir örtü. Ne olduğuna bakmak için ayağımı kaldırımdan aşağı atıyorum ki uzun bir kadın çığlığı kanımı donduruyor. Sonra birincisini takip eden bir polis arabası beni kaldırıma fırlatıyor. Görünmez kadın çığlık atmaya devam ediyor. Arkamı dönüyorum. Bu bir kadın değil, bu Julius.

"Julius, lanet olsun, hayır, bana bunu yapamazsın!"

Ama kafası kaybolan arabanın yönüne dönük, ağzı bir resimdeki gibi yuvarlanan ve gözleri korkuyla alev alev yanan Julius ulumaya devam ediyor. Bir kadının kısa hıçkırıklarla kesilen uzun ağlayışı gibi. Bu serzeniş büyüyor, bütün mahalleyi kaplıyor ve sonunda pencerenin birinde bir ışık yanıyor, sonra bir tane daha ve ben bağırması için ağzına kapattığım elimi salyaya bulayan köpeğimi kollarıma oturtup bir çocuk hırsız gibi iki büklüm kaçmak zorunda kalıyorum, şehrin kızıl gecesinde köpeğim gözlerini hızla sağa sola oynatıyor, köpeğim sara krizi geçiriyor.

Şimdi benim odamda yatıyor, yerde ama *hâlâ oturur konumda*. Kafası çarpılmış, gözü tavanda, içi boş bir hindistancevizi kadar kuru ve hafif, sesi çıkmıyor, hatta ölü bile sanılabilir. Fakat cehennem dibine yolculuk ediyormuşçasına ağzı koksa da Köpek Julius hayatta. Sara. Bu durum bir süre devam edecek. Belki birkaç gün. Bu krize neden olan görüntü gözünün önünden gitmediği sürece sürecek. Artık alıştım.

"Eee Dostoyevski, bu sefer ne gördün bakalım?"

Bana gelince, Hadouch'un sarı zarfını açtıktan sonra gördüğüm şey beni düşündürüyor ve aslında saatler önce yediğim akşam yemeğim yavaş yavaş ağızma geliyor. Zarfın üstüne MÜFETTİŞ VANINI yazmışlar ve önüme yaydığım fotoğraflarda, yeşil parkalı, fırça saçlı sarışın bir tip muşta ile esmer kafaları kırmakla meşgul. Kafalardan biri patlamış, bir göz yuvasından fırlamış. Sarışın gencin yüzünde en ufak bir heyecan yok. Yalnızca bir öğrenci ciddiyeti var. Hadouch'un bunu niye evinde bulmalarını istemediğini anlıyorum. Vanini zarbosunun ölümünden sonra Mağripliler'in ortada görünmemeleri daha iyi.

Birden üstüme bir yorgunluk çöküyor, uykum da yok. Güvenlik önlemlerinin canı cehenneme. Ahizeyi kaldırıp Julie'yi arıyorum. Onun sesini duymaya ihtiyacım var. Julie'nin sesi lütfen... Olmuyor, telefon gecenin içinde bomboş çalıyor.

"Ölmüş mü?" diye sordu Pastor.

Doktor, kömürlerin ortasına diz çökmüş ve kadının vücuduna doğru eğilmişti. Gözlerini, kocaman bir yün kazak giymiş, el lambasıyla kendisine ışık veren genç müfettişe doğru kaldırdı.

"Öyle sayılır."

Nehir devriye botunun mavi ve sarı ışığı sırayla vücudun üstünden geçiyordu, sonra kömür karası gece, sonra fotoğrafçının flaşı. Kadının bacaklarından biri kırılmış ve görene çığlık attıracak bir açıyla duruyordu. Ayak bileklerine iki ağır kurşun bilezik vidalanmıştı.

"Yukarıya o kadar çabuk çıkamazdı."

"Bakın."

Doktor dikkatle dirseği tutmuştu. Kolun oyuğundaki bir kızarıklığı gösteriyordu.

"İğne izi," dedi Pastor.

Küçük, donuk kelimelerle konuşuyorlardı. Bu sözcüklerin arasında dizellerin derin sesi duyuluyordu. Mavna mazot ve yağlı demir saç kokuyordu.

"Yeterince gördünüz mü?"

Pastor lambasının ışığını kadının vücudu üstünde son defa gezdirdi. İğne izleri, çeşitli darbe ve yanık izleri. Darbelerden ve soğuktan morarmış yüze gelince bir an durdu. Geniş bir alın, çıkık elmacık kemikleri, enerjik bir ağız ve etli dudaklar. Ve bu altın rengi hale. Yüzü de vücudu gibiydi: güçlü. Uysal bir bütünlük içinde yumuşamıştı. Pastor fotoğrafçıya döndü.

"Yüzdeki hasarı azaltabilir misiniz?"

"Laboratuvarda bir arkadaşım var, sizin için özel bir baskı yapar. En kötü izleri sileriz."

"Güzel kız," dedi doktor örtüyü örterken.

Pastor'un lambası gecenin içinde bir yarım daire çizdi.

"Sedyeciler!"

Kömürün üstünde, bir deniz kabuklusu dağındaymışçasına yürüdüklerini duydu.

"Birçok kırık var, çeşitli yanıklar, damarlarında bilinmeyen dozda bir pislik, olası akciğer komplikasyonlarından hiç bahsetmiyorum bile.

İşi bitmiş," diye özetledi doktor.

"Sağlam bir bünyesi var," dedi Pastor.

"İşi bitmiş," diye tekrarladı doktor.

"Bahse var mısınız?"

Genç polisin sesinde neşe vardı.

"Sabahın birinde ve böyle bir enkazın önünde her zaman bu kadar neşeli misinizdir?" diye sordu doktor.

"Ben nöbetteydim, sıçrayarak uykusundan kalkan sizsiniz," diye cevap verdi Pastor.

Pastor, doktor ve fotoğrafçı, sedyecilerin ardından kömürlere tırmanıyorlardı. Nehir devriye botunun ışıkları, ambulansın ışıkları, devriye arabasının ışıkları, Pastor'un cep lambası, mavnanın stop lambaları, gecenin içinde göz kırpyıyorlardı. Denizcinin sesi de öyle; konuşurken dişleri birbirine vuruyordu.

"Bu da benim şansım, gökten kömürümün üstüne çıplak karı yağıyor ve ben görmüyorum."

Bütün gemiciler gibi sıkıntının ve barbutun bozduğu bir panayırcambazı suratı vardı.

"Gökten kız yağdığını gördüğünüz gün, artık mavnayı bir köprü ayağına bağlayıp beklersiniz," dedi Pastor onun önünden geçerken.

Herkes güldü.

"Ölmüş mü?" diye sordu denizci.

"O yolun yolcusu," diye cevap verdi sedyecilerden biri.

"Keman çalan genç kız nerede?" diye sordu Pastor.

"Devriye arabasında," diye cevap verdi polislerden biri. "Bu kız tamamen kafayı yemiş, kömürün içinde yatanın annesi olduğunu sanıyordu."

Pastor devriye arabasına doğru bir adım attı, sonra geri döndü.

"Ha! Unutuyordum..."

Denizciye doğru dönmüştü.

"Yarın, malı teslim ettikten sonra her zamanki barınıza gidip bir kadeh atarsınız değil mi?"

"En az iki," diye cevap verdi yerinden sıçrayan denizci.

"Bu olanlardan hiç bahsetmeyeceksiniz," dedi Pastor.

Gülümsemeye devam ediyordu. Ama bu sabit bir gülümsemeydi.

"Ne?"

"En küçük bir imada bile bulunmayacaksınız. Hiç kimseye bundan söz etmeyeceksiniz. Kendi kendinize bile. Hiçbir şey olmadı, tamam mı?"

Denizci duyduklarına inanamıyordu. İki saniye önce kocaman yün

kazağının içinde çeşitli hareketler yapan ufak tefek eğlenceli bir adam-
layken şimdi bir polis vardı karşısında.

"Ve on gün boyunca içki içmek yok," diye ekledi Pastor, hastasına
reçete yazan bir doktor gibi.

"Ha?"

"Sarhoş insan her şeyi anlatır, özellikle de gerçeği."

Pastor'un gözleri, gülümsemesine yakışmayan bir derinlikteydiler.

"İçki yok, tamam mı?"

Birdenbire yorulmuş gibiydi.

"Kanun sizensiz," diye mırıldandı, bir anda hem yakıtını hem de ha-
yatının sohbet konusunu kaybeden denizci.

"Çok kibarsınız," dedi Pastor yavaşça. Ve ekledi:

"Ayrıca gökten güzel kız da yağmaz."

"Nadiren," diye hak verdi denizci.

"Hiçbir zaman olmaz," dedi Pastor.

Pastor'un devriye arabasının içinde gördüğü ilk kişi üniformalı polis
memuru oldu. Bitişik dizlerinin üstünde bomboş duran açık bir defter-
le, keman çalan genç kızdan mümkün olduğu kadar uzakta, koltuğun
bir ucunda büzülmüş duruyordu. Genç kız çok esmer, çok solgundu ve
tamamen bir ergen görüntüsüne sahipti. Siyahlar giyinmişti, yarım par-
maklı file eldivenler parmakların ilk boğumuna kadar uzanıyordu.
"Ben bütün dünyanın yasını tutuyorum, beni gülümsetmeyi ummayın.
İşte bu Sicilyalı dul kıyafetinin anlamı buydu. Üniformalı küçük polis,
Pastor'u, bir köpeğin belki beni çözer diyen bakışlarıyla karşıladı. Pas-
tor elini genç kıza uzattı:

"Bitti küçükhanım, sizi evinize bırakayım."

Pastor'un yumuşak bir şekilde kullandığı arabada onun yanında oturan
genç kız konuşmaya başladı. Önce televizyonda, saat sekiz haberlerin-
de gördüğü ve onu altüst eden çok yaşlı Vietnamlı bir kadının yüzünü
anlattı. "Kolumak?" diye soruyordu yaşlı kadın, "ve bütün dünyanın
tehdidinin ağırlığını omuzlarında taşıdığı hissediliyordu," diye açıkladı
keman çalan genç kız. Pastor sessizce sürüyordu. Arabanın ışığını yak-
mamış, sireni çalıştırmamıştı. O yün kazağının, genç kız ise düşünceler-
inin içindeydi, iki kardeş sanılabilirlerdi. Penceresinden gördüklerini
bir kez daha anlattı. Her şeyi en ufak ayrıntısına kadar söyledi: arabanın
homurtusu, havada uçan çiplak kadın...

Ama ona kalırsa en korkuncu "kömürden katafalkının üstünde" kayan vücudun annesi olduğunu sanmasıydı. O anda annesinin odasında rahat rahat uyuyor olması bir şey fark ettirmemişti.

"Sanki annemi öldürmüşüm gibiydi Müfettiş Bey! Bunu üniformalı polise de anlatmaya çalıştım ama beni anlamak istemedi."

Gerçekten de. Pastor genç polisin yüzünü düşünmeye çalışırken neredeyse kırmızı ışıktaki geçiyordu.

Genç kızı evine bıraktıktan sonra Pastor emniyet müdürlüğünü son derece hareketli bir halde buldu: koridorlar yerlere oturmuş ya da banklara sıkışmış Araplar'la doluydu, kapılar çarpıyor, bağırsılıyor, telefonlar çalıyor, daktilolar yazıyor, sinirli polislerin hızla koşuşturduğu dosyalar oradan oraya gidiyordu... Bu gece, şehrin kurbanı olarak düşen Müfettiş Vanini'ye Bölüm Komiseri Cercaire'in bir saygı gösterisiydi bu. Bölüm Komiseri Cercaire'in parlayan yasıydı. Hücreler ve fişler doluyordu.

Pastor, Cercaire'in değil de Bölüm Komiseri Coudrier'in adamı olduğuna şükrederek asansöre kaçtı. Bölüm Komiseri Coudrier işleri, rahat bir büronun loşluğunda sessizce hallediyordu. Bölüm Komiseri Coudrier kahvesini "N" amblemlili imparatorluk dönemi fincanlarında ikram ederdi. Bölüm Komiseri Coudrier ortada fazla görünmezdi. Dışarıya ait bir polis değildi. Eğer Pastor sokak ortasında öldürülecek olsaydı, Coudrier'nin yası kanaatkâr olurdu. Belki birkaç gün boyunca kahvesini şekersiz içerdi.

Pastor kendi bürosunun kapısını açtığında, tahta terlikler giymiş bir bardak dolusu beyaz bir şeyi siyanür içiyormuşçasına içen minicik bir Vietnamlı kadın buldu.

Pastor heyecanlanmadan büronun kapısını kapattı.

"İntihar mı ediyorsun Thian? Halbuki bu akşam televizyonda ortalığı kasıp kavurduğunu söylediler bana."

Başını arkaya atmış olan Vietnamlı kadın, bir elini yukarı kaldırarak sessizlik istediğini belirtti. Bu büro, bütçesi kısıtlı bir polis bürosuydu. İki masa, iki daktilo, bir telefon ve metal dosya dolapları. Pastor buraya açılır kapanır bir yatak yerleştirmişti. Eve dönecek hali olmadığı zamanlar orada uyuyordu. Pastor, Maillot Bulvarı'nda bir yerin mirasçısıydı. Koruluğun kıyısında büyük bir ev. Büyük ve boş bir ev. Müşavir ile Gabrielle'in ölümünden beri Pastor büroda yatıyordu.

Vietnamlı kadın, bardağı bırakıp dudaklarını elinin tersiyle sildikten sonra şöyle dedi:

"Üstüme varma evlat; bu akşam gençlerden nefret ediyorum."

Uzaklarda kalan Vietnam'ın sazlık ovalarına ait en ufak bir şive olmaksızın konuşuyordu. Jean Gabin'in sesine sahipti; Paris'in on ikinci bölgesinin açık vurgularıyla bölünen, yuvarlanan çakıl taşlarının sesi gibi bir şeydi bu.

"Vanini'nin ölümü mü seni bu hale soktu?" diye sordu Pastor.

Vietnamlı kadın bıkkın bir hareketle düz saçlı peruğunu çıkardı, bu hareketiyle yaşlı kafatasının bütün yüzeyine gri ve seyrek, ama öfke kadar sert bir fırça yayıldı.

"Vanini hıyarın tekiydi, herhalde fazla ileri gitti ve hapı yuttu, top-rağı bol olsun. Beni sıkın bu değil evlat, yardım etsene bana!" dedi.

Vietnamlı kadın sırtını Pastor'a döndü, o da Tayland tipi elbisenin kopçasını çözdükten sonra fermuarını açarak ipeği kalçalarının başlangıcına kadar ikiye böldü. Elbiseden çıkan insan bir erkek bedenine sahipti ve yanık süt kokuyordu. Pastor nefesini tuttu.

"Parfüm olarak ne kullanıyorsun?"

"Asyanın Bin Çiçeği, sevdin mi?"

Pastor içini temizliyormuşçasına nefesini verdi.

"Cercaire'in seni tanımamış olması inanılmaz bir şey!"

"Ben bile kendimi tanıyamıyorum," diye söylendi ince baldırlarının arasına sakladığı beylik tabancasını çıkaran Müfettiş Van Thian. Ve ekledi:

"Doğru söylüyorum evlat, sanki kendi kendimin dul karısı oldum."

Dul bayan Hô'nun eşyalarından kurtulan Müfettiş Van Thian (ki ti-zizliğini, et tahtasında dövölmüş iki biftek gibi yassılmış iki plastik me-me takmaya kadar götürüyordu) zayıf, yaşlı ve kronik moral bozukluğu olan bir polisti. Pembe bir Tranxene kutusunu açtı, avcuna iki hap dö-küp Pastor'un ona uzattığı bir bardak burbon yardımıyla yuttu.

"Birdenbire bütün ülserlerim azdı."

Müfettiş Van Thian, genç meslektaşı Pastor'un önündeki bir sandal-veye düşer gibi oturdu. Pastor bardağı aldı, su doldurdu, içine iki efer-vesan aspirin tableti attı, masanın üstüne koyup kendi de oturdu. İki adam, çeneleri kenetli parmaklarının üzerinde, sessizce bu fışirtılı dan-sı seyrettiler. Yaşlı Thian aspirini içtikten sonra:

"Bu gece iki kişiyi yakaladığımı sanmıştım," dedi.

"İki çocuk mu?" diye sordu Pastor.

"Öyle de denebilir. Kabil Simon ve Mosi Mo. Hadouch Ben Tayeb adına üçkâğıt açıyorlar. İkisinin yaşlarının toplamı kırk bile etmez. Ba-na göre çocuk, ama hayat karşısında feleğin çemberinden geçmişler, inan bana."

Pastor, Müfettiş Van Thian'ın Belleville tepelerinden inip raporunu daktilo etmeye büroya geldiği, gecenin bu saatlerini seviyordu. Pas-tor'un açıklayamadığı bir nedenden dolayı yaşlı Thian'ın varlığı ona Müşavir'inkini anımsatıyordu. Belki de, Pastor çocukken Müşavir'in hikâye anlatması gibi, Thian da ona hikâyeler (dul bayan Hô'nun mace-ralarını) anlattığı için. Belki de sadece yaşından... yaşlılığın yaklaşma-sından dolayı.

"Şunu iyi dinle evlat, beni Faubourg du Temple ile Parmentier Cad-desi arasındaki bankamatikte kıstırdılar. Düşünebiliyor musun? Küçük dul bayan Hô'ya karşı çelik gibi bir Mosi ve beton gibi bir Kabil. Onla-ra neredeyse üç bin papel koklattım. Hatta özellikle bir banknot bile dü-şürdüm. Ve ne oldu biliyor musun? Mosi Mo onu *geri vermek* için pe-şimden koştı! Tamam, ben de kendi kendime, tehlikesiz bir yerde para-nın tamamını almak için daha sonrasını bekliyorlar dedim, örneğin metroda. Peki metro olsun. Salakça gülerек bana korkunç şeyler, mese-la nasıl memelerimi yakarlarmış, etlerimi sıkıştırırlarmış gibi şeyler an-latıp benimle beraber metroya indiler, ne demek istediğimi anlıyorsun-dur... Beni boş bir vagona binmeye ve ikisinin arasına oturmaya zorla-dılar ve... paralarımı alacaklarına saçmalıklarını anlatmaya devam etti-ler. Republique istasyonunda metro değiştirip Italie'ye doğru yöneldik. (Onlara yeni doğum yapan gelinimi görmeye gittiğimi söylemiştim.) O kadar ısrarla devam ediyorlardı ki artık paraları aldıktan sonra gelini-

min ırzına geçip beni de o yatakta öldüreceklerini düşünmeye başlamıştım. Sonunda hiçbir şey olmadı! Hesapta geliminin oturduğu binanın dibine kadar benimle geldiler ve tam asansöre binecekken haber bile vermeden, öylece ortadan kayboldular."

"Sonuç?"

"Moral bozucu, evlat. Bu fırlamalar dul bayan Hô'yu soymak istemiyorlardı. Hatta daha fazlasını da söyleyebilirim: onu korudular! Ona korumalık yaptılar. Ona dokunmadılar, üstelik anlattıkları bütün o sadistçe hikâyeler onu korkutmak ve geceleri ortalıkta bir Arap şeyhinin banka hesabı gibi yüklü dolaşmasına engel olmak içindi. İşte evlat, bu beni her şeyden daha çok endişelendiriyor."

"Bu Cercaire'in Belleville gençleri hakkında yanıldığını mı gösterir?"

"Bu yaşlı kadın hikâyesinde herkesin yanıldığını gösterir. O pis kokulu Cercaire kadar benim de yanıldığı mı..."

Sessizce çıkartılan küçük bir bilanço. Kaşları çatıkken Thian, Müşavir'in karısı Gabrielle'in düşünceli haline de benziyordu. Müşavir o zaman Pastor'a şöyle diyordu: "Gabrielle düşünüyor Jean-Baptiste, birkaç saniye sonra daha az aptal olacağız." Şimdi ise Gabrielle de Müşavir de, ikisi de ölmüştü.

"Biliyor musun evlat? Belleville'de bir aydır travesti rolü oynamak bana hiç olmazsa bir şey öğretti: bu moruklar isterlerse her gece, elmaslarını göbeklerine, aile gümüşlerini de boyunlarına asıp çırılçıplak dolaşabilir, uyuşturucu bağımlılarının hiçbirini parmağını kaldırmayacaktır. Hepsi sözleşmiş, kafası en dumanlı sümüklü bile Belleville'de bir ihtiyarı soymaktansa kendini dövdürmeyi tercih eder. Bu, mahallenin gençleri namuslu oldu demek değil, daha tecrübeli oldu demek sadece. Sokaklar Vanini gibi gizli polislerle dolu, çocuklar bunu biliyor ve hareket etmiyor, hepsi bu. Bu usturalı deliyi ilk onlar bulursa da hiç şaşırmam. Anlıyor musun evlat..."

Thian Pastor'a olgun ve yorgun bir bakış attı.

"Hayat nasıl gördün mü? İhtiyarları boğazlayan bu tipi Cercaire'in ekibinden önce yakalayacağımı düşünüyordum, güzel bir şekilde emekli olmak ve bizim Coudrier'ye son bir hediye vermek için, gel gör ki yarışmak zorunda kaldığım bir sürü sümüklüyle karşılaşıyorum."

Müfettiş Van Thian otuz dokuz senelik meslek hayatını zorla kaldırarak masasının arkasına oturttu. Beyaz sayfalar ve karbon kâğıtlarından kocaman bir sandviç hazırlayarak daktilosunun merdanesine sundu.

"Ya sen evlat, bu gece bir şey buldun mu?"

Aynı anda büronun kapısı açıldı ve laboratuvardan gelen bir memur cevabı getirdi.

"İşte bunu buldum," dedi polise teşekkür edip henüz yaş olan bir avuç fotoğrafı Thian'ın önüne atan Pastor.

Thian kadının, kömürün kontrastı ve flaşın ışığıyla beyazlaşan çıplak vücuduna uzun uzun baktı.

"Onu Seine nehrine atanlar suya düşme sesini bastırmak için arabalarının motorunu bağırtmışlar ve bu yüzden mavnanın geçtiğini duymamışlar," diye açıkladı Pastor.

"Salaklar..."

"Ve yolda kayarken de tamponlarını düşürmüşler. Geçerken aldım. Bir BMW, fazla zorlanmadan buluruz."

"Kıçlarına neft yağı mı sürülmüş?"

"Belki de amatördürler. Ya da tamamen kafayı bulmuş tipler. Kıza uyuşturucu verilmiş."

"Şahidin var mı?"

"İki kat yukarıda, geceyi seyrederek keman çalan bir genç kız. Sahi seni televizyonda görmüş. Bu da moralini çok bozmuş. Onun için keman çalıyormuş..."

Thian üstelemedi. Fotoğrafları birbirinin üstünde kaydırıyordu dalgın dalgın.

"Ne düşünüyorsun? Üstünde biraz fazla çalıştıkları bir orospu mu?" diye sordu Pastor.

"Hayır, bu bir orospu değil."

Müfettiş Van Thian kesin konuşmuştu. Üstelik şu depresif Asyalı bilge havası hâlâ sürüyordu.

"Bunu neye dayanarak söylüyorsun?"

"Kayınçolarımdan ikisiyle onların üç kuzenini pezevenklikten içeri attırdım. Evlenmeden önce karım Toulon'da iş tutuyordu ve kızım Nanterre'de tövbe etmiş yosmalar için açılmış bir evde rahibe olarak çalışıyor. Bizim ailede orospuları iyi tanırız."

Sonra gene başını sallayarak:

"Hayır, bu bir orospu değil."

"Yine de araştıracağız," dedi Pastor kendi daktilosuna kâğıt takarak.

Thian Pastor'u, diğer yeteneklerinin yanı sıra, hızlı ve doğru çalıştığı, ayrıca her şeyi araştırdığı için beğeniyordu. Aslında gençlerden fazla hoşlanmazdı. İyi aile çocuklarından ise daha da az hoşlanırdı. Pastor'un babası Müşavir, zamanında Sosyal Sigortalar'ı kuran kişiydi; büyük miktarda ilaç tüketen Müfettiş Van Thian için bu Roma Kilisesi'ne

başpiskopos olmak kadar erişilmesi zor bir şeydi. Çocuğa ailesinden miras kalan nazik davranışlar, yün kazaklar, dilek kipleri ve argo konuşma yeteneksizliği de Thian'ın zevkine uygun değildi. Halbuki Thian Pastor'u seviyordu, buna hiç şüphe yoktu, ilkesiz yaşlı bir uşak gibi Müşavir'in oğlunu seviyordu ve bunu ona düzenli olarak, genelde gecenin bu saatinde, daktilolarının tuşları karşılıklı olarak dans ederken tekrar ediyordu.

"Seni seviyorum evlat, bu benim moralimi bozuyor ama seni seviyorum."

Bundan sonra ya telefon çalıyor, ya biri büroya giriyor, ya iki makineden biri sıkışıyor ya da başka bir şey oluyor ve konu kapanıyordu. Bu gece de öyle oldu.

"Alo, evet, Müfettiş Van Thian, adli polis."

Sonra:

"Evet, burada, evet, size gönderiyorum, hemen."

Ve:

"Ninni söylemeyi kes evlat, Coudrier seni görmek istiyor."

Bölüm Komiseri Coudrier'nin bürosu bir yaz gününün ortasında bile gece gibiydi. Bir kış gecesinin ortasında ise daha iyi olması beklene-
mezdi. Reostatlı bir lamba ancak gerektiği kadar bir ışık veriyordu. Ki-
taplığı süsleyen imparatorluk stili biblolar tarihin derinliklerinden çık-
mış gibiydi, çift camlı pencere ise şehrin gecesine doğru bakıyordu.
Gün ağarır ağarmaz perdeler kapatılıyordu. Günün veya gecenin kaç-
ı olursa olsun, burada, insanı düşünmeye ve alçak sesle konuşmaya yö-
nelten bir kahve kokusu hâkimdi.

COUDRIER: Bu gece nöbetçi olmamanız gerekiyordu, Pastor; ki-
min yerine kaldınız?

PASTOR: Müfettiş Caregga efendim, o âşık olmuş.

COUDRIER: Kahve?

PASTOR: Memnuniyetle.

COUDRIER: Bu saatte kendim yapıyorum, Elisabeth'inki kadar iyi
değildir. Eee, demek Caregga âşık olmuş?

PASTOR: Bir güzellik uzmanına efendim.

COUDRIER: Bu hafta kaç arkadaşınızın yerine nöbetçi kaldınız Pas-
tor?

PASTOR: Üç efendim.

COUDRIER: Ne zaman uyuyorsunuz?

PASTOR: Şurada burada azar azar.

COUDRIER: Bu da bir yöntem.

PASTOR: Bu sizin yönteminiz efendim, kendime uyarladım.

COUDRIER: Bir İngiliz emireri kadar dalkavuk ve sıkı ağızlısınız
Pastor.

PASTOR: Kahveniz mükemmel efendim.

COUDRIER: Bu gece özel bir şey oldu mu?

PASTOR: Quai de la Mégisserie Sokağı'nda, tam bizim karşıımızda,
boğarak adam öldürme teşebbüsü.

COUDRIER: Teşebbüs amacına ulaşmadı mı?

PASTOR: Gövde tam o sırada köprüünün altından geçmekte olan bir
mavnaya düşmüş.

COUDRIER: Tam bizim karşıımızda. Bu sizi şaşırtmadı mı?

PASTOR: Şaşırttı efendim.

COUDRIER: Öyleyse artık şaşırmayın. Seine nehri Pont-Neuf civarında bir aransa kayıp insanların yarısı bulunur.

PASTOR: Niçin efendim?

COUDRIER: Provokasyon, riske girme arzusu, jandarmaya nanik yapmak, ölüyü polisin burnunun dibine bırakmak, bunlar sizin neslin gençlerinin dediği gibi daha "tahrik edici" olmalı. Katillerin kendini beğenmişliği...

PASTOR: Sizden bir ricada bulunabilir miyim efendim?

COUDRIER: Söyleyin.

PASTOR: Soruşturmanın bende kalmasını istiyorum, Caregga'ya vermesem...

COUDRIER: Şu anda hangi işe bakıyorsunuz?

PASTOR: SKAM depoları işini yeni bitirdim.

COUDRIER: Şu yangın mı? Yani bu işi sigorta parasını almak için mal sahibi mi yapmış?

PASTOR: Hayır efendim, sigortabayii yapmış.

COUDRIER: İlginç.

PASTOR: Ödenecek miktarı mal sahibiyle paylaşma düşüncesiyle yapmış.

COUDRIER: Daha az ilginç. Deliliniz var mı?

PASTOR: İtiraf var.

COUDRIER: İtiraf var... Biraz daha kahve?

PASTOR: Memnuniyetle efendim.

COUDRIER: Gerçekten de şu "efendim"lerinize bayılıyorum.

PASTOR: Buna her zaman önem veririm efendim.

COUDRIER: Ben de öyle düşünmüştüm. Söz itiraflardan açılmışken Pastor, söylesenize, Foch Caddesi'ndeki Credit Industriel dosyasını biliyor musunuz?

PASTOR: Üç ölü, kaybolan dört milyar eski frank ve Komiser Cercaire'in ekibi tarafından Paul Chabrallé'ın tutuklanması. Van Thian soruşturmanın bir kısmında çalıştı.

COUDRIER: Evet, meslektaşım Cercaire'den şimdi bir telefon geldi.

PASTOR:

COUDRIER: Cercaire var gücüyle Vanini'nin ölümünü aydınlatmaya çalışıyor; ama Chabrallé'ın gözaltı süresi de bu sabah sekizde sona eriyor. Ve hâlâ masum olduğunu söylüyor.

PASTOR: Bu doğru değil efendim.

COUDRIER: Neden?

PASTOR: Çünkü bu bir yalan.

COUDRIER: Şaklabanlığı bırakın Pastor.

PASTOR: Tamam efendim. Somut delil yok mu?

COUDRIER: Bir sürü tahmine dayalı kanaat.

PASTOR: Kovuşturma açmaya yeterli değil mi?

COUDRIER: Bence yeterli ama Chabralle delil yetersizliğinin kralıdır.

PASTOR: Anlıyorum.

COUDRIER: Ama ben Chabralle'dan bıktım oğlum. En azından üç düzine adamı yok etti.

PASTOR: Belki bazıları Pont-Neuf'ün altında yatıyordu.

COUDRIER: Belki de. Onun için meslektaşım Cercaire'e sizi tavsiye ettim.

PASTOR: Peki efendim.

COUDRIER: Pastor, Chabralle'ı konuşturmak için beş saatiniz var. Saat sekizden önce bir itirafname imzalamazsa siz gene cinayete kurban giden para taşıyıcılarla kasiyerleri araştıracaksınız.

PASTOR: İmzalayacağını düşünüyorum.

COUDRIER: Umarım öyle olur.

PASTOR: Hemen gidiyorum efendim, kahve için teşekkürler.

COUDRIER: Pastor?

PASTOR: Efendim?

COUDRIER: Bana öyle geliyor ki, aslında meslektaşım Cercaire bu işte, sizin sorgulama kapasitenizi ölçmek istiyor.

PASTOR: Ölçelim efendim.

"Thian, bana Chabralle'dan bahset, bana onun hakkında biraz ayrıntı ver, canlı bir şeyler olsun. Biraz düşün."

"Evlad, Chabralle'ın çevresinde 'canlı bir şeyler' pek bulunmaz."

Ama Müfettiş Van Thian anlatmayı seviyordu. On bir sene önce Chabralle'ın işlediği düşünülen bir çifte cinayet soruşturmasına katıldığını hatırlıyordu: bir mali müşavir ile kız arkadaşı. Kurbanların dairesine ilk giren Thian olmuştu.

"Les Halles tarafında, elden geçirilmiş bir antrepoda bir yer, uçak hangarı kadar büyük ve katedral kadar yüksek bir ev, duvarlar uçuk pembeye boyalı, mobilyalar beyaz lake, buzlu camdan yapılmış bir ışıklık ve yuvarlak kocaman vidalarla tutturulmuş metal iskelet. Yetmişli yıllarda Ponthard-Delmaire bunlardan çok yapmıştı."

Kapıyı kırdıktan sonra Thian'ın gördüğü ilk (ve tek) şey o güne kadar görülmemiş stilde bir avize olmuştu.

"Adamla kadın, dairenin ana kalasının üstünden atılan aynı ipe asılmışlardı. Kadın adamdan on iki kilo daha az geldiği ve bu da tam evdeki köpeğin kilosuna denk düştüğü için, köpeği kadının ayak bileğine asmışlardı. Dengede duruyorlardı."

Yaklaşık on beş gün sonra Van Thian, o zamanlar henüz bölümün başına getirilmemiş olan Komiser Coudrier ile birlikte Chabralle'ın evine gitmişti.

"Ve Chabralle'ın yatak odasında, başucundaki komidinin üstünde ne gördük biliyor musun evlat? Dengede duran küçük bir biblo. Altından. Aynı şey: adam, kadın ve köpek. Tabii bu bir delil sayılmazdı..."

"Şimdi de bana Crédit Industriel meselesini özetleyebilir misin?"

Sabah saat dörde doğru, Bölüm Komiseri Cercaire Pastor'u bir dakikalığına kabul etti.

"Bu akşam Belleville'de bir adamımı vurdular, boşa tek bir adamım bile kalmadı, bir sürü jurnalci, bilirsin... Chabralle Bertholet'nin bürosunda, sağdan üçüncü kapı."

Kahve otomatları boş, kül tablaları doluydu, parmaklar sarı, gözler uykusuzluktan küçülmüş, gömlekler ise bel yerlerinden kırışmıştı. Bağırışlar patlıyor, ışık duvarların gözünü kamaştırıyordu. Pastor ortamın havasından nasibini aldı. Koridorda ilerlerken meslektaşlarının düşüncelerini duyabiliyordu. Pastor bu muymuş? İtirafların ebesi, ağır suçların kadın-doğumcusu, Bölüm Komiseri Coudrier'nin engizisyoncusu, Torquemada'sı buymuş demek! Bu hanım evladı polis torpille yükselmeye çalışıyor, halbuki biz, Cercaire'in adamları, uyuşturucuya karşı savaşın öncüleri, koca silahlarla vurulan biziz. Birkaç adım sonra Pastor denilen bu adam vatandaş Chabralle'ın önüne gelecekti. Ve Cercaire'in adamları Chabralle'ı iyi tanırlardı! Kırk iki saat boyunca onları parmağında oynatmıştı! Üstelik hepsini; ve kendileri hanım evladı değillerdi. Pastor, bu künyeli ve deri ceketli tiplerden hiçbirinin, Paul Chabralle'ın paslanmaz gülüşü karşısında, onun elde örülmüş eski kazığına en ufak bir şans bile tanımadığını hissediyordu.

Pastor büroya girdi, Chabralle'ın başında duran polisi terbiyeli bir şekilde dışarı çıkarttı ve kapıyı dikkatle kapattı.

"Temizliğe mi geldin ufaklık?" diye sordu Chabralle.

Yirmi dakika sonra, oradan geçen bir kulak, kapalı kapının ardından düzenli bir daktilo sesi duydu. Bu kulak, hemen dikkat kesilen başka

bir kulağa işaret etti. Büroda bir ses, daktilonun ritmine uygun olarak mırıldanıyordu. Diğer kulaklar kendiliklerinden kapıya yapıştılar. Sonra bir sessizlik oldu.

Sonunda kapı açıldı. Chabralle ifadesini imzalamıştı. Credit Industriel soygununu kabul etmekle kalmamış, daha önceden delil yetersizliğinden kurtulduğu yedi işin altısını da itiraf etmişti.

İlk şaşkınlık anı geçtikten sonra, Bölüm Komiseri Cercaire'in deri ceketli adamları Pastor'u seve seve omuzlarına alabilirlerdi. Ama genç müfettişin yüzündeki bir şey onları vazgeçirdi. Ölümcül bir hastalığa yakalanmış gibiydi. Eski yün kazağı, üstünden ölü bir deri gibi sarkıyordu. Onları görmeden geçip gitti.

"Komik bir hikâye mi, evlat?"

Müfettiş Van Thian, genç meslektaşı Pastor'un bu durumunu iyi biliyordu. İfade aldığı zaman hep böyle olurdu. Pastor her zaman itiraf ettirirdi. Ama her seanstan sonra Van Thian, oğlanı canlıdan ziyade ölüye yakın bir halde geri alıyordu. Bu çocuksu yüzün üstüne eklenen otuz yaş daha. Kendi kendisinin ölmekte olan gölgesi. Onu yeniden canlandırmak gerekiyordu. Van Thian komik hikâyesini ısrarla anlatıyordu.

"Sana Taocu bir atasözü söyleyeceğim evlat; elde ettiğin başarıdan sonra gösterdiğin bu tevazuya çok uygun."

Thian Pastor'u bir tabureye oturtmuştu. Onun önünde çömelmiş, genç polisin, çukurlarının dibinde kaybolmuş gözlerini arıyordu. Sonunda bakışını yakalayıp anlatmaya başlıyordu. Fazla süsleyip püslemeden öylece anlatıyordu.

"Taocu atasözü, evlat: Bu geceki başarıdan sonra yarın çıırılçıplak aynaya bakarken eğer bir çift taşak daha görürsen kalbin sakın gururla dolmasın oğlum, bu sadece birisi seni beceriyor demektir."

Her hikâyeden sonra Pastor'un yüzünden, Thian'ın kısa bir kahkaha olarak yorumladığı bir elektriklenme geçiyordu. Sonra, genç müfettişin hatları yavaş yavaş yerine geliyordu. Gevşiyordu. Yeniden insan haline dönüyordu.

II

GÜNAH KEÇİSİ

Ağlayın Malaussène, inandırıcı bir biçimde ağlayın. İyi bir günah keçisi olun.

Cumartesi, yani ertesi gün, Paris'in On Birinci Bölge Belediyesi'nde, el-li yıl boyunca Belleville'e ayakkabı giydirdiği için bizim ihtiyar Kösele'ye ödül veriliyordu. Çaprazlamasına mavi-beyaz-kırmızı çizgili bir kuşak takmış olan kısa boylu bir şişko bunun çok iyi bir şey olduğunu resmi olarak açıkladı. Kösele, bu konuşmanın Başkanların Başkanı tarafından bizzat yapılmıyor olmasına biraz üzöldü ama Başkanların Başkanı şu an, aynı mahallede, Kösele'nin eski dükkânından birkaç yüz metre ötede, bir gün önce öldürölen genç bir polisin naaşı önünde saygı durumunda bulunmakta.

"Bu genç kahraman, sizin neslinizin liyakatli erkekleri ve kadınları için hayatını feda etti, Beyefendi..."

Ama ihtiyar Kösele genç polisi düşünmüyor. İhtiyar Kösele'nin gözleri yalnızca vaat edilen madalyayı görüyor. Madalya, ardına küp şeklinde bir milletvekili ile "yaşlılardan sorumlu müsteşar" olan ipek gibi genç bir mülkiyelinin oturtulduğu uzun bir masanın üstündeki küçük kadife tabutunda yatıyor. Dinleyicilere gelince, arkadaşım Stojilko-viç, efsanevi otobüsüyle birkaç sefer yaparak salonu tıka basa doldurdu. Bizim Kösele kapıdan girince, hassas ayaklı bir sürü insan tarafından bir ağızdan Asfalt İmparatoru, Ayakkabı Kralı, Pabuçların Büyük Veziri ilan edildi. Şimdi ise, uzun masanın ardında ayakta duran, üç renkli kuşak taşıyan şişko övgülerini sıralıyor:

"Sizi iyi tanıyorum Beyefendi..."

(Yalan.)

"Her zaman hayrandım..."

(Yine yalan.)

"Ve sizi düşündükçe..."

(İnanılmaz...)

Bunun üzerine bölgenin (uzaktan kumandayla çalışan, kare çeneli) milletvekili sözü alıp bir üst vitese geçiyor:

"Sizin ayarınızdaki insanların selefı olmak bizim için zor bir şeref-tir..."

Ve hükümetin bu saygıdeğer insanlara duyduğu saygıya yatay geçiş yaptı, geçerken de bir önceki hükümetin onlara yeterince saygı göstermemiş olduğunu belirtti. Ama sabırlı olalım arkadaşlar, geri döndük, işi

ele aldık ve birkaç ay içinde bu güzel vatanımız için çalışmış olan bütün emekliler, hak ettikleri gibi bedavadan Balear Adaları'na tatile gidebilecekler, "bu, Millet'in onlara borcudur."

(Kabaca söylersek) Bravo sesleri, onaylayan baş hareketleri, bizim ihtiyar Kösele'nin pembe yanakları; ikinci bir konuşmadan kıl payı kurtuluyoruz ve yaşlılardan sorumlu müsteşar söz alıyor, üç parçalı takım elbise giymiş sarışın bir genç, ortadan ayırdığı saçlarıyla mükemmel bir şekilde ikiye bölünmüş, milletvekilinden daha az havalı, daha az laf daha çok sayı ile konuşuyor. Adı Arnaud Le Capelier. Daha ilk cümlelerden Arnaud'nun kuvvetli yanının politika değil idare olduğunu, beşikten itibaren kurumların devamlılığı için programlandığını herkes anlıyor. Bu adam basamakları tırmanmaya ayarlanmış iki ayaklı bir mahlûk; Arnaud Le Capelier'nin ayaklarında anaokulundan şimdiki görevine kadar tırmandığı bütün basamakların izi olmalı. "Madalya alanın bu güzel özerkliği"ni tebrik ederek konuşmasına başlıyor (aynen öyle diyor; bu bizim Kösele'nin, ayakkabı yapacak yaşı geçmiş olsa da, kendi ayakkabı bağlarını hâlâ tek başına bağlayabilmesi anlamına geliyor), "onun çevresinde bu kadar insan olmasına seviniyor" (bravo Stojilko- viç!) ve "kendi adına bu mutluluk tablosunun daha yaygın olmamasına üzülüyor."

"Ama devlet ve idare, insani eksiklikleri kapatmak ve hayatın akışının umutsuz ve bazen de alçaltıcı bir yalnızlığa sürüklediği yaşlı vatandaşlara kucak açmak için vardır." (Aynen aktarıyorum.)

Bu Arnaud Le Capelier güleç insanlar sınıfına dahil değil. Konuşma stili de bir garip. "Dikkatli" bir akışı var diyebilirim. Evet, gerçekten de *dinler gibi konuşuyor*, ağzından çıkan sözlerin *dinleyicilerin beynine girdiğini* duymak istiyor. Ve burada bulunan ihtiyarlara söylediğine bakın! Şunu söylüyor: saçmalamaya başladığınızı ya da merdiven çıkarken tıknafes olduğunuzu hissettiğiniz zaman, sevgili ihtiyarlar, çocuklarınızın sizi sarsarak kendinize getirmesini beklemeyin, hemen bana gelin, ben size bakarım. Eğer kendi "özerklik derecenizi" saptayamıyorsanız (bu formol kokulu formülü amma da çok kullanıyor!), devletin ve belediyelerin, karşılık beklemeksizin yaşlıların hizmetine sunduğu gezgin hastabakıcıların teşhisine güvenin. Onlar sizleri, her birinizin gereksinimine en uygun H.E.'lere doğru yönlendireceklerdir." (Aynen aktarıyorum.)

H.E. başharflerinin Huzur Evi olduğunu bir kez anladıktan sonra, yakışıklı Arnaud Le Capelier'nin konuşmasının özünü de anlamış olduk: sadece ölüme hazırlık evleri için adam topluyor. Tesadüfen bakışlarımız karşılaşıyor. ("Büyükbabalarımızı sana vereceğimizi sanıyor-

san yanılıyorsun Arnaud'cuğum...") Ve gözlerinin düşüncelerimi işittiğini hissediyorum. Bu kadar dikkatli bir bakış az gördüm. Bu oğlanın yüzü bir garip. Saç çizgisi onu gerçekten bir tereyağı kalıbı gibi ikiye bölüyor. Bu çizgi, keskin bir burnun düz çizgisi ile uzayıp, nisbeten tombul bir çenenin çukuruna ünlem işareti gibi düşerek bu yüzü ikiye bölüyor. Hepsi garip bir karışım oluşturuyor. Kaçınılmaz bir gevşeklik. Monden bir sporcunun kaslarını koruyan yumuşak bir tabaka. Herhalde iyi bir tenis oyuncusudur. Briç de oynar ve herhalde çeşitli dalaverelerde uzmandır. Arnaud Le Capelier'yi sevmedim. Sevmedim işte. Ve bu adamın ülkenin "Yaşlılardan Sorumlu Kişisi" olduğunu düşünmek tüylerimi diken diken ediyor. Artık sadece tek bir şey istiyorum, benim ihtiyaçları çabucak buradan uzaklaştırmak. Ben bir tavuğum. Tilkinin kokusunu alırım. Arnaud, yakışıklı Arnaud, sen asla bizim evden içeri giremezsin. Benim ihtiyaçlar benimdir, anladın mı? Buradaki yetkili tek hastabakıcı da benim. Çaktın mı?

Ben paranoyama dalmış giderken yuvarlacık belediye başkanı sözü almıştı. Kösele'nin heyecanla çarpan göğsüne Ellinci Yıl Madalyası'nı iğneliyor. Fotoğraf çekme sevdasını istediği gibi gerçekleştirme sevincinin aydınlattığı yüzüyle, Rambo hızıyla Leica'sına yeniden film koyarak Kösele'yi, sevinen kalabalığı, ayini idare eden resmi kişileri yayılım ateşine tutan kız kardeşim Clara'nın flaşları. Öpücükler, tebrikler, Kösele'nin gözyaşları (bu heyecan onu öldürebilir!), tebrikler...

Benim kalpazan küçük erkek kardeşim (bu güzel seremoninin temelinde aslında o var) bu hareketliliğin biraz gerisinde durarak, sessizce İktidar ve Ün hakkında düşünüyor.

Tüm dullar, Belleville'liler ve Malaussene'liler, Stojilkoviç'in otobüsüne doluştuk ve bu yolculuk aile lokantamız Amar'da, kuskus pilavının sarı kum tepeleri ile Sidi-Brahim şarabının kızıl denizinde son buldu. Dumanlı salona girer girmez, Amar'ın oğlu, okul arkadaşım Hadouch bana sarıldı.

"Nasılsın Benjamin kardeşim, iyi misin?"

Kuşa benzeyen suratını kulağıma yapıştırmıştı.

"İyiyim Hadouch, ya sen nasılsın?"

"Allah'a şükür kardeşim, Kabil'in sana verdiği fotoğrafları iyi sakladın mı?"

"Julius'un yatağının altına. Kimdi bu polis?"

"Vanini, narkotikten bir müfettiş, ama azılı ırkçı. Etrafı kırıp geçiriyordu. Bizden de birilerini öldürdü, bunların arasında kuzenlerimden biri de var. Bu fotoğraflar işe yarayabilir Benjamin, onlara göz kulak ol..."

Mırıldanmasını bitiren Hadouch servisine geri döndü. Masanın bir ucunda, konuşmalar gırla gidiyordu.

"Ben aynı mahallede yirmi beş yıl berberlik yaptım, ama en sevdiğim şey sakal traşydı, gerçek usturayla, kılıç gibi!" diye yanında oturan dul bir bayana itirafta bulunuyordu Berber Dede.

Dul bayanın hayran bir bakışı ve krema gibi kabarmış bir perması vardı.

"Sendika sakalın artık kârlı olmadığını ve sakal traşı yapılmaması gerektiğini bildirince her şeyi bıraktım, mesleğin bütün anlamı kaybolmuştu."

Berber canlanarak açıklıyor:

"Ustura, her sabah yüzleri yeniden resmeder, anlıyor musunuz?"

Dul bayan başıyla evet işareti yapıyor, anlıyor.

"O zaman ben de cenaze berberliğine başladım."

"Cenaze berberliği mi?"

"Yedinci, sekizinci ve on altıncı bölgelerde. Yüksek sınıfın ölülerini traş ediyordum. Saçlar ve sakallar öldükten sonra da uzamaya devam eder, sonsuza kadar traş edebilirsiniz."

"Laf saç sakaldan açılmışken," diye araya giriyor Tlemcen kasabı

Homurtu Dede, "neredeyse yetmiş iki yaşına geldim ve gördüğün gibi saçlarım simsiyahken sakalım bembeyaz, bunun nedenini bana açıklayabilir misin Berber?"

"Ben açıklayabilirim," diyor Stojil, kalın sesiyle, "bu da diğer şeyler gibidir Homurtu, insan kullandığı şeyi eskitir. Hayatın boyunca dört kişi kadar yemek yedin, tabii sakalın beyaz çıkıyor; beynine gelince... saçların siyah kaldı. Bilgeliği seçmişsin Homurtu."

Arapça'ya simultane çeviri yapılıyor, herkes gülüyor. En güzel gülüş dul bayan Dolgorouki'ninki. Stojil'in yanında oturuyor. O Clara'nın ve annemin en sevdiği dul.

"Gerçek şu ki artık *meslek* diye bir şey yok, genelde meslekler kayboluyor, biz hepimiz *mesleğin* emektarlarıyız," diyor Risson ciddi ciddi.

Jeremy bu konuda aynı fikirde değil.

"Eski kitapçı, eski kasap, eski berber, bunların hiçbir anlamı yok: bir şeyin eskisiysen, şimdi başka birisin demektir."

"Ya, öyle mi? Peki sen eski nesin yavrucuğum?"

"Senin eski bir berber olduğun kadar ben de eski bir Pierre Brossollette Koleji öğrencisiyim! Öyle değil mi Benjamin?" diye cevap veriyor çocuk.

(Tamamiyle doğru. Bu küçük salak geçen sene okulunu yaktı ve daha küller soğumadan kendini eski öğrenci olarak buldu.) Ama, çın, çın, çın, Verdun'ün çatalı herkesi kendisini dinlemeye çağırıyor. En yaşlımızın ne söyleyeceğini bilenler suratlarını tabaklarına eğiyorlar. Sessizlik bir halı gibi yayılıyor ortaya.

"Kösele, senin şerefine bir şişe açacağım Kösele," diyor Verdun anma töreni sesiyle.

Önüne, yarım litre kadar, tamamen saydam bir sıvı koyuyor ve tıpasını açarken:

"Yaz 1976," diye belirtiyor.

Korktuğumuz başımıza geldi. Bu, on yıldan beri şu cam şişede hapis duran su. Yağmur suyu. Evet, Verdun yağmur sularını şişeleyip biriktiriyor. Bu hastalık 1915 yazından beri varmış. *Illustration* dergisinden siperlerdeki çaylaklarımızın susuz kaldığını öğrenen Verdun'ün küçük kızı Camille, "babası hiç susuzluk çekmesin diye" yağmur sularını şişelere doldurmaya başlamış. İspanyol gribi çocuğunu elinden aldıktan sonra da Verdun bu işe devam etmiş. Camille'e bir saygı ifadesi olarak. Verdun bizim eve yerleşirken sahip olduğu her şeyi bıraktı ama şişe koleksiyonunu getirmek istedi. Toplam 284 şişe! 1915 yazından beri her mevsim için bir şişe! Bütün bunlar çok şiirsel... Ama bu son zaman-

larda Verdun bizi biraz fazla onurlandırıyor. Therese'in yaşgünü, Ufaklığın ilk dişi, birilerinin bayramı, ötekilerin zaferi; her şey bir şişe açmak için bahane oluyor... yüksek dozda kokmuş sudan gideceğiz.

"76 yazı çok kuru geçmişti, öyle değil mi?" dedi nazikçe dul bayan Dolgorouki.

"Evet, özel bir ürün," dedi Homurtu Dede Sidi-Brahim şişesine bakarak.

Bunun üzerine yaşlı Amar, sessiz masanın ortasına kuskusu yerleştirip beyaz ve yaşlı koyun kafasını bana doğru eğiyor.

"İyi misin oğlum?"

"İyiyim Amar, teşekkür ederim."

Soru gerçekten de o kadar iyi olup olmadığımdı. Aslında olmam gerekirdi. Bu beyaz masa örtüsünün etrafında, saf su içen büyükbabalar ve torunlardan oluşan bir aile oluşturuyorduk. (Tabii büyükbabalar gerçek büyükbaba değiller ve babalar kayıp, ama hiçbir şey mükemmel değildir.) Hayır, iyi olmam gerekiyordu. Peki Malaussene, neden iyi değilsin? Köpek Julius krizde, işte yolunda gitmeyen bir şey. Bu ihtiyar uyuşturucu bağımlısı işi uzadıkça uzuyor ve ben de yorulmaya başlıyorum, işte yolunda gitmeyen bir şey daha. Söyle Julie, hiç olmazsa kendine dikkat ediyor musun? Bir saçmalık yapmıyorsun değil mi? Uyuşturucu işi şakaya gelmez, bilirsin... dikkat et Julia'm, dikkatli ol.

Teypten Ümmü Gülsüm'ün bir şarkısı başlıyor.

Sıcak kuskus ile oraların baharatlarının kokusu güzel güzel tütmeye başlıyor.

"Gördünüz mü? Bu bronz değil, gümüş kaplama. Bana gümüş kaplama bir madalya verdiler!" diye birden bağılıyor Kösele, madalyasını havaya kaldırarak.

"Cezayirli kadınların eski çay kaşıkları gibi," diye dalga geçiyor masaya şişleri getiren Hadouch.

"Ve bana ayakkabı şeklinde bir kül tablası da hediye ettiler."

Kül tablası pabuç elden elde dolaşüyor. Topuğunda şehrin amblemi var. Çok güzel.

"Ve sıkıntıyı engelleyen haplar verdiler!"

"Ne?"

Kösele bana, içi rengârenk haplarla dolu plastik bir torba veriyor.

"Her içim sıkıldığında bir tane almamı söyledi hastabakıcı."

"Hangi hastabakıcı?"

"Ufak tefek esmer biri, aynı Therèse'in el falımında gördüğü gibi."

(Doktor reçetesi ve kullanma kılavuzu olmadan toptan verilen bir sürü hap.)

"Bir bardak içkiyle yutarsınız, bana aynen böyle dedi."

"Ver bakayım?"

Hadouch'un esmer parmakları paketi kavrayıp bir an tartıyor.

"Bunları bitirince bana başkalarını getireceğini de söyledi."

Hadouch paketi açıp bir hapi ısıyor, yüzünü buruşturup tükürüyor ve bana dönüp,

"Amfetamin, Ben. Bununla birlikte içki içen garanti uçar. Belediye ne oyunlar dönüyor?" diyor.

Bu ilgi çekici soruya cevap vermeye vaktim olmuyor, çünkü lokantanın kapısı çarparak açılıyor ve küçük lokantanın içi bir anda polisle doluyor, müşteri başına en az iki polis düşüyor.

"Kimse yerinden kalkmasın! Arama var, arama var, hiç kimse yerinden kalkmasın."

Bunları bağırarak söyleyen bıyıklı iri adamın deri bir paltosu var. Gülümsemesinden, sırf zımbalayabilmek için birinin yerinden kalkmasını çok istediği anlaşılıyor. İhtiyarların gözleri korkuyla açılıyor. Çocuklar bana bakıp hareketsiz kalıyorlar. Hadouch, bir refleksle hap torbasını bir sepetin içindeki ekmeğin altına itiyor ama ondan daha hızlı biri bunu fark ediyor.

"Hey Cercaire! Şuna bir bak!"

Bıyıklı palto paketi havada yakalıyor. Ötede, lokantanın arkasında, Ümmü Gülsüm'ün sesi, Allah'ın bahçelerine kadar kendi cenazesine eşlik ediyor. Geçtiği yerlerde halk kendini parçalıyor.

"Bu aşağılık şeyi kapatın!"

Biri aletin kordonunu kopartıyor ve ani sessizliğin içinde bıyıklının sesi mırıldanıyor:

"Eee, Ben Tayeb, şimdi de küçük çapta eczacılığa mı başladın?"

Ben ağzımı açıyorum ama Hadouch'un bana attığı bakış düşüncelerimi sözcüklere dökmemi engelliyor.

Sessizlik.

İki bıçak, bir ustura ve torbaya el koyup Hadouch ile iki başka Arap'ı götürdüler. Benim gibi sosyal işlerle ilgilenen pembecik genç bir polis çocuklar ile ihtiyarlara bu tür yerlere bir daha gelmemelerini tavsiye etti. Amar'ın itirazlarına rağmen yemek daha başlamadan sona erdi. Çünkü bıyıklı, lokantanın bir günlüğüne kapatılmasını emretti: aranacakmış. Stojil otobüsüyle ihtiyarlarını gezdirmeye gitti. Ben ve kabilenin geri kalanı, başımız önde eve döndük. Ben bir ara bıyıklı yarmanın yanında kaldım.

Konuştuk.

Mavi bir polis minibüsünde.

Ne hoş bir sohbet.

Deri ceketli bıyık, bir yanlış anlama olmasın diye en baştan uyuşturucu işinde yardımcı görevde olmadığını, birinci sınıf olduğunu belirtiyor: uyuşturucuyla savaşan bölümün büyük mareşali, bizzat Bölüm Komiseri Cercaire (ne hava!). Bunu bana söyleyiş biçiminden, sanki önemli birinin huzurundaymışım gibi başımı sallamam gerektiğini anlıyorum. Üzgünüm Cercaire, benim evde televizyon yok.

"Peki sizin adınız ne demiştiniz?"

(İşte hayat böyledir: tanınanlar ve tanınmayanlar vardır. Tanınanlar kendilerini tanıtmak, tanınmayanlar ise öylece kalmak isterler, ama olmaz.)

"Malaussene, Benjamin Malaussene," diyorum.

"Nice'li misiniz?"

"En azından ismim öyle."

"Benim de akrabalarım var orada, güzel yerdir."

(Gerçekten de söylediklerine göre oraları mimoza kokuyormuş.)

"Cumartesi günü Belleville'de dolaşıyorsam bunun bir amacının olduğunu anlamışsındır Malaussene."

("Sen-sen", Cercaire bir temas noktası arıyor, Nice'de uzak bir akrabası var diye "Sen, sen" demeye başladı.)

"Ne zamandır bu mahallede oturuyorsun?"

(Rahat elli var, deri paltosunun gereken yerleri kabarık, altın yüzüğüyle künyesi aynı model, ayna gibi pabuçları var ve herhalde bürosundaki etajerin üstünde keskin nişancı yarışmalarında kazandığı kupalar

duruyordur.)

"Çocukluğumdan beri."

"O zaman mahalleyi iyi biliyorsundur?"

(Beni kaygan zemine itiyor, gidiyorum.)

"Nice'den daha iyi, evet."

"Sık sık Ben Tayeb'de yemeğe gelir misin?"

"Haftada bir iki kere ailemi getiririm."

"Masadakiler senin çocukların mıydı?"

"Erkek ve kız kardeşlerimdi."

"Ne iş yapıyorsun?"

"Talion Yayınevi'nde edebiyat direktörüyüm."

"İşinizi seviyor musunuz?"

(İşte böyle, "görünüş olarak sen" ve "meslek olarak siz" olanlar vardır. Cercaire basit bir adam. Ünvanım görünüşümün aksini belirtmeden önce neye benziyordum ben? Musluk tamircisine mi? İşsize mi? Pezevenge mi? Alkoliğe mi?)

"Yani edebi ortamdaki hoşlanıyor musunuz demek istiyordum? Bir sürü ilginç kişiyle karşılaşılıyor olmalısınız!"

(Evet, aslında bana bağırp çağırılmaları için karşılaşıyorum. Bu Erkeksi Bıyık, "edebiyat direktörü" ünvanının arkasında aslında benim Günah Keçisi iştiğalimin saklandığını bilseydi ne yapardı acaba?)

"Gerçekten de son derece ilginç kişiler."

"Benim de birkaç yazı projem var..."

(Bak şu işe.)

"Poliste çalışanlar ön sırada yer alır; bir sürü şey görürüz."

(Örneğin serseriye benzeyen edebiyat direktörleri.)

"Ama kalemimi emeklilik günlerime saklıyorum."

(Yanlış, emeklilik günlerinde kalem, bir çim biçme makinesinden daha az işe yarar.)

Sonra aniden:

"Arkadaşınız Ben Tayeb'in başı büyük belada."

"O benim arkadaşım değil."

(Bu alçaklık olarak da algılanabilir ama bu bir tedbir refleksi. Eğer bu umacı karşısında Hadouch'a yardımcı olmak istiyorsam, ondan farklı olduğumu göstermem gerek.)

"Bu daha iyi. Daha rahat işbirliği yapabiliriz. Biz girdiğimizde size o küçük haplardan mı veriyordu?"

"Hayır, şişleri masaya yeni koymuştu."

"Elindeki o koca torbayla mı?"

"Siz gelmeden önce paketi fark etmemiştim."

Bunun ardından, bu arabanın şahsi kokusunu anlamama yardımcı olan bir sessizlik geliyor. Deri, ayak ve tütün karışımı bir şey. Saldırnya geçmeyi beklerken saatlerce angaryaya koşulan polisler. Cercaire sır verir gibi devam ediyor:

"Narkotik bölümünde neden kovboyculuk oynuyorum biliyor musunuz?"

(Buna ne cevap verilebilir ki?)

"Çünkü sizin erkek ve kız kardeşleriniz var Malaussene, ve bu yaşta onların kolunda bir şırınga görme fikrine dayanamıyorum, o kadar."

Söylediği şeyi o kadar inanarak söylüyor ki "Doğru olsaydı ne güzel olurdu," diye düşünüyorum birden. Gerçekten de. Hatta bir saniye ona inanmak istedim, aynasızların halkın iyiliği için çalıştığı, ihtiyarlara yalnızca kendi rızalarıyla uyuşturucu verileceği, iyi perilerin sokak ortasında sarı kafaları patlatmadıkları, sarı kafaların kara kafaları kırmadıkları, kimsenin sosyal hizmet görevlisi olması gerekmediği, Julia'nın, benim güzel sevgilimin yazma nedenlerini beni düzme fırsatlarıyla değiştirdiği sosyal bir cennet düşündüm. Tanrım ne güzel olurdu!

"Sizin gibi entelektüellere saygı duyarım Malaussene, ama uyuşturucu işine karışan bir Arap'ı yakalamak üzereyken yoluma çıkmalarına izin vermem."

(Bir rüya böyle ölüyor.)

"Çünkü eğer anlamadıysanız durum bundan ibaret. Hadouch Ben Tayeb'in size teklif ettiği, ya da teklif etmek üzere olduğu şey amfetamin pisliğiydi, bunlar bizim kontrol servisleri tarafından bulunup imha ediliyor ama Cezayir'deki eczanelerden serbestçe satın alıp tekrar bize getiriyorlar."

(Eğer orada varsa bunun nedeni bizim oraya ihraç etmemiz değil mi? Ama bu ince ayrıntıyı kendime saklıyorum.)

"Belki de bunlar yaşlı Amar'ın ilaçlarıydı. Onun romatizması olduğunu biliyorum," diyorum.

"Külâhıma anlatsın."

İşte. Eğer buna bile inanmıyorsa, bu hapları bizzat belediyenin Kösele'ye verdiğini anlatmaya bir çalışın. Hadouch'un sessiz kalmasını gitgide daha iyi anlıyorum.

"Küçük sohbetimizi burada bitiriyoruz Malaussene."

(Hayır demem.) Ayağa kalkıyorum ama geçerken eliyle kolumu yakalıyor. Çelik gibi.

"Bu kokmuş mahallede dün bir adamımı öldürdüler. Uyuşturucu bağımlılarının boğazladığı şu yaşlı kadınların korunması işine verdiğim iyi bir çocuktu. Bu canı çok pahalıya ödeyecekler. Onun için bir

aptallık yapmayın Malaussène, eğer bir şey öğrenirseniz dikkatli olun: hemen bana telefon edin. Mağrip egzotizmine olan zevkinize saygı duyarım, ama bir noktaya kadar. Anlaşıldı mı?"

Dönüş yolunda dalgın dalgın yürürken az kalsın içi çılgın yaşlı kadınlarla dolu kırmızı bir otobüs tarafından ezilecektim. Stojil korna çalarak bana selam yolluyor ve ben de ona parmaklarımın ucuyla dalgın bir öpücük yolluyorum. Kimileri yaşlı bayanları boğazlarken Stojil onları diriltiyor.

Belleville-Timbaud kavşağında geçen gece gözümden kaçan bir şey gözüme çarpıyor: yolun ortasına tebeşirle çizilmiş bir gövde silueti. Ağzı burnu bir düzine atkıyla iyice sarılı, Akdeniz'in öte yanından gelme küçük bir kız tek başına seksek oynuyor. İki ayağı ölünün ayaklarının olduğu yerde duruyor. Ötede, kafanın geniş dairesi ise son kare işlevini görecek.

Stojilkoviç dul bayan Dolgorouki'yi Belleville Bulvarı ile Pali-Kao Sokağı'nın köşesinde bırakmıştı. Otobüs, yaşlı kadınların taze gülüşleriyle birlikte gitmişti ve dul bayan Dolgorouki bir genç kız gibi Tourtille Sokağı boyunca ilerliyordu. Yaşlıydı. Duldu. Rus asıllıydı. İyi zamanlarından kalma tek ganimeti olan krokodil bir çanta taşıyordu. Ama gülümsüyordu. Ufku açılmış gibiydi. Deri ceketli genç bir polis gözleriyle onu takip ediyordu. Gece yarısına yakın bir saatte onun Belleville'de böyle dolaşmasını dikkatsizce buluyordu ama bir şeyden emindi: onu öldürmeyeceklerdi. O yaşlı kadını koruyordu. Aslında onu güzel de buluyordu. İyi bir çocuktuktu bu polis. Belleville'i gözlem altında tutuyordu.

Dul bayan Dolgorouki "ilahi Stojilkoviç" in hayalini kuruyordu. Ona hep böyle diyordu: "İlahi Stojilkoviç" Bu tanıma kendi de gülüyordu. Bu adam ve otobüsü onun yalnızlığını bir kasırğa gibi doldurmuştu. (Evet, bu tür terimler kullanıyordu: "kasırğa gibi dolu" R'leri de biraz vurguluyordu.) İlahi Stojilkoviç yaşlı hanımları otobüsüyle gezdiriyordu. "Cumartesi çıkışları" vardı, burada arkadaşlarıyla beraber "yirmi yaşının dükkânları" nı herkesten daha iyi bilen bir Stojilkoviç rehberliğinde haftalık alışverişlerini yapıyorlardı. Ayrıca, sırf gezme zevki için Stojil'in onlara Paris'i sunduğu pazar günkü büyük kaçışları da vardı. Genç kızlık çizmelerinin unutulmuş Paris'ini yeniden ortaya çıkartıyordu Stojil. Geçen hafta Lappe Sokağı'nda fokstrot, çarliston ve çeşitli hareketli danslar yapmışlardı. Dans edenlerin başları havadaki dumanın içinde labirentler çiziyordu.

Bugün, ilahi Stojilkoviç, Montreuil bitpazarında dul bayan Dolgorouki için Kiev usulü küçük bir yelpaze için pazarlık etmişti. Papavari kalın sesiyle dükkânda duran genç eskiciyi azarlamıştı.

"Kötü bir iş yapıyorsun oğlum. Antikacılar ruhları talan ederler. Bu yelpaze, Rus asıllı olan bu hanımın hatıratına ait. Eğer geleceğin aşağılıklarından biri değilsen, ki buna inanıyorum, ona büyük bir indirim yap."

Evet, dul bayan Dolgorouki için güzel bir gündü. Aynı sabah aldığı üç aylık emekli maaşının dörtte biri bir yelpaze darbesiyle uçmuş olsa bile. Ve yarın, pazar günü, yine gezeceklerdi... Sonra, her pazar öğleden sonra olduğu gibi "ilahi Stojilkoviç" yaşlı bayanlardan oluşan sürü-

sünü yeraltı mezarlarının derinliklerine götürecekti; burada, kemik tozlarının arasında gülerek "Ebediyete Karşı Aktif Direniş" hareketine başlayacaklardı. (Ama bu küçük oyunlardan kimseye bahsetmemek için yemin etmişlerdi ve dul bayan Dolgorouki bu sırrı vermektense ölmeyi yeğlerdi.)

Mezarlık seremonisinden sonra, şu Malaussène ailesine çay içmeye gideceklerdi. Bu gezintiler "kızlar" arasında geçse de, dul bayan Dolgorouki orada "baylar"la karşılaşılıyordu. Artık on aylık hamile olan anneleri ışıltılıydı. Tedirgin görünmüyordu. Kızı Clara çay servisi yapıyor, arada bir de fotoğraf çekiyordu. Anne kızın yüzleri ikonalar gibiydi. Bir eve dönüştürülen hırdavatçı dükkânının dibinde, çok zayıf bir başka kız fal bakıyordu. Pembe gözlüklü küçük bir oğlan harikalar anlatıyordu. Bu evdeki dinginlik dul bayan Dolgorouki'ye huzur veriyordu.

Dul bayan Dolgorouki birden kapı komşusu dul bayan Hô'yu düşündü. Dul bayan Hô Vietnamlıydı. Çok kırılıyordu ve kendini yalnız hissediyordu. Evet, kararını vermişti, gelecek cumartesi dul bayan Dolgorouki, dul bayan Hô'yu otobüse davet edecekti. Biraz sıkıştırdı olur biter.

Deri ceketli küçük polis tarafından Tourtille Sokağı boyunca takip edilen dul bayan Dolgorouki yürüyerek evine dönerken bunları düşünüyordu. Günün tek zorluğu merdivenler olacaktı. Her sahanlıkta ıvır zıvır ve terk edilmiş çöp tenekeleri bulunan karanlık (otomatın elektriği Elektrik İdaresi tarafından kesilmişti) bir merdivendi. Beş kat! Kapıya yirmi metre kala dul bayan Dolgorouki suya dalmaya hazırlanan biri gibi derin derin nefes almaya başlamıştı. Son sokak lambasının ampulü patlamıştı. (Herhalde küçük Nourdine'in işidir.) Evine dönüyordu. Gecesine giriyordu. Küçük polis binanın içine girmedi. Bütün sahanlıkları daha yeni kontrol etmişti. Orada iki dul oturuyordu: dün akşam televizyona çıkan dul bayan Hô ve dul bayan Dolgorouki. Küçük polis bu iki dulun görünmez meleği idi. Dul bayan Dolgorouki sağ salim apartmanına ulaşmıştı. Küçük polis geri döndü. Belleville'i gözden kaçırmak istemiyordu.

Dul bayan Dolgorouki kapıdan girer girmez tehdidi hissetti. Biri vardı. B merdivenin boşluğuna saklanmıştı. Ondan bir metre ileride, solda. Bu vücudun sıcaklığını hissediyordu. Ve sinirlerindeki gerginliği. Yavaşça çantasını açtı. Eli içeri kaydı ve parmakları ceviz ağacı kabzayı kavradı. Tabanca kısa ve bodur bir silahtı, bu tür yakın dövüş için özel

olarak tasarlanmıştı. 27 model bir Llama. Çantayı sağ kalçasından karnına doğru kaydırdı. Şimdi silah tehlikeye doğru yönelmişti. Mümkün olduğu kadar sessiz bir şekilde horozu kaldırdı ve tabancanın topunun avcunda döndüğünü hissetti. Hareketsizleşti. Başını merdiven boşluğunun karanlık deliğine doğru çevirip sordu:

"Kim var orada?"

Cevap gelmedi. Adam üzerine atılacaktı. Silahı çantasından çıkarılmadan, son dakikada, usturayı görünce ateşedecekti.

"Haydi, kim var orada?"

Kalbi daha hızlı çarpıyordu ama bu heyecandı. Korktuğu için küçük çantasını vücuduna sıkıca bastırarak tutuyormuş hissini veriyordu.

"Emekli maaşımı bugün aldım, burada çantamda," dedi.

Sessizlik.

"Bir Kiev yelpazesi ile dairemin anahtarları var."

Gölge hâlâ hareket etmiyordu.

"Beşinci katta, sağda," diye açıkladı.

Hiç.

"Tamam, yardım çağıracağım. Polis dışarıda," dedi.

Sonunda gölge hareket etti.

"Saçmalamayın Bayan Dolgo, saklanıyorum!"

Sesi hemen tanıdı. Silahı elini yakıyormuşçasına bıraktı.

"Orada ne anyorsun Nourdine'ciğim?"

"Leila'yı bekliyorum. Onu korkutacağım," diye fısıldadı çocuk.

(Leila, lokantacı yaşlı Amar Ben Tayeb'in kızlarından biriydi. Her akşam dul bayan Dolgorouki ile dul bayan Hô'ya yemek çıkarıyordu Leila.)

"Tepsisini geçen haftaki gibi yere düşürsün diye mi?"

"Hayır Bayan Dolgo, sadece biraz eğlenmek için."

"Tamam Nourdine'ciğim, ama indiği zaman korkut."

"Olur Bayan Dolgo, indiği zaman."

"Gir Leila kapı açık."

Çantasıyla paltosunu yeni bırakmıştı. Hâlâ nefes nefeseydi.

"Leila değil Bayan Dolgorouki, yalnızca benim," diye cevap verdi ses.

Dudaklarında şaşkın bir gülümsemeyle geri döndü. Boğazını koruyacak vakti olmadı. Ustura demirinin ışıltısı duyuldu. Yaranın düzgün ve derin olduğunu anladı. Kendi kendine boğulduğunu anladı. O kadar kötü bir ölüm değildi bu, bir çeşit çalkantılı sarhoşluk gibiydi.

Mavnada buldukları genç kadın dört gündür derin bir uykundaydı.

"Eğer orospu değilseniz güzel bayan, kimsiniz?"

Pastor hastanın başucunda diz çökmüştü. Hastane odasının sessizliğinde mırıldanıyor ve komadakinin, bu mırıldıların yankısını algılayacağı umuyordu.

"Ve bunu size kim yaptı?"

Ne fuhuştan vesika kaydı vardı ne de aranan kayıplar arasındaydı. Galiba kimse bu müthiş vücudu aramıyor, kimse bir ayağı çukurda olan bu varlığı merak etmiyordu. Pastor bilgisayardaki ve fişlerdeki tüm kaynakları tüketmişti.

"Onları bulacağım, biliyorsunuz. En az iki kişiydiler."

Kızın her tarafından borular çıkıyordu. Hastaneye özgü beklemiş bir kokunun içinde yatıyordu.

"Arabayı Gambetta Meydanı tarafında bulduk, siyah bir BMW."

Pastor, kızın üstüne eğilmiş iyi haberleri veriyordu. Onu hayata döndürebilecek haberleri.

"Parmak izlerinin incelenmesi bize bir sürü şey öğretecek."

Metal kutudaki kırmızı sinyalin "Bip" sesi, kızın düşündüğünü ama çok uzaklarda olduğunu gösteriyordu. Kalbi düzensiz atıyordu, bir âşığı gibi. Ölesiye uyuşturucu verilmişti.

"Bütün o hapları içen Thian bile organizmasında bu kadar çok pisliğe tahammül edemezdi. Ama siz sağlam bir kızsınız, kurtulacaksınız."

Dişlerin incelenmesi de bir bilgi vermemişti. Dolgulu bir azı dişi, çekilmiş bir yirmi yaş dişi, ama Fransa'daki hiçbir dişi bu çenenin röntgenini çekmemiş, bu azı dişinin kalıbını almamıştı.

"Ya apandistiniz? Doktor bu ameliyatın daha yeni olduğunu söyledi. En fazla iki yıl. Apandistinizi kim aldı? Fransız bir cerrah olmadığı belli, fotoğrafınız bütün ameliyathanelerde dolaştırıldı. Bir hayranınız mı?"

Pastor odanın loşluğunda gülümsüyordu. Bir sandalye aldı, yatağa yaklaştırdı, yavaşça oturdu.

"Tamam. Fikir yürütelim."

Şimdi uyuyan kızın tam kulağına mırıldanıyordu.

"Karnınızı dışarıda yardırıyor, dişlerinizi dışarıda tedavi ettiriyorsu-

nuz. Biraz şansımız varsa dolgunuzun yapısı bize hangi ülkede yapıldığını gösterir. Yani iki hipotez var."

Hangi durumda olursa olsun herkes sorguya çekilebilir; gerçeği ortaya çıkaran şey verilen cevaplardan çok soruların sıralanışıdır. Bunu Pastor'a öğreten Müşavir olmuştu, o zamanlar küçük Jean-Baptiste daha okula gidiyordu.)

"Ya Fransız toprağı üstünde cinayete kurban giden güzel bir yabancısınız, belki de bir casussunuz çünkü işkence görmüşsünüz, o zaman bu işi çözemem, onun için bu hipotezden vazgeçiyorum."

"Ya da sadece profesyonel bir gezginsiniz."

Pastor koridordaki bir arabanın tangirtisinin geçmesini bekleyip sordu:

"Konuk profesör mü? (Kuşkucu bir ifade geldi yüzüne.) Hayır, bu vücut bir öğretmen vücudu değil. Elçilik memuresi mi? İş kadını mı?"

Geniş hatlar, yoğun kaslar, iradeli bir yüz bu son görüntüye daha yakındı.

"Olamaz: adamlarınız sizi arardı."

Pastor bu hızlı patronlardan birkaçıyla karşılaşmıştı. Onlar olmanınca adamlarının nasıl döküldüklerini görmek şaşırtıcıydı.

"Turizm mi? Turizm işinde mi çalışıyorsunuz? Tedirgin sürüleri güden sabırlı bir rehber misiniz?"

Hayır. Pastor nedenini söyleyemezdi ama hayır. Bu, önceden belirlenmiş yollardan gidecek bir yüz değildi.

"O zaman gazeteci."

Şimdi bu fikrin etrafında dolaşıyordu. Gazeteci... haberci... fotoğrafçı... bu tür bir şey...

"Ama ortadan kaybolan bu kadar güzel bir yazarı gazetesi nasıl olup da aramıyor?"

Gözlerini tekrar bütün vücudun üstünde gezdirdi. Güzel kız. Güzel bir yapı. Güzel bir yüz. Sinirli ve esnek parmaklar. Doğal saçlar.

"Çünkü ne günlük bir gazetede her gün yazan birisiniz ne de önceden hazırlanan yazılarını aperitif saatinde telefonla bildiren bir saray habercisisiniz."

Hayır, onu daha çok olaylarda en önde yer alan, "ortama uyup" haffalarca kaybolan ve ancak işi bittiği zaman ortaya çıkan türden bir gazeteci olarak düşünebiliyordu. Zamanımızın tarihçisi, şimdi ve buradının etnoloğu, saklı kalması gereken şeyleri öğrenecek bir kız tipi tam olarak. Ve bir şeffaflık etiği adına bunu söylemek isteyebilecek bir kız.

"Bu mu?"

Pastor duymadan kapı açılmıştı. Thian'ın boğuk sesi kulağının di-

binde alay etti.

"Bu ya tatile çıkmış bir daktilocu kız, ya da can sıkıcı bir mirasçı..."

"Daktilocu kızlar yurt dışında tedavi olmazlar, mirasçılara işkence yapılmaz Tian, onları doğrudan betona gömerler. Sen kalın kafalı bir Annamli'sın, ender bulunan bir tipsin."

"Yani bir tür Fransızım; haydi evlat, gidelim buradan, hastaneler durumumu ağırlaştırıyor."

Müfettiş Van Tian'ın morali bozuktur. Günler geçiyor ve dul bayan Dolgorouki'nin katilini bulamıyordu.

"O benim komşumdu evlat, tam karşımda oturuyordu."

Adamın biri elinde ustura Belleville'de dolaşıyordu. Müfettiş Van Tian'ın burnunun dibinde yaşlı kadınları ikiye biçiyor ve Müfettiş Van Tian onu bir türlü yakalayamıyordu.

"Bu pisliğin bana geleceğini sanırdın değil mi? Sen öyle san, gitti karşı komşumu öldürdü."

Müfettiş Van Tian'ın içindeki dul bayan Hô isyan ediyordu. Dul bayan Hô'nun, dul bayan Dolgorouki'den çok daha fazla parası vardı. Dul bayan Hô, para tomarlarını fakirlerin gözü önünde sallayarak Belleville'de dolaşıyordu ve öldürülenler başka dullar oluyordu. Dul bayan Hô'nun yatağının altı para doluyken diğer dullar, küçücük ellerinde azıcık emekli maaşlarını sıkı sıkı tutuyorlardı. Bu maaşlar zehirliydi, dullar bu yüzden ölüyorlardı. Müfettiş Van Tian ile dul bayan Hô artık iyi geçinemiyorlardı.

"Salak bir ihtiyar karı kılığına girmiş salak bir ihtiyar herif olmaktan artık bıktım evlat."

Pastor, antidepresan hapları yutması için burbon bardaklarını sıralıyordu. Yapacak başka bir şey yoktu.

"Halbuki gecemle gündüzümle kendimi bu işe vermiştim..."

Bu doğruydur. Müfettiş Van Tian her yolu denemişti. Sivil dolaşırken durumdan haberi olabilecek herkesi sorguya çekmişti. Dul bayan kılığında uyuşturucuya yatkın olan herkesi sınamıştı. Dul bayan Hô, iğne kullana kullana vücut sıvılarını tutamayacak kadar delik deşik olanlarla birlikte kaldırımları arşınlarken görülmüştü. Adamların dişleri birbirine çarpıyordu, bütün deliklerinden ter fışkırıyordu ama dul bayan Hô'ya dokunmuyorlardı. Dul bayan Hô aç köpeklerin önüne atılmış, kocaman ve yasak bir kemik gibiydi. Bu kadar para, Tannım! Allahım! Asla faydasını göremeyeceğiz bu paranın! Dul bayan Hô, Belleville'in beynine dikili bir bilgelik ağacı gibiydi: dokunulmaz! Onu so-

kaktan geçerken gören bazı uyuşturucu bağımlıları iştahlarına gem vurmaktan düşüp bayılıyorlardı. Dul bayan Hô artık kendine inanmıyordu ve şivesini beğenmiyordu.

"Her söylediğim lafın arasına bir *nhuok-mam* sıkıştırmaktan bıktım."

Aslında dul bayan Hô tek kelime Vietnamca bilmiyordu. Şivesi sahteydi. Yöntemleri de.

"Bu kalın Fransız kafamla ince ruhlu Asya kadını oynamaktan bıktım."

Thian, her gece rapor saatinde, bütün cesareti kırılmış bir şekilde ipek işli siyah Tayland elbisesini yere fırlatıyordu. Bin Çiçek parfümü elbiseden çıkıp Pastor'u boğuyordu. Dul bayan Hô'nun morali bozuk olduğu zamanlar Müfettiş Van Thian itiraflarda bulunuyordu. O da duldu. Eşi Janine ölmüştü, Dev Janine on iki sene önce ölmüştü. Ardında bir kız bırakmıştı, Gervaise, ama Gervaise de rahibe olmuştu. ("Senin için dua ediyorum Thiancık ama gelip seni görmeye gerçekten vaktim yok.") Müfettiş Van Thian kendini yalnız hissediyordu. Ve aslını söylemek gerekirse kendini hiçbir yere ait hissetmiyordu.

"Annem, yirmili yıllarda Tonkin'de öğretmendi; ailesine yazmış olduğu ve tayin olduğu Monkai şehrinden postaladığı ilk ve tek mektubu sakladım. Okumak ister misin evlat?"

Pastor mektubu okudu.

Sevgili anneciğim, babacığim,

Israra gerek yok, bu ülkede yirmi yıldan fazla kalmayacağız. Bizler onlara göre fazla vahşiyiz ve onlar da bizim için fazla ince. Bana gelince, iyi bir talancı olarak elime geçecek ilk değerli ganimeti kapıp ilk gemiyle döneceğim. Bekleyin geliyorum.

Kızınız Louise.

"Eline geçen ilk şey neydi?" diye sordu Pastor.

"Babam. Tonkin'deki en kısa Tonkinli. Annem uzun boylu bir kızdı, on ikinci bölgeden, Tolbiac'dan, anlıyor musun? Bercy'deki antrepolar. Ben orada büyüdüm."

"Büyüdün denebilirse."

"Şarap içinde, evlat. Muhteşem bir Gamay şarabı."

Pastor'un soruşturması da iyi gitmiyordu. BMW'nin kaportası üstünde bulunan parmak izlerinin analizinden de bir şey çıkmamıştı. Araba, büyük AIDS terörü ortaya çıktığından beri elinden eldiveni çıkartmayan

dikkatli ve bekâr bir diŒçiye aitti. İki katil de onun kadar dikkatli olduğu için bu araba Paris'te üstünde *hiç* parmak izi bulunmayan tek arabaydı. Bakımını yapan tamirci bile kendininkileri silmiŒti.

Thian'ın tavsiyesiyle Pastor, karakollarda kızın mavnaya atıldığı geceye ait kayıtlı tüm yardım çağrılarını toplamıŒtı.

"Onu arabaya bindirirlerken belki debelenmiŒtir, belki bađırmıŒtır, belki biri duymuŒ ve polise haber vermiŒtir."

"Belki," diye kabul etmiŒti Pastor.

Paris ve çevresinde o gece üç yüz kadın bađırmıŒtı. Polis iki yüz sekiz kez olay yerine gitmiŒti. Erken doğumlar, akut apandisitler, seviŒme çığlıkları, dayaklar, üniformalar görülür görülmez affedilen Œeyler; ciddi bir Œey yoktu. Pastor geri kalanları da kontrol edeceğini söylüyordu kendi kendine.

Uyuyan güzel kızın fotoğrafı hiçbir yerde hiçbir Œey hatırlatmıyordu. Bazı iŒ kadınlarının yerlerinde bulunamamalarının nedeni, daha fazla kâr amacıyla baŒka yere gitmiŒ olmalarıydı. Pastor, bu tür bir röportajcı ya da özel muhabir kullanabilecek gazeteleri de dolaŒmıŒtı. Tahmininden fazlaydılar. Hepsini dolaŒabilmesi için birkaç gün daha gerekiyordu.

Ve günün birinde, her mevsim yakası kürklü aynı havacı ceketini giyen, boğa enseli tıknaz MüfettiŒ Caregga'nın kâğıt ataŒı bitti. Caregga yavaŒtı, metodikti ve gencecik bir güzellik uzmanına âŒıktı. TeŒhircilik suçuyla ađırlaŒan bir kapkaç iŒi ile ilgili raporunu yeni daktilo etmiŒti. Hırsızlığı affedebilirdi ama, saf aŒkı bulduktan sonra, teŒhircilik onu iğrendiriyordu. Caregga bir dakika boyunca raporun sayfalarını birleŒtirmek için gerekli ataŒı kimden ödünç alabileceğini düŒündü. Seçimini meslektaŒı Pastor'dan yana kullandı. Pastor, sürekli ve ölçülü bir neŒeye sahip, hiç karŒılık beklemeden bir sürü insana bir sürü iyilik yapan iyi bir tipti. Pastor her zaman müsaitti. Büroda uyurdu. Caregga, Carole ile ilk gecesini, nöbetini devralan Pastor sayesinde geçirebilmiŒti. (Aslında o gece aralarında hiçbir Œey olmamıŒtı. Carole ve Caregga gelecekten bahsetmekle yetinmiŒlerdi. Ertesi sabah altı buçuğa kadar konuŒmuŒlardı.) Pastor odasını, annesi Fransız olan ve bütün vaktini Sosyal Sigorta kâğıtlarını doldurmakla geçiren ufak tefek bir Vietnamlı'yla paylaŒıyordu. Van Thian ile Pastor'un bürosu Caregga'nınkine bitiŒikti. Bütün bu (mesleki, hissi ve topografik) nedenlerden dolayı Caregga o akŒam Thian-Pastor'un inine girdi. Her iki müfettiŒ de sırtları kapıya dönük, yan yana ayakta durmuŒ, pudrayı andıran beyaz tanelerin Œehir

ışıklarının içinde uçuştuğu kış mevsimini seyrediyorlardı. Arkalarına dönmediler. Caregga izin istemeden dünyada bir ataş alamazdı. Diğer taraftan ("Pastor bana bir ataş versene," gibisinden) konuya doğrudan girmek de onu iğrendiriyordu. Dolayısıyla, Pastor'un masasının üstünde duran fotoğrafı gördüğü zaman, Caregga, orada olduğunu belli etmeye çalışıyordu. Laboratuvarlarından gelen fotoğrafta bir kömür yığını üstünde çırılçıplak yatan güzel bir kız görünüyordu. Hasar görmüş ama güzel. Yüzünün büyütülmüş bir fotoğrafı da bunu gösteriyordu. Müfettiş Caregga, az konuşan halterci polis tavrıyla:

"Bu kızı tanıyorum," dedi.

Pastor yavaşça döndü. Yüz hatları gergindi.

"Ne diyorsun?"

Müfettiş Caregga bu kızı tanıdığını tekrarladı.

"Adı Julie Corrençon, *Actuel*'de gazeteci."

Bir sürü pembe hap yere döküldü. Van Thian, Tranxene şişesini kaldırdığında şişe boşalmıştı.

Telefon çaldı.

"Pastor?"

Hattın öbür ucunda mesleki heyecan dolu bir polis sesi bağıırıyordu:

"Tamam, kızın kim olduğunu bulduk!"

"Ben de," dedi Pastor.

Ve telefonu kapattı.

Bana gelince, biraz saksıyı çalıştırdım. On birinci bölge belediyesine bağlı bir belediye hemşiresi bizim ihtiyar Kösele'yi uyuşturmaya kalktı ve Hadouch elinde hap paketiyle zarbolara yakalandı. Bana inanmayacaklarından emin olan Hadouch onu temize çıkarmamı istemedi. Kendi başının çaresine bakmayı tercih etti. Ama aradan bir hafta geçmesine rağmen Hadouch hâlâ ortaya çıkmadı. Sonuç: ona yardım etmek lazım.

Mümkün olan tek kararı verdim: uyuşturucu-hemşireyi bulup ona bu işi itiraf ettirmek. Yani, ihtiyar Kösele'mi hayal dozunun bittiği bahanesiyle bu uyuşturucu-hemşireyle randevulaşması için belediyeye gönderdim. Haberi bıraktı ve belediye hemşiresinin bugün, saat on altı otuzda ona geleceği sözünü aldı; ben de Kösele'nin elbise dolabında saklanıyorum. Pusu. Yeniden karşılaşma fikrinin heyecanıyla Kösele odasında volta atıyor.

"Fıstık gibi bir esmer, Benjamin, sana yalnızca bu kadarını söylüyorum!"

"Kapat çeneni Kösele, gelirse bizi duyar," diyorum onun eski elbiseleri ve elde yapılmış pabuçlarının arasında çömelmiş olarak. Kösele'nin dolabı temiz bir geçmiş kokuyor.

"Pırıl pırıl bir gülümseme, ışıltılı bir bakış, göreceksin!"

"Çeneni tutmazsan hiçbir şey görmeyeceğim! Senin yalnız olmadığını hissederse kaçıp gider!"

"Onu gördüğümde beri aklımdan çıkmıyor."

Kösele'yi görmüyorum ama dört döndüğünü duyuyorum. Damat gibi giyindi. Pabuçları ellili yıllardan kaldıklarını bas bas bağıyorlar.

"Ve neşeli, biliyor musun? İlaçlarımı verirken avcumun içini okşadı..."

Aslında o patlayıcı torbasını içmiş kadar sinirli. Operasyonun devamında kötü şeylerin olmasından korkuyorum.

"Tak - tak", işte devamı geldi.

Kösele'nin köseleleri hareketsiz kalıyor.

Gene tak tak. Kösele donup kaldı. Gizli kaçak fısıltılar:

"Gidip açsana, haydi!"

Yapacak bir şey yok. Taşlaştı. Transa girdi, âşık. Ve dolabın içine çömelmiş olan ben Kösele'nin neden bekârlığı seçtiğini birdenbire anlı-

yorum.

Bu sefer TAK-TAK-TAK!

Hemen karar vermezsem, Kösele'nin hiçbir zaman açmadığı kapısına kadar gelen hayatındaki bütün diğer kadınlar gibi, bu ufak tefek esmer de gidiverecek. Yani, dolaptan çıktım, odayı baştan başa geçtim ve kapıyı ardına kadar açtım.

Kale gibi bir sarışın "Pek erken olmadı," deyip yarım porsiyonmuşum gibi beni itekleyerek taşlaşmış Kösele'nin önünde duruyor.

"Eee, neyin var dede?"

Kösele dilsizleşiyor. Yarma bana doğru dönüyor.

"Bu ihtiyarın nesi var? Bugün göreceğim tek insan o değil!"

"Başka birini bekliyordu, onun için biraz şaşırdı," diyorum.

"Başka birini mi? Bu mahalleye bakan hemşireyi istememiş miydi?"

"Evet, diğerini bekliyordu, esmer olanını."

"Esmer biri yok. Bu bölgede sadece iki kişiyiz. İkincisi kızıl saçlıdır. Ayrıca benden çok daha çirkindir. O bakımdan fazla bir şey beklemesin."

"Halbuki geçen sefer ona ilaçlarını veren ufak tefek, esmer, neşeli birisiydi ve o ilaçlar ona iyi geldiği için aynısından almak üzere sizden birini istedi."

"Reçete yanınızda mı?"

"Hangi reçete?"

Kocaman yağlı suratı donup kalıyor. Gözleri kısılıyor:

"Benimle eğlenmeye kalkma arkadaş, ilaç varsa muhakkak reçetesi de vardır."

"Hiç de öyle değil. Plastik bir torba içinde çeşitli haplardı, gerginliğe iyi gelen şeyler..."

"Polis çağırmamı ister misiniz?"

Burada konuşmaya ara veriliyor. Devanası bana bunu sanki bir bardak bir şey içmek ister misin der gibi soruverdi.

"Bu mahallede hepiniz salaksınız! Aynı hafta içinde üçüncü kez benden sahte reçete almaya çalışılıyor. Birincisi buna karşıyım, ikincisi buna yetkim yok."

Ama birden suratı akıllı bir havayla kınşıyor, bilgiççe gülümsüyor, parmağıyla Kösele'yi işaret ediyor.

"Uyuşturucu bu harabe için değil, öyle değil mi? Sizin için..."

(Bu bambaşka bir şey.) Birden sesi yumuşuyor.

"Uyuşturucu çözüm değildir küçük arkadaşım, ben başka bir çözüm biliyorum."

Bunu bana yaklaşarak söyledi. Boyu ne kadar? Doğru bir refleksiyle geri gitmeseydim başım memelerinin arasına sıkışacaktı. Kösele'ye doğru dönmeden emrediyor:

"Gidip mutfakta bizi bekleyin, büyükbaba."

Bunu söyler söylemez yalnız kalıyoruz, gulyabani kafası benimkinin üstünde, granit memeleri beni duvara yapıştırıyor, hamal elleri aşağıya (benim alt tarafıma) doğru kayarken ırza geçen sesiyle reçeteyi veriyor:

"şimdi vaktim yok, küçük sevgilim, ama en geç bu gece bana gelip tedavi olmalısın yoksa seni polise ihbar ederim. Al işte adresim burada."

Gerçekten de kemerimin diğer tarafına geçen parmakları içeri soğuk bir kartvizit atıyorlar, benim mahrem mektup terazim de kartın kabartma baskılı olduğunu bana bildiriyor. Ne şık.

Başka bir deyişle Kösele'ye ilaç veren kadın ne kadar hastabakıcıysa ben de o kadar papazım. Tabii ki –hastayı uyuşturmayıp ırzına geçen– kendi hastabakıcıları olan belediye ile hiçbir ilişkisi de yok.

Yani bu esmer, belediye memurları listesine dahil değilse, ya kendi hesabına ya da yaşlı toplantılarını sistematik olarak dolaşan bir çete için çalışıyor demektir. (Bu mahallede üç iş yapmış bile.) Ve tabii ki, birdenbire Evreka! Julia'mın takip ettiği, Risson'a uyuşturucu veren ufak tefek esmer aklıma geliyor... Peki ya aynı kadınsa? Ya oysa?

Malaussene araştırmasının devamı karanlık bir odada, kız kardeşim Clara'nın fotoğrafçı parmaklarının altında, kafalarımızın üstünde kırmızı bir ampul sallanırken gerçekleşiyor. (Bu işık altında Clara'nın yüzünün yumuşaklığı... Söyle bana Klarinetiğim, seni kim ve ne zaman sevecek? Ve abin buna nasıl dayanacak?)

Madalya töreni esnasında Clara'nın çektiği bütün fotoğrafları basmaya karar verdik. Azıcık şansımız varsa esmer kadın da çıkmıştır.

"Milletvekiline bak Ben, ne eğlenceli..."

Gerçekten de halkın temsilcisi, tasın içindeki kimyasal çorbanın dibinde ortaya çıkıyor.

"Baksana önce çeneleri beliriyor. Işte enerji dolu bir yüz diye buna denir!"

Clara yavaşça gülüyor. Clara bir fotoğrafçı. Bundan on altı sene önce, badem gözleri açılır açılmaz fotoğrafçı oldu. Julie de onları tanıştır-

dığım zaman bunu hemen anlamıştı. ("Bu çocuğun dünyaya nasıl baktığını hayal bile edemezsin Benjamin, hem yüzeyi hem de altındakileri görüyor.")

"Şimdi de yaşlılardan sorumlu müsteşar..."

Arnaud Le Capelier'nin önce saç çizgisi beliriyor, sonra burun kemiği ve çeneyi ikiye bölen çizgi. Bu dikey çizginin her iki tarafında, tombul temiz suratı, düz ve bir zırh başlığı gibi anlamsız. Biraz yumuşak bir zırh tabii, ama kararlı, gözleri dikkatli. (Of! bu adamı hiç sevmem!) Arnaud Le Capelier kürsünün üzerinden eğilmiş. Madalyalı ve ıslıl ıslıl bir Kösele'nin elini sıkıyor. Aslında ona sadece parmaklarının ucunu uzatmış. Sanki bir çeşit tiksinti var yüzünde. Bana kalırsa bu Arnaud'nun yaşlılara allerjisi var. Ve de yaşlılardan sorumlu müsteşar... Kader, ah kader!

Böylece iki saat boyunca çalışıyoruz, Clara'nın parfümü fotoğraf banyosunun o pis şeytani kokusuna karşı savaşıyor. Sonunda Clara:

"Çekilen fotoğraflardan bir şey bulamayacağız Benjamin, genç kız tetikte olmalı, onu kalabalığın arasında aramak gerekecek, ayrıntıları büyütmem lazım."

"Bir sürü vaktimiz var."

"Senin yok Ben, Stojil Amca bu akşam geleceğini söyledi."

(Stojil, ne olur beni bu kızıl gecede en sevdiğim kız kardeşimle yalnız bırak.)

"Sana ihtiyacı var Ben, Bayan Dolgorouki'nin öldürülmesinden sonra kendine gelemedi. Git, bir şey bulursam seni çağırırım."

Stojil geldi. Bir sandalye aldı. Çocukların ve büyükbabaların uyuduğu odanın ortasına tek başına oturdu. Beni bekliyor. İhtiyarlarla çocukların uyumasını dinlemek neredeyse aramızda bir alışkanlık oldu. Çocuklar yukarıdaki yataklarda, kendilerine seçtikleri büyükbabaları ise onların altındaki yataklarda yatıyorlar. (Bu Therèse'in fikriydi, Clara tarafından uygun bulundu, çocuklar tarafından ezici çoğunlukla onaylandı ve yetkili kişi olan benim iznimden geçti. Bize geldiklerinde sarsılmış olan ihtiyarlar uyku uyuyamıyorlardı. "Küçüklerin nefesi onları sakinleştirecektir," dedi Therese. Çocukların nefesi mi genç kızların parfümü mü? Her ne ise, bu karardan sonra büyükbabalar zangoçlar gibi uyumaya başladılar. Ve Stojil'le ben birbirine karışan bu uykuların arasında satranç oynayıp yavaşça konuşarak uzun saatler geçiriyoruz.)

"Bugün şehirde Ruslar'ı gezdirdim," dedi Stojil.

Jérémy yatağında döndü, onun altında yatan Berber Dede de aynı

şekilde döndü.

"Nelere dikkat edeceklerini bilen, çıkış izni olan iyi komünistler."

Ufaklık inliyor. Thèrese öksürüyor.

"Acente'de onlara iyi bakmamı tavsiye ettiler. Aralarında bir de yönetim kadrosundan biri vardı, neşeli bir Ukraynalı. Gülerek bana şöyle dedi: 'Propaganda yapma yoldaş, bütün yalanlarınızı biliyoruz.' Onlarla hep aynı şey oluyor: birçok şeyi gülerek söylüyorlar ama bu öldüren bir gülüş. Sanki sırttan bir yılan tarafından sokuluyormuşsun gibi."

"Kruşçev'i hatırlıyorum, evet, o çok gülerdi."

"O bu işte ihtisas yapmıştı, ta ki günün birinde onun yerine bir başkası gülene kadar."

Büyükbabaların nefesleri yavaş yavaş çocuklarınkine ayarlanıyor.

"Ben de onlara alışmış oldukları gibi bir Paris gezdirdim: Colonel Fabien Meydanı, Çalışma Borsası, C.G.T. Sendikası binası, başka bir şey görmediler. Yönetim kadrosundaki zevat bir şarküteri vitrinine baktığı zaman ona: 'Propaganda! İçerideki her şey sahte, sosisler kartondan!' Buna bakmaya devam ederseniz Aleksey Trofimoviç, rapor yazmak zorunda kalacağım,' diyordum."

Risson uykusunda neşeli bir hıçkırık sesi çıkarıyor, sanki uykusunun içinde gülüyormuş gibi.

"Öğle yemeğine onları Renault fabrikasının yemekhanesine götürdüm, öğleden sonra Versailles'ı görmek istediler. Hepsi Versailles'ı görmek ister. Bir kere daha oraya kadar gitmeyi canım hiç istemedi, ben de onları Saint-Lazare Garı'nın önüne götürüp: 'İşte Versailles,' dedim, 'devrim sayesinde kitlelerin hizmetine verildi.' Anında bütün flaşlar patladı."

Gülümseme. Uyuyanların eşzamanlı nefesleri. Tek bir nefeste bütün bu hayatlar...

"Sana bir Moskova gezisi borçlular şimdi," dedim.

Ama Stojil başka şeye geçmişti.

"Dul bayan Dolgorouki devrim öncesi yazarların hepsini biliyordu. Yirmi yaşındayken, benim manastırdan çıktığım yaşta, benim gibi komünist olmuştu. Ben Hırvatistan'da gerilla iken o da burada direniş hareketine katılmıştı. Mayakovski'nin şiirlerini ezbere biliyordu, Müfettiş'ten bir sürü sahneyi ezbere okuyorduk ve Biely'yi de biliyordu. Evet."

"O yaşlı bayanı hatırlıyorum. Anneme: 'Clara'nızın yüzü bağımsız Alman kiliselerinin ikonaları gibi saf,' demişti."

"Dolgorouki ailesinde bir zamanlar prensler vardı, hatta efsanevi prenslerdi bunlar. Bazıları devrimi seçti."

Stojil ayağa kalkıyor. Ufaklığın yorgandan dışarı çıkan kolunu yerine yerleştiriyor.

"Risson onlara bu gece ne anlattı?"

"Ağustos 1914. Soljenitsin. Jeremy, insanların 1914'te nasıl giyindiği hakkında her şeyi bilmek istediği için, Verdun Risson'un yardımına koştu. Anlattığına göre ordu, metresi 3.50 franktan ayda 700 000 metre flanel, 2 550 000 çift çorap, 250 000 adet atkı, 100 000 adet ense ve kulakları örten başlık, 140 santim eninde 2 400 000 metre kumaş, yani 77 000 ton yapağı harcıyormuş. Verdun bütün bunları biliyor, üstelik kuruşu kuruşuna fiyatlarıyla, o zamanlar terziymiş. Bu rakamlar çocukları Marne cephesine asker taşıyan taksilerin hikâyesinden daha fazla heyecanlandırdı."

"Evet, gençler ölümü sever," dedi Stojil hülyalı hülyalı.

"Ne diyorsun?"

"Gençler ölümü sever. On iki yaşında savaş hikâyeleri ile uyurlar, yirmi yaşında dul bayan Dolgorouki ya da benim gibi savaşırlar. Birini öldürmeyi ya da şerefli bir şekilde ölmeyi hayal ederler ama her durumda, sevdikleri şey ölümdür. Bugün burada, Belleville'de yaşlı bir kadını boğazlıyorlar ve aydınlık bir ölüme kavuşmak için onun tasarruflarını kendi damarlarına yolluyorlar. Benim dul bayan da bu yüzden öldü: gençlerin ölüm sevdası yüzünden. Genç bir deli tarafından ezilebilirdi de, o da aynı ölüm olurdu. Evet."

Sessizlik. Uyuyanların düzgün nefesleri. Sonra:

"Bak şu işe, Clara'nın yatağı boş mu?"

"Fazla uzun süre için değil Stojil Amca. Buradayım," diye Clara'nın sesi yakından cevap veriyor. (Clara'nın kadife sesi, uzakta bile olsa yakından gelir.)

Ve Stojil'i öptükten sonra:

"Bizim hastabakıcıyı buldum sanırım Ben."

Işık. Gerçekten de ufak tefek bir esmer. Gözleri bütün yüzünü kaplıyor ("ışılıklı bir bakış" demişti Kösele). Simsiyah saçlar bembeyaz bir yüzü çevreliyorlar. Fotoğrafların birinde çantası açık ve içinden küçük bir torba çıkarıyor, bu ilaç torbası olabilir. Bir sonraki agrandismanda bunun gerçekten bir ilaç torbası olduğunu görüyoruz. Evet, galiba öyle...

"Aferin güzelim, bunları yarın Julie'ye sorarız."

Müfettiş Caregga'nın iki saniyelik konuşması, Pastor'un bir haftadır aradığı şeyi söylemeye yetti. Mavnadaki uyuyan güzelin adı Julie Corrençon'du, *Actuel* dergisinde gazeteciydi, geçen sene şu büyük mağazada patlayan bombalarla ilgili olarak sorgulanmıştı.

"Şüpheli miydi?" diye sordu Pastor.

"Hayır, basit bir şahit. Bombalardan biri patladığında olay yerindeymiş."*

Pastor dergiden fazla bir şey öğrenemedi. Redaksiyonda çalışanların hiçbiri Julie Corrençon'un nerede olduğunu bilmiyordu ve kimse merak da etmiyordu. Bazen aylarca kaybolduktan sonra dünyanın öbür ucundan ya da şehrin yakın bir banliyösünden getirdiği bir yazıyla döndüğü olurdu. Bu arada hiç ses vermezdi. İş arkadaşlarıyla fazla görüşmezdi, gazetecilerin dünyasıyla daha da az ilgiliydi. Bu taşkın mizaçlı içedönükler ortamında, kendini beğenmiş değil ama gizemli bir yetişkin kız izlenimi veriyordu, ruhsal açıdan belirli iniş çıkışları yoktu, psikolojik sorunu yoktu, hiçbir yere bağlı değildi, hayatının temeli şuna dayanırdı: konusunu asla ve asla önceden bildirmediği bomba gibi haberler yazardı. Yazıları hep yayımlanırdı. "Müthiş bir kızdır, bir gün hakkında çok konuşulan biri olacak." Ne uyuşturucu ne de alkol kullanırdı. Bütün arkadaşları onu "çok güzel", "çok tahrik edici" ve pes etmez bulmakta hemfikirdi. Aşk hayatına gelince, ilişkide olduğu birisini tanıyamıyorlardı. Onun hetero, homo, otuzbirci, sportif ya da pul koleksiyoncusu olup olmadığı sorusu da demode olduğu için belli bir cevap gerektirmiyordu. (Pastor bunu geç anladı.) Ama bir şey kesindi: Julie Corrençon mahvedici tutkular yaratabilirdi evet, ama onu mahveden bir deliye rastlaması bambaşka bir şeydi, bu olamazdı.

Bundan sonraki gecelerde, Pastor açılır kapanır yatağına uzanıp gazetecinin yazmış olduğu her şeyi okudu. Onu en çok etkileyen şey, konula-

* Bkz. *Gulyabaniler Cenneti*, Metis, İstanbul, 1997.

rın patlamaya hazır doğasına karşın yazılardaki bilgelikti. Noktalama işaretleri dikkatle kullanılmış nötr bir stil, sanki "Bırakalım da gerçekler konuşsun, fazla bir şey eklemeyelim, gerçeğin kendisi yeter," demeye gelen özne-fiil-tümleç. Bu, derginin ve bulunduğumuz zamanın genel çizgisine aykırıydı.

Julie Corrençon dünyanın dört bir tarafında merakla dolaşmıştı. Tamamen Pastor'un düşündüğü gibi çalışıyordu, konusunun içine dalıyor, her haberde bütün bir ömür geçiriyor, bir sonraki haber için sıfırdan başlıyordu, sürekli olarak yeniden ortaya konan bir hayat. Bir kokain ticareti hakkında araştırma yaparken kendi isteğiyle kendini Tayland'da bir kadın hapishanesine kapattırılmış ve koleradan ölen hükümlülerin arasına saklanarak buradan kaçmıştı. Bir Türk içişleri bakanının özel hayatına girerek, orada üretilen haşhaşın önce baz morfin, sonra da şu yüzyılımızın kahramanı eroin haline dönüştüğü Marsilya'daki laboratuvarlara gelene kadar hangi gizli yolu takip ettiğini açığa çıkarması da bundan daha az tehlikeli değildi. Uyuşturucu hakkında çok şey yazmıştı. Pastor bunu hafızasına kaydetti. Ama başka konularla da ilgilenmişti. Sevişme ile ilgili bir dünya turu yapmış ve son kalan ilkel toplumlar ile zaferden hemen önceki devrimcilerin, sevişme fiiline yaraşır bir biçimde sevişmek açısından eşsiz olduklarına karar vermişti (ama devrimin ertesi günü bu durum değişiyordu). Burada, bürosunun alacakaranlığında Pastor biraz hayale daldı. Müşavir babası ile Gabrielle'i düşündü. Eğer Gabrielle bu makaleyi okumuş olsaydı, hiç şüphesiz, Julie Corrençon'u kendisi ile müthiş kelinin sevişmelerini seyretmeye davet ederdi, ilerlemiş yaşlarına rağmen. Bir gün Pastor onları yakalamıştı: sanki balta girmemiş bir ormanda aynı anda bütün hayvanlar bir araya gelmiş gibiydi.

Corrençon'un son makalesi altı ay önce Paris'te gerçekleştirilmiş fotoğraflı bir röportajdı ve belirli aralıklarla patlayan bombalarla sarsılan şu büyük mağazadaki bir görevliyle ilgiliydi. Söz konusu görevli, Benjamin Malaussene adında, belirsiz yaşta ve garip saydamlıkta biriydi. Mağaza ona Günah Keçisi olması için para veriyordu. Görevi, işyerinde yolunda gitmeyen her şeyi üstüne almaktı ve müşteriler şikâyete geldikleri zaman o kadar acılı bir ifade takınıyordu ki, kızgınlık hissi acı-maya dönüşüyor ve zarar görmüş olan müşteriler en ufak bir zarar telafisi istemeden gidiyorlardı. Bazı fotoğraflarda, Malaussene ve müşterileri kazıklamış olmaktan son derece memnun bir personel şefi görülüyordu. Ardından mağazanın bu şekilde elde ettiği kazancın sayısal bir

incelemesi geliyordu. (Sonuç bu oyuna değiyordu.) Julie Corrençon Malaussène'in aldığı maaşı da belirtiyordu. (Hatırı sayılır bir rakam.) Makalenin diğer yüzü olarak Malaussène'in aile hayatı gösteriliyordu. Burada çok daha genç ve belirgin görünüyordu. Kalabalık bir ailenin en büyük oğlu olarak, onu erkek ve kız kardeşlerinin ranzalarının arasında, çocukların tam anlamıyla bakışlarını aydınlatan hikâyeler anlatırken görüyorduk.

Julie Corrençon'un bütün diğer makalelerinde olduğu gibi, yazar en ufak bir değer yargısı, en küçük bir ünlem işareti kullanmamıştı. Özne-fil-tümleç.

Nüfus kayıtları ise Pastor'a Julie Corrençon'un, 2 Ocak 1901 tarihinde, Villard-de-Lans yakınlarında, Dauphine'de aynı adı taşıyan (Corrençon) küçük bir köyde doğan Jacques-Emile Corrençon ile 17 Şubat 1923 Bologna doğumlu İtalyan asıllı Emilia Mellini'nin tek kızı olduğunu öğretti. Aradaki yaş farkına rağmen 1951'de önce anne, daha sonra da 1969'da baba ölüyor.

Müfettiş Van Thian, Jacques-Emile Corrençon ismini biliyordu.

"Anneme benziyordu," dedi birdenbire.

(Yaşlı Thian genç Pastor'u şaşırtmayı seviyordu. Bazen bunu başarıyordu da.)

"O da mı şarap içinde büyümüş?" diye sordu Pastor.

"Hayır, sömürgecilğe inanmayan bir sömürge valisiydi."

Thian, Corrençon isminin ilk defa 1954'te, Mendes France'in adı ile birlikte, Viet Minh ile anlaşma esnasında duyulduğunu ve aynı yıl Tunus'ta içişlerinde özerklik statüsünün elde edilmesinde de aktif bir rol oynamış olduğunu anlattı. De Gaulle zamanında da Corrençon bu yönde çalışmaya devam etmiş, bağımsızlık isteyen Afrikalı kaçaklarla bağlantılarını artırmıştı.

"Peki, Corrençon'un bu makalesini okudun mu?" diye sordu Pastor Van Thian'a.

Pastor, Van Thian tarafından şaşırtıldığı zamanlarda karşı saldırıya geçmeden yapamazdı. Yaşlı müfettişin önüne bir makale attı, makaledeki fotoğraflar Thian'ı önce sarartıp sonra yeşerttiler.

Makalede, kaçakların sallarından daha iyi durumda olmayan bir tekne (foto) ile Çin Denizi'nde kendi yaptıkları sallarla Vietnam'dan kaçan insanların peşine düşen Julie Corrençon'un nasıl akut bir apandist krizine (foto) yakalandığı anlatılıyordu. Hemen oracıkta, anestezi-siz ameliyat edilmek zorunda kalmıştı (foto), ve bütün arkadaşları sırayla

bayıldıkları için (foto), onların başlattıklarını, bir elinde bisturi diğer elinde küçük bir ayna ile kendisi tamamlamak zorunda kalmıştı (foto).

Thian yatıştırıcı bir ilaç aldıktan sonra Pastor:

"Bu bize hiç olmazsa bir şey öğretiyor, mavnaya atmadan önce ona işkence yapanlar ağzından tek laf alamamışlardır," dedi.

Aynı gün öğleden sonra Müfettiş Pastor, onuncu kez, arkadaşı Van Thian'dan daha hızlı silah çekmeyi denedi. Beylik silahı kazağının bir ilmeğine takılıp elinden düştü. Silah yere düşünce ateş aldı. 7.65'lik nizami bir kurşun Thian'ın sırtını yalayıp tavana saplandı, duvardan ses geçirmez özellikte bir polyester parçası koparıp sakinleşti.

"Bir daha," dedi Thian.

"Bir daha yok," dedi Pastor.

Hedefe atışta Pastor'un sekiz kurşunundan dördü Van Thian'ın hedef tahtasına saplanmıştı. Pastor'un (saldırgan bir tavırla ateş eden bir adam şeklindeki) hedef tahtası ise bomboştur.

"Nasıl bu kadar kötü ateş edebiliyorsun?" diye sordu Thian hayranlıkla.

"Eğer ateş etmek gerekirse zaten geç kalınmış demektir," diye cevap verdi Pastor feylesofça.

Bundan sonra Pastor, Bölüm Komiseri Coudrier'nin, yani patronunun odasına çağrıldı. Alışlageldiği gibi, perdeleri çekilmiş oda imparator yeşili bir alacakaranlığa boğulmuştu. Ekmeksiz bir gün kadar uzun ve Elisabeth çağrısına (sessizce) karşılık veren bir sekreter Pastor'a bir fincan kahve sundu. Elisabeth Bölüm Komiseri Coudrier'ye sessiz bir hayranlık duyuyor, o da bunu istismar etmiyordu. Odaya en ufak bir gürültü yapmadan girip çıkıyordu. Giderken kahve termosunu her zaman dolu bırakıyordu.

COUDRIER: Teşekkür ederim Elisabeth. Baksanıza Pastor...

PASTOR: Efendim?

COUDRIER: Bölüm Komiseri Cercaire hakkında ne düşünüyorsunuz?

PASTOR: Narkotiğin şefi mi? Yani, efendim...

COUDRIER: Evet?

PASTOR: Onu hayli şaşırtıcı bulduğumu söylemeliyim.

COUDRIER: Bir şeker mi iki mi?

PASTOR: Bir buçuk efendim, teşekkür ederim.

COUDRIER: Niye?

PASTOR: Anlamadım efendim?

COUDRIER: Niye Cercaire'i şaşırtıcı buluyorsunuz?

PASTOR: O mükemmel bir örnek efendim, sokakta çalışan bir polis için mükemmel örnek, böyle mükemmel örnek çok az bulunur, bu bir çeşit gizemdir.

COUDRIER: Açıklar mısınız?

PASTOR: Yani, kanıtlar tek bir kişi üstünde yoğunlaştıkça, onun gerçekliğinin kaybolmasına neden olurlar, o da bir hayal kadar gizemli hale gelir.

COUDRIER: İlginç.

PASTOR: Şu anda araştırdığım kadın da mükemmel bir örnek: idealist savaşkan gazeteci. Filmlerde bile bu kadarına inanmayı reddederiz.

COUDRIER: Torunlarımın dediği gibi "O fazla"

PASTOR: Siz büyükbaba mısınız efendim?

COUDRIER: Hem de iki kere, bu neredeyse ikinci bir meslek. Araştırmanız ilerliyor mu?

PASTOR: Kurbanın kimliğini saptadım efendim.

COUDRIER: Bunu nasıl yaptınız?

PASTOR: Caregga onu tanıyordu.

COUDRIER: Mükemmel.

PASTOR: Jacques-Emile Corrençon'un kızı.

COUDRIER: Mendes'in adamı mı? Sempatik biriydi. O da Conrad'a benziyordu. Tek farkı onun sömürgeleşmeye son vermesiydi.

PASTOR: Tersine macera.

COUDRIER: Öyle de denebilir. Biraz daha kahve?

PASTOR: Teşekkür ederim efendim.

COUDRIER: Pastor, korkarım meslektaşım Cercaire'in bir kez daha işbirliğinize ihtiyacı olacak.

PASTOR: Peki efendim.

COUDRIER: Hatta yardımınıza.

PASTOR: ...

COUDRIER: Mümkün olduğu kadarıyla tabii.

PASTOR: Bunu söylemeye bile gerek yok efendim.

COUDRIER: Vanini meselesinde Cercaire, Hadouch Ben Tayeb diye birini suçüstü yakalamış. Bu Ben Tayeb, babasının lokantasındaki müşterilere amfetamin satmaya çalışıyormuş.

PASTOR: Belleville'de mi?

COUDRIER: Belleville'de. İfade sırasında Cercaire biraz şey davranmış...

PASTOR: Sert polisin mükemmel örneği gibi.

COUDRIER: Evet öyle. Ben Tayeb'in Vanini cinayetine karıştığından ya da birini koruduğundan emin.

PASTOR: Ve Ben Tayeb itiraf etmiyor mu?

COUDRIER: Hayır. Ama daha kötüsü neredeyse bir haftasını revirde geçirdi.

PASTOR: Anlıyorum.

COUDRIER: Evet, küçük bir yanlış. Pastor, gazeteciler bu işe karışmadan bunu halletmek gerek.

PASTOR: Peki efendim.

COUDRIER: Ben Tayeb'in ifadesini bugün alabilir misiniz?

PASTOR: Hemen.

Pastor, Cercaire'in aydınlık ofisine girer girmez, kendisinden bir baş uzun olan bu bıyıklı dev, dudaklarında eşitlikçi bir gülümseme ile yerinden kalkıp, kolunu Pastor'un omzuna doladı.

"Chabralle için seni tebrik etme fırsatını daha bulamadım ufaklık, ama ağzım hâlâ bir karış açık."

Pastor'la birlikte volta atmaya başladı.

"Şu Ben Tayeb'e gelince, sana hepsini anlatacağım. Bu orospu çocuğu..."

Cercaire'in odası meslektaşı Coudrier'ninkinden çok daha geniş ve aydınlıktı. Her yerde alüminyum ve cam vardı. Polis olmaya karar verdiğinden beri Cercaire'in aldığı diplomalar, terfi, izcilik ve hukuk fa-

kültesi konferans fotoğrafları ile birlikte duvarları süslüyordu. Bölüm Komiseri'ni şu veya bu ünlü baro üyesi, sanatçı ya da politikacı ile birlikte görmek de mümkündü. Cam etajerler üstünde çeşitli atış müsabakalarında alınan kupalar sıralanmıştı ve karşı duvarda güzel bir el silahları koleksiyonu yer alıyordu; bunların arasında dört namlulu küçük bir silah, Pastor'un bir an dikkatini çekti.

"32 kalibrelik bir toplu Remington-Elliot Derringer, dikkatli atıcıların silahı," diye açıkladı Cercaire.

Sonra iki alüminyum rafın arasına yerleştirilmiş küçük bir buzdolabının önünden geçerken sordu:

"Bir şey içelim mi?"

"Hayır demem."

Pastor yarmalarla her zaman iyi anlaşmıştı. Onun ufak tefek oluşu onları rahatsız etmiyor, zekâsının kıvraklığı ise onları iltifat etmeye itiyordu. Gabrielle ile Müşavir, anaokulundan itibaren Pastor'a kaslardan korkmamayı öğretmişlerdi. Lisedeyken, hepsi ruh miyopluğu hastalığına yakalanmış bu iri köpekbalıklarının yanındakılavuz balık rolünü sık sık oynamıştı Pastor.

"Sana söylediğim gibi, bu Tayeb oğlu pislik Tayeb beni biraz kızdırdı."

Cercaire polislik sınavını gerçekten de vermişti, hem sokaklarda (birkaç kez yaralanmıştı) hem de ofisindeki çığlıklarla. (Sayılamayacak kadar çok sayıda suçlu onun bu patırtılı fikir yürütmesini pahalı ödemişti.)

"Ama kalıbımı basarım ki Vanini'yi öldüren Tayeb'dir."

Cercaire söylediği için Pastor ona inanmaya hazırды. Ama gene de sordu:

"Kanıt var mı?"

"Hayır, nedeni var."

Pastor devamını anlatacak kelimeleri bulması için Cercaire'e zaman verdi.

"Vanini Araplar'a biraz sert davranıyordu ve bir gösteri sırasında Tayeb'in bir kuzenini hakladı. Tehlikeli birini."

"Anlıyorum."

"Ama bu işte bir kılıçık var ufaklık. Hadouch Ben Tayeb, Vanini'yi iş üstünde gösteren fotoğraflar çekmiş. Bu fotoğrafları bir türlü bulamıyoruz. Tayeb'i suçlarsak fotoğraflar hemen yayınlanır."

"Anladım. Çözüm?"

"İşte sen burada işi ele alıyorsun ufaklık. Önce Tayeb'in Vanini cinayetini itiraf etmesi gerek. Ama sonra ve özellikle, ona öyle bir itirafçı

elbisesi giydirmek gerekir ki küçük arkadaşları Vanini'nin fotoğrafını yayınlarak onu korumaktan vaz geçsinler."

"Anladım."

"Yapabilir misin?"

"Tabii ki."

Hadouch Ben Tayeb, hemen hemen Pastor'un Julie Corrençon'u mavnanın dibinde bulduğu durumdaydı.

"Garip bir merdivenden düşmüşsünüz," dedi Pastor kapıyı kapattıktan sonra.

"Öyle olmalı."

Ama Ben Tayeb komada olmaktan çok uzaktı. Aksine darbeler onu bilemiş benziyordu.

"Neyle suçlandığınızı biliyor musunuz? Aynı şeyleri yeniden anlatmama gerek yok herhalde."

"Hayır gerek yok, görünen şişlikler hafızama kadar işledi."

Her zaman olduğu gibi Pastor tutuklu ile yalnız kalmak istemişti. Bakışları düşünceli bir şekilde odada geziniyordu (daktilolar ve telefonlarla dolu, ortak kullanılan geniş bir büro). Pastor eşyalara hafifçe dokunarak dolaşıyordu. Yüzü derinleşmişti.

"Öyleyse size bir şey önereceğim, bu bize zaman kazandıracak."

Pastor açık kalan telefonu gördü. Başını salladı, Ben Tayeb'e susmasını işaret etti, hizeyi dayanağından birkaç milimetre yukarıda tutan silgiyi kaldırdı ve telefonu kapattı.

"Şimdi baş başayız."

Hattın öbür ucundaki Cercaire bu son cümleyi duymadı. Başını hayran bir ifadeyle sallayarak telefonu kapattı.

Her zaman olduğu gibi kulaklar kapıya yapıştı. Her zaman olduğu gibi kulaklar, biraz sonra anlaşılamayan bir mırıltıyla birlikte bir daktilo sesi duydular.

Kırk beş dakika sonra Pastor, elinde daktilo edilmiş dört sayfayla Cercaire'in odasına tekrar giriyordu.

"Telefon için kusura bakma ufaklık, mesleki bir merak..." dedi Cercaire gülerek.

"Bunu bana ilk defa yapmıyorlar," diye cevap verdi Pastor.

Çok yorgun görünüyordu ama Paul Chabralle'ı sorguya çektikten sonraki kadar yıkılmış değildi.

Cercaire Pastor'un hali ile ilgilenmiyordu. Gözlerini hemen Ben Ta-

yeb'in imzasına dikti.

"İmzaladı mı? Gerçekten de ününü hak ediyorsun Pastor! Bir bira daha al, hak ettin."

Bu an itibariyle büyük zarbo küçük zarboya bayılıyor gibiydi. Sonra Cercaire gözlüklerini takıp belgeyi okumaya başladı. Yüzüne yayılan gülümseme her paragrafta daralıyordu. Üçüncü paragrafın ortasında yavaşça başını kaldırdı. Pastor, elinde birasıyla bu bakışı sakince karşıladı.

"Ne bu bok?"

"Büyük olasılıkla gerçeğin ta kendisi," diye cevap verdi Pastor.

"Vanini'yi ufak tefek bir yaşlı karı mı öldürmüş? Benimle dalga mı geçiyorsun?"

"Hadouch Ben Tayeb'in gördüğü bu."

"Ve sen de ona inandın ha?"

"Ona sorduğum zaman öyle söylediğine göre..." dedi Pastor yavaşça.

"Senin meşhur yöntemin bu mu?"

"Sonuna kadar okumalısınız."

Cercaire bir an daha hiçbir şey söylemeden Pastor'a baktı, sonra okumaya devam etti. Yüzü yavaş yavaş eski haline gelen genç müfettiş terbiyeli terbiyeli birasını bitiriyordu. Üçüncü sayfada Cercaire gene gözlerini kaldırdı. Yüzünde, Pastor'un diğer yarmalarda da daha önce görmüş olduğu bir ifade vardı: yolunu kaybetmiş bir saldırganlık.

"Peki bu belediye hikâyesi de ne oluyor?"

"Evet, Ben Tayeb, onu yakaladığınızda elinde tuttuğu amfetaminlerin belediyede çalışan bir hastabakıcı tarafından bir ihtiyarcığa ödül töreni sırasında verildiğini söylüyor."

"Tamam Pastor. Herhalde benim de bunu sakinleştirici bir ilaç gibi bir bardak suyla yutmamı istiyorsunuz?"

"Nasıl isterseniz. Fakat gerçek şu ki uyuşturucu Ben Tayeb'in işi değil."

Cercaire Pastor'a başka bir gözle bakmaya başlıyordu. Coudrier'nin koridorlarında büyüyen ve bütün herkesi yeme niyetinde olan yavru bir kurt. Öğüt vermeye bile başlamıştı.

"Eee, Ben Tayeb'in işi neymiş peki?"

"Kumar. Belleville'den Goutte d'Or'a kadar bütün şans oyunlarını elinde tutuyor. Onu yakalamak istiyorsanız bununla yakalarsınız. Dördüncü sayfada en önemli iki adamının ismi var. Sağ kolu kendine Kabil Simon dedirten kızıl saçlı biri. Onun sağ kolu da iri bir zenci: Mosi Mo. Vanini öldürüldüğü gün Kabil ile Ben Tayeb, Pere Lachaise'de kumar

manolarını toplamışlardı. Evlerine dönerlerken karşı kaldırımda işlenen cinayeti gördüler."

"Ne tesadüf."

"Evet, hiçbir tanığı olmayan bir tesadüf."

Cercaire kulaklarını dikti. Bu cümle küçük bir hediye miydi? Bir öneri miydi? Bu terbiyeli çocuk yeniden hoşuna gitmeye başlamıştı. Bu yakınlarda onu Coudrier'nin elinden almayı düşünmeliydi. Cercaire bir an sustu, sonra sordu:

"Peki bütün bunlar hakkında benim fikrimi duymak ister misin?"

"Tabii ki."

"Önce bir şey. Sen iyi bir polissin Pastor, çok ilerleyeceksin."

"Teşekkür ederim."

"Ve üstlerinden gelen komplimanları alçakgönüllülükle kabul ediyorsun."

Pastor tıpkı Cercaire'in güldüğü gibi gülmeyi başardı.

"Şimdi, benim düşündüğüm şu."

Sesindeki belli belirsiz otorite, sözü artık patronun aldığını belirtiyordu.

"Ben Tayeb'in şu öldüren nine masalıyla seni uyuttuğunu düşünüyorum." Pastor'a bilmiş bir bakış atarak devam etti. "Zaten ona ne kadar inandığını da bilmiyorum. Hem, kusura bakma ama Belleville'li ihtiyar bir kadının, onu korumak üzere görevlendirilmiş genç bir polisi sokak ortasında öldürmesine ben inanmam. Ben Tayeb sana bu saçmalıkları anlattıysa çok büyük oldukları içindir. Onun *bu raddeye kadar* yalan söyleyeceğinden şüphe edemezdin, anlıyor musun? Gerçek havası vermek için yalanı şişirmek; bunu biraz akli olan her çocuk yapar. Araplar ise diğerlerinden daha iyi yaparlar bunu. Ama Ben Tayeb'in saçmaladığı yer, *cinayet anında orada olduğunu* kabul etmesidir. Önemli olan bu. Başka şey değil. Ve kendi eliyle imzalamış. Aslında sakladığı mendilin bir ucunu gene de çıkartabilmişsin. Mendilin kanlı ucunu. P.38'li ihtiyar hikâyesine gelince (çünkü silah bir P.38'di, biliyor musun?) eminim jüri bu hikâyeye fazla inanmayacaktır."

Ara.

"Bak ne yapacağım. Bir taraftan Ben Tayeb'i bir polisin öldürülmesinden dolayı suçlayacağım, diğer taraftan da ona suçu iki adamının üzerine atarak öyle bir itirafçı elbisesi giydireceğim ki Kabil Simon ve Mosi Mo onu savunmak için küçük parmaklarını bile oynatmayacaklar ve şu pislik Tayeb'in çekmiş olduğu fotoğraflar asla yayınlanmayacak. Ne düşünüyorsun?"

"Ben Tayeb sizin tutuklunuz, benim değil."

"Doğru. Ve bana kalırsa Şu uyuşturucu iÇindeki rolü hakkında da yanılıyorsun. Ben Tayeb boğazına kadar uyuşturucuya batmış durumda. Ama bu noktada bana ek bilgi gerekli. Şimdi Malaussene adında biri hakkında araştırma yapmam gerek."

Pastor'un gözlerinin önünden Julie Corrençon'un makalesi ve Malaussene'in yüzü ŐimŐek hızıyla geçti ama hiç renk vermeden ismi kaydetti.

Cercaire ona doğru eğildi. Biraz daha alçak ve neredeyse babacan bir sesle sordu:

"Söylediklerim seni kırmıyor değil mi?"

"Hiç."

"Zaman zaman yanılabilceğini kabul ediyor musun?"

"Tabii, başıma gelebilir."

"Eh! Büyük polislerin önemli bir marifeti de budur biliyor musun?"

*

Devriye arabasında, Pastor dul bayan Hô'ya Cercaire ile olan görüşmesini anlattı. Dul bayan elbisesi içindeki Müfettiş Van Thian sinirli sinirli kıpırdanmaya başladı.

"Ne oluyor Thian, iyi değil misin?"

"Hiç. Yine Bilharzia hastalığıım azdı galiba. Cercaire'in adını her duyduğumda aynı Şey oluyor."

Kalın bir bulut tabakası Şehrin göğünü kapatıyordu. Kış ortasında tropik bulutlar, tehditkâr bir gök.

"Cercaire'in kelime anlamının ne olduğunu biliyor musun evlat?"

Thian hart hart kolunu kaÇıyordu.

"Ben yalnızca bizim Cercaire'i biliyorum.

"Çeltik tarlalarında yaşayan küçük kuyruklu pis bir larvadır. İnsanın derisinden içeri girer, öldüresiye kaŐındırır ve kan iŐeyene kadar içeriden çürütür. Bilharzia hastalığı. İşte Cercaire bana bu etkiyi yapıyor."

"Senin Tonkinli babanın da bu iŐle bir iliŐkisi olmasın sakın?"

"Biz Güneydoğu Asyalılar'ın tıp anlayıŐı farklıdır evlat; sahi nereye gidiyoruz?"

"Julie Corrençon'a."

"Hastaneye mi?"

"Hayır evine, Temple Sokağı 85-87."

"Julia?"

Sahte hemşirenin fotoğraflarıyla Julia'nın evinin sahanlığına geldiğimde kapısı aralık duruyor. Dolayısıyla ben de sahanlıktan mırıldanıyorum:

"Julia?"

Çekingen. Kalbim iki kere çarpıyor: biri tutkudan diğeri endişeden.

"Julia?"

Sonra görmek istemediğim şeyi görüyorum: kilit zorlanmış, zincir kopmuş.

"JULIA!"

Kapıyı ardına kadar açıyorum. Verdun. (Yani top ateşi altındaki Verdun şehri.) Yani savaştan sonra ne kaldıysa. Günün birinde yeniden tamir edilebileceğine bile inanmak zor. Duvar kâğıtları ile duvardan duvara halı yerlerinden sökülmüş, yatak, kanape ve bütün yastıklar yırtılmış. Her şeyi kırmadan önce bütün mobilyaları tek tek tahtalarına ayırıp sökmüşler. Kütüphanedeki bütün kitaplar katliamın ortasında oraya buraya saçılmış yatıyorlar. Sayfaları tutam tutam kopartılmış. Televizyonla müzik setinin elektronik aksamı boşaltılmış ve telefonun her iki parçası bir pala darbesiyle ikiye bölünmüş gibi dairenin iki yanına uçmuş. Banyodaki tuvalet yerinden sökülmüş, buzdolabının sızdırmaz gövdesi sırt üstü yatıyor, su boruları ortaya çıkartılıp boydan boya yarılmış. Yerdeki tahtalar, süpürgeliklerle birlikte sistematik olarak tek tek sökülmüş.

Julia yok.

Julia yok mu?

Yoksa Julia *artık* yok mu?

Kalbimde garip bir çarpıntı var. Şimdiye kadar bilmediğim bir çarpıntı. Tek başına atıyor. Boşlukta çınıyor. Bir daha asla duyulmayacak bir çağrı gibi atıyor. Bana yeni bir kalp takmışlar. Bir dulun kalbini. Çünkü bir daireye *bunu* yapabilen tipler ellerine Julia geçince neler yapmazlar ki? Onu öldürdüler. Onu öldürdüler. Julia'mı öldürdüler.

Felaketlerin yıktığı insanlar vardır. Felaketten sonra hayallere dalanlar vardır. Mezarın başında ölüden bile değil, şundan bundan, günlük işlerden bahsedenler vardır; sonradan intihar edecek olanlar vardır ve yüzlerinden bunu yapacakları belli olmaz; çok ağlayıp yaraları çabuk kapananlar vardır; döktükleri gözyaşlarında boğulanlar vardır; birinden kurtulduklarına sevinenler vardır; ölen insanı artık göremeyenler vardır, görmek isterler ama yapamazlar, ölen kişi görüntüsünü de beraberinde götürmüştür; her yerde ölen kişiyi görenler vardır, onu silmek isterler, eşyalarını satarlar, fotoğraflarını yakarlar, taşınırlar, kıta değiştirirler, bir canlıyla birlikte olurlar ama yapacak bir şey yoktur, ölü her zaman dikiz aynasındadır; mezarlıklarda piknik yapanlar ve kafalarında kazılmış bir mezar olduğu için mezarlığın uzağından geçenler vardır; yemek yemeyi bırakanlar vardır; içmeye başlayanlar vardır; kederlerinin gerçek mi yapma mı olduğunu merak edenler vardır; kendilerini ölesiye işe verenler ve nihayet tatile çıkanlar vardır; ölümü kepaze bulanlar vardır ve onu yaş yüzünden, belli nedenlere bağlı olarak, savaş yüzünden, hastalık yüzünden, motosiklet yüzünden, araba yüzünden, yaşadığımız çağ yüzünden, hayat şartları yüzünden doğal bulanlar vardır; ölümün hayatın kendisi olduğunu düşünenler vardır.

Ve saçma sapan şeyler yapanlar vardır. Örneğin koşmaya başlayanlar vardır. Bir daha hiç durmayacakmışçasına koşmaya başlayanlar vardır. Ben bu gruba giriyorum. Koşarak merdivenleri aşıyorum. Bu bir kaçış değil, hayır, artık bir şeylerden kaçmıyorum, belki de bir şeyleri yakalamaya çalışıyorum, Julia'nın ölümüne benzeyen bir şeyleri... Ama geçerken karşılaştığım tek şey, üçüncü katın sahanlığını tıkayan ufak tefek Vietnamlı bir kadın. Ona tosluyorum, kelimenin tam anlamıyla havada uçuyor ve yerlere rengârenk haplar, şişeler ve tabletler saçıyor. Bir eczanenin havaya uçması gibi. Ve bir albümün havaya uçması gibi, çünkü çarpışmanın etkisiyle uyuşturucu-hastabakıcının fotoğraflarını düşürüyorum. Vietnamlı kadın şans eseri dört basamak aşağıda, şekilsiz bir kazak giymiş kıvrırcık saçlı genç birinin kollarına düşüyor. Şimdiden onları geçtim ve aşağılardayım, özür dilemiyorum. Koşmaya devam ediyorum ve buz gibi bir düşün altında binadan çıkıyorum, çünkü bu arada gökyüzü fırsattan istifade şehri sınırlıklam ediyor, ve ben Temple Sokağı boyunca, denizde kayan bir taş gibi, yağmur altında koşuyorum, 33677 metrekairelik Republique Meydanı'nı araba kaportalarının, park çitlerinin, işeyen köpeklerin üstünden atlayarak çaprazlamasına geçiyorum ve yine koşarak aynı isini taşıyan cadde nin su içinde 2850 metre tutan uzunluğu boyunca koşuyorum. Akıntıya karşı gidiyorum ama hedefi olmaksızın koşan adamı hiçbir şey durdu-

ramaz, çünkü Pere Lachaise yönünde koşuyorum ve buna bir hedef demez, benim hedefim Julia'ydı, benim gizli güzel hedefim, sorumluluk dağlarının iyice dibine sakladığım Julia'ydı, ama ben koşuyorum ve düşünmüyorum, koşuyorum ve acı çekmiyorum, kara yağmur bana uçan balığın parlıtlı kanatlarını veriyor, yüz metre koşma fikri bile beni hemen yorduğu halde binlerce ve binlerce metre koşuyorum, koşuyorum ve asla durmayacağım, pabuçlarımın fikirlerimin içinde boğulduğu çifte havuzunda koşuyorum, koşuyorum ve bu yeni, artık benim olan sualtı koşucusu hayatımda –ne garip, nasıl da alışılıyor!– görüntüler beliriyor, çünkü her zaman fikirlerden daha hızlı koşulabilir ama görüntüler koşunun ritminden doğuyorlar, harabeye çevrilen daire, Julia'nın geniş yüzü, bıçaklanmış küçük yastık, Julia'nın aniden yüzünü buruşturması, kafası kopartılan telefon, Julia'nın birdenbire bağırması (Sen "bunu" mu görmüştün Julius?) Julius'un da uluması, işkence görmüş gibi uzun bir uluma, duvardan sökülen süpürgelikler, yere fırlatılan Julia, artık bir su birikintisinden bir tokada, bir çamur tabakasından bir ulumaya sıçraya sıçraya koşuyorum, ama sadece bu değil, su kanalından uzun bir sıçrayış ve Julia'nın hayatıma ilk girişi, saçlarının ve kalçalarının hareketi, ortalarından ayrılmış kitaplar ama Julie'nin ağır memeleri, vuruşlar, tokatlar ve vuruşlar ama üstümde Julie'nin güçlü gülümsemesi: "İspanyol argosunda sevişmeye *comer* denir", Julie tarafından yenmek için koşmak, kemikleri çıkartılmış buzdolabı, neyi bilmek istiyorlardı? Ve görüntüleri yakalayan düşünce, bütün korku yüküne rağmen o kadar hızlı gelen düşünce, Julie'nin ne bildiğini öğrenmek, işte bunu istiyorlardı, "Ne kadar az şey bilersen, Ben, herkesin güvenliği için o kadar iyi olur." Doğru Julie, bu zavallı ihtiyaçları tekrar yakalamamalılar, "bana telefon etme Ben, beni görmeye gelme, zaten bir süre için ortadan kaybolacağım", ama ya ben bir salak gibi koşarken *onlar evime gelirse*, ya onların bilmek istediği de buysa, büyükbabaların saklandığı yerse, ya şimdi öğrendilerse ve *onlar* benim katettiğim yolu tersten gittilerse, ya annem evde çocuklar ve büyükbabalarla yalnızken zorla eve girerlerse? Su birikintileri, tokatlar, kanallar, korku, Voltaire Lisesi'nin hizasından, caddede karşıdan karşıya geçiyorum, kornalar çalıyor, bağırlıyor, kayılıyor ve çarpışan arabaların kaportaları eziliyor, ama ben sarhoş bir martı gibi Plichon Sokağı'na girdim bile, Chemin-Vert Sokağı'nı geçtim ve hırdavatçının kapısına çarptım. Şampiyonlar korkuyorlar, bunun başka bir açıklaması yok. Şampiyonlar rekorları kıran korkunun etkisiyle koşuyorlar.

Çarpmanın etkisiyle buzlu camlardan biri patladı ve evimizin kapısını ardına kadar açtığımda sıcak bir kan deresi, gökyüzünün soğuk çor-

basına karışarak akıyor yüzümde. Hırdavatçı boş. Ama öylesine bir boşluk değil. Aceleyle boşaltılmış. Koparılarak boşaltılmış. Son anda boşaltılmış. Her şeyi olduğu gibi bırakan, öngörülemeyen bir boşaltma. Dolu olması gereken bir boşluk. Kimse yok. Yalnızca, koltuğunda hareketsiz oturan annem var. Annem gözyaşlarıyla yıkanmış yüzünü bana doğru çevirerek sanki beni tanımıyormuş gibi bakıyor.

"İyi misin Thian?"

Pastor ilaçların tamamını toplamaktan vazgeçmişti. Haplardan bazıları basamakları tek tek atlayıp köşelerden dikkatle dönerek zemin kata kadar inmişlerdi. Üçüncü katın sahanlığında, dar Tayland elbisesinin içinde iki büklüm olan dul bayan Hô, her nefes verişinden sonra kedi miyavlaması gibi sesler çıkartıyordu.

"İyi misin?" diye tekrarladı Pastor.

"Az önce öldürülmüş biri gibiyim."

"Yukarı kadar tırmanabilecek misin?"

"Söylendiğine göre ölümler yukarıya tek başlarına çıkarlarmış."

Pastor, dul bayan Hô'nun kanatlarının altından bir kolunu geçirdi ve Julie Corrençon'un kapısına kadar ona destek oldu.

"Al işte."

Thian, bu "işte"nin yapmış olduğu gayrete mi yoksa dairenin açık duran kapısının sunduğu manzaraya mı ait olduğunu anlayamadı. Pastor'dan ses gelmediği için Thian ona doğru döndü ve çocuğun yüz ifadesinden ürktü. Pastor, bu harabe alanını kendi eviymişçesine seyrediyordu. O kadar allak bullak olmuştu ki kapının pervazına yaslanıvermişti. Yüzü tebeşir gibiydi, gözleri sabit, ağzı yarı açık.

"Ne oluyor evlat, hiç hırsızlık görmedin mi?"

Pastor elini taş gibi ağırmışçasına kaldırdı.

"Tabii, gördüğüm için böyleyim ya. Bana bakma Thian, geçer."

Kanşıklığı artırmaktan korkuyormuş gibi uzun süre eşikte kalıyorlar.

"İçinde boşluk olan her yeri aramışlar," diyor Thian.

Pastor sonunda kendine geliyor. Ama gözlerindeki ifade değişmiyor.

"Malaussene bunu tek başına yapmış olamaz," diyor.

"Malaussene?"

"Merdivenlerde sana çarpan tip."

"Geçerken sana kartını mı verdi?"

"Julie Corrençon onun hakkında bir yazı yazmıştı, fotoğrafları olan bir makale."

Pastor, derinden gelen bir sesle, sanki kendi kendine konuşuyormuş

gibi konuşuyordu.

"Malaussene ha? Onu hatırlayacağım," dedi Thian.

Artık evin içinde ilerliyorlardı; yıkıntıların içindeymişçesine, biraz geç kalmış bir dikkatle, ayaklarını çok yukarıya kaldırarak yürüyorlardı.

"En azından iki üçkişi olmalılar, değil mi?"

"Evet. Uzmanlar. Bu işin adamları. Yaptıkları şeyden belli," dedi Pastor.

Bu dalgın seste bir tür öfke vardı.

"Baksana, boruları ortaya çıkartmışlar, elektrik hatlarını bile aramışlar," diye devam etti.

"Sence bir şey buldular mı?"

"Hayır. Hiçbir şey bulamadılar."

"Nereden biliyorsun?"

"Sinirden ortalığı kırıp dökmüşler."

Thian ihtiyatlı bir şekilde yıkıntıları kaldırıyordu.

"Sence ne arıyorlardı?"

"Bir gazetecinin evinde ne aranabilir?"

Pastor çömeldi, tuzla buz olmuş bir çerçevenin parçaları arasından bir fotoğraf çıkarttı.

"Bak."

Fotoğrafta beyaz üniformasının içinde yüzen ve kolunun altında meşe yapraklı bir kasket tutan bir adam görülüyordu. Adam Thian ve Pastor'a ironik bir bakışla bakıyor gibiydi. Kendinden daha uzun güllatmilerin arasında duruyordu. Üniforması o kadar büyük geliyordu ki, başka birine ait sanılabiliirdi.

"Bu baba Corrençon. Üstünde sömürge valilerinin üniforması var," diye açıkladı Thian.

"Hasta, öyle değil mi?" diye sordu Pastor.

"Afyon," diye cevap verdi Thian.

Pastor, Gabrielle ile Müşavir'in yaşlı ve hasta bir arkadaşlarından bahsederken kullandıkları "İyi uçtu," deyiminin anlamını ilk kez kavradı. Bu fotoğrafta baba Corrençon iyi "uçmuştu". Ruhu demir almıştı. İskelet ile deri artık iyi anlaşmıyorlardı. Ve gözlerindeki bu sarhoşluk düşüşten önceki son yükselişlerin getirdiği sarhoşluğu gösteriyordu. Pastor, Gabrielle'in hastalığı için Müşavir'in söylediği bir cümleyi hatırladı: "Onun uçtuğunu görmek istemiyorum." Gabrielle ile Müşavir'in çifte görüntüsünü kovmak için insanüstü bir güç sarf etti Pastor.

"Bir şeyi merak ediyorum."

Başını kaşıyan Thian, tayfunun geçişinden sonra, yıkıntılar arasın-

da ayakta kalan Taylandlı bir köylü kadın silüetini andırıyordu.

"Şu Malaussene..."

Pastor kendini neşeli olmaya zorladı:

"Kötü bir hatıra, ha?"

"Kaburgalarım için henüz bir hatıra sayılmaz. Biraz önce buradan iniyordu, değil mi?"

"Mümkün."

"Bana öyle geliyor ki, bana çarptığında elinde fotoğraflar vardı. Fotoğraflar ya da bir tomar kâğıt."

"Fotoğraflar. Darbenin etkisiyle onları düşürdü, onlar bende," dedi Pastor.

"Sence onları burada mı buldu?"

"Öna sorarız."

Julie Corrençon hemen hemen namuslu bir dikiş atölyesinin üstünde oturuyordu. Bu, Türk işçileri, sendikanın öngördüğü süreye göre yalnızca iki saat fazla çalıştıran tek atölyeydi mahallede. Atölyede hiç kimse yukarıdaki dairede en ufak bir ses duyduğunu hatırlamıyordu.

"Zaman zaman duyduğumuz tek şey bir daktilo sesidir," dedi patron (tepeden tırnağa altın yiiklü kıyak bir tip).

"Ne zamandır duymuyorsunuz?"

"Bilmiyorum, belki on beş gün oldu..."

"Peki ya kiracı, onu görmeyeli çok oldu mu?"

"Onu fazla görmeyiz. Keşke görsek, çünkü çok iyi bir parçadır!"

Yağmur yağmaya başlamıştı. Kış ortasında tam bir bahar sağanağı. Sert ve dondurucu bir yağmur. Pastor sessizce kullanıyordu arabayı.

Thian sordu:

"Bu harabelerin arasında bir daktilo gördün mü sen?"

"Hayır."

"Belki de çalışmak için yanında taşıyordur?"

"Belki."

Bu yağmur... Pastor'un Gabrielle ve Müşavir ile son randevusuna giderken içinden geçtiği yağmurun aynısıydı. "Bana üç gün ver," demişti Müşavir, "üç gün sonra gel, her şey yoluna girmiş olacak."

"Şu büyük mağazaya bir gitsek?" diyeteklif etti Pastor birdenbire.

"Mağazaya mı?"

"Corrençon'un son makalesinin konusu olan yer. Malaussene orada

günah keçisi olarak çalışıyormuş."

"Günah keçisi mi? Bu saçmalıklar da ne demek oluyor?"

"Sana yolda anlatırım."

Mağazada, çok iyi giyimli ve ortaçağdan kalma Sainclair adını taşıyan personel müdüründen fazla bir şey öğrenemediler.

"Bu ciddi bir şey değil, bunu arkadaşlarınızdan bazılarına da anlattım daha önce, bu Malaussène'i *asla* Günah Keçisi olarak kullanmadık. Bizde teknik kontrolör görevini ifa ediyordu ve müşterilerin önünde ağlama hastalığı da onun kişiliğine bağlı bir şeydi."

"Julie Corrençon'un yazdığı şu makale yüzünden Malaussène'i kovdunuz ama değil mi?"

Genç müdür irkilmişti. Şu Vietnamlı kadının ona soru soracağını hiç tahmin etmemişti, hele Jean Gabin gibi bir sesle hiç.

Başlarının üstünde, mağazanın büyük cam tavanında yağmur trampet çalmaktaydı. Tropik bir inatla yağın bir kış yağmuru. "Ben asla ticaretle uğraşamazdım, her şeye bir cevap bulmak gerek," diye düşündü Pastor. Gabrielle'in söylemiş olduğu bir cümleyi hatırladı: "Bu çocuk hiçbir soruya cevap vermiyor. Sadece soru sormayı biliyor." "Bir gün hepsine birden cevap verecektir," diye öngörmüştü Müşavir.

"Malaussène kovulduktan sonra gazeteciden intikam almış olabilir mi?" diye sordu Pastor.

"Bu onun karakterine çok uygun, evet," diye cevap verdi genç müdür.

Pastor bitkin görünüyordu. Arabayı Thian kullanmak istemişti.

"Bu boktan yağmur da ne oluyor, Vietnam mı burası?"

Pastor susuyordu.

"Komik bir hikâye ister misin evlat?"

"Hayır teşekkür ederim, idare ediyorum."

"Seni büroya bırakıp Belleville tepelerine geri dönüyorum. Benim de kontrol etmem gereken ufak tefek bazı şeyler var. Bu gece rapor saatinde buluşuruz, tamam mı?"

Pastor'u bürosunda karşılayan şey telefon sesi oldu.

"Alo, Pastor?"

"Evet, Pastor."

"Ben Cercaire, son haberi duydun mu ufaklık?"

"Şimdi duyacağım."

"Sen gittikten hemen sonra on birinci bölge belediyesinden bir telefon aldım."

"Öyle mi?"

"Evet, sağlık bölümünden. Belediye hemşirelerinden. Malaussene belediyesinin sırtından amfetamin sağlamak için ihtiyaçları kullanıyormuş."

"Malaussene mi?" dedi Pastor sanki bu ismi ilk defa duyuyormuş gibi.

"Evet, ben yakaladığımda Ben Tayeb'in ilaçları satmak üzere olduğu kişi. Adı Malaussène."

"Peki ne yapacaksınız?"

"Bakalım ipin ucu nereye kadar gidecek ufaklık, onları yakalama zamanı gelmedi daha."

"

"Pastor?"

"Evet?"

"İnan bana, henüz fazla büyümedin ama şimdiden müthiş bir polis-sin!"

Pastor telefonu, çok kırılğan bir şeymişçesine yavaşça kapattı.

Ocağın üstünde su kaynıyor, fırında akşam yemeği pişiyor ama Clara yok, Homurtu yok. Jeremy'nin tarih kitabı masanın üstünde açık duruyor, Jeremy yok. Onun yanında Ufaklığın yazı defteri, defterin orta yerinde de koca bir leke, peki Ufaklık nerede? Therese'in falları için kullandığı Tarot kartları geleceğin yelpazesi gibi açılmış, ya Therese? Ya Berber? Ya Kösele? Ya Risson?

Sonunda beni tanıyabilen annem:

"Ah! Sen misin oğlum? Öğrendin bile öyle mi? Kim söyledi?" diyor bana.

Gözyaşlarını o kadar yavaş bir hareketle siliyor ki o işini bitirene kadar gün bataabilir.

"Neyi öğrendim mi anne? Tanrı aşkına ne oluyor?"

Çenesiyle büyük masayı gösterip mırıldanıyor:

"Verdun."

Bulduğum yağmur ve kan karışımı durumda bir salak gibi önce savaşı düşünüyorum. Benim için zaten bir süredir Verdun.

"Ufaklığın yazı ödevini hazırlıyordu ve oracıkta gidiverdi, alını deftere düştü."

Ardımda sokak kapısı hâlâ açık. Bir hava akımı defterin bir sayfasını kaldırıyor, sayfa sanki artık hiç gücü kalmamış gibi iniveriyor. "Verdun", "Yerden", "Nerden" diye düşünüyorum ve bu boktan kelimenin anlamını bulamıyorum. "Bu kelime yabancılar için de çok büyük bir sorun olmalı..."

"Bak oğlum, yüzünü cam kesmiş, sana bir pansuman yapayım. Sen şu kapıyı kapativer olur mu?"

Söz dinleyen oğul kapıyı kapatıyor ama bir camını kırdığım için kapı gene de açık kalıyor. Defterin orta yerinde bir leke var. Verdun üstünde patlayan mavi bir bomba gibi.

"Verdun rahatsızlandı mı?"

Evet, sonunda anladım.

"Verdun ölüm döşeginde."

Bunu öğreniyorum. Evet bunu öğreniyorum ve soruyorum (bugün bile hâlâ kulaklarımda kendi sesimin rahatlamış ifadesi var):

"Hepsi bu mu? Başka bir şey olmadı mı?"

Ve annemin bakışını görüyorum. Dehşete kapılmış, "Aman Tanrım, büyük oğlum bir canavar!" türü bir bakış değil bu, ama sanki ölmekte olan benmişim gibi bir bakış. Yerçekimi yokmuş gibi garip bir şekilde kalkıyor, özellikle hamile olduğu zamanlar böyle, bir *mucizeyi* andırıyor. (Onun bir hareketiyle evde her şey yoluna girer.) Kocaman bir havlu alıp beni tepeden tırnağa kuruluyor, ıslak elbiselerim ayaklarımın dibine düşüyor. Oğul annesinin önünde çıplak.

"Seni yalnız mı bıraktılar?"

Alnınıza yapıştırılan bir yara bandının dokunuşu, ne kadar canlı bir şey...

"Onu Saint-Louis Hastanesi'ne götürdüler."

Giysilerimi bir kâğıt topu gibi buruşturuyor, kuru ve sıcak olarak gerekli olan ne varsa hepsini getiriyor.

"Onunla beraber gitmek istediler ve senin de onların yanına gitmen gerekir, orada sana ihtiyaçları olabilir. Şunu iç. Sen koştun mu?"

Et ve kemik suyu. Öğütülmüş iskeletlerin suyu. Hayat bu. Ve kayıyor.

Verdun, yaşlı Verdun'cüğüm, ne yazık ki doğru, dünyada hiçbir haber senin yakında öleceğini öğrenmek kadar rahatlatamazdı beni. Beni hastaneye götürmekte olan takside bunu sana açık açık söylüyorum ki, yukarı uçar uçmaz beni savunmaya başlayabilesin. Senin ölümünü başkasının ölümüne tercih ettiğim için sen bana fazla kızmazsın biliyorum, senin takımından olmayan bir üniformanın havaya uçmasının ne demek olduğunu sen çok iyi bilirsin. Ama üstümüzdeki o Öteki, o Büyük Kibir bunu bilmez, o hiç savaşmadı, sadece çok yukarılardan izledi ve haydi kahraman ruhlar buraya dedi, o hiç sevişmedi de. Sırf Sevgi'dir deniyor onun için, dolayısıyla bir Verdun'ün ölümünü bir Julia'nın ölümüne tercih eden *sevginin o iğrenç hiyerarşisini* bilmez.

Halbuki Julia, bunu şimdi senin sayende biliyorum, Julia ölümsüz! Eğer öfkelerini evinden çıkardılarsa bu Julia'yı yakalayamadıkları içindir, eşyalarına işkence yaptılarsa bu onu ellerinden kaçırdıkları içindir, buna fazla da şaşmamak gerek, çünkü o yakalanamayan bir maceraperesttir. Ben bile onu yatakta tutamıyorum. Hesap vakti geldiğinde bu rahatlamayı O'na pahalıya ödeteceğimi tarafımdan ilet Verdun! Ve hazır başlamışken, senin küçük Camille'in İspanyol gribini de; senin bu beş sene süren korkunç fırtınayı sağ salim atlatmana yardım edip son dalga da (Ah İlahi Mükemmellik!) İspanyol gribini yollayarak senin ufaklığı, senin kızını, onun için canlı kalabilmek için uğraş verdiğin o küçük

kızını öldürmesini O'na pahalıya ödeteceğimi de söyle!

Böylece taksinin içinde kendi kendime söylenerek Yukarıdaki ile konuşuyorum; eğer O varsa, o zaman düşündüğümüz gibi, bu dünyanın var olmasından sorumludur; eğer yoksa, bu Masumiyet daha da yararlıdır, yani benim gibi bir keçi, bir Günah Keçisi demektir, hiçbir şeye neden olmadan her şeyden sorumludur. Silecekler arabanın camında yağmuru bölüyorlar. Sanki tek ilerleme gücümüz bu silecekler. Şoför de benim gibi Yukarıdaki'nden şikâyetçi. Bu mevsimde bu yağmur normal değilmiş ve ona kalırsa Yukarıdaki melekleriyle başka işler çevirmekteymiş!

"Durun!"

O kadar yüksek sesle bağırdım ki, freni kökleyen taksi fırtına altında güzel bir eğri çiziyor.

"Ne oluyorsunuz Tanrı aşkına?"

"Beni bir saniye bekleyin!"

Yağmura atlayıp şelale gibi akan bir oluğun başında dua eder gibi duran küçük şekle doğru gidiyorum.

"Jeremy! Burada ne işin var?"

Fırtınada diz çökmüş ve dinamitlenmiş bir boru hattından akarcasına dökülen suyla gözlerinin içine kadar ıslanmış çocuk bana doğru dönüp, sanki o oluğun altında randevulaşmışız gibi rahat:

"Görüyorsun ya, bir şişe dolduruyorum," diyor. "Bu Verdun'ün son şişesi Ben, bu yılın ilk suyu, onu da alması gerek."

Taksi sinirli sinirli korna çalıyor.

"Çabuk ol Jeremy, hastalanacaksın!"

Elleri morarmış ama şişe ancak yarısına kadar dolmuş.

"Hepsi şu karşıdaki salak şişkonun kabahati. Ona para verip sahici bir şişe satın alıp içindekileri boşaltmam gerekti. Bana ödünç bir huni bile vermek istemedi salak!"

"Salak şişko", karşı kaldırımdaki sütçü. Kasada duran karısını ve birkaç müşterisini yanına almış, kapıda pis suratlarını sergiliyorlar. Benim taksi kendini biraz yalnız hissettiğinden camını açıp onlara katılıyor:

"Pardon baylar bayanlar ama şu karşıdaki hastane Saint-Louis mi, yoksa akıl hastanesi mi?"

Hep aynı şey: insan kendine kızdığında başkasına ödetir. Suyun içinde üç adımda taksiye yanaşıyorum ve gülmekte olan kocaman açık ağza bir yüzlük sokuyorum.

Resepsiyondaki hemşireler kurbağa adamların istilasına uğradıklarını sanıyorlar.

"Hey! Böyle içeri giremezsiniz!"

Ama onlar peşimizden gelseler de biz yolumuza devam ediyoruz. Bizi ne durdurabilir bilmiyorum.

"Her yeri pisletiyorsunuz!"

"Üstelik paletlerimizi de çıkarttık!" diyor Jeremy. Sonra:

"Bu taraftan Ben, kaldır o koca kışını."

Geride kalan kızlar takipten vazgeçiyorlar. Gözlerinden kâbus gibi bir yer bezi geçiyor.

"Buradan döndükten sonra koridorun ucunda," diye bildiriyor Jeremy.

Dönüyoruz ama koridorun ortasında gerçek bir mitingle karşılaşırız. En yüksek sesle bağırarak beyaz önlüklü ufak tefek bir adam, sesi bana tanıdık geliyor: *Sakince* bağırarak profesyonel bir ses.

"Size söylüyorum Berthold, bu kıza on gündür bu şekilde uyuşturucu ilaç vererek onun beynini pelteye çeviriyorsunuz."

Parmaklarından biri kızıl kafalı sırık gibi bir adama doğru uzanmış, her tarafından çıkan borulardan kirpi gibi olmuş bir şeklin bulunduğu beyaz yataklı bir odayı gösteriyor.

"Ben de diyorum ki, eğer onu birdenbire uyandırırız dayanamaz. Ben bu riski alamam Marty."

(Marty! Bu geçen sene Jeremy okulu havaya uçurduğunda kopan parmağını yerine diken doktor.)

"Kendi kışınızı ve o kışınızın altına yerleştirdiğiniz altın yıldızlı yastığı korumak için önlem alıyorsunuz Berthold. Ama bu kız, damarlarına verdiğiniz onca pislikten sonra günün birinde uyanırsa, kafanızla kışınızın onun için artık farklı bir anlamı olmayacak."

Bir tedavi dozu hakkında silahlar konuşuyor. Diğer beyaz gömlekler ya öğrenci, ya da onların astları olmalı. Gerilim o kadar büyük ki içlerinden bile gülemiyorlar.

"Defolup gidin Marty, bildiğim kadarıyla burası sizin servisiniz değil."

"Eğer burası benim servisim olsaydı sevgili Berthold, bildiğim kadarıyla size helaların sorumluluğunu bile vermezdim."

Bu tıbbi görüş alışverişinin tam ortasındaydık ki sular içindeki Jeremy elindeki şişeye bağirmaya başladı:

"Değmesin yağlı boya, yapacak başka işlerimiz var!"

Tam sessizlik. Marty arkasını dönüyor.

"Ah, sen misin?"

Sanki dün ayrılmış gibi çocuğun elini alıp çabucak parmağı inceliyor ve:

"Yerine yapışmış gibi. Söyle bakalım şimdi bize ne saçmalık hazırlıyorsun? Çifte bir zatürree mi?" diyor.

Garip ama Jerémy ona şişesini gösteriyor.

"Bana bu şişe için bir etiket gerekli doktor."

Sonra:

"Koridorun sonunda yaşlı bir arkadaşımız ölmek üzere, bizimle gelir misiniz?"

Louna, Laurent, Ufaklık, Clara, büyükbabalar, hepsi orada ve Therese yatağın ayakucuna oturmuş, Verdun'ün eli ellerinde. Verdun. Ona beyaz bir gömlek giydirmişler. Sol kolundan hastanenin ilk hortumu çıkmış bile, başının üstünde duran, damla damla akan bir şişeye bağlı. Tam yatıyor sayılmaz, tam oturuyor da sayılmaz. Louna'nın sırtına yerleştirdiği üç kuştüyü yastık bulutuna yumuşakça dayanmış, ölmekte olan bir antik kahraman duruyor. Kulağına hemen eve dönüp annemi yalnız bırakmamasını söylediğim Louna, Ufaklığı da alıp sessizce ortadan kayboluyor. Şişesini dolduran ve etiketini yapıştıran Jeremy yatağın üstüne çıkıp onu Verdun'ün kolunun altına itiyor. "*Yağmur suyu. Son kış.*" Tek kelime etmeden...

"Git banyoda giysilerini çıkar, kurulan ve dolapta bulacağın bornozu giy."

Jerémy, Marty'nin emirlerine sızlanmadan uyuyor. Artık sadece hepimizin hareketsiz varlığı ve Verdun'ün başucundaki Therese'in sesi var. Therese'in bildik hareketleri, elinin kenarıyla yaşlı avucu düzeltmesi, hayat tarafından kazılmış derinliklerde gezinen Therese'in çatık kaşları. Verdun'e gelince, bir taraftan şişesini sıkıyor diğer taraftan öteki elini Therese'e bırakıyor. Verdun Therese'e *bakıyor*. Evet, söylendiği gibi ölümün eşiğindeki Verdun, gözlerinde, benim küçük büyücü kardeşimin küçücükten beri her bakışta yakmayı bildiği gelecek tutkusuyla Therese'e bakıyor. Bir gün, ağabeyce pedagojik akılcılığımın bütün kibiriyle ona "Aman Therese, bu söylediğin saçmalıklara kendin de inanıyor musun yoksa?" diye sorduğumda, bana söylemek istediği şeyi anlıyorum birdenbire. O zaman, içinde en ufak bir şüphe olmayan ama ikna olmuşların şehvetli yangınıyla da yanmayan gözlerini bana doğru kaldırmış ve şöyle demişti: "Konu inanıp inanmamak değil ki Ben, konu ne istediğini bilmek. Halbuki istenilen daima Sonsuzluk'tur." Ve ben kendi kendime: "Tamam işte yine başladık, çenemi kapatsam daha

iyi olurdu," diye düşünüyordum ki, zavallı kemikli sesiyle devam etmişti. "Ama bilmediğimiz şey sonsuzluğun içimizde olduğu ve bu alanda *istediğimizi elde etmiş olduğumuzdur.*" Ve ben gizlice: "Ha, bu başka bir şey!" diye düşünmüştüm. Ama –ironiden hiç anlamayan ve alaycı bir gözü asla fark etmeyen– Therèse, "Biz *yaşama şansından* bahsettiğimiz zaman, yani önümüzde olan yıllardan, aylardan, saniyelerden söz ettiğimiz zaman aslında sadece Sonsuzluk inancımızı ifade ediyoruz," demişti. "Ya, öyle mi?" "Evet, çünkü ben senin daha ne kadar yaşayacağını hesaplamak üzere bıkmadan karşına geçiyorsam Benjamin, eğer hayatının her saniyesi senin daha kaç saniye yaşayacağını hesaplıyorsam ve eğer senin *son* saniyende de hâlâ oradaysam; senin kalan onda bir saniyelerini, sonra yüzde bir saniyelerini, sonra binde bir saniyelerini hesaplamaya devam ediyorsam ve sonsuz küçük bir zaman parçasının içinde bile hâlâ geriye ne kaldığını hesaplamak üzere senin yanındaysam, bu her zaman hesaplanabilecek bir '*yaşama şansı*' olacak demektir Ben, ve sonsuzluk, bu dikkatli bilinçten başka bir şey değildir." Ertesi gün mağazada bunu, tamir katının kralı arkadaşım Theo ya anlatmıştım. Theo başını sallamış ve kız kardeşimin toplum için bir tehlike olduğunu söylemişti. "Çünkü, büyük arabalarının içindeki küçük salaklar da bu tür bir fikir yürütmeye dört yol ağızlarından 140'la geçiyorlardı, zira bu hızla giderken bir arabayla çarpışma şansı saatte 20 ile yavaş yavaş gittiği zamankinden daha azdı." Benim Therese'in ruh sağlığı hakkında epey gülmüştük ve o günden sonra da konuyu bir daha açmamıştım.

Ama şimdi, hepimiz iki saattir ayakta Therese'in Verdun'e geleceğini anlatmasını dinliyoruz, bütün bu süre zarfında gözlerimizi Verdun'ün mutlu bakışlarından alamıyoruz, yüzündeki gülümsemenin sakin kesinliği bütün zamanı yok etti, o kadar ki sabırsız gençliğimize ya da bükülmüş iskeletlerimize rağmen orada hareketsiz durmanın yorgunluğunu hissetmiyoruz bile, ben ağabey Benjamin, Therese'in teorisine inanmaya hazırım.

"Şimdi elinde gördüğüm şey, Verdun Dede, sana çok benzeyen küçük bir kız ve sen hemen onunla buluşacaksın, çünkü iyi bir haber var Verdun Dede, bu haberi şimdi sana vermem gerek çünkü bu haberi çok uzun zamandır bekliyorsun ve bu küçük kız da onun için seni bekliyor, bu haberi ona söylemen için seni bekliyor Verdun Dede, iyi dinle: *İspanyol gribi artık öldürmüyor!*"

İşte tam bu sırada Marty hafifçe omuzuma dokunuyor. Verdun'ün yüzü hâlâ gülümsemesinin etkisiyle aydınlık ama Verdun artık yok. Clara yaklaşıyor, yavaşça Therese'i kaldırıyor ve Marty'nin kulağıma

fısıldadığını duyuyorum:

"İlk kez bir hastanın önünde tüm bir gelecekle birlikte öldüğünü görüyorum."

Birisi:

"Anneme telefon etmek lazım," diyor.

Ama daha dokunmaya fırsat kalmadan telefon çalıyor. Jeremy açıyor.

"Ne?"

Sonra:

"Yapma yahu?"

Bize dönüyor:

"Annem bize küçük bir kız kardeş yapmış."

Ve kimsenin fikrini almadan:

"Ona Verdun ismini vereceğiz."

(Verdun Malaussene, bir kız için taşınması hiç de kolay olmayacak bir isim.)

"Ve bir şey daha var Ben."

"Ne var?"

"Julius iyileşmiş."

Bardaktan boşanırcasına yağmur yağıyor hâlâ. Pastor, elleri başının arkasında, açılır kapanır yatağına uzanmış yağmurun camdaki sesini dinliyor. Kırılıp dökülmüş dairenin görüntüsünü hafızasından atmaya çalışıyor. Ne zamandır Maillot Bulvarı'ndaki evine dönmedi? Ya pencere-lerden birini açık bıraktıysa? Kütüphanenin penceresini örneğin... Yarın giderim. Ama yarın gitmeyeceğini biliyor. Son gidişinden sonra bir daha gitmeye cesaret edememişti. O zaman da ancak beş dakika, birkaç çamaşır ve giysiyi bir çantaya dolduracak kadar kalabilmişti; o giysiler şimdi boş, metal bir dolapta uyuyorlardı. Komiser Coudrier gibi büroda uyumak. Pastor, köşe tutmasını bilen bir genç, her zaman Cumhuriyet'e hizmet etmeye hazır! Nöbet gecelerini manganın her zaman hazır ve nazır bulunan adamına devretmekten çok mutlu olan iş arkadaşları da bu konuda fazla ısrarcı değillerdi. Birilerinin hırsı ötekilerin aşk hayatına yardımcı olsundu... Pastor kütüphaneyi düşünüyordu. Kitaplar Müşavir'in Gabrielle'den sonraki ikinci tutkusuydu. Onların ikinci ortak tutkuları. Ciltlenmiş ve yazarlarından imzalı ilk baskılar, ender kitaplar. Deri cilt kokusu, bal kokulu balmumları, alacakaranlıkta altın yaldızlı sayfaların sesi. Ve müzik yok, özellikle! Gramofon yok, teyp yok, müzik seti yok. "Müzik dinlemek için ayrı yerler vardır," diyordu Müşavir. Şimdi Pastor'un hafızasında, yalnızca, kitapların yağmurun sesiyle uyumlu sessizliği. Bu sessiz ciltler nadiren açılırdı. Aşağıda, evin bodrumunda kütüphanenin aynısı vardı. Aynı sıralar, aynı yazarlar, aynı kitaplar, yukarıdaki orijinalinin olduğu yerde, ama kolay bulunan baskılarıyla. Okunanlar bunlardı, bodrumdaki kitapları. "Jean-Baptiste, bodruma inip bize iyi bir kitap seçsene." Seçiminde özgür olan Pastor, bu görevinden gurur duyarak hemen giderdi.

"Sana bir sürprizim var evlat!"

Işıklar parlıyor. Thian sahneye çıkıyor. Hayır, dul bayan Hô değil. Müfettiş Van Thian, uzun zamandır şeklini kaybetmiş eski jarse kumaştan resmi üniformasının içinde. Sonuç her zamankinin aynı. İki saniye içinde yanık süt kokan çöp gibi bir adama dönüşüyor hemen; ıslak elbise ise top gibi yapılıp bir köşeye atıldı.

"Al bakalım, bu senin için."

Pastor'un önüne gazete kâğıdına sarılıp iple bağlanmış büyük ve yumuşak bir paket atıverdi.

"Hediye mi?" diye sordu Pastor.

"Bana bir dansöz yollanmasını o kadar uzun zamandır istiyorum ki!"

Pastor ipin düğümünü açıyordu. Thian elini kaldırdı.

"Bir saniye bekle, önce sana bir şey itiraf etmem gerek."

Üzgün görünüyordu. Beyaz paçalı donunun içinde ayakta dururken, elli yıldır yatahanesinin kapısında nöbet tutan yaşlı bir çocuk gibiydi.

"Utaniyorum evlat, senden bir şey sakladım."

"Önemli değil Thian, bu senin sinsi Asyalı tarafın. Bunun isteğiniz dışı bir şey olduğunu bir kitapta okumuştum."

"Bir kusurumuz daha vardır evlat: Çinli hafızası. Bu bizim sabrımızla birlikte anılır."

Bundan sonra yüzünü acıyla boydan boya buruşturdu.

"Kahrolası yağmur. Lumbago ağrılarımı azdırdı.

Masasının çekmecesini sert bir hareketle açtı ve yuttuğu Palfium hapının etkisine girdi. Pastor ona burbon bardağını uzattı.

"Teşekkür ederim. Bu senin Malaussene ile ilgili. Sana biraz yalan söyledim. Susarak. Aslında onu hiç görmemiştim ama adını biliyordum.

Paris'te Malaussene adını bilmeyen bir polis var mı acaba diye merak etti Pastor.

"Benim dul bayan Dolgorouki'nin bir arkadaşıydı."

"Son kurbanın mı?"

"Evet, komşumun. Her pazar günü onlara giderdi."

"Eee ne olmuş? Belleville bir köy değil mi?"

"Evet ama Malaussene Folie-Regnault Sokağı'nda oturuyor."

"Bu önemli bir ayrıntı mı?"

Thian bardağı yerine koyup genç meslektaşına uzun ve umutsuz bir bakış attı.

"Folie-Regnault Sokağı sana bir şey ifade etmiyor mu?"

"Evet, XVIII. yüzyıla kadar bir av sahasıydı, bizim soruşturmalarımız için bunun bir önemi var mı?"

Thian başını umutsuzca salladı, sonra:

"Aslında hâlâ benden öğrenecek şeylerinin olması hoşuma gidiyor. Şu üstün yetenekli hallerinle moralimi bozuyordun. Bana bir sıcak rom hazırla ve devamını dinle."

Kendi kendine yeten yaşlı bir çift. Pastor çaydanlığı elektrik ocağı-

nın üstüne koydu.

"Peki hiç olmazsa şu kızın mavnaya düştüğü gece kadın çığlıklarını bildiren karakolları araştırdığımızı hatırlıyor musun?"

"Kendimi biraz zorlarsam hatırlarım, evet."

"Evet, on birinci bölgedeki karakol da bunlara dahildi evlat."

"Öyle mi?"

"Evet. Roquette Sokağı 4 numara civarında duyulan uzun bir çığlık. Tam Folie-Regnault Sokağı sapağında.

"Peki kontrol etmişler mi?"

"Telefonla. İhbarı yapan kadını tekrar aramışlar ve o da onlara, sonuçta bir şey olmadığını, çığlığın kesildiğini söylemiş. Genelde böyle olur: gitmeden önce tekrar ararlar. Böylece on seferin dokuzunda boşu boşuna gitmekten kurtulurlar."

"Bu sefer onuncusu muymuş?"

"Doğru evlat, uyanmaya başlıyorsun galiba. Gidip saygıdeğer ev hanımını buldum ve onun ve kocasının ne duyduklarını tam olarak tarif etmelerini istedim. 'Bir kadın çığlığı, lastik sesleri ve bir kapının kapanması, başka bir şey duymadım,' dedi. 'Aşağıya inip baktınız mı?' diye sordum. 'Aslında daha çok pencereden baktık!' 'Ve ne gördünüz?' Her ikisi de aynı ünlem işaretiyle 'Hiçbir şey!' dediler, anlıyor musun, bu çok şüpheli bir durum. Beni tanırsın evlat, o zaman ben de en zehirli havamı takınıp, bunu mahkemede tekrarlayabilecek cesaretiniz var mı diye sordum onlara. (Bana baksana evlat, sen çaydanlığı mı pişirmek istiyorsun yoksa?)"

Bir ölçü kaynar su için üç ölçü rom, birkaç damla limon suyu ve küçük pembe bir Tranxene, Thian'ın içkisi hazırды.

"Sonra ne oldu?"

"O zaman kıvranmaya başladılar, ne demek istediğimi anlıyorsun değil mi? Ve ilk pes eden koca oldu. Hiç dikkat ettin mi, bu gibi durumlarda ilk pes eden hep erkeklerdir, asla karılar pes etmez? 'Baksana hanım, eğer kanuna yardımcı olacaksa, müfettişe şeyi de anlatmak gerekir belki, ha?' 'Neyi anlatmak gerekir?' diye sordu kadın gardını alıp. 'Hani şu koşan adamı...' 'Ha! Evet, Folie-Regnault Sokağı'nda koşan adam, onu tamamen unutmuştum ben.' 'Kaçan biri mi vardı?' diye sordum terbiyeli terbiyeli. 'Evet, bir şey taşıyormuş gibi iki büklümdü.' 'Ve bunu karakola bildirmediniz mi?' İşte burada çok utandılar. 'Yani, aslında bu tamamen aklımızdan çıkmıştı.' 'Ya öyle mi? Hangi kapıdan çıkmıştı? Koşan adamı tanıyor muydunuz yoksa?' Hayır, hayır, asla, Tanrı şahitleri olsun ki tanımıyorlardı! 'O zaman neden onu korumaya kalktınız?' 'Tanımadığımız bir adamı niye korumaya kalkalım?' İşte ben de size

bunu soruyorum.' İşte tam bu noktada, iyi götürülen her sorgulamada meydana gelen sessizlik oldu. Ve ben, fısıldayan Vietnamlı tarzında yavaştan mırıldanarak 'Belki başka bir şey daha görmüşsünüzdür?' diye sordum. Ve onlar bana yeni bir hikâye anlatmadan önce bağırdım: 'LA-NETOLSUN, BAŞKA NE GÖRDÜNÜZ ?''

Memnuniyetle geçen uzun bir süre.

"İçki mükemmel. Buraya yerleşmekle iyi ettin evlat."

"Peki ne görmüşlerdi?"

Thian parmağıyla gazete kâğıdına sarılı paketi gösterdi.

"Şimdi açabilirsin."

Pakette mükemmel bir kürk manto vardı, Pastor ne kürkü olduğunu anlayamadı.

"Gelincik kürkü küçük dostum. Bunun içinde üç dört bin kadar küçük hayvan var. Yeşiller için tam bir kâbus. İşte yukarıdaki penceresinden bunu görmüştü ihtiyar. Hatta bunun fiyatını da biçmiştir hemen. Onun için de, tahmin edersin ki, bunları ne on birincideki polisler anlattı, ne koşan adamdan bahsetti; ya polisler hemen gelip ganimetini elinden alırlarsa ve kendi karılarına verirlerse diye. Hiçbir araba geçmesin diye Tanrı'ya küçük bir dua etti, koşan adamın gecenin içinde kaybolmasını bekledi, terliklerini giydi ve çabucak indi, çabuk çabuk çıktı, onu kimse görmedi ve gittikçe daha soğuk geçeceği bildirilen gelecekteki kışlar için güzel paltosuna kavuştu sonunda."

"Peki bunu sana öylece verdi mi? Şikâyet etmedi mi?"

"Kanun bu evlat. Ama o kadar üzgündü ki, dünyadaki bütün mafyaların bu paltoyu aradığını ve eğer saklamış olsaydı tam bir hedef haline geleceğini söyleyerek onu teselli ettim."

"Sen iyi birisin Thian."

"Hayır, ama her şeyi olduğu gibi söylemek gerekirse, insancıl bir manto arzusuna sahip bu ihtiyar kadını, bu öğleden sonra mağazada sorguladığımız senin şu personel müdürü olan göt herife yüz kere tercih ederim."

"Ona karşı da çok iyiydin."

O gece daha geç saatlerde, Thian Pastor'a paltonun nereden geldiğine dair birkaç hipotez sundu. Bu konuyla hiçbir ilgisi olmayan kendi günlük raporunu daktilo ederken konuşuyordu. Daktilo sesi, insanı uyutan bir düzenlilikteydi.

"Daktilo yazarken konuşuyorum, bu benim uyumamı engelliyor. Eğer bu manto gerçekten Corrençon'a aitse şu Malaussene kötü durum-

da sayılır, değil mi?"

"Öyle," diye hak verdi Pastor.

Daha sonra, her ikisi de kendi raporunu tamamladıktan sonra:

"Ya sen evlat, ben sana hizmet etmek için kemiklerime kadar ıslanırken sen bu akşam ne yaptın?"

"Ben de senden bir şey sakladım."

"Böyle sürprizler de olmasa birlikte yaşamayı sürdüremezdik. Basiretli çiftler böyle olur, değil mi?"

"Malaussene'in yere düşürdüğü fotoğraflardaki kızın yüzü bana bir şey hatırlatıyordu."

"Okuldan bir arkadaş mı? Kilise okulunda mı beraberdiniz? İlk aşk mı? Bir gecelik bir macera mı?"

"Hayır, yalnızca narkotikte sabıkası var. Fotoğrafını daha önce görmüştüm... Caregga'dan benim için gizlice araştırmasını istedim."

"Gizlice mi?"

"Ben Cercaire için çalışmıyorum."

"Sonuç?"

"Doğrulandı. Beş sene önce IV. Henri Lisesi'nin önünde uyuşturucu satarken yakalanmış. Adı Edith Ponthard-Delmaire, şu mimarın kızı. Bana bu konuda yardımcı olur musun Thian? Önümüzdeki günlerde onu bulup takip etmek lazım. Sen yapabilir misin? Boş zamanlarında yani?"

"Tabii. Bir şırıngacı ha? Çocukları delen biri. Şu Malaussene de ne iyi tiplere takılıyormuş..."

"Evet. Onu görmeye gitmek gerek. Orada da senin yardımına ihtiyacım var Thian. Ben yukarıda odasını ziyaret ederken sen aşağıda ailesini oyalarsın. Benim ihtiyaç duyabileceğim bazı fotoğrafları saklıyor."

"Bunu da nereden öğrendin evlat?"

"Hadouch Ben Tayeb'den, bu öğleden sonra sorguladığım tipten."

Sonra, Müfettiş Van Thian'ın sosyal sigorta kâğıtlarını doldurduğu saatler geldi. Bu onun, karısı Janine öldüğünden beri haftada iki kere yaptığı bir törendi. On iki yıldır. "İyi ki Müşavir baban şu Sosyal Sigortalar'ı icat etmiş."

Müşavir gazetelerde bu satırları okurken, "Hiçbir şey *icat etmedim*," diye homurdanıyordu, "yalnızca var olan emniyet sandıklarını sağıştan sonra bir araya getirdim." Ama Sosyal Sigortalar hayatının eseriydi ve Müşavir bunu yadsıyamazdı. Bir gün Pastor ona, bu kamu hizmeti aşkının nereden geldiğini sormuştu. Neden sadece servetine sığınarak Gabrielle tutkusuyla yaşamamıştı? "Çünkü aşk için de vergi ödemek gerekir oğlum. Kişisel mutlulukların topluma yansıması gerekir yoksa toplum yalnızca yağmacıların düşledikleri şeyden ibaret olur." Ve bir başka sefer: "Gabrielle ile her yatışımında bir hastanın masraflarının tamamen karşılandığına inanmak hoşuma gidiyor." "Tek bir hastamı?" diye sormuştu Pastor. Bu her şeyiyle eksiksiz yaşlı çift tarafından evlat edinilmesinin de bir "aşk vergisi" olup olmadığını Pastor sık sık kendine sormuştu. Sonra hayır, yaş ilerledikçe bunun başka bir şey olduğunu anlamıştı: o onların *şahidiydi*, özel adalarının Cuma'sıydı. Bu aşağılık dünyada bir kadın ile erkeğin birbirlerini sevdiğini başka türlü nasıl bilecekti herkes? "Ya sen ne zaman âşık olacaksın?" diye soruyordu Gabrielle. "Bir mucizeyle karşılaştığım zaman," diye cevap veriyordu Pastor.

Thian gittikten çok sonra, şafağa doğru yağmur nihayet dinmişti: telefon. Coudrier.

"Pastor?"

"Efendim?"

"Uyumuyor muydunuz?"

"Hayır efendim."

"Pazar sabahı benimle kahvaltı etmeye ne dersiniz, işleri konuşuruz?"

"Zevkle efendim."

"O zaman sabah dokuzda Saint-Germain'deki büyük mağazanın kafesinde buluşalım."

"Deux Magots'nun karşısında mı?"

"Evet, her pazar kahvaltımı orada yaparım."

"Tamam efendim."

"O zaman pazara diyelim; böylece raporunuzu cilalamak için birkaç gününüz daha kalıyor."

Bayan Verdun Malaussene: işte bebek dediğin böyle olur. 3 günlük oldu bile!

Kalabalık bir aile sofrasındaki but gibi şişko, but gibi et kırmızısı, kundağının kalın yumuşaklığı arasında dikkatle paketlenmiş, parlıyor, her yeri yumuşak, bu bir bebek, bu masumiyetin ta kendisi. Ama dikkat edin: gözleri kapalı, yumrukları sıkılı uyuduğu zaman bunun sadece uyanmak ve uyandığını bildirmek amacıyla olduğunu hissediyorsunuz. Ve uyandığı zaman: Verdun! Bütün bataryalar bir anda harekete geçiyor, şarapnellerin çığılığı, çevredeki hava artık sadece bir sestem ibaret oluyor, dünya temelleri üstünde titriyor, bunun bitmesi için, bunun on beş dakikacık olsun uyuması için, bunun tekrar el bombası gibi tehditkâr ama en azından sessiz şu koca paket haline dönüşmesi için her türlü kahramanlığa ve her türlü korkaklığa hazır olan insanın içindeki insan sallanıyor. Onun yeniden uyuması bizim de uyumamız anlamına gelmiyor tabii, uyanacağı zamanı hesaplamakla meşgulüz, ama hiç olmazsa sınırlar biraz gevşiyor. Sükûnet, ateşkes... savaşın nefes alışı. Artık sadece tek gözümüz kapalı ve bir kulağımız tetikte uyuyoruz. Bizim hatlarda nöbetçi dikkatli. Ve ilk aydınlatma fişeğinin ıslığından itibaren saldırıya geçiliyor! Herkes biberonlara! Bu saldırıyı geri püskürtün! Bezler, hastabakıcılar, Tanrı aşkına bez getirin! Bir taraftan giren neredeyse hemen diğer taraftan taşıyor ve yok olan temizliğin çığıkları neredeyse açığınkilerden daha korkutucu. Biberonlar! Bezler!

Tamam, Verdun gene uyudu. Boş gözlerle onun doygunluktan gelen geniş gülümsemesine bakarken bizi ayakta, şaşkın, kararsız bırakıyor. Bu gülümseme yüzünün kum saati. Yavaş yavaş, fark edilmeden küçülecek, ağzının kenarları birbirine yaklaşacak ve bu pembecik ağız sıkılmış bir yumruk haline geldiği zaman borazanbaşı yeni kuvvetlerin uyanması için çalacak. Yine, uzun vahşi çığılık siperlerden çıkıp göklere yükselecek. Ve gökler de bütün toplarıyla karşılık verecekler: Tavana vuran, kapıyı yumruklayan komşular, apartmanın avlusunda patlayan küfürler... Savaşlar çalı çırpı ateşi gibidir, eğer dikkat edilmezse tüm dünyaya yayılırlar. Önce bir hiç, Saraybosna'da bir Dük'ün kafasında küçük bir patlama ve beş dakika sonra herkes birbirine giriyor.

Ve devam ediyor...

Verdun bitmiyor.

Üç gündür.

Verdun'un beşiğine eğilen Jeremy, bunu tam on ikiden vuran şu soruyla özetleyiveriyor:

"Ama bu hiç büyümeyecek mi?"

Bu fırtınadan sağlam çıkan tek kişi annem. Annem uyuyor. Verdun'un bizim aile topraklarına saldığı sayısız ordular onu koruyorlar! Cenevre Sözleşmesi. Annem uyuyor. Hatırlayabildiğim kadarıyla annem her doğumdan sonra uyudu. Jeremy'nin doğumundan sonra altı gün uyumuştur. Bu onun rekoruydu. Tanrı'nın aksine yedinci gün uyanıp bana sormuştu:

"Eee oğlum, bu ufaklık neye benziyor?"

Malaussene çocuklarının hiçbiri, güzel kitaplarda söylenildiği gibi, annelerinin memelerini tanımış olmakla övünemez. Julia onun memelerine olan düşkünlüğümü böyle açıklıyor. "Julie memelerini bana ödünç versene!" Julia'nın gülüşü, kruvaze elbisesinin açıklığından fırlayan beyaz tepeler: "Gel buraya benim biricik sevgilim, burası senin evin." ("Benim biricik sevgilim" evet bu benim. Nerede saklanıyorsun Julie?)

Halbuki küçük Verdun açlıktan kırılan tümenlerini saldırıya yollarken annem uyuyor. Ona kızmaya hakkımız var aslında. Bundan daha azı için ayaklanmalar olmuştur. Oysa Verdun'ü sakinleştirirken bizim tek derdimiz annemi uyandırmamak. Ve gerçekten de dayanamayacak duruma geldiğimizde onun uyumasına bakıp kuvvet topluyoruz. Annem uyumakla yetinmiyor. Annem *kendine geliyor*. Kapısının eşiğine yaslanan her yorgun savaşçı, sessiz güzelliğın yeniden doğuşuna şahit olabilir.

"Süt dolu bir Cola şişesi gibi güzel."

Jeremy gözlerinde yaşlarla böyle dedi. Risson, bu görüntüyü anlayabilmek için kayda değer bir gayretle yaşlı kaşlarını çattı. Clara fotoğrafını çekti. Evet Jeremy, o süt dolu bir Coca-Cola şişesi gibi güzel. Ben bu güzelliği iyi bilirim! Dayanılmaz. Uyuyan Güzel gibi, istiridye'nin içinden çıkan Venüs gibi, sözle anlatılamayan saflık, aşka doğuş. Bunun devamını biliyor musunuz çocuklar? Beyaz atlı prens burnumuzun dibinde demektir. Uyanır uyanmaz annem tutkulara açık olacaktır. Ve kazayla yakışıklı bir çingene (ya da sevimli bir muhasebeci, ne olduğu önemli değil) o anda oradan geçerse...

Benimle aynı frekansta olan Jeremy birden mırıldanıyor:

"Ah! Olamaz Ben, onu gene bizden alamazlar di mi?"

Sonra, küçüğün beşiğine tedirgin bir bakış attıktan sonra, geçici bir rahatlamayla:

"Verdun sonuncuların en sonuncusuydu, öyle değil mi?"

Nereden bileceksin... Aşkların savaşlarla ortak olan yanı da budur işte.

Kısaca üç gün üç gece dünyamız cehenneme döndü. İstedığımız kadar işi sıraya koyalım, çocuklar, kızlar ve büyükbabaların canı çıktı. Özellikle de işin çoğunu üstlenen Clara. Genel bir çöküş. Doğum sonrası depresyon. Söylendiğine göre bu çok sık olurmuş. Hatta Berber Dede tekrar uyuşturucuya başlamakla tehdit etti:

"Yemin ederim Benjamin, bu böyle devam ederse yeniden iğneye başlarım!"

Çocuklardan nefret etmesi düşünülemez bir şey olan Risson beşiğin üstüne eğilmiş hiç durmadan başını sallıyor:

"Birinci Dünya Savaşı'nın top seslerini tercih ederdim."

Homurtu Dede'ye gelince, kasap bıçaklarına vahşi bir edayla bakmaya başladı gibi geliyor bana. Homurtu, göreneklerin değişmesini anlayamıyor: ona göre bir bütün asla konuşmaya hakkı yoktur.

En az etkilenenler Therese, Julius ve Ufaklık. Verdun'ün (diğeri, yaşlı ve sakin olanı) ölümünden beri Therese, ihtiyarlar için gerçek bir yıldız falı düzenlemeye başladı. Gazetelerde yayımlanması için, yaşlı insanlara yakın geleceklerinden haberler getirecek bir şey. Therese deliler gibi çalışıyor, ev yıkılsa umrunda değil. Köpek Julius, sabahtan akşama gözleri Verdun'ün beşiğine dikilmiş vaziyette, büyük bir şaşkınlık içinde. Ama bu sadece görünüşte böyle. Bu yana doğru eğik baş (dili öteki tarafa doğru sarkıyor) son krizinden kalan bir iz. Louna'nın sevgili doktoru Laurent'e göre, bu yoğun hayret ifadesini ömrü boyunca taşıyacak. Aslında sorumluluklarının bilincinde olan her it gibi Julius da evde bir çocuk daha olmasından son derece mutlu. Ufaklık da Julius gibi, sorumluluklarının bilincinde olarak davranıyor. Verdun'ü sallama, onu ne pahasına olursa olsun sakinleştirme işini üstlendi. Yeni Verdun'e Eski Verdun'den kalma hikâyeleri anlatıyor. Küçük kız kardeşi gözünü açar açmaz, sonuncuların en sonuncusu olan savaşın yuttuğu metrelerce kumaş listesine kaldığı yerden devam ediyor. Küçüğün sesi yükseldikçe o da sesini yükseltiyor, savaş gürültüsünün sesini bastırmasına kahramanca direniyor...

Ama hiçbir şey Verdun'ü sakinleştiremiyor. Ta ki mucize diye adlandırabileceğim o olayın gerçekleştiği ana kadar.

Bunlar biraz önce oldu. Verdun yeni uyanmıştı. Saat yediydi (akşamın yedisi). Bilmem kaçınıcı biberon saati. İşler onun istediği kadar hızlı gitmediği için de bunu her zamankinden biraz daha kuvvetli bir şekilde bildiriyordu. Sırası gelen Jérémý bir tencereyi ateşe koyup kızı kucağına aldı. Ufaklık hemen yayına başladı:

"1.65 franktan 250 000 adet atkı ve 100 000 adet ense ve kulakları örten başlık, üniformalar için 140 santim eninde 2 400 000 metreden fazla kumaş..."

Tam o sırada kapıya vuruldu. Önce komşular zannettik ve sakin aile hayatımızı sürdürdük ama kapıya hâlâ vuruluyordu. Jeremy, hassiktir deyip kapıyı açmaya gitti. Kucağında taşıdığı Verdun bağırıma devam ediyordu. Sonra Verdun ile Jeremy kendilerini, tahta ayakkabılarının üstünde şüpheli bir havayla gülümseyen ufakık bir Vietnamlı kadının önünde buldular. Vietnamlı kadın sordu:

"Malozen?"

Verdun yüzünden, Jeremy "Ne?" dedi.

Vietnamlı kadın daha yüksek sesle tekrarladı:

"Malozen?"

Jeremy bağırdı:

"Ne olmuş Malaussene'e?"

Vietnamlı kadın sordu:

"Bulası Malozen evi mi?"

Jeremy Verdun'ü bir shaker gibi sallayarak:

"Evet, burası Malaussene kabilesi, evet."

"Bencamin Malozen'le konuşabilil miyim?"

"Ne?"

Verdun gittikçe daha yüksek sesle bağıırıyordu. Vietnamlı kadın gerçekten efsanevi bir sabırla sorusunu yeniden sormaya başladı:

"Bencamin..."

Ve ocağın üstündeki süt tencereden taşmaya başladı.

"Hassiktir! Bunu bir dakika tutar mısınız lütfen," dedi Jeremy.

Capcanlı Verdun'ü Vietnamlı kadının kollarına bırakıverdi. Tam o sırada mucize gerçekleşti. Verdun birdenbire sustu. Ev halkı sıçrayarak uyandı. Jeremy süt kabını yere düşürdü. Hepimizin ilk aklına gelen şey, Vietnamlı kadının gizlice duvara vurarak Verdun'ün kafasını kırmış olduğuydu. Ama hayır. Verdun, sevecen bir şekilde parmağıyla boynunu gıdııklayan yaşlı kadının kollarında melekler gibi gülümsüyordu. Verdun bebeklerin gülme sesi olan gurultuları çıkartıyordu. Vietnamlı ka-

dın ise memleketine has biçimde bebeğe gülüyordu: "Hi hi hi..." Sonra yeniden:

"Bencamin Malozen ile konuşabilil miyim?"

"Benim," dedim, "içeri buyrun hanımefendi."

Kapıyı arkasından kapattı ve odanın içine doğru yürüdü, Verdun hâlâ kollarında gülmeye devam ediyordu. Mao yakalı, siyah ipekten uzun bir elbise giymişti ve kocaman yün çorapları vardı. Bu ateşkes sessizliğiyle uyuşukluklarından çıkarılan Clara ve Risson beraberce kalktılar ve kurtarıcımızın neye benzediğine bakmaya geldiler. Yürüyüşlerinde hayaletlerinkine benzer bir şey vardı, yaşayan ölülerin dönüşü gibi bir şey. Bu yaşlı kadını biraz tedirgin etmiş olmalı, çünkü kaşlarını çatıp odanın ortasında kararsız bir şekilde durdu. Galiba hepimiz aynı anda aynı şeyden korktuk: çekip gidip bizi Verdun'le yalnız bırakmasından. Clara, Risson ve ben ona bir sandalye uzattık. Bu üç sandalye eder. Karar veremediği için ayakta kaldı. Her an kaçivermeye hazır olduğunu hissediyorduk. Elimi çeneme sürdüm: üç gündür traşsızım. Risson'a baktım: yorgunluktan heykelleşmiş kıllı bir ihtiyar. Clara'ya baktım: yenilgi. Jeremy'nin elleri o kadar titriyordu ki sütün yarısı kaptan yere döküldü. Güzel bir gösteri. Sağlıktan çatlayan, pembe ve taze olan tek kişi ziyaretçimizin kollarındaki Verdun'dü.

"Clara, gidip dinlenmeye devam et, ihtiyacın var, siz de Bay Risson," dedim.

Ama Risson, hayır, teşekkür ederim, çok iyiyim diye cevap verdi. Gerçekten de yüzünde birdenbire ışıltılı bir şey oluşmuştu. Saklamadığı bir hayranlıkla bu ufak tefek ihtiyar kadına bakıyordu.

"Evet? Benimle konuşmak mı istiyordunuz hanımefendi?" dedim sonunda.

Asıl istediği Stojilkoviç ile tanışmaktı. Adı Bayan Hô'ydu. Dul bayan Dolgorouki'nin komşusuydu – aynı sahanlıkta, karşı kapı diye iyice belirtti. Arkadaşının ölümünden beri kendini çok yalnız hissediyordu ve yaşlı hanımların Stojil'in otobüsüyle yaptığı gezilere katılmak istiyordu. O da duldu.

"Bundan daha kolay bir şey olamaz," dedim, "ona söylerim ve pazar sabahı sizi almaya gelir. Sabah dokuzda Bellevile Bulvarı ile Pali-Kao Sokağı'nın kesiştiği yerde olun.

Çok sevinerek başıyla evet işareti yaptı. Bir tomar para çıkarıp memleketine has gülüşüyle burnunun dibinde salladı.

"Ben ödelim! Hi hi hi! Bende şok pala val!"

Risson'la ben apışıp kaldık. Orada en az üç dört bin kâğıt vardı.

"Buna gerek yok Bayan Hô, Stojilkoviç para almıyor; bedava."

Sonra aynı anda üç şey birden oldu. Jeremy nihayet hazır olan biberonla geldi ve Vietnamlı kadının kollarını aramasına fırsat vermeden Verdun'un ağzına soktu; tamamen unuttuğumuz Therèse köşesinden çıkıp yavaşça ihtiyar kadının elinden tuttu ve onu sehpasının bulunduğu köşesine götürüp, hemen kuru kuruya gelecekten bahsetmeye başladı; ve telefon şimdiki zamanda çaldı.

"Malaussene?"

Bu kaynana zırlıtısını tanıyorum. Tabloyu tamamlamak için bir Tallyon Yayınevi'nden Kraliçe Zabo, Edebiyat nezdindeki aziz patroniçem eksikti.

"Evet Haşmetmeap, benim."

"Yan gelip yatma bitti Malaussene, işe başlamanız gerekecek, hem de en iyi şekilde, bunu söylemedi demeyin!"

"Durum o kadar kötü mü?" diye sordum öylesine.

"Felaket, asrın belası, boynumuza kadar boka battık, günah keçisi yeteneklerinizi kullanmanın tam zamanı."

"Ne oluyor?"

"Ponthard-Delmaire'i hatırlıyor musunuz?"

"Ponthard-Delmaire, şu mimar mı? Beton kalıba dökülen güzel sözler şahı mı? Dün gibi hatırlıyorum."

"İşte, onun basmamız gereken kitabı hapı yuttu.

(Tamam, anlamaya başlıyorum. Gidip şu şişkoyu bulmam ve yapmadığım bir saçmalık için kalaylanmam gerekiyor.)

"Kitabı matbaaya götüren şoför bir kaza yaptı. Arabası da, tabii kitapla birlikte yandı."

"Şoföre ne oldu?"

"Bu tür haberlere meraklı mısınız Malaussene? Tabii ki öldü. Otopside patlayıncaya kadar bilmem hangi uyuşturucuyu almış olduğu belirlendi. Genç bir salaktı."

"Peki benden tam olarak ne istiyorsunuz Haşmetmeap? Ponthard-Delmaire'i bulup şoförlerimizin direksiyon başında aşırı dozdan öldüklerini, beş para etmez değerli yazıları yok olduysa bunun benim suçum olduğunu itiraf etmemi mi istiyorsunuz?"

"Sizin açınızdan, söyleyecek daha akıllıca bir şeyler bulmanızı ümit ederim.

(Telefonun öbür ucundaki dalga geçmiyor. Bunun iyice farkına varmam için de hesap faslına geçiyor.)

"Bu kitap için harcanan paranın miktarı hakkında en ufak bir fikri-

niz var mı Malaussene?"

"Herhalde size kazandıracığından on misli fazladır."

"Yanıyorsunuz oğlum. Bu kitaptan kazanabileceğimizin hepsi kasamıza *çoktan* girdi bile. Yarının Parisi'nin nasıl olacağını açık seçik ortaya koyan en önemli mimarlık kitabını desteklemek için Paris Belediyesi'nin vermiş olduğu büyük yardım. Bu alanda bir şeffaflık politikası uygulamayı savunan İmar Bakanlığı'nın vermiş olduğu önemli katkı payı."

"Ne demezsin..."

"Ağzınızı kapayın ve benim gibi yapın, aptal şey: paraları sayın! Devam ediyorum. Ponthard Mimarlık Bürosu tarafından yapılan devasa reklam bütçesi! Topraklarını şantiyelerle donatan bir insanseverin hoşuna gitmeme korkusuyla kıvranan on beş ülkeye önceden satılan yayın hakları.

"Vs., vs."

"Dediğiniz gibi Malaussene. (Sonra birdenbire en yumuşak acıma tonlamasına geçerek devam etti:) Saralı bir köpeğiniz olduğunu duydum oğlum?"

Burada şaşırıp kalıyorum. Onun için de susuyorum. Bu da Kraliçe Zabo'nun aynı yumuşaklıkta devam etmesini sağlıyor:

"Ve hayli kalabalık bir aileniz var, değil mi?"

"Evet," diyorum, "üstelik son zamanlarda biraz daha genişledi."

"Ya? Mutlu bir haber mi? Sizin için gerçekten çok sevindim."

Neredeyse, ayaklarını bitıştırıp her zamanki küçük kız havasıyla ellerini çırparak telefonun öbür ucunda zıplayacak.

"Diğer hastalıklarımın da bir listesini yapmamı ister misiniz Haşmetmeap?"

Sessizlik. Telefonda uzun bir sessizlik. (Olabileceklerin en kötüsü.)
Sonra:

"Beni iyi dinleyin Malaussene. Bu boktan kitabı yeniden dizmemiz yaklaşık bir ay sürer. Halbuki Ponthard-Delmaire gelecek çarşambaya baskı provalarını bekliyor. Kitabın yayımlanma tarihi de ayın 10'u olarak düşünülmüştü."

"Ne olmuş yani?"

"Ne mi olmuş?.. Yeni doğan bebeği bir kolunuza, saralı köpeğinizi diğer kolunuza alıp, ailenizin geri kalanına da eski püskü elbiseler giydirip, gelecek çarşamba günü Ponthard-Delmaire önünde diz çökeceksiniz, günah keçiliği işini o kadar iyi yapacaksınız ki, size acıyıp bizim için gerekli olan bir aylık süreyi tanıyacak bize. Ağlayın Malaussene, inandırıcı bir biçimde ağlayın. İyi bir günah keçisi olun."

(Tartışmaya gerek yok.) Sadece şunu soruyorum:

"Ya başaramazsam?"

Gelen cevap çok açık:

'Eğer başaramazsanız, başka yerlere harcamış olduğumuz bu dağ gibi parayı geri vermemiz gerekecek ve korkarım ki Talion Yayınevi yüksek maaşlı birkaç kişiyi işten çıkarmak zorunda kalacak."

"Yani beni de?" (Aptalca bir soruydu.)

"Öncelikle."

Klik ve konuşmanın sonu. Telefonu kapatırken garip bir ifade takınmış olmalıyım çünkü hâlâ Vietnamlı kadının el falına bakan Thérèse bakışlarını bana çeviriyor.

"Bir sorun mu var Ben?"

"Evet, senin bile öngöremediğin bir sorun var."

Bu uzun boylu kız, buz gibi eliyle kendi elini tuttuğu zaman Thian akıl sır ermez bir korkuya kapılmıştı. Elini sanki bir yılan yuvasına sokmuş gibi geri çekecekti neredeyse. Ama içindeki polis onu durdurmuştu. Eleri şu falcı tarafından mıncıklansa da, bu uyuşturucu batağında – Tanrım şunların haline bir bak! On iki on üç yaşlarındaki çocuk bile yaprak gibi titriyordu– mümkün olduğu kadar uzun süre kalması, telefon görüşmesini dinlemesi, kısaca mümkün olduğu kadar çok bilgi toplaması gerekiyordu. Ayrıca aileyi mümkün olduğunca uzun bir süre aşağıda tutması gerekiyordu ki Pastor yukarıda Malaussène'in odasını arayabilsin.

"Siz kadın değilsiniz, siz erkeksiniz."

Kızın ilk sözleri bunlar olmuştu. Neyse ki fısıltıyla, fakat hiç hoş gitmeyen, bekâr kalmaktan kurumuş yaşlı kız sesiyle söylenmişlerdi. Thian kaşlarını çattı.

"Gerçeği bulma tutkusuyla kadın kılığına giren bir erkeksiniz," diye açıklamıştı öğretmen gibi.

Thian elinde olmadan gözlerinin açıldığını hissetti, tabii açılabildikleri kadar.

"Gerçeği bulma tutkusunu her zaman taşıdınız," diye devam ediyordu genç ihtiyar kız, aynı bakire pedagog tonlamasıyla.

Bu arada Malaussene telefonda "Durum o kadar kötü mü?" diye soruyordu. Thian bu fazla uyanık iskeleti daha fazla dinlememeye, onun yerine kulaklarının tüm yüzeyini telefon konuşmasına yöneltmeye karar verdi. "Ne oluyor?" diye soruyordu Malaussene, sesinde sanki bir telaş vardı.

"Halbuki kendi kendinize yalan söylüyorsunuz," dedi falcı.

"Ponthard-Delmaire, şu mimar mı?" diyordu Malaussene telefonda. Thian'ın içindeki polis irkildi. Malaussene'in fotoğraflarında görünen ve Pastor'un narkotikte dosyasını bulduğu kızın adı buydu: Edith Ponthard-Delmaire. Thian üç gündür bu küçük pisliğin peşindeydi. Üç günde onu on yıl hapiste tutacak kadar da bilgi toplamıştı.

"Evet, kendinizde olmayan hastalıklar yaratarak kendi kendinize yalan söylüyorsunuz," dedi Therèse.

Thian'ın kulakları bir anlığına telefon konuşmasından ayrıldılar.

("Bende olmayan, bende olmayan... ne biliyorsun ki?")

"İçtiğiniz sayısız ilacın yarattığı hasar dışında çok sağlıklısınız," diye devam ediyordu tavrını bozmayan Bayan Gelecek.

("Bu kendini bilmez uyuşturucu bağımlısının bana ders vermesine izin vermeyeceğim.") Polisin içindeki taciz edilmiş hastalık hastası köpürüyordu. Ama telefon konuşmasından bir cümle birdenbire beyninde patladı: "*Soförlerimizin direksiyon başında aşırı dozdan öldüklerini itiraf etmemi mi istiyorsunuz?*" diyordu Malaussene.

"Siz karınız öldüğünden beri kendinizi hasta zannediyorsunuz."

Burada falcının gözleri nihayet şüphecininkilerle karşılaştı. Onun yüzündeki şaşkınlık ve acı karışımını okudu. Therese, *çoktan kaybolmuş şeylerin, orada olan* ve adına "yüz" dediğimiz şeyin üzerine yapıştığı "hakikat anı"nı iyi tanıyordu. Thian telefon konuşmasının geri kalanını kaçırdı. Genç kızın eli artık soğuk değildi. Yaşlı adamın avcunu yavaşça ovalıyordu ve Thian, on iki yıldır ilk defa elinin tamamen açıldığını hissetti.

"Bir yastan sonra insanın kendine hastalıklar icat etmesi çok sık olur," diyordu Therese, "Bu insanın kendini daha az yalnız hissetmesi için bir araçtır. Buna isterseniz iki kişi oluyoruz da diyebilirsiniz. Sanki başka biriymişiz gibi kendimize bakarız. Gene iki kişi olmuşuzdur: ben ve baktığım kişi."

Hâlâ aynı kuru sesle gülümsemeden konuşuyordu. Ama kelimeler Thian'ın üstüne kar tanecikleri gibi konup eriyorlar ve "onu baştan başa gerçek ile yıkıyorlardı" (Ben salağın tekiyim, diyordu Thian kendi kendine, bunuyorum galiba, ötekinin telefon konuşmasını dinlesem çok daha iyi ederim...)

"Ama yalnızlığınız yakında son bulacak," dedi Therese, "ve sizin önünüzde mutlu bir gelecek görüyorum, gerçekten mutlu bir aile."

Artık yapacak bir şey yoktu, telefon konuşması artık Thian'dan çok uzaklarda kalmıştı. Thian bütün vücudunu kızın ellerine bıraktığını hissetti. Çok eskiden, kötü bir soruşturmaya gırtlığına kadar batmış şekilde bürodan eve döndüğünde, minnacık gövdesini Janine'in kocaman sevgili ellerine bıraktığı zamanlardaki gibi bir rahatlamaydı bu. Dev gibi karısını ne çok sevmişti!

"Ama bundan önce gerçek bir hastalık geçireceksiniz. Çok ciddi ve çok gerçek."

Thian, sırtından buz gibi terler akarak rüyasından uyandı.

"Ne tür bir hastalık?" dedi, alaycı bir mesafe koymak için gereken tonlamayla.

"Gerçeği araştırmanızın getireceği bir hastalık."

"Nasıl yani?"

"Satürnizm'e* yakalanacaksınız."

"O da nedir?"

"Roma İmparatorluğu'nun yıkılmasına neden olan hastalık."

Şimdi Thian, Tourtille Sokağı'ndaki dul bayan dairesinde başını duvardan duvara vuruyordu. Büyü bozulmuştu ve yaptığı hatanın büyüklüğünün farkına varan Thian ortaya çıkmıştı. Malaussene hiçbir şüpheye kapılmadan telefonda rahat rahat konuşurken, bu korkuluğun gelecek saçmalıklarını dinlemek! Yuh olsun, bunun için insan aptal olmalıydı, üstelik cinayete varan bir aptallık! Çünkü, etrafındaki mahvolmuş çocuklarla ve çarşamba pazarı gibi suratıyla Malaussene, uyuşturucudan bahsediyordu! Örneğin şu Clara dediği ergenlik yaşındaki kız... Tanrım o çocuğun hali neydi öyle! *Ve önceden* kimbilir ne kadar güzeldi! *Ve* kucığında bir bebek taşıyan dermansız çocuk! Ya bebek! Bebek! Thian kapıyı çalarken o yavrunun attığı çığlıklar! *Ve* kollarında nasıl da sakinleşivermişti! Thian'ın kalbi orada pes etmişti. Bu bebeği hemen oradan alıp bir çocuk esirgeme kurumuna vermeliydi. Büyükbaba, arta kalan şeyleri tamir edebilecek bir kuruma yatırılmalıydı. Bu bembeyaz saçlı, gözleri içine çökük, tatlı büyükbaba, Thian giderken çekinerek ona yaklaşmış ve ona küçük pembe bir kitap uzatmıştı: "Okumanız için, daha az yalnız olmanız için..."

Thian küçük kitabı cebinden çıkarttı. "Stefan Zweig, *Satranç ve Bunalmı*." Uzun süre pembe ve yumuşak kaba baktı. "Bu, yalnızlık hakkında bir kitap, göreceksiniz," demişti büyükbaba.

Thian kitabı yatağın üstüne attı. "Evlattan özetlemesini isterim..." Ve Thian Pastor'u düşündü. Pastor onu beklememişti. Malaussene'in odasında fotoğrafları bulmuş muydu? Evladın bu akşamki raporu için Thian'dan öğreneceği çok şey vardı. Malaussene, baba Ponthard-Delmaire ile bir iş çeviriyordu, bu işin içinde uyuşturucu vardı, aynen kız Ponthard-Delmaire'de olduğu gibi, bu şüphe götürmezdi. Pastor, Coudrier için hazırlayacağı rapora bunu da ekleyebilirdi.

Peki ya Thian? O, ihtiyarlamakta olan Müfettiş Van Thian, dikkatini kristal küreye veriyordu (sanki hayatında önünde herhangi bir gelecek olmuş gibi!), o kendi raporuna ne yazacaktı, ha? Hiç. Haftalardır yaşlı kadınları boğazlayanı arıyordu, sıfır. Cercaire'in polislerinden fazla bir şey elde edememişti. Beceriksiz, Müfettiş Van Thian ihtiyar, sa-

* Satürnizm: kurşun ve kurşun tuzlarından zehirlenme. (ç.n.)

lak bir beceriksizden başka bir şey değildi!

Birden iki görüntü çakıştı. Dul bayan Dolgorouki'nin yüzünü çok net bir şekilde gördü. Bu kadın güzeldi. Değişik bir güzelliği vardı: solmayan, hayatın bozmadığı kuvvetli bir yumuşaklık. Thian dul bayan Dolgorouki'nin yüzünü görüyordu, otobüsü olan Yugoslav Stojilko- viç'in Malaussène'lerin evine doğru kovaladığı bir av... Sonra, para to- marını Malaussene'in burnunun dibinde sallarken kendini gördü. Buz gibi bir intikam ateşiyle yandı ve dişlerinin arasından kendi kendini şöyle mırıldanırken yakaladı:

"Eğer o pislik sensen gel, Vietnamlı kadının parasını almak için he- men gel, gel, ben çok bekledim, bu kadının ve diğerlerinin ölümünü ödemeye gel, gel, beni daha fazla bekletme, gel, şimdi ödeme zama- nı..."

Tam da bu anda kapısının çalındığını duydu. "Geldin bile demek?" Biraz önce eli kızın elindeyken duyduğu rahatlamaya benzer bir rahat- lama duydu. "Geldin bile demek?" Neredeyse bu hafif ve terbiyeli sesi çıkaran kişiye teşekkür edecekti. Sessizce gidip üstünde kocaman ej- derhalar bulunan bir sehpanın arkasına çömeldi, masanın altına koca- man bir silah saklamıştı. Mükemmel bir şekilde gevşemişti. Usturanın ortaya çıktığını görmenden ateş etmeyeceğini biliyordu. Bu penaltı ha- vasından nefret etmiyordu. Üstelik de bu oyunda daha şimdiye kadar hiç gol yememişti.

"Gilin!" dedi gülümseyen bir sesle.

Kapı dikkatle açıldı. Biri kolu çevirmiş, şimdi de ayağıyla itiyordu. Sahanlıkta kararsız kalan biri gibiydi. "Gir," diye mırıldandı Thian, "buraya kadar geldiğine göre gir..." Kapı iyice açıldı ve Küçük Leila içeri girdi; ellerinde her akşam bu saatte dul bayan Hô'ya getirdiği kus- kus tepsisi olduğu için kapıyı sırtıyla itiyordu.

Küçük kız tepsiyi alçak masanın üstüne koyarken Thian bir Çin heykeli kadar hareketsizdi.

"Babam bugün sana şiş koydu."

Yaşlı Amar ona her akşam "şiş koyuyordu" Ve her akşam küçük kız bunu ona bildiriyordu. Tepsisini bıraktıktan sonra kararsızlıktan kıvranarak orada kaldı. Thian onu görmüyor gibiydi. Sonunda Leila:

"Nourdine merdiven boşluğunda saklanıyor," dedi.

"Nourdine merdiven boşluğunda saklanıyor," diye içinden tekrarla- dı Thian, küçük kızın dediğinden tek kelime anlamadan.

"Ben aşağıya indiğimde beni mıncıklamak için," diye açıkladı Leila çalar saat gibi bir sesle.

"Mıncıklamak?"

Sonra:

"Ah, evet! Mınjıklamak! Hi hi hi, mınjıklamak!"

Ve küçük kızın ondan beklediği şeyi yaptı. Ayağa kalktı, küçük odanın büfesinin üstünde duran büyük kavanozu açtı ve içinden iki küçük pembe lokum çıkarıp her zamanki tembihiyle çocuğa verdi:

"Paylaşın, he? Paylaşın!"

Küçük Nourdine, bir kızın üstüne atladığı zaman öncelikle onun lokumlarını yiyecek bir yaşıydı henüz.

Ne çörekler, ne sıcak çikolata, ne de bu büyük mağazanın ışıkları karşı sıradakiler kadar iyiydi. Pastor, ancak üçüncü yudumdan sonra Bölüm Komiseri Coudrier'ye niçin Saint-Germain kafesini Flore ya da Deux-Magots kafelerine tercih ettiğini sorma cesaretini buldu.

"Çünkü onlar en iyi şekilde buradan görünürler," diye cevap verdi Bölüm Komiseri.

Kahvaltılarını terbiyeli bir sessizlikle devam ettiler, çöreklerini bir Fransız gibi sıcak çikolatalarına batırdılar ama ağızlarını bir İngiliz gibi şapırdatmadılar. Dik ve dikkatliydiler, sırtları sandalyelerinin arkasına değmiyordu. Aşağıda, kafe yavaş yavaş altın yaldızlı müşterileriyle dolmaya başlıyordu. Pastor hatırlıyordu, bütün bu kalabalığın bombalara hedef olmasının üstünden o kadar uzun bir süre geçmemişti. İnançın saflığı işte: karşıdaki kafelerde analiz yapan seyircilere fincanı on beş franktan espresso satılırken, onlar gelmiş buradaki zenginlik yansımasını bombalıyorlardı. Pastor hatırlıyordu: bütün aynaları kanlı parçalar halinde havaya uçtuğu zaman, mağaza aslında her zaman olduğu şeye benzemişti nihayet: eğreti mallar ve insanlar için bir yeraltı deposu.

"Ne düşünüyorsunuz Pastor?"

Başka bir diyardan gelen çocuklar (kapüşonlu cam yeşili montlar, fare grisi bermudalar, kusursuz Burlington çoraplar ve Vanini tipi küçük sarı kafalar), haftalık harçlıklarını temiz tırnaklı küçük avuçlarında sıkı sıkıya tutarak çekingen çekingen içeri girdiler.

"Bomba atıldığı yıl buradaki kurtarma çalışmalarına katılmıştım efendim, o zamanlar henüz stajyerdim."

"Ya! Öyle mi?"

Coudrier son bir yudum aldı.

"O sabah ben karşı tarafta oturuyordum.

Sıcak çikolatanın tadını silmek için iki espresso, kahvenin hasarlarını gidermek için bir şişe su istediler ve dişetlerindeki son çörek parçalarını da gittikten sonra Coudrier sordu:

"Eee, ne noktadasınız?"

"Epey ilerledim efendim."

"Şüpheli birisi var mı?"

"Kuvvetle muhtemel biri var. Malaussene diye biri..."

"Malaussene mi?"

Pastor anlattı. Mavnaya atılan kız birkaç ay önce Malaussene'in iş-ten kovulmasına neden olmuştu. "Şu mağazada görevliymiş efendim." Mağazanın müdürüne göre Malaussene intikam alabilecek tipte biriymiş, günah keçisi rolünü oynamayı seven bir tür taciz manyağı. Ayrıca Julie Corrençon'un köprüden atıldığı akşam, Malaussene'in komşuları bir kadın çığılığı, bir kapı çarpması ve lastik sesleri duymuşlardı. Ve olay yerinde kurbanın paltosu bulunmuştu. Eğer aynı Malaussene'in uyuşturucu ticareti yaptığından ve belki de Belleville'deki yaşlı kadınları doğradığından şüphelenilmeseydi bu fazla bir şey ifade etmeyebilirdi.

"Vay canına!"

"Bölüm Komiseri Cercaire'in elinde uyuşturucu konusunda müthiş bir ifade ve neredeyse bir suçüstü var. Ayrıca köprüden atlatılmadan önce Julie Corrençon'a uyuşturucu verilmişti."

"Atlatılmadan önce mi?"

"Bizdeki 'pencereden atlatılma' lafına nazire olarak bu yeni sözcüğü kullandım efendim."

"Bölümümde bu tür esprilere izin vermem bilmem hoş olur mu, Pastor?"

"Mavnaya düşürülmeden önce'yi tercih mi ederdiniz efendim?"

"Peki ya yaşlı kadınlar?"

"Son iki kurban, Malaussene'in arkadaşı olan Stojilkoviç denilen birisinin otobüsü ile geziyorlarmış ve kendileri de Malaussene'lerin evine sık sık gidiyorlarmış."

"Bunu da nereden çıkarıyorsunuz?"

"Van Thian son kurban olan dul bayan Dolgorouki'yi tanıyordu; onun kapı komşusuydu. Malaussene'lere yaptığı ziyaretleri Thian'a o anlatmış."

"Bu neyi ispatlar?"

"Hiçbir şeyi efendim. Ama öldürülüş şekli..."

"Evet?"

"Hiç çekinmeden kapıyı katiline açtığını gösteriyor. Ama dul bayan Dolgorouki, Thian ve Stojilkoviç dışında sadece şu Malaussene ile görüşüyordu. Cinayet saatinde Stojilkoviç otobüsünü kullanıyordu ve Thian'ı bir tarafa bırakırsak..."

"Geriye Malaussene kalıyor."

"Eh desenize Pastor: cinayete teşebbüs, uyuşturucu ticareti, seri cinayetler, aslında şüphelere bakılırsa bu adam bir şüpheli değil bir antoloji!"

"Görünüşe bakılırsa öyle efendim... Üstelik Thian bu Malaussene'lerin evine de gitti ve ona kalırsa bütün ailenin uyuşturucu kullandığı kesin."

"Görünüş Pastor..."

Bölüm Komiseri Coudrier, dirseğini sandalyesinin koluna yaslayarak gövdesini döndürdü ve bakışları aynalardan yansıyarak çoğaldı.

"Görünüş deyince, bu aynalar sarayında özel bir şey fark etmiyor musunuz?"

Öğüt veren psikolog tonunda söylemişti bunu. Pastor, şefinin bakışlarını takip etmedi. Gözleriyle mağazayı taramadı. Gözleri uzun saniyeler boyunca biraz oraya takıldı biraz buraya. Sabit plan. Mağaza bu çerçeve içinde hareket ediyordu. Mükemmel kot pantolonların içinde fazla sıkılmış iki küçük kış köşedeki kapıda yerlerini almışlardı. "Sabahın bu saatinde mi?" diye şaşırdı Pastor. Okuma tutkunları kitaplığın basamaklarını dörder dörder iniyorlardı. Başkaları ise daha sakince, tüm hafta için yüklenmiş olarak yukarı çıkıyorlardı. Parasını ödedikleri bu kitapları karşı taraftaki kafede rahatça okuyacaklardı. Pastor'un bakışları altında kapıya çıkan üç basamağı tırmanan biri, göğsünün üstünde Saint-Simon'u sıkıyordu. Bütün gayretine rağmen Pastor ne Müşavir'in görüntüsünün ortaya çıkmasına ne de Gabrielle'in sesinin tüm boşluğu doldurmasına engel olabildi: "Bir asil olarak doğmasına ve yüksek makamına karşın, hiç kimse o dönemde ölen Force Dükü için üzülmedi..." Yüksek sesle okuyan Gabrielle'in ses tonundaki değişiklikler, Müşavir'in dudaklarına yaşlı Saint-Simon Dükü'nün gülümsemesini yerleştiriyordu. O okuma akşamları... ve alacakaranlıkta küçük Jean-Baptiste Pastor'un havaya dikilen kulakları...

Pastor daldı, gözlerini bir saniye kapattı, başka bir yerde uyandı ve sonunda görülmesi gereken şeyi gördü. Biraz önceki iki çocuk (bermuda, kapüşonlu mont ve Burlington çorap) kaset bölümündeki sarışın tezgâhtarları soyuyorlardı. Şimdi bunlardan biri kızı karnı yarılmış küçük bir Sony'nin kadavrası üstüne eğip oyalarken, diğeri anahtarını çaldığı bir vitrini boşaltıyordu. Pastor'un gözleri faltaşı gibi açılmıştı. Bu çocuğun gövdesi mıknaatıslıydı sanki! Mallar onun üstüne atılıyordu. Bir yandan çalarken, öbür yandan boş kutuları yerlerine yerleştiriyordu. Kimse fark etmiyordu. Pastor bir hayranlık gülümsemesine engel olmadı. Cam kapı kendiliğinden kapandı ve küçük anahtar kendiliğinden tezgâhtarın naylon cebine girdi. Tek ses çıkmadı. Ve bu manzaranın

üzerinde hep fırça saçlı o küçük sarı kafa vardı.

"Gördüm efendim: iki çocuk oradaki tezgâhtarın tüm mallarını çaldılar."

"İyi gözlemlemişsin oğlum."

Şimdi çocuklar çıkışa doğru sakın sakın ilerliyorlardı.

"Onları yakalayayım mı efendim?"

Coudrier bıkkın bıkkın elini kaldırdı:

"Bırakın gitsinler."

Biraz önceki Saint-Simon gibi, sarı kafalar kapıya çıkan üç basamağı tırmandılar ama birden dik açıyla dönüp iki polisin oturduğu masaya yöneldiler. Pastor çocukların geldiğini görmeyen Coudrier'ye korkulu bir bakış attı. Ama en yakında olanı Bölüm Komiseri'nin omzuna dokunmuştu bile.

"Tamam büyükbaba, yaptık."

Coudrier döndü. Çocuk paltosunun önünü açtı. Pastor bir an için, bu kadar zayıf bir gövdenin bu kadar çok malı nasıl taşıyabildiğini kendi kendine sordu. Coudrier başını ciddi ciddi salladı.

"Ya sen?"

İkinci paltonun açılmasıyla, bir çeşit koşum takımına vidalanan çengellere asılmış saatler, hesap makineleri ve teypler Pastor'un gözlerinin önünden yıldırım gibi geçtiler.

"Eskisinden daha iyiyiz, öyle değil mi büyükbaba?"

"O kadar da değil, karşımda oturan Müfettiş Pastor sizi fark etti."

Sonra Pastor'a dönüp, bıkkın bir tanıştırma hareketiyle:

"Benim torunlarım Pastor: Paul ve Germain Coudrier."

Pastor çocukların ellerini, onları fazla sarsınamaya çalışarak sıktı, sonra üzgün tavırlarına bakıp özür dilemeyi tercih etti:

"Büyükbabanız bana gözlerimi açmamı söylediği için sizi fark ettim."

"Kapalı gözlerle hiçbir şey göremezsiniz," dedi Coudrier.

Ve çocuklara dönüp:

"Haydi şimdi hepsini yerine koyun, ve bu sefer daha dikkatli olma-ya çalışın."

Çocuklar başları öne eğik uzaklaştılar.

"Hırsızlık, Pastor..."

Coudrier gözleriyle çocukları takip ediyordu.

"Evet efendim?"

"Kendine hâkim olmayı öğrenmek için daha iyi bir okul yoktur."

İlerde, tezgâhtar kız çocukların dönüşünü neşeli bir gülümsemeye karşılıyordu.

"Ve bu toplumda, namuslu kalma şansınız olması için kendinize hâkim olmayı çok iyi bilmeniz gerek," diye tamamladı komiser.

Pastor'un önünde artık sadece tek bir görüntüye yer vardı: Coudrier'nin yüzü. Dünyadaki tüm polislerin yoğun dikkatiyle müfettişine bakan bir Coudrier.

"Bu iki çocuğun kendilerine ait olmayan on kuruşu almaktansa," dedi yavaşça, "ölmeyi tercih edeceklerini size belirtmeme gerek yok."

"Bunları söylemeye bile gerek yok efendim..."

"Söylediğiniz gibi, 'görünüş' konusunda, şu sizin Malaussene'i yarılarken dikkat edin."

Ağır bir sesle söylenen bu mesajdan daha açığı olamazdı.

"Kontrol etmem gereken önemli bir şey daha var efendim, Thian ile benim takip ettiğimiz Edith Ponthard-Delmaire diye biri..."

Coudrier eliyle kesti:

"Kontrol edin Pastor, kontrol edin..."

III
PASTOR

*"Söylesenize Pastor, bu rezil herifleri
konuşturmayı nasıl başarıyorsunuz?"*
"Biraz insanca davranarak efendim."

"Adınız Edith Ponthard-Delmaire, 27 yaşındasınız, beş sene önce uyuşturucu kullanmak ve satmak suçlarından tutuklandınız. Doğru mu?"

Edith, kıvrıkcık saçlı genç müfettişin, sanki dünyaya gelirken beraberinde getirdiği eski kazağı kadar sıcak bir sesle ona söylediklerini dinliyordu. Evet adı Edith Ponthard-Delmaire'di, mimar Ponthard-Delmaire ile gövdesi bir zamanlar Chanel'e, daha sonra da Courreges'e ait olan ama asla bir anne gövdesi olmayan, gene de annesi olan büyük Laurence Ponthard-Delmaire'in ipleri koparmış kıızıydı. Evet, bu doğrudu. Edith bir varoş okulunun kapısında değil de IV. Henri Lisesi'nin kapısında uyuşturucu satarken yakalanmıştı, çünkü ona göre zengin çocuklarının fakirlerden daha az zevk alması için bir neden yoktu.

Edith genç müfettişe pırıl pırıl bir gülücük attı, onu günün birinde tadına doyumaz kötülükte yaşlı bir hanım yapacak olan şu meşhur arsız kız gülümsemesi.

"Doğru ama bunlar eski hikâye."

Pastor dalgın dalgın ona gülümsemesini iade etti.

"Birkaç hafta hapiste kaldınız, sonra Lozan'daki bir klinikte altı ay uyuşturucu tedavisi gördünüz."

Evet, şişko Ponthard-Delmaire'in ne olduğu belliydi, saygınlığının zarar görmesini kabul edemediği için, büyük bir gizlilik içinde kızını hapisten çıkarıp onu İsviçre'deki bir kliniğe göndermeyi başarmıştı.

"Gerçekten de en saf eroin kadar beyaz bir klinikti."

Edith'in tanımlaması müfettişi güldürdü. Çok çocuksu, kendiliğinden ve hakiki bir gülüş. Müfettiş bu açık renk gözlü esmer kıızı capcanlı bir güzellikte buluyordu. Müfettiş şaşkıncu narinlikteki ellerini eski kadife pantolonunun üstünde kavuşturup sordu:

"Sizinle sizin hakkınızda konuşabilir miyim küçük hanım?"

"Tabii", dedi genç kız, "tabii, bu benim en sevdiğim konu."

Madem istediği buydu, o zaman Müfettiş Pastor da ona kendisinden bahsetti. Önce ona bir şırınga delisi değil de daha ziyade bir teorisyen, prensip sahibi bir kadın olduğunu söyledi. Ona göre ("yanılıyorsam beni durdurun") aklı başına geldikten sonra (7 veya 8 yaşlarında) insanın en yüksek derecedeki zevkleri tatma hakkı vardı. Yani Edith'in ilk aşk acısından (ona bir aktör gibi davranan tanınmış bir aktör) sonra uyuşturucu-

rucuya düştüğü söylenemezdi. Aksine, uyuşturucu sayesinde o kadar yükseklerle çıkmıştı ki sonunda hayalleri havasız kalmıştı. "Çünkü hür olmak (diyordu tutuklandığı zaman) öncelikle anlama gereksiniminden kurtulmaktır..."

"Evet o zamanlar bu tür şeyler söylüyordum."

Müfettiş Pastor, Edith'le aynı frekansta olduğunu saptadığından ötürü memnun, gülümsedi.

"Yine de Bölüm Komiseri Cercaire sizi, *anlayacak* küçük bir şey olup olmadığına bakmanız için hapse gönderdi."

Bu doğruydı ve hapisten çıktıktan sonra klinik onu o kadar temizlemişti ki damardan uçma zevkini sonsuza kadar kaybetmişti.

"Çünkü artık uyuşturucu almıyorsunuz, değil mi?"

Ama Müfettiş Pastor sorgulamıyordu, onaylıyordu. Hayır, yıllardan beri uyuşturucu kullanmıyordu, artık elini bile sürmüyordu –gülümsemesine parlaklık katmak için sağdan soldan birazcık, o kadar– hayır artık onu uçuran şey ötekilerdi. Ama eskilerinden farklıydı bu ötekiler. Onu artık kolej kapılarında göremiyorduk. Hapisteyken gençliğin, ne kadar az olursa olsun, genç olma şansına sahip olduğunu anlamıştı. Ama ya huzurevi kapıları? Yaşlıların gittiği kulüpler? İhtiyarlarla dolu koridorlar? Artık bir varsayım olarak bile genç olma şansını kaybeden, yalnız yaşadıkları binaların kapılarında şimdiden soğumaya başlamış yaşlılar...

Pembe yanakları, kıvrıcık saçları, yumuşak sesi, kocaman kazağı ile Edith'e öz ablasıymışçasına hayatını anlatan bu genç müfettişin, Müfettiş Pastor'un sağlık durumu konuştukça bozulmuş ve sonunda teninin rengi solmuş, gözlerinin altında demir madeni kadar derin kuyular açılmıştı. Edith önce onu çok genç sanmıştı –elde örülmüş kazağı fark etmişti, bir anne kazağı– ama konuşma uzadıkça yaşı konusunda kararsızlığa düşmüştü. Sesi de, aniden saran bir kaset gibi boğuklaşmıştı ve gözleri, göz çukurlarının dibindeki maviye çalan yeşil bir yorgunluğun içinde donmuş gibiydiler.

Yaşlılar, evet...

şimdi Edith bu soluk yüzlü müfettişin ağzından kendi düşüncelerini duyuyordu, bu gevşek ve kararsız ağzdan, gençlikleri bir kere 1914'te bir kere de 1940'ta olmak üzere iki kere ellerinden alınan bu ihtiyarlar hakkındaki kendi teorisini dinliyordu, Hindiçin'den ve Ceza-

yir'den bahsetmeye gerek yoktu, enflasyonları, iflasları, bir el darbesiy-
le kanalizasyona süpürülen küçük dükkânlarını da bir tarafa bırakalım,
çok erken ölen karıları ve hayırsız çocuklarından da bahsetmeyelim...
Eğer bu ihtiyaçların damarlarının biraz teselliye, beyinlerinin de kamaş-
maya ihtiyacı yoksa... eğer bu gölge hayatlar yokluğa giderken, hayali
de olsa bir havaifişek gösterisi ile gidemiyorlarsa o zaman hakikaten
hiç adalet yoktu.

"Bütün bunları düşündüğümü nereden biliyorsunuz?"

Bu soru Edith'in ağzından kaçtı ve polis, sanki bir lanete uğramış gi-
bi allak bullak yüzünü ona doğru kaldırdı.

"Bunlar *düşündükleriniz* değil küçük hanım, bunlar *söyledikleri-
niz.*"

Bu da doğrudu. Asla teorinin yardımı olmaksızın yaşayamamıştı:
suçsuzluğunu gösteren bir tanık.

"Peki gerçekte neler düşündüğümü öğrenebilir miyim?"

Artık yaşayacak fazla zamanı kalmamış çok yaşlı bir adam gibi, ce-
vap vermeden önce biraz duraksadı.

"Sizin neslinizdeki bütün psiko-teorisyenlerin düşündüğünü: baba-
nızdan nefret ediyorsunuz ve onun saygınlığını yok etmek için çalışı-
yorsunuz."

Acıyla başını salladı.

"Bu işteki eğlenceli taraf da, küçük hanım, görünüşe bakılırsa baba-
nızın sizi kandırmış olması."

Ve Müfettiş Pastor burada genç kızın kanını donduran bir açıklama-
da bulundu. Kahkahalarla gülen Ponthard-Delmaire'in görüntüsü gözle-
rinin önüne geldi. Bu darbeye sarsıldı. Oturmak zorunda kaldı. Edith'in
heyecanı müfettişe geçti. Başını üzgün üzgün salladı:

"Tanrım, bunların hepsi o kadar basit ki," dedi.

Edith biraz kendine geldiğinde (bu surata sahip olmak için ne gibi
bir acı çekiyor acaba?) Pastor ona, baştan çıkarıcı hemşire rolü oynadı-
ğı bütün belediyeleri tek tek saydı. Tartışma götürmez fotoğraflar gös-
terdi (Şu on birinci bölgedeki belediyede, elindeki ilaç torbasıyla ne ka-
dar da neşeli görünüyor!) Sonra Müfettiş Pastor şahitlik yapabilecek
onlarca kişi gösterip Edith'i bu çevreye sokaç kişilerin isimlerini say-
maya başladı. Bütün bunları o kadar doğal bir şekilde yapıyordu ki di-
ğerlerini de Edith ele verdi, sonuncusuna kadar.

O zaman Müfettiş Pastor cebinden önceden hazırlanmış bir ifade çı-
kardı, eksik olan birkaç ismi elyazısıyla ekledi ve terbiyeli bir şekilde
genç kızdaki ifadeyi imzalamasını istedi. Korkmak bir yana, Edith bü-
yük bir rahatlama hissetti. Sözleşmeye dayalı toplum, tabii. İmza ile

onaylamadıktan sonra bu dünyada hiçbir şey geçerli değildi! Tabii ki imzalamayı reddetti.

Evet. Sakin sakin bir sigara yakmış ve imzalamayı reddetmişti.

Ama müfettişin kafasındaki şey Edith değildi. Pastor, İngiliz sigarasının ucuna doğru giden kibritin güzergâhını izlemiş sonra da genç kızı düşünmeyi bırakmıştı. Sanki orada yoktu. Başka bir yerdeydi... Geçmişte bir yerde. Başını önüne eğmiş ve "Bu sefer tamam Jean-Baptiste, günde üç paket sigara içmekten sonunda Gabrielle ciddi bir hastalığa yakalandı. Ciğerde. Bir leke. Her yere yayılmış bile..." diyen Müşavir'in önünde ayakta duruyordu. Sigaralar Gabrielle ile Müşavir arasında eski kavgaydı. "Ne kadar çok sigara içiyorsan ben de o kadar az tahrik oluyorum," diyordu Müşavir. Bu onu biraz yavaşlatıyordu. Ama sadece biraz. Ve Pastor'un önünde ayakta duran Müşavir şimdi şöyle mırıldanıyordu: "Evet küçüğüm, Gabrielle'in hastanede yavaş yavaş yok olduğunu düşünemezsin değil mi? Beni bunak bir dul olarak dolanırken de düşünemezsin değil mi? Öyle değil mi?" Yaşlı adam oğlundan izin istiyordu. Ondan istediği şey bir çiftte intihardı. Sakın hayır demesindi! Bir çiftte intihar... bir taraftan bakılırsa zaten başka türlü bitemezdi. "Bize üç gün ver, sonra gel. Bütün belgeler hazır. İkimiz için tek bir mezar kaz, basit bir şey, mirasını boşa harcama." Pastor onaylamıştı.

"Bu kâğıdı hiçbir surette imzalamayacağım," diyordu Edith.

Müfettiş ona bir yaşayan ölü bakışıyla baktı.

"Elimde sizi zorlamak için şaşmaz bir yöntem var küçük hanım."

Şimdi Edith Müfettiş Pastor'un merdivenlerden inişini duyuyordu. Nispeten narin bir gövde için çok ağır bir iniş. Ona hiçbir ümit vermeyen bu kurukafaya bildiği her şeyi anlatmıştı. Sonra imzalamıştı. Evet müfettişin "yöntem"i etkiliydi. İmzalamıştı. Müfettiş onu tutuklamamıştı. "Eşyalarınızı toplayıp ortadan kaybolmanız için size kırk sekiz saat; şahitlik yapmanıza gerek yok." Bir çanta alıp kendisini en iyi şekilde özetlediğine inandığı şeyleri doldurmaya başladı: doğduğu zaman verilen oyuncak ayı, ergenlik çağının tamponları, bu günün bir elbisesi ve yarın için iki tomar para. Eli kapının tokmağına gittiğinde durdu, makyaj masasına oturdu ve büyük beyaz bir kâğıda "*Benim annem bana hiç kazak örmedi,*" diye yazdı.

Bundan sonra da kapıya doğru yöneleceğine pencereyi açtı ve çantası elinde, dimdik, pervazın üstüne çıktı. Müfettiş Pastor uçurumun dibinde, ufak tefek bir Vietnamlı kadınla birlikte yürüyordu. Edith birdenbire, Belleville'de şu son zamanlarda, ufak tefek ve çok ihtiyar bir Vietnamlı kadına biraz fazla rastladığını anımsadı. Müfettiş Pastor sokağın köşesinden dönmek üzereydi. Birden, Ponthard-Delmaire'in bütün vücudunu sarsan kahkahaları, bir gulyabani gibi gülüşü Edith'in gözlerinin önüne geldi. Öz babası olan bir gulyabani. Gulyabaninin kıızı... Son bir istekte bulundu: gövdesinin kaldırımında patlayışını polisin net bir şekilde duymasını. Kendini boşluğa attı.

"Thian, ne olur, bana komik bir hikâye anlat."

Sokağın köşesinden döner dönmez Vietnamlı kadın anlatmaya başladı:

"Adamın biri, bir dağcı, düşüyor."

"Hikâye komik olsun Thian, lütfen..."

"İki saniye bekle evlat. Şimdi bu dağcı düşüyor. Tırmanıyor, tırmanıyor ve ipi kopuyor ve parmaklarının ucuyla, yüzeyi donmuş bir granipte tutunuyor. Altında iki bin metre boşluk var. Adam ayakları boşlukta biraz bekliyor ve sonunda alçak sesle soruyor: 'Kimse yok mu?' ... cevap yok. Biraz daha yüksek sesle tekrarlıyor: 'Kimse yok mu?' Nereden geldiği belli olmayan kalın bir ses 'Evet,' diyor, 'ben varım, Tanrı!' Dağcı, parmakları donmuş, kalbi küt küt atarak bekliyor. Ve Tanrı devam ediyor: 'Bana inanıyorsan bu kayayı bırak. Seni havada uçarken yakalayacak iki melek gönderiyorum...' Küçük dağcı bir an düşünüyor sonra yeniden oluşan sessizliğin içinde bir daha soruyor: 'Başka kimse yok mu?'"

Pastor'un yüzünde, Thian'ın iyi tanıdığı o elektriklenme beliriyor. Genç adamın yüzüne hayata benzer bir ifade geldiğinde Thian:

"Evlat?" diyor.

"Evet?"

"Şu Yugoslav Stojilkoviç'i yakalamamız gerekecek."

Dul bayan Hô, Malaussene'in ona tavsiye ettiği gibi sabah saat tam dokuzda Belleville Bulvarı ile Pali-Kao Sokağı'nın köşesindeydi. Aynı anda neşeli yaşlı hanımlarla dolu eski, iki katlı, antika bir otobüs durdu önünde. Hiç tereddüt etmeden bindi ve tahta çıkmaya götürülen bir veliaht gibi candan bir gösteriyle karşılandı. Etrafı sarıldı, öpüldü, sevildi ve en iyi yere yerleştirildi, şoförün sağında bulunan bir tür platformun üstüne konmuş kaşmir kaplı dev gibi bir pufa oturtuldu. Söz konusu şoför, kara kehribar saçlı bir ihtiyar olan Stojilkoviç inanılmaz bas bir sesle bağırdı:

"Arkadaşlar, bugün Bayan Hô'nun şerefine Asyalılar'ın Parisi'ni geleceğiz."

İçeriden bakıldığında otobüs hiç de otobüse benzemiyordu. Pencereleri kapatan küçük kreton perdeler, koltukların yerlerine yerleştirilmiş derin kanapeler, kadife kaplı duvarlar, kalın halıların üstünden yere vidalanan sehpa ve briç masaları, odun kokulu bir sıcaklık veren Avusturya stili çini soba, bakırımsı ışıklar saçan modern stil aplikler, rüyaya çağrı gibi parıldayan şişman semaver, oradan buradan toplandıkları anlaşılın bütün bu eşyalar Stojilkoviç'in otobüsüne Sibiryaya Ekspresi'ni andıran bir genel havası veriyorlar ve dul bayan Hô'yu tedirgin ediyorlardı.

"Yemin ederim evlat, eğer kendime dikkat etmezsem kendimi Moğolistan, Ulan-Batur'da yaşlı bir orospu olarak bulacağımı sandım."

Ama Pastor'un yüzünde yalnızca mesleki bir dikkat vardı. Pastor'un kafasının içinde genç bir kız düşüyordu. Pastor'un kafasının içinde kanlı bir kaldırım duruyordu. Thian bir bardak burbon ile iki pembe hap uzattı. Pastor hapları itti ve dudaklarını altın sarısı sıvıya batırdı.

"Devam et."

Aslında Thian, bu otobüse içinde intikam hisleriyle, yaşlı kadınların öldürülmesi olayında Malaussene'in suçluluğundan ve bronz sesli Yugoslav'ın işbirliğinden emin olarak binmişti ("altıncı his evlat, her poliste bulunan kadını kısım"). Otobüsün havasının kendisini etkilemesine izin vermedi. Tabii aslında Stojilkoviç sayesinde bütün bu ihtiyar hanımlar artık birçok genç kızın olamadığı kadar mutlu görünüyorlardı, tabii aslında bu kadınlardan hiçbiri ne yalnızlık, ne fakirlik ne de romatizma ağrısı çekmiş görünüyorlardı, tabii aslında buradaki herkes

birbirini gerçekten çok seviyor görünüyordu, tabii aslında yaşlı Stojilkoviç onların en küçük arzularını bile yerine getiriyordu, dünyadaki hiçbir kocanın yapamayacağı kadar... tabii aslında...

"Ama eğer bütün bunlar hayatı usturanın altında son bulacak yaşlı bir kaz olmak içinse evlat..."

Kısaca dul bayan Hô dikkatliydi. Italie Meydanı'nın ardındaki Çin mahallesinden geçerlerken dikkatliydi, ona sulu mangoyu ve nadir bulunan mangustanı uzattıkları zaman dikkatliydi (bu meyveleri daha önce hiç tatmamıştı ve tabii ki adlarını da bilmiyordu – ama dul bayan Hô anlaşılabilir dilinin ardına sığınarak küçük mutluluk çığlıkları atıyordu); yani dikkatliydi, hem düşmanca hem de dikkatliydi, ta ki Stojilkoviç bilmeden ona müthiş bir darbe vurana kadar, tek bir darbe ama bu onun tüm savunmasını yıktı.

"Burası modern Çin mahallesi kızlar," dedi kişniş kokuları içindeki Choisy Caddesi'nin Çince yazılmış dükkân tabelaları arasında, "ama bundan çok daha eski bir tane daha vardır ve sizin genç ruhlarınızın arkeoloğu olan ben şimdi onu sizlere göstereceğim!"

Hikâyenin burasında Thian duraksadı, Pastor'un istemediği iki hapa bir barbut oyuncusu gibi yakaladı, koca bir yudum burbon ile yuttu, elinin tersiyle dudaklarını sildi ve devam etti:

"Şimdi bunu iyi dinle evlat. Uzakdoğu alışverişi bittikten sonra hepimiz otobüse bindik ve Stojilkoviç bizi Tolbiac Sokağı'ndan aynı ismi taşıyan köprüye doğru indirdi, belki bilirsin, bu köprü Şarap Hali'ne açılır, yani 1948'den sonra inşa edilen yeni Şarap Hali'ne."

Pastor iki kaşından birini çattı:

"Orası senin çocukluğunun geçtiği mahalle değil miydi?"

"Üstüne bastın evlat. Yugo önce sola, Bercy Sokağı'na, sonra sağa saptı, Seine nehrini geçti ve tekerlekli yarmasını Chirac'ın yaptığı Yeni Bisiklet Pisti'nin önünde durdurdu."

"Bu devasa tümseği görüyor musunuz kızlar?" diye bağırma başladı. "Bu zamane mimarisinin derin hayal gücünü görüyor musunuz?" "EVEEET," dedi bakireler korusu. "Peki bu ne işe yarar biliyor musunuz?" "HAAAYIR!" "Bu, genç manyakların, hiper-modern ama pedallı oldukları için yine de nuh-u nebiden kalma bisikletler üstünde dönmesine yarar."

"Stojilkoviç gerçekten de böyle mi konuşuyor?" diye sordu Pastor.

"Daha da iyisi, müthiş bir Sırp-Hırvat aksanıyla konuşuyor evlat ve kadınların onun söylediklerinin yarısını bile anladıklarından emin değilim, ama sözümü kesme de devamını dinle."

"Bu bir cinayettir hanımlar!" diye bağırıldı Stojilkoviç. "Çünkü eski-

den burada ne vardı biliyor musunuz?"

"HAAAYIR!"

"Burada küçük bir şarap antreposu vardı, evet fazla bir şey değildi, elinden geldiği kadarını damıtan basit bir Gamay şarabıydı ama şimdiye kadar tanıdığım en eli açık çift tarafından işletiliyordu!"

Dul bayan Hô'nun kalbi durmuştu, Müfettiş Van Thian'ın kalbi ise dul bayan Hô'nun kalbinin içinde taşlaşmıştı. Öz ana-babasının hikâyesini dinliyordu.

"Kadının adı Louise'di," diye devam ediyordu Stojilkoviç, "ve herkes ona Tonkinli Louise diyordu. Tonkin'de kısa bir süre öğretmenlik yaptıktan sonra, artık sömürge komedisini fazla sürdürmemek gerektiğini anlamıştı. Yanına minicik bir Tonkinli'yi, kocasını alarak geri dönmüştü ve ikisi birden Louise'in babasının küçük antreposunu işletmeye başlamışlardı. O şarapçı doğmuştu ve şarapçı olarak yaşayacaktı, onun müthiş kaderi de buydu! Ve şarapçıların en eli açığı! Beş parasız öğrencilerin ve tarihin ezdiği diğer zavallıların, bizim gibi Yugoslavlar'ın iyilik meleği... 'Louise ve Thian'ın Yeri' kızlar, burası beş paramız kalmadığı zaman sığındığımız yer, ruhumuzu kaybettiğimiz zaman cennetimiz ve kendimizi memleketten çok uzak hissettiğimiz zaman doğduğumuz köy oluyordu. Ve savaş sonrası vaziyeti kafamızın içinde biraz fazla hasar yarattığı zaman, bugünkü sakin öğrenciler mi yoksa dünkü kahraman katiller mi olduğumuzu artık birbirinden ayıramadığımız zaman, o zaman yaşlı Thian, Louise'in kocası, Monkaili Thian (köyünün adı buydu) bizi elimizden tutup dükkânın arkasındaki hayal âlemine götürüyordu. Bizi hasta çocuklar gibi dikkatle hasırlara yatırıyor, elimize uzun çubuklar veriyor ve parmaklarının arasında, şu Gamay şarabının bizim için artık yapamadığını birazdan yapacak olan küçük afyon taneleri yuvarlıyordu."

"Ve birdenbire, savaştan sonra bize gelen Yugoslavlar'ı tekrar gördüm. Ve şu Stojilkoviç de onlardan biriydi, evet, onu dünmüş gibi hatırladım, kırk yıl sonra! Şu kalın sesini... bütün anlattıklarına kattığı fantezileri... aslında hiç değişmemiş... Stojilkoviç, Stamback, Milojeviç... isimleri böyleydi. Annem onları bedavadan yedirip içiriyordu, bu doğru. Tabii ki paraları yoktu. Ve bazen de babam onları afyonla uyutuyordu... Hatırlıyorum, bu benim pek hoşuma gitmiyordu.

"Onlar Naziler'e karşı savaştılar," diyordu annem, "onlar Vlassov

ordularını yendiler ve şimdi de Ruslar'a dikkat etmeleri gerekecek, arada bir bir afyon çubuğunu hak etmiyorlar mı sence?

"Sana şunu söylemem gerekir ki, o zamanlar polis olmuştum bile, gencecik, pelerinli ve bisikletli, ve şu dükkân arkası beni rahatsız ediyordu. Tanınmaya ve üst tabakadan insanlar tarafından da ziyaret edilmeye başlanmıştı. Kimseyi korkutmamak için ben eve dönmeden önce üniformamı çıkartıyordum. Top gibi yapıp torbama sokuyordum ve Lumiere fabrikalarından çıkmış gibi elimde sefertasım, işçi tulumuyla eve geliyordum.

Thian hafif nostaljik bir biçimde gülümsedi.

"Ve bugün de Çinli kıyafeti giyiyorum. Görüyor musun evlat, başından beri bende gizli polis istidadı var... Ama sana söylemek istediğim başka bir şeydi..."

Thian elini seyrek ve kısa saçlarının arasından geçirdi. Elinin doku-
nuşundan hemen sonra her saç teli yay gibi dikiliyordu.

"Hafıza evlat... bir şey başka bir şeyi çağrıştırır... bu tersine hayalci-
liktir... o kadar delice."

Pastor dinliyordu, artık tamamiyle oradaydı.

"Bir gün," dedi Thian, "ya da daha ziyade bir akşam, bir bahar akşamı, antreponun önündeki salkım çiçeğinin altında -evet, mor bir salkım çiçeğimiz vardı- bir masada annemin Sırp-Hırvat genç kahramanları oturuyorlardı, epeyce sarhoştular, ve onlardan biri bağırdı (bu Stojilko-
viç miydi yoksa başka biri miydi hatırlamıyorum):

"Biz fakiriz, bir yalnızız, biz çıplağız, bizim daha kanlarımız bile yok ama tarihe müthiş bir sayfa yazdık!"

"O anda beyazlar giymiş, dimdik, uzun bir adam onların masasının önünde durdu ve şöyle dedi:

"Tarih yazmak demek Coğrafya'yı karman çorman etmek demektir."

"Bu babamın müşterilerinden biriydi. Her akşam aynı saatte çubuk tüttürmeye gelirdi. Babama sevgiyle 'eczacıım' diyordu. 'Bu romatizmalı yaşlı dünyanın sizin ilaçlarınıza gittikçe daha çok ihtiyacı olacak Thian...' diyordu. Bu adam kimdi biliyor musun evlat?"

Pastor başıyla hayır işareti yaptı.

"Corrençon. Sömürge valisi Corrençon. Saint-Louis Hastanesi'nde uyuyan güzelleri oynayan senin küçük Corrençon'un babası. Oydu. Onu tamamen unutmuştum. Ama şimdi gözlerimin önünde, sandalyesinin üstünde dimdik, annemin ona önce Fransız Hindicini'nin, sonra da Cezayir'in sonunun geldiğini anlatmasını dinliyor ve şöyle dediğini duyuyorum:

"Yüzde yüz haklısınız Louise: coğrafya hakkını geri alacaktır."

Müfettiş Van Thian'ın önündeki burbon şişesi artık boşalmıştı. İmkânsız bir fikirle karşılaşmış gibi başını bir sağa bir sola sallayıp duruyordu.

"Bu otobüse şu Stojilkoviç denilen Yugoslav'ı takip etmek için bindim evlat, ihtiyar kadınları boğazlayanı ya da en azından onun işbirlikçisini yakaladığımdan emindim, ve o ne yaptı, en mükemmel haliyle annemi ve en bilge haliyle babamı diriltti..."

Uzun bir sessizlikten sonra ekledi:

"Halbuki iyi polis olduğumuz için onu hapse tıkmamız gerekecek."

"Neden?" diye sordu Pastor.

"Ve şimdi kızlar, şimdi ne yapacağız?" Yaşlı Stojilkoviç burada soru sormuyordu, çılgık atıyordu, Genç Lucien tipi, alışlagelmiş bir bağırıştı bu. Ve yaşlı hanımların hepsi tek ses olarak cevap verdiler:

"EBEDİYETE KARŞI AKTİF DİRENİŞ !"

Stojilkoviç, otobüsü Montrouge civarında, şehri çevreleyen küçük otoyola yakın, terk edilmiş bir garın kenarına park etmişti. Burası Paris civarının, doğacak olanın ölmüş olanı henüz silmediği kayıp köşelerinden biriydi. Garın kapıları ve kepenkleri uzun zaman önce kaybolmuştu, rayların arasını otlar bürümüştü, dam çatlak döşemelerin üstüne çökmüştü, her türden graffiti duvarların üstünde hayatı anlatıyordu, ama gar, trenin öldüğüne inanamayan garların iyimser havasını kaybetmemişti. Yaşlı kadınlar, pazar günleri parka götürülen çocuklar gibi sevinç çılgınlıkları atıyorlardı. Keyiften sıçıyorlardı ve molozlar ayakkabılarının krep tabanları altında çıtırdıyordu. Yüksek pencereci küçük bir odada, herhalde istasyon şefinin masanın yerleştirildiği, peronların daha iyi gözetlenmesine yarayan çürük bir tahta platform vardı. Stojilkoviç kurtların çoktan kemirdiği bu platformun gözlerden sakladığı bir kapağı yerinden kaldırırken, kadınlardan biri gözcü olarak kapıda kaldı. Çekingen bir halde diğerlerinin hareketini takip eden dul bayan Hô, diğer yaşlı hanımların peşinden, kapağın örttüğü deliğe girdi. Burası duvarına bir demir merdiven mihlanmış yuvarlak bir kuyuydu. Dul bayan Hô'nun önünden giden yaşlı hanım (büyük bir sepet taşıyordu ve sağ kulağının arkasında bir işitme aleti vardı) son basamağa geldiklerinde ona haber vereceğini söyleyerek güven verdi. Dul bayan Hô kendi kendisinin içine iniyormuş duygusuna kapıldı. Her yer karanlıktı. Dul bayan Hô, geleceğinin ıslak olduğunu düşündü.

"Dikkat," dedi sepetli ihtiyar kadın, "geldik."

Dul bayan Hô ayağını ne kadar dikkatle yere basarsa bassın, Müfettiş Van Thian'ın perukanın altında kalan saçlarının diken diken olmasını engelleyemedi. "Aman Tanrım, neye battım böyle!" Bu hem yumuşak hem sertti, katı ve tozdu, sıkı ve tamamiyle dengesizdi; bu ne katı, ne sıvı, ne de çamurdu, kuru ve yumuşaktı ve dul bayan Hô'nun tahta terliklerinin içine giriyordu, soğuktu ve neden olduğunu anlamasa da çok korkunçtu, dünyanın en eski korkusunu içinde taşıyordu.

"Bir şey değil," dedi sepetli hanım, "burası Montrouge Mezarlığı'nın çöplüğü, toplu mezarların en eski kemikleri."

Müfettiş Van Thian ile dul bayan Hô birbirlerine "Şimdi kusacak zaman değil," dediler. Ve boğazlarına yükselen şeyi yeniden yutmak zorunda kaldılar.

"Yukarıdaki kapağı kapattınız mı?" diye sordu Stojilkoviç'in sesi.

"Kapak kapatıldı!" diye onayladı ihtiyar bir kadının bir denizaltının merdiveninden geliyormuşa benzeyen gencecik sesi.

"Tamam öyleyse, lambalarınızı yakabilirsiniz."

Ve dul bayan Hô, söylenildiği gibi "aydınlatıldı" Onu yeraltı mezarlarına indirmişlerdi. Muntazam kafatasları ve aynı boyda kaval kemikleriyle dolu Denfert-Rochereau'nun sanatsal düzenlemeli yeraltı mezarlığı değildi bu, hayır; küçük grubun içinde yüzlerce metre yürümesi gereken şey, vahşi bir karmaşanın olduğu gerçek bir mezarlıktı, yerlerde öğütülmüş kemiklerin kuru tozu vardı ve arada bir hâlâ insansı bir hava taşıyan bir kalça kemiği görünüyordu. "Bütün bunlar çok iğrenç!" Müfettiş Van Thian, Stojilkoviç'e karşı olan kızgınlığının yeniden yükseldiğini hissediyordu. "Çenenin kapa ve gözünü aç!" dedi dul bayan Hô ona. O da çenesini kapattı ve gözünü açtı, üstelik Stojilkoviç de öyle demişti:

"Dikkat kızlar, geldik. Lambalarınızı söndürün."

Hepsi büyük bir salona gelmişlerdi, dul bayan Hô'nun fazla bir şey görecektir vakti olmadı, sadece salonun tamamen kum torbalarıyla kaplı olduğunu fark etti. Bir saniye karanlıktan sonra "Işık!" diye bağırdı Stojilkoviç.

Soğuk bir duş gibi beyaz bir ışık indi birden tavandan. Bütün yaşlı hanımlar, dul bayan Hô'nun iki tarafında tek çizgi halinde sıralanmışlardı. Bunu fark ettiği an başka bir şey gördü. Bu şey, onun on metre kadar ilerisinde kutudan çıkan bir şeytan gibi yerden fırladı, ama bu şeyi tanımlayacak zamanı olmadı çünkü bir ses duyuldu ve o "şey" patladı. Dul bayan Hô yerinden sıçradı. Sonra gözleri komşusuna, sepetli ve işitme aletli yaşlı hanıma yöneldi. Göğsünü içeri çekmiş, dizleri yarı-

kıvrık, iki kolu da öne doğru uzanmış, ellerinde hâlâ tüten bir P.38 tabancası tutuyordu.

"Aferin Henriette," diye bağırdı Stojilkoviç, "galiba en hızlımız hep sen olacaksın!"

Diğer hanımların çoğunun da ellerinde silah vardı ama onlar bu sürpriz hedefe nişan alacak zaman bulamamışlardı.

"Sana anlattığım gibi evlat, Stojilkoviç, onları boğazlayan katile karşı kendilerini korumaları için bu yaşlı kadınları silahlendirmiş ve her pazar öğleden sonra onlara talim yaptırıyor: serbest atış, hedefe atış, yere yatarak atış, yere atlarken atış, orada kurşunları sakınmadan sürekli ateş ediyor ve yıldırım gibi silah çekiyorlar inan bana, bizim cinayet masasındaki gençler onlardan ders alabilirler."

"Bu onlardan ikisinin boğazlanmasına engel olmadı ama," diye belirtti Pastor.

"Stojilkoviç de onlara hep bunu tekrarlıyor. Talimleri artırmaya karar verdiler."

"Öyleyse 'Ebediyete Karşı Aktif Direniş' dedikleri bu mu?" diye sordu, sonunda gülümsemeye başlayan Pastor.

"İşte bu, evlat, ne düşünüyorsun?"

"Senin düşündüğünü; hareket eden her şeyi vurmaya başlamadan önce bu küçük oyunu durdurmak gerekecek."

Thian üzgün üzgün başını salladı.

"Bana yardım edersen bunu salı günü yaparız. Her salı kulakları duymayan hanımın evinde buluşup silahlarını temizliyorlar, değiştiriyorlar, kurşun imal ediyorlar, bir çeşit çalışma grubu yani, ya da çay toplantısı..."

Bir sessizlik oldu. Sonra:

"Baksana evlat, aklıma bir şey geldi."

"Evet?"

"Şu Vanini, bir yaşlı hanıma çatmış olmasın sakın?"

"Mümkün," dedi Pastor, "en azından Hadouch Ben Tayeb öyle söylüyor."

Thian gene uzun uzun başını salladı, sonra boşluğa gülümseyerek şöyle dedi:

"Biliyor musun, çok sevimliler..."

Hanımlar üç müfettiş en ufak bir direnç bile göstermediler. Hatta acınacak bir durumdu. Pastor, Thian ve Caregga'ya bir çeteyi silahsızlandırmaktan çok, öksüzlerin ellerinden oyuncaklarını çalıyorlarmış gibi geldi. Üstüne dikkatle küçük terazilerini, mermi kovanlarını, barutlarını ve kurşunlarını yerleştirdikleri büyük masanın etrafına oturmuşlardı. (Haftalık kurşunlarını imal etmeye hazırlanıyorlardı.) Başları önlerindedeydi. Sessiz duruyorlardı. Hayır, suçlu, korkmuş veya tedirgin olmuş değillerdi ama birdenbire ihtiyarlamışlar, yalnızlıklarına ve ilgisizliklerine geri döndürülmüşlerdi. Caregga ile Pastor el konulan silahlarla büyük bir torba doldurmuşlardı. Bütün bunlar tam bir sessizlik içinde, yapılan operasyonu yönetircesine, aldırılmaz bir bakışla bakan Stojilkoviç'in gözleri önünde gerçekleşiyordu.

Önünden geçerken Yugoslav'ın "Yaa, Vietnamlı kadın siz miydiniz? Tebrikler," demesinden korktu Thian. Ama Stojil bir şey söylemedi. Onu tanımadı. Thian bundan daha çok utandı. "Delirdin mi sen, kendine işkence etmekten vazgeç, bu kadınların yirmi yaş civarı herkesi vurmasına izin veremezdin ya! Vanini'nin ölümü yetmedi mi sana?" Thian istediği kadar kendi kendini ikna etmeye çalışsın, utanç orada duruyordu. "Ne zamandan beri bu Vanini pislği için ağlıyorsun?" Bu düşünce de onun moralini yükseltmeye uygun değildi. Şimdi ellerinden silahları alınmış olan bu ihtiyar nöbetçiler, Thian'ın silahlarını almaktansa kendilerine madalya takmayı tercih edeceği bu kadınlar Vanini'yi şişlemişler miydi acaba? "Üstelik şimdi tuzağa düşmüş bir kaz gibi, gelip boğazlarının kesilmesini beklerken yine korkmaya başlayacak olmaları da cabası." Thian bir kez daha kendi yenilgisiyle yüzleşiyordu. Eğer bu deli hâlâ ortalarda dolaşıyorsa bu kendi suçuydu! Onları koruyabilmekten acizken bir de silahlarını ellerinden alıyordu. Artık elinde şüpheli bile yoktu, çünkü Stojilkoviç ile tanıştıktan sonra Malaussene tezi gerçekliğini kaybetmişti. Stojilkoviç gibi biri, adam boğazlayan biriyle arkadaş olamazdı.

*

Üç polis masayı temizlemeyi bitirmişlerdi. Kapının eşiğinde, bir türlü izin isteyemeyen misafirler gibi çekingen duruyorlardı. Sonunda Pastor boğazını temizleyip konuştu:

"Tevkif edilmeyeceksiniz hanımlar, hatta rahatsız bile edilmeyeceksiniz, size söz veriyorum."

Tereddüt etti:

"Ama bu silahların sizde kalmasına izin veremezdik."

Ve hemen ardından saçmalığından pişman olduğu bu söz:

"Tehlikeli bir şey olurdu bu..."

Sonra Stojilkoviç'e dönerek:

"Bayım, lütfen bizi takip eder misiniz."

El konulan bütün silahlar savaş öncesine aitti. Sovyet yapımı Tokarev'lerden başlayıp, İtalyan Glisenti'leri, İsviçre S.I.G. Sauer Parabel-lum'ları ve Belçika Browning'lerinden Alman malı Walther'lere kadar çeşitli yerlerden gelmiş bir sürü tabanca vardı, ama arada otomatik silahlar, Amerikan M3 makineli tabancaları, emektar İngiliz Sten'leri ve hatta Joss Randal'ın kullandığı gibi namlusu ve dipçığı testerelemiş bir Winchester tüfek bile vardı. Stojilkoviç bu silahları savaşın son aylarında Hırvatistan'daki direnişçiler için topladığını itiraf etmekte hiç zorluk çıkartmadı. Ama operasyonların sonunda bu silahları mümkün olduğu kadar derine gömmeye karar almıştı.

"Yeni katliamlara alet olmalarına gerek yoktu, Tito, Stalin ya da Mihailoviç taraftarlarının eline de geçse böyle olacaktı. Benim için savaş bitmişti. Yani bittiğini *düşünüyordum*. Ama bu hanımları boğazlamaya başladıklarında..."

Ondan sonra, insan vicdanının garip, sönmüş sandığınız ama yeniden yanmaya başlayan ateş gibi bir şey olduğunu anlatmaya başladı. Kendi savaşından sonra bu silahları hiçbir şekilde gömdüğü yerden çıkarmayacaktı. Halbuki aradan geçen zamanda, televizyon aracılığıyla, kendi cephaneliğinin yardımıyla karşı konulmaya değer bir sürü haksızlığa tanık olmuştu... Ama hayır, bu silahları kesin olarak gömmüştü. Sonra bu yaşlı hanımların cinayetlere kurban gitmesi ("herhalde kendim de yaşlandığım için") onu korkunç kâbuslara sürüklemişti, kâbuslarında sinirli genç insanlardan kurulu sayısız orduların bu binalara (Belleville'i gösteren hafif bir el işareti yaptı) saldırdıklarını görüyordu. Bir ağıla saldıran kurt sürüleri gibiydiler: "Benim memleketimde kurtları iyi tanırız," ölümü safça seven genç kurtlar, diğerlerine yaşattıkları ölümü ve kendi damarlarına şırınga ettikleri ölümü. O bu ölüm tutkusunu tanıyordu; bu tutku kendi gençliğine de hayat vermişti. "Vlassov'un adamlarından kaç esiri boğazladık biliyor musunuz? Evet, *boğazladık* diyorum, çünkü ya kurşunumuz olmadığı, ya kız kardeşlerimizin ırzına geçtikleri, ya da analarımızı öldürdükleri için kurşunu hak etmiyorlardı. Sizce kaç kişi? Bıçakla... bir sayı söyleyin. Toplam sayıyı tahayyül

edemiyorsanız, ben kaç kişiyi öldürdüm? Ve onların arasında, Tarih'in oraya yollamış olduğu yaşlı insanlardan kaç tanesini ben kendim boğazladım? Ben, kilise kıyafetini çıkarmış genç papaz adayı? Kaç kişi?"

Cevap alamadığı için sonunda kendi devam etti:

"İşte bunun için bu yaşlı hanımları silahlandırmaya karar verdim, benim bir zamanlar dahil olduğum genç kurtlardan kendilerini korumaları için."

Kaşlarını çatıp devam etti:

"Yani, öyle sanıyorum..."

Sonra birden inançla:

"Ama onlar kimsenin canını yakmazdı ki! Bir kaza olamazdı, iyi eğitilmişlerdi, hızlı ateş ediyorlardı ama ancak usturayı gördükleri zaman ateş edeceklerdi..."

Üç polisin gözlerinin önünden Vanini'nin sarışın yeşil gölgesi sessizce geçti, ama polisler bu gölgeyi görmezden geldi.

"İşte," dedi Stojilkoviç sonunda, "bu benim son kavgamdı."

Yarım ağızla gülümsedi:

"En iyi davaların bile bir sonu vardır."

"Sizi tutuklamak zorundayız Bay Stojilkoviç," dedi Pastor.

"Tabii ki."

"Ruhsatsız silah bulundurmakla suçlanacaksınız."

"Bunun cezası ne kadardır?"

"Sizin durumunuzda sadece birkaç ay," diye cevap verdi Pastor.

Stojilkoviç biraz düşündü sonra çok doğal bir şekilde:

"Biraz ay hapis yetmez, en azından bir yıla ihtiyacım var," dedi.

Üç polis birbirine baktı.

"Neden?" diye sordu Pastor.

Stojilkoviç, gerek duyduğu süreyi dikkatle hesaplayarak biraz daha düşündü sonra sakın bas sesiyle şöyle dedi:

"Vergilius'u Sırp-Hırvat diline çevirmeye başladım; bu hem çok uzun hem de hayli karmaşık."

Thian ile Pastor kaldırımın üstünde kararsız dolaşırlarken Caregga Stojilkoviç'i arabasına götürdü. Yumrukları ve yüzü sıkılı olan Thian susuyordu. Sonunda Pastor:

"Çok kızgınssın. Sana iyi bir eczane bulayım mı?" dedi.

Thian bir hareketle reddetti.

"Geçer evlat. Biraz yürüyelim mi?"

Soğuk yeniden şehri ele geçirmişti. Kışın son soğuğu, son darbe.

"Ne garip, Belleville soğuşa inanmıyor," dedi Pastor.

Bu sözün gerçek bir yanı vardı; eksi on beş derecede bile Belleville rengini kaybetmiyordu, Belleville her zaman Akdeniz'i oynuyordu.

"Sana bir şey göstereceğim," dedi Thian.

Pastor'un yüzüne yaklaştırdığı yumruğunu açtı. Avcunda 9 milimetrelilik bir kurşun vardı ve kurşun haç şeklinde yarılmıştı.

"Bunu dairenin sahibi olan sağır kadından aldım; bir P.38'in şarjörünü dolduruyordu."

"Eee, ne olmuş?"

"Yakaladığımız bütün cephanelerin içinde Vanini'nin kafasını bir çiçek gibi patlatabilecek bir tek bu vardı. Yarılan kurşun içeri girer sonra içerde dağılır; sonuç: Vanini."

Pastor dalgın bir şekilde kurşunu cebine attı. Belleville Bulvarı'na kadar gelmişlerdi. Karşıya geçmek için kırmızının yanmasını bekledikleri bir trafik lambasının başında uslu uslu bekliyorlardı.

"Şu iki salağa bak," dedi Thian bir çene işaretiyle.

Karşı kaldırımında, biri deri paltolu diğeri yeşil kabanlı, kısa saçlı iki genç adam, onlardan çok daha zor seçilen üçüncü birinin kimliğini denetliyorlardı. Bu olay, yaşlı Araplar'ın, gençlerin oynadıkları tiltin ritmine uyarak domino attıkları bir kahvenin kapısında oluyordu.

"Cercaire'in adamları," dedi Pastor.

"Sal aklar," diye tekrarladı Thian.

Kendi kendine çok kızdığı ve ne arabanın şoförü, ne de makineli tüfeği kullanan adam bu kadar yaşlı bir adamın bu kadar çevik olmasını düşünemeyecekleri için Thian o öğleden sonra hem kendi hayatını hem de Pastor'ununki kurtardı.

"Dikkat!" diye bağırdı.

Ve silahını çekmesiyle birlikte Pastor'u bir çöp tenekesi yığınının ardına yuvarlaması bir oldu. İlk kurşun Pastor'un bir saniye önce önünde durduğu kırmızı ışığı paramparça etti. İkinci kurşun Thian'ın silahından çıkıp doğruca şoförün şakağına saplandı ve orada ufacık, çok temiz bir delik açtı. Şoförün kafası önce sola savruldu, oradan cama çarpıp direksiyona düştü, bu arada ölü bir ayak gazı köklüyordu. BMW öne doğru fırladığı için üçüncü kurşun yolunu değiştirerek Thian'ın sağ omzuna girdi. Bu darbe Thian'ı savurdu ve MAC 50'si kendiliğinden sağ elinden sol eline geçti. BMW'nin ön tarafı bir sütuna çarpıp parçalandı ve sağ arka kapıdan, Thian'ın havada üç adet 9 milimetrelilik Parabellum kurşunuyla doldurduğu bir cisim fırladı. Herifin vücudu garip, süngerimsi bir ses çıkararak kaldırıma düştü. Thian bir saniye daha kolunu uzatmış olarak kaldı, sonra yavaş yavaş silahını indirip bir şey görme-

diği için biraz mahcup olan Pastor'a doğru döndü.

"Bu patırtı da neyin nesiydi?" diye sordu Thian.

"Bu patırtı benim içindi," dedi Pastor.

Cercaire'in iki adamı silahlarını çekmiş, bağırarak onlara doğru geliyorlardı:

"Siz ikiniz, kıpırdamayın yoksa vururuz!"

Ama Thian kimliğini çıkarmış ilgisizce onlara gösteriyordu bile.

"Bu saatte mi gelinir?"

Sonra Pastor'a:

"Senin şu eczane önerin hâlâ geçerli mi?"

"Göster bakayım?"

Pastor dikkatlice Thian'ın omzunu açtı. Kurşun ceketin vatkasını parçalamış, kası delip geçmişti ama köprücük kemiğine de omuz kemiğine de dokunmamıştı. Pastor da kırık bir şişeyle elini kesmişti.

"Halbuki o kadar da şişman değilim," dedi Thian." Bu iki artist senden ne istiyorlardı?"

Ben, Benjamin Malaussène, bana insanlardan iğrenmeyi öğrettmelerini istiyorum, gırtlığın dibine atılan parmak kadar kesin bir şey olmalı bu, bana küçümsemeyi, ya da hayvan gibi nefret etmeyi öğrettmelerini istiyorum, hani şu gözü kapalı katliam yapan cinsten, günün birinde birisinin gelmesini ve bana başka birini gösterip, işte bu adam *pisliğin* ta kendisidir Benjamin, onun kafasına sıç, ona bokunu yedir, onu öldür ve ona benzeyenleri katlet, demesini istiyorum. Ve bu söylediklerini yapabilmek isterdim, gerçekten. Ölüm cezasının yeniden yürürlüğe konmasını ve infazın halka açık olmasını isteyenlerden olmak isterdim; mahkûmun önce ayaklarının kesilmesi, sonra iyileşip yaralar kapandıktan sonra tekrar, gene öbür uçtan, bu sefer de baldırından ve gene iyileşip yaralar kapandıktan sonra şak! dizlerinden, tam diz kapağının olduğu yerden, hani o en çok acıyan yerden gene kesilmesi; bu kalabalık, kaynaşmış hakiki aileye ait olmak isterdim, suçun cezalandırılmasını isteyenlerin ailesine. Çocukları gösteriye götürüp Jeremy'ye "Bak işte, Milli Eğitim Bakanlığı'nın binalarını havaya uçurmaya devam edersen başına gelecekleri görüyor musun?" diyebilirdim. Ufaklığa "Bak, bak, bu da adamları çiçeğe dönüştürüyormuş!" derdim, ve küçük Verdun ağzını açar açmaz onu tutup kalabalığın üstünden havaya kaldırırdım ki giyotinin kanlı bıçağını iyice görebilsin: Caydırma! Cezanın caydırıcı olduğuna taş gibi inanan, iyilerin ve kötülerin nerede olduğunu bilen büyük, güzel İnsan Ruhu'na sahip olmak isterdim, kendime ait bir *samimi inancın* mutlu sahibi olmak isterdim, bunu ne kadar çok isterdim! Tanrım, hayatımı ne kadar da kolaylaştırırdı bu!

Bütün bunlar Talion Yayınevi'nden dönerken metroda aklıma gelen düşünceler, salağın biri olduğum için Kraliçe Zabo'yu kendime acındırmaya çalıştım ve eğer yarın Ponthard-Delmaire'in yanında başarısız olursam beni kovmaması için küçük ailem adına ona yalvardım.

"Zırıldamayın kesin Malaussène, günah keçisi rolünü oynamanız gereken kişi ben değilim, Ponthard-Delmaire."

"Ama yayın için bu süreyi elde edemezsem neden kovulmam gerekir anlamıyorum? İçine edeyim böyle işin!"

"Terbiyesizleşmeyin. Çünkü başarısızlığa uğramış olacaksınız ve bu ismi taşımaya layık bir yayınevi, çalışanları arasında beceriksizlere

yer veremez."

"Ama siz Haşmetmeap, siz Paslanmaz Çelik, siz de kitabın baskı kopyasının o arabanın içinde yanmasına izin vererek başarısızlığa uğramadınız mı?"

"Başarısız olan arabanın şoförüydü Malaussene ve o da kendi yarattığı cehennemde yanarak öldü."

Kraliçe Zabo'ya, bu inanılmaz vücuda baktım, ucuna şişko bir karpuz takılı bu sıska, dev gibi kaportaya; muflonlu gibi tombul bebek elleriyle sonlanan upuzun kollarına baktım, kendi zekâsının ortaya çıkmasından memnun, canavar çocuk tınılı sesini dinledim ve kim bilir kaçınıcı kere kendi kendime neden ondan nefret etmediğimi sordum.

"Bakın Malaussene, bir konuda iyice anlaşalım. Benim gibi siz de mimar Ponthard-Delmaire'i sallamıyorsunuz. Ama bir taraftan, bu devlet yardımı yağmurunu kaybetmememiz lazım (yoksa başkaları yararlanır!) ve diğer taraftan da..."

Kaynana zırlıtısı sesi bir saniye susuyor ve bana çok ikna edici bir bakış atıyor.

"Diğer taraftan da siz bu tür çarpışmalar için yaratılmışsınız: ağlayarak kazanılan zafer, sizin dehanız da bu! Sizi bu kavgadan alıkoymak benim açımdan canice olur. Bu sizin varoluş nedeninizi ortadan kaldırmak olur zavallı dostum."

(Al işte, benim iyiliğim için beni ölüme yolluyor.)

"Siz şamar oğlanısınız, bunu iyice kafanıza yerleştirin, iliklerinize kadar günah geçisisiniz ve bende nasıl yayıncılık dehası varsa sizde de bu işin dehası var! Herkesin gözünde her şeyin suçlusu her zaman siz olacaksınız ve her zaman da en kötü adamların gözlerinden yaşlar getirerek bu işten kurtulacaksınız! Rolünüzden asla şüpheye düşmemeniz yeter. Bir kere şüphe ettiniz mi işiniz bitti demektir!"

İşte burada dayanamayıp patladım:

"Bu saçmalıklar da ne demek oluyor canım, siz günah geçisisiniz? Bu da ne demek?"

"Bu, dünyadaki bütün dertleri bir mıknaş gibi üstünüze çekiyorsunuz demek; bu, bu şehirde sizin hiç tanımadığınız insanlar bile sizin yapmamış olduğunuz bir sürü şeyden sizi sorumlu tutuyorlar demek ve bir bakıma bu şeylerden sorumlu da sayılırsınız çünkü bu insanların *bir sorumluya ihtiyaçları var!*"

"Pardon?"

"Pardon yok. Aptal gibi davranmayın, ne demek istediğimi çok iyi anlıyorsunuz, yoksa *aynı işi yaptığınız* şu mağazadan kovulduktan sonra, burada, Talion Yayinevi'nde bu pis günah geçisi işini yapıyor ol-

mazdınız!"

"İyi ya, kendimi mağazadan isteyerek kovdurdum! Bütün bu salakların namına azar işletmekten bıkip usanmıştım!"

"O zaman burada neden aynı işi kabul ettiniz?"

"Bakmam gereken bir ailem var! Ben, kafam nasıl çalışıyor diye anlamak için hayatımı koltuklara uzanarak geçirmiyorum!"

"Aileymiş! Bir aileye bakmanın bin türlü yolu vardır; birincisi ise hiç bakmamaktır. Rousseau bunu çok iyi yapabiliyordu. Ve en azından sizin kadar deliydi!"

Bu tür temellere dayandıktan sonra bu konuşma sonsuza kadar sürebilirdi. Kraliçe Zabo buna tamamen profesyonelce bir son nokta koymayı becerdi.

"Kısacası yarın, çarşamba günü Ponthard-Delmaire'in evine gidiyorsunuz, mimarlıkla ilgili kitabının yayımlanması için ek süre koparıyorsunuz, yoksa kovuluyorsunuz. Ziyaretinizi haber verdim bile: saat tam on altıda bekliyor."

Sonra birdenbire yumuşayarak bebek elini traşsız yanağıma sürdü.

"Göreceksiniz, başaracaksınız; bizi o kadar zor durumlardan kurtardınız ki."

Yani, kafamda giyotin düşleriyle eve dönüyorum, kapıyı Clara açıyor. En sevdiğim kız kardeşime bir bakış atar atmaz, ortalıkta bir dram havası olduğunu anlıyorum. O daha ağzını açmadan en güven verici ses tonumla soruyorum:

"Evet şekerim? Kötü bir şey mi oldu?"

"Stojil Amca telefon etti."

"Eee, ne olmuş?"

"Polisteymiş Ben, hapse atacaklarmış."

"Neden?"

"Önemli olmadığını söyledi; polisin, evinin yakınındaki Montrouge yeraltı mezarlarında savaştın bitiminden bu yana sakladığı silahları bulduğunu söyledi."

(Ne?)

"Meraklanmamamızı söyledi, hücre sine iyice yerleştikten sonra bize haber vereceğini söyledi."

"Hücre sine iyice yerleştikten sonra" Tam Stojil'e göre bir cümle! Ufukta hapis görünür görünmez içindeki rahip uyandı! Tanıdığım kardarıyla bu iş hoşuna bile gitmiştir. (İşte toplum bu: Hadouch ve Stojil

hapse atılırken Kraliçe Zabo serbest kalıyor!)

"Yeraltı mezarlarına saklanan bu cephanelik hikâyesi de neyin nesini?"

Clara bana cevap veremedi. Jeremy kolumdan çekiyor.

"Hepsi bu kadar değil Ben, başka bir şey daha var."

Hiç sevmediğim ve iyi bildiğim bir hava var üzerinde. Hiç iyiye yolulamayacak kadar kendinden memnun.

"Ne? Başka ne oldu?"

"Bir sürpriz Ben."

Bu aileyle, sürprize benzeyen her şeyden korkuyorum. Etrafa bir göz atıyorum. Büyükbabalar ve çocukların hepsinde aynı ilgisiz, gizli doğum günü kutlaması havası var. Ve birdenbire yolunda gitmeyen şeyi anladığımı sanıyorum: evde olağanüstü bir sessizlik var, olmuş bitmiş bir felaketin sessizliği. Soruyorum:

"Verdun nerede?"

"Merak etme, uyuyor," diyor Homurtu.

Sesinin tonundan bir şey çıkaramadığım için ısrar ediyorum:

"Ona uyuşturucu vermediniz değil mi?"

"Hayır," diyor Jeremy, "sürpriz başka bir şey."

Julius'a bakıyorum. Ağzı çarpılmış ve dili dışarıya sarkıyor: ulaşılmaz uzaklıkta.

"En azından Julius'u yıkamamışsınız. İşte bu güzel bir sürpriz oldu."

(Stojil'imi hapse atacakları doğru değil, di mi?)

"Benim sürprizim bundan çok daha iyi," diyor suratını asmaya başlayan Jeremy. (Ve kötü bir şekilde ekliyor:) "Ama istemezsen bulduğum yere geri götürürüm."

Tamam, teslim oluyorum.

"Haydi Jeremy, sürprizin ne? Başıma daha neler geleceğini öğrenmek istiyorum."

Jeremy'nin yüzü aydınlanıyor:

"Yukarıda Ben, senin odanda, çok güzel, çok sıcak, senin yerinde olsam hemen gidip görürdüm."

Bu Julia! Bu Julie! Bu benim Corrençon'um! Benim yatağım! Bir bacağımda alçı, damarlarında serum, yüzünde morluklar var, ama bu Julia! Canlı! *Benim* Julia'm, şu işe bak! Uyuyor. Gülümsüyor. Louna onun sağında ayakta duruyor ve Jeremy yatağın önünde teatral bir hareketle onu göstererek ilan ediyor:

"İşte Julia Teyze."

Bir beşiğin üstüne eğilircesine yatağın üstüne eğilerek aynı anda bütün soruları soruyorum:

"Nesi var? Onu nerede buldunuz? Durumu ciddi mi? Bunu kim yapmış? Zayıflamış değil mi? Yüzündeki izler de neyin nesi? Ya bacağı? Peki burada ne arıyor? Neden hastanede değil?"

"Zaten," diyor Jeremy.

Ardından garip bir sessizlik geliyor.

"Zaten ne, Tanrı aşkına?"

"Zaten hastanedeydi Ben, ama iyi bakılmıyordu."

"Ne? Hangi hastanedeydi?"

"Saint-Louis'de, Saint-Louis Hastanesi'nde idi; hiç iyi bakılmıyordu," diye tekrarlıyor Jeremy gözleriyle Louna'dan imdat isteyerek.

Sessizlik. Bu sessizliğin sonunda canlıdan çok ölü bir halde şöyle diyorum:

"Peki konuştuğumuz zaman neden uyanmıyor?"

Sonunda Louna Jérémy'nin yardımına geliyor:

"Ona uyuşturucu ilaç verilmiş Ben, hemen uyanmayacak, onu hastaneye götürdükleri zaman da uyuşturucu verilmiş ve uyanma şoku çok sert olmasın diye hastanede de uyuşturucu vermeye devam etmişler."

"Sonuç olarak onu hastanede bıraksaydık hiç uyanmayacaktı," diyor Jeremy, "yani en azından Marty geçen gün böyle söylüyordu."

Bu sefer ona attığım bakışın ardından hemen bir açıklama geliyor:

"Verdun ölürken senle ben hastaneye gittiğimizde Doktor Marty ile Berthold diye başka bir doktor arasındaki tartışmayı hatırlıyor musun Ben, hatırlıyorsun değil mi? Hani Marty: 'Eğer böyle uyuşturucu vermeye devam ederseniz onu öldürürsünüz,' diye bağıyordu, ben de dönüştü Doktor Marty'nin gösterdiği odaya bir baktım, yatakta yatan Julia Teyze'ydü Ben, oydu!"

Kanıt olarak benim yatağımda yatan benim Julia'mı gösteriyor.

O zaman Jeremy ve Louna, hiç kimsenin fikrini sormadan ne yapmışlar? Sadece Julia'yı kaçırmışlar. Röntgene götürülmüş bahanesiyle hastaneden çıkarmışlar. Louna hastabakıcı gömleğiyle, Jérémy de gözü yaşlı oğul rolünü oynayarak ("Üzülme anneciğim, görürsün, geçecek"), tekerlekli bir sedyeyle birlikte kilometrelerce koridor geçmişler, sonra sakın sakın dışarı çıkmışlar, o uyumaya devam ederken Louna'nın arabasına yerleştirmişler ve hızla gelip odama çıkmışlar. İşte bu kadar. Bu Jeremy'nin fikriymiş. Ve şimdi gururlu, mutlu bir halde ağabeylerinin onları kutlamasını bekliyorlar, çünkü onlara göre hastane-

den bir hasta kaçırmak madalya gerektirecek bir iş... Diğer taraftan bana Julia'mı verdiler. Kendime sadık kalarak iki uç arasında tereddüt ediyorum: onlara hayatlarının sopasını atmak mı, onları kucaklamak mı? Şöyle sormakla yetiniyorum:

"Hastanenin tepkisinin ne olacağı hakkında bir fikriniz var mı?"

"Hastane onu öldürüyordu!" diye bağıyor Jeremy.

Ağabeyin sessizliği, uzun, düşünceli bir sessizlik. Sonra karar:

"İkinizi de çok seviyorum, bana hayatımın en büyük sevincini yaşattınız... Şimdi de dayaktan ölmek istemiyorsanız gözden kaybolun."

Sesimde ikna edici bir şeyler olmalıydı, çünkü hemen söz dinlediler ve geri geri giderek odadan çıktılar.

"Zavallı dostum, sizin sahip olduğunuz şey aile değil bulaşıcı bir hastalık!"

Telefonun öbür ucunda Doktor Marty tatlı tatlı dalga geçiyor.

"Doktor Berthold'un suratını düşünüyorum! Hastalarından biri kaybolmuş! Kendini temize çıkarmak için bir basın toplantısı düzenlemekle meşguldür, merak etmeyin!"

Bu ufak mesleki mutluluğun keyfini çıkarmasını bekliyorum bir an, sonra soruyorum:

"Peki ne düşünüyorsunuz Doktor?"

Marty her zaman kesin cevap verir.

"Tedavi amaçlı bakıldığında sizin Jeremy'nin yaptığı savunulabilir. Hastaneye gelince, tabii zor bir idari sorun ortaya çıkıyor ama bence asıl ciddi olan, polise karşı olan durum!"

"Polis mi? Neden polis? Polise mi haber vereceksiniz?"

"Hayır ama sizin Julie Corrençon'u bize *polis* getirdi. Bilmiyor muydunuz?"

(Hayır bilmiyordum.)

"Hayır bilmiyordum. Çok mu oldu?"

"On beş gün kadar. Genç bir müfettiş zaman zaman gelip başucuna oturuyor ve sanki onu duyacakmış gibi onunla konuşuyordu –bu iyi bir şey aslında– ben de o odada olduğunu böyle fark ettim."

"On beş gündür komada mı?"

(Julie'm... on beş gündür uyanmamışsın. Ama sana ne yapmışlar böyle, Tanrım?)

"Evet, uyanmanın şokundan kaçınmak için sürdürülen bir koma hali, tabii bana kalırsa bu durum bir saçmalık. Şimdi mümkün olduğu kadar çabuk uyanması gerek."

"Bir kaza riski var mı? Yani uyanırken kötü bir şey olabilir mi?"

"Evet, bir kriz geçirebilir, halüsinasyonlar görebilir..."

"Ölebilir mi?"

"İşte Berthold'la fikirlerimiz burada ayrışıyor. Ben öleceğini düşünmüyorum, sağlam bir yapısı var, biliyorsunuz!"

(Evet, biliyorum, sağlamdır, evet.)

"Gelirsiniz değil mi Doktor? Onu görmeye gelirsiniz değil mi?"

Cevap gecikmiyor.

"Tabii Bay Malaussène, bunu yakından takip edeceğim, ama önce hastane ile olan sorunu halletmek ve polise haber vermek gerekir, şüpheli birisini ya da öyle bir şeyi sakladığımızı sanmasınlar diye."

"Polis için ne yapabiliriz?"

Ben yolumu tamamen kaybettim, ben, geçen sene bir tavuk gibi kı-zarmış ve parça parça olmuş Jeremy'yi götürdüğümüz zaman ve Verdun'ün öldüğü gün olmak üzere, hayatımda iki kere görmüş olduğum bu tipe kendimi tamamen teslim ediyorum. Ama hayat böyledir işte: kalabalığın içinde bir insana rastlarsanız onun peşinden gidin... peşinden gidin.

"Hastaneye gelip onun kulağına fısıldayan şu Müfettiş Pastor'a telefon edeceğim Bay Malaussène, evet ne yapmamız gerektiğini şu Müfettiş Pastor'a soracağım."

"Gir Pastor, gir oğlum, gir."

Gece olmuştu, Bölüm Komiseri Cercaire'in ofisi, günün herhangi bir saatinde olduğu gibi, şu duvarları ve tavanı körleştiren, gölgeleri yok eden, hakiki gerçeğin çevre çizgilerini uzay içinde, katı bir şekilde çizen aynı homojen ışıkla gündüz gibi aydınlatılmıştı.

"Pastor, sana Bertholet'yi takdim edeyim, Bertholet, işte Pastor, Chabralle'ı dize getiren adam, hatırladın mı?"

İriyarı Bertholet, orada eski yün kazağının içinde ışıpta dalgalanarak ayakta duran, biraz çekingen, hatta biraz korkak bir hal taşıyan Müfettiş Pastor'a kısa bir gülücük attı; Küçük Prens'in plastik röprodüksiyonunun Chabralle'a itirafname imzalatmış olmasına ise Bertholet hâlâ inanamıyordu.

"Eee Pastor, seni ateşlemeye mi kalktılar? Çok şükür ki yaşlı Thian oradaymış."

Cercaire'in bu saptamasında hiçbir alaycılık yoktu. Olay yerinde bulunan iki adamının raporunu tekrarlamakla yetiniyordu.

"Silahımı çekmeye bile vaktim olmadan her şey bitiverdi," dedi Pastor.

"Evet," dedi Cercaire, "Thian'ı ateş ederken görmüştüm, görülmeye değerdi doğrusu. Bu kadar ufak tefek bir adamın bu kadar büyük kalibreli silahları bu kadar çabuk çekebilmesi gerçekten de insanın ağzını açık bırakıyor."

Sonra bandajlı el dikkatini çekti:

"Vuruldun mu?"

"Bir çöp tenekesinin içine düşerken şişenin ağzı kesti," dedi Pastor, "Şerefli bir yara!"

"Her şeyin bir başlangıcı vardır oğlum."

Bu ofisteki ışığın başka bir etkisi vardı. Hiçbir yerden gelmediği için zamanı yok ediyordu. Bölüm komiseri bu etkiyi sorguladığı kötü insanlar üstünde kullanmayı öğrenmişti. Tamamen camdan gibi görünen bu ofiste pencere yoktu. Duvarlarda saat yoktu. Ve soruşturma esnasında buraya giren polislerin de kolunda saat olmazdı.

"Meşgul müsünüz?" diye sordu Pastor yavaşça, "biraz zamanınızı almak istemiştim de."

İriyarı Bertholet hafifçe gülümsedi. Pastor güzel konuşuyordu: yumuşak sesle ve bir yığın incelikle.

"Senin için istediğin kadar vaktim var ufaklık."

"Kişisel bir sorun," dedi Pastor özür dileme tonunda ve Bertholet'ye bakarak.

"Kaybol Bertholet ve Pasquier'ye bütün hızıyla Merlotti işine yüklenmesini söylemeyi unutma oğlum, bu boktan İtalyan'ın benim habirim olmadan bir iş yapmasını istemiyorum."

Haberleri götüren Bertholet'nin üstüne kapandı kapı. Bu, alüminyum üstüne monte edilmiş buzlu camdan kalın bir kapıydı.

"Bir bira içer misin ufaklık?" diye sordu Cercaire, "bu küçük dans seni yormuştur ne de olsa."

"Öyle diyebilirim," diye kabullendi Pastor.

Cercaire duvardaki buzdolabından iki bira aldı, kapaklarını açtı ve kendini koltuğunun beyaz derisine bırakırken birini genç müfettişe uzattı.

"Otur oğlum, ve konuş."

"Size bir şey göstermek istiyorum, ilginizi çekecek."

Bira da biraydı hani: en mükemmel sosyal içecek. Cercaire Pastor'u seviyordu. Pastor, önüne ucu haç şeklinde eğelenmiş 9 milimetrelik bir kurşun koyduğu zaman daha da çok sevdi:

"Bu kurşun Vanini'yi öldüren silahtan geliyor. Elde yapılmış."

Bölüm komiseri kurşunu baş parmağı ile işaret parmağı arasında döndürürken uzun uzun başını salladı.

"Silah sende mi?"

"Silah bende, katili ve nedenini de biliyorum."

Cercaire gözlerini, ona yarım düzine siyah-beyaz fotoğraf uzatan genç adama doğru çevirdi. Fotoğraflarda, göstericileri muşta ile yere yapıştıran etkili bir Vanini görülüyordu. Fotoğrafların birinde adamlardan birinin yüzü patlamıştı. Gözü yuvasından fırlamıştı.

"Bunları da nereden buldun? Ben Tayeb'in bütün adamlarının evini arattırdım ve hiçbir şey bulamadım ben."

"Bunlar Malaussene'in evindeydi," dedi Pastor. "Sessiz sedasız bir hırsızlık. Evine girdiğimi fark etmemiştir bile," diye belirterek.

"Ya silah?"

"O da öyle," dedi Pastor. "Haklıymışsınız, bir P.38. O da Malaussene'in evindeydi."

Cercaire, kendisinin ve bütün ekibinin o kadar uzun zamandır aradığı şeyi ona bir tepside sunarak karşısında oturan, Chabralle'ı dize getirmiş olan bu genç adama bakıyordu.

"Sana bu ipucunu kim verdi evladım?"

"Siz. Haklı olduğunuzu ve Ben Tayeb'in beni atlattığını düşündüm. Bu hoşuma gitmedi; ayrıca Malaussene'in öldürmeye çalıştığı bir kız hakkında bir soruşturma yürütüyorum, bütün bunlar sizin alanınıza girmeme neden oldu."

Cercaire başıyla onayladı.

"Sonra?"

Pastor utangaç utangaç gülümsedi.

"Dosyamdan da muhakkak bildiğiniz gibi ben zenginem. Büyük bir mirasa kondum ve bulunabilecek en iyi muhbirleri, yani en az satın alınabilir olanları satın alabilirim."

"Kabil Simon'u mu?"

"Örneğin. Ve Mosi Mo'yu."

Cercaire birasından büyük bir yudum aldı. Bıyığındaki son köpük de uçtuktan sonra sordu:

"Peki kabaca hikâyeyi nasıl görüyorsun?"

"Basit," dedi Pastor. "Ben Tayeb hakkında haklıydınız, o uyuşturucu işinde. Ama asıl beyin, mükemmel aile reisi kisvesi arkasında saklanan Malaussene. Tayeb ile onun aklına ilginç bir fikir geldi: uyuşturucu ticaretini gençlerden yaşlılara çevirmek. İşe Belleville'den başladılar ama niyetleri, günün birinde daha da büyümekti. Ama aptallık hariç her şeyle suçlayabileceğimiz –ve muhbirleri konuşturmak için benden farklı ama benimkiler kadar etkili yöntemler kullanan– Vanini bu işin kokusunu aldı; onun için onu öldürdüler. İşte. Ya da daha doğrusu Malaussene onu öldürdü. Elemanlarınızı tehlikeye sokabilecek bu fotoğrafları elinize geçirmedığınız sürece fazla gürültü çıkarmayacağınızı düşünüyorlardı."

Pastor bardağını bitirip sözünü bağladı:

"Ama şimdi fotoğraflar sizde. Negatifleri ile birlikte."

Bölüm Komiseri Cercaire'in ofisinde gerçekten de zaman kavramı yoktu. Pastor, Cercaire'in ona aradan kaç saniye geçtikten sonra şu soruyu sorduğunu asla söyleyemezdi:

"Ve bunu bana öylesine, gümüş bir tepside sunuyorsun öyle mi, karşılıksız..."

"Hayır," dedi Pastor, "karşılık istiyorum."

"Seni dinliyorum."

Müfettiş Pastor şaşırtıcı derecede çocukça gülümsedi.

"Bir bira daha istiyorum."

Cercaire, Cercaire gibi güldü ve tekrar buzdolabını açtı. Adamın sırtı Pastor'a dönüktü, alüminyum kütüphanenin üst kısmına yerleştirilmiş

minik buzdolabının ışıkları gövdesinin ön kısmının sarı bir ışıkta kaybolmasına neden oluyordu, oysa vücudunun geri kalanı ofisin boş ışığındaydı. Cercaire'in sırtı hâlâ Pastor'a dönüktü ve her iki elinde de birer bira tutuyordu ki, Pastor bozuk bir sesle:

"Beni öldürmeye çalışmamalıydınız Cercaire," dedi.

Adam arkasını dönmedi. Buzdolabının kapağı kapandıktan sonra, orada ellerinde biralarla, zamanı belli etmeyen bu ışıkta, sırtı tehlikeye dönük, tamamen hareketsiz, öylece duruyordu.

Pastor açık bir neşeyle güldü.

"Arkanı dönün! Size silah falan çekmiyorum! Sadece beni öldürmeye çalışmamalıydınız diyorum."

Arkasını döndüğünde Cercaire'in ilk göz attığı şey Pastor'un elleri oldu. Hayır, ona doğru bir silah tutmuyordu. Nefesini uzun uzun ve yavaş yavaş bıraktı.

"Bunu denemiş olmanıza kızmadım bile. Size sadece bunun bir hata olduğunu anlatmaya çalışıyorum."

Cercaire'in yüzünden çocukça bir şey geçti.

"Ben yapmadım!" dedi.

Çocuklar yalan söylerken bağırlar. Doğruyu söylerken daha da çok bağırlar. Pastor, karşısında ayakta duran adama inandı.

"O zaman Ponthard-Delmaire miydi?"

Cercaire onayladı.

"Kızı, kendini aşağıya atmadan önce senin kim olduğunu belirten bir not bırakmış. Ponthard onun öcünü almak istedi. Bunun bir saçmalık olduğunu ona söylemişim."

Pastor başını uzun uzun sallayarak onayladı.

"Sizin şu Ponthard saçmalıklardan başka bir şey *yapmıyor* zaten. Eee, şu biraları içmeyecek miyiz?"

Sonunda kapakları açılan şişeler bardakları doldururken keyiften titrediler.

"Öncelikle, bir polisi vurmak çok aptalca, öyle değil mi?"

Pastor'un gülümseyerek sorduğu soruyu Cercaire gülümsemeden, başıyla evet diye cevapladı.

"Sonra bu işi yapmak için iki salağı kullanmak daha da aptalca."

Cercaire'in bardağı olduğu gibi duruyordu.

"Üstelik bu ikisi – aynı kişi olduklarına kalıbımı basarım– ilk işlerini de becerememişlerdi."

Pastor, çok net bir şekilde Cercaire'in kafasının *içinde* dikilen iki kulak gördü, kaslı ve bıyıklı maske ise kayıtsızlığına kavuşmuştu.

"Gazeteci Corrençon'u ellerinden kaçırdılar Cercaire. Ona uyuştur-

rucu verip Seine nehrine attılar. Bir mavnanın üstüne düştü ve bunu fark etmediler bile!"

"Salaklar," dedi Cercaire.

"Ben de öyle düşünüyorum. Hem de nerede attılar biliyor musunuz?"

Baş ile hayır işareti.

"Pont-Neuf'de, tam karşımızda. Tabii biri onları gördü. Bunlar Vanini'nin öldürüldüğü gece oldu."

Pastor cümlelerini tek tek söylüyor; cümlelerin, karşısındakinin çalıştığını hissettiği kafasında iyice yer etmesi için zaman tanıyordu. Hayatta, insanın gerçekten de bir bilgisayara benzediği durumlar vardır: dıştan hareketsizdir ama nöronları hızla yanıp söner. Cercaire öğrenmiş olduğu şeyin önemini ölçer ölçmez mümkün olabilecek tek çözümü savunmaya geçti:

"Bak Pastor, oynamayı bırak, olur mu? Bana ne bildiğini, bunları nasıl öğrendiğini ve ne istediğini söyle. Tamam mı?"

"Tamam. Mavnaya atılan ve bugün bile hâlâ komada olan bu kızın kim olduğunu araştırmaya başladım. Onun gazeteci olduğunu buldum ve hazırlamaktan hoşlandığı makalelerin cinsine bakınca da, burnunu, birisinin onu susturmak istediği bir işe sokmuş olduğunu anladım. Buraya kadar anladınız mı?"

Baş ile evet işareti.

"Kızın evine bakmaya gittiğimde Malaussene diye biriyle karşılaştım, koşarak o kadar hızlı kaçıyordu ki yaşlı Thian'a çarptı ve çarpışma sırasında bir sürü fotoğraf düşürdü. Bunlar Edith Ponthard-Delmaire'in fotoğraflarıydı."

Bir zaman geçti. Cercaire başıyla evet işareti yaptı.

"Her iyi polis gibi ben de stajımı narkotikte yaptım ve bu yüz bana birisini hatırlatıyordu. Sabıka kayıtlarına baktığımda bu kız 1980 yılında tutuklanmış olduğunuzu gördüm. Yani kızın gene satıcılığa başladığını ve bu fotoğrafların da bunu kanıtladığını düşündüm. Malaussene bu fotoğrafları Corrençon'a mı getiriyordu yoksa onları onun evinden mi çalmıştı? İşte bunu daha biliyordum. Ve siz burada farkına varmadan bana yardım ettiniz."

Ben mi? Nasıl? türü bir bakış.

"Hadouch Ben Tayeb'in sorgulanmasını bana vererek. Vanini'nin ölümüne takmıştınız. Tayeb'in kellesini mutlaka istiyordunuz. Ama onu yakaladığınızda, elinde bulunan o süresi geçmiş ilaçların belediyenin birinden geldiğini ve bir madalya töreni esnasında belediye hemşiresi tarafından bir ihtiyarcığa verildiğini size anlattığımda bana inanmak istemediniz, hatırlıyor musunuz?"

Anlamaya başlayan bir başla evet işareti.

"Reddetmenizde biraz fazla acelecilik vardı. Neden inanmak istemiyor? Bunun neresi bu kadar inanılmaz? Sırf meraktan araştırmaya karar verdim ve araştırdım."

Bir zaman geçti. Ufak bir yudum. Bira da güzelmiş.

"Ve garip bir şey buldum. O sabah on birinci bölge belediyesindeki törende, ellinci yıl hizmet madalyası onu hak eden ihtiyara, yaşlılardan sorumlu müsteşar Arnaud Le Capelier tarafından veriliyordu."

Nereye gelmek istiyor? Daha nereye kadar gidecek türü dikkatli kaşlar.

"Halbuki Malaussene'in düşürdüğü fotoğraflardan birinde, ön cephede Edith Ponthard-Delmaire, arka cephedeki platformun üstünde de Arnaud Le Capelier görünüyordu, anlıyor musunuz? Tam burnunun üstü ile çenesinin çukuruna denk gelecek bir dizgiyle ortadan ayrılmış güzel düz saçları ile."

(Tamam, tamam...)

"Devamı kendiliğinden geldi. Küçük Edith'i birkaç gün takip ettim. Yaşlılardan sorumlu müsteşar Arnaud Le Capelier'nin (görevi gereği) düzenlediği yaşlılarla ilgili tüm toplantılarda bulunuyordu. Bütün bunlar son derece resmi, temiz ve hiç şüphe çekmeyen cinsten şeylerdi. Her seferinde bir sürü ihtiyarı baştan çıkarıyordu ve bir ilaç poşeti gizlice çantasından çıkıp onların ceplerine giriyordu.

Sessizlik, sessizlik ve gerçeğin saydam ışığı altında asılı kalan zaman.

"Halbuki bu salonların her birinde en az bir polis vardı," dedi Pastor gerçekten şaşırarak. "Narkotikten bir polis, biliyorsunuz, yeşil kabanlı ya da patronları gibi deri paltolu."

Patron gittikçe daha iyi anlıyordu. Yavaş yavaş çöken, iskambil kartlarından bir şato gibiydi.

"Ona dikkat etmemeleri garibime gitti. Üstelik fazla dikkatli de davranmıyordu. Sonra, yoksa *onu korumak*, bu çocuğun mesleğe bağlı risklere girmesini engellemek için mi buradalar diye sordum kendi kendime. Siz ne dersiniz Cercaire?"

"Tamam, devam et."

"Gidip Edith Ponthard-Delmaire'i buldum ve ona tabii ki birer kesinlik gibi gösterdiğim bu hipotezlerden bahsettim. Onayladı. Her şeyi anlattı. İfadesini imzalamakta biraz zorluk çıkardı ama bunun için özel bir yöntemim var. Chabralle işinde sonucunu gördüğünüz bir yöntemim var."

Cercaire'in birasında tek bir parça bile köpük kalmamıştı. Ama bira-

sı, acıklı bir şekilde oksijen eksikliği çekerek hâlâ olduğu gibi duruyordu. Pastor'un sesi:

"Edith Ponthard-Delmaire'i görmeye gitmeden önce çok basit ve kâğıtlarla ilgili başka bir şey daha yaptım. Rutin iş. Bu güzel kızın kimin kızı olduğunu öğrenmek istedim. Babası Ponthard-Delmaire, mimarmış. Güzel meslek. Aynı zamanda da güzel laflar. 'İnsanın ve mimari mekânın birlikteliği' Bu onun konferanslarından birinin başlığıydı. 'Her daire onda yaşayan vücudun ritmik görüntüsü olsun.' Güzel değil mi?"

"Devam et." (Bardak dolu, ses kuru.)

"Evet, Paris Belediyesi'ne telefon ettim. Kadastroya. Ponthard-Delmaire'in başkentteki inşaatları hakkında bilgi aldım. Yeni binalar inşa ederek Paris'in görüntüsünü bozmak istemediğini öğrendim. (Brest'e ve Belleville'e neler yaptığını gördükten sonra, bu söyledikleri için ona teşekkür etmemiz gerekir.) Hayır, onun mimari stili 'iç değişim'. Başka bir deyişle, Paris'in dış mimari yapısını koruyup, kendi mimarlık bürosunun bir yan kuruluşu tarafından satın alınan dairelerin içini yenilemek. Bu daireleri saydım. Toplam 2800 çıktı. (Şimdilik.) Eski sahiplerin kim olduğunu bulmaya çalıştım. %97'si hastanede ölen ve büyük çoğunluğu hiç akrabası olmayan yalnız ihtiyarlardı. Birkaç hastaneye telefon edip bu ihtiyarların neden öldüğünü bilmek istedim. Hemen hepsi delirerek ölmüş. Akıl hastanesinde. Daireler boşalmış..."

Bu seferki sessizlik gerçekten de sonsuzluğun sessizliğiydi. Orada duran genç adam zamanın sahibiydi.

"Özetleyeyim mi?" diye sordu.

Sessizlik, tabii ki sessizlik.

"Tamam özetliyorum. En açık şekliyle durum şöyle: Paris'te inanılmaz derecede çok sayıda yalnız ve umutsuz ihtiyar var. Bu ihtiyarların oturdukları daireleri en düşük fiyattan alıp en insancıl mimarlık normlarına, yani Ponthard-Delmaire'in samimi mimarisine göre yenilersek ve üstadın eserinin hak ettiği bir fiyata satarsak kâr oranı yaklaşık %500 ila %600'dür. Ama bu dairelerin boşalması gerek. Bir ihtiyar neden ölür? Yaşlılıktan. Bu yaşlanmayı hızlandırmak, bunama virajını bir an önce almasını sağlamak büyük bir suç mudur? Bu tartışılır. Bu insancıl bir çalışma olarak da düşünülebilir. Böylece vicdanlar korunmuş olur ve ihtiyarların cüzdanlarını uyuşturucu pazarına açabiliriz. Çok fazla konuşuyorum. Üçüncü bir bira iyi gelir."

Robotun biri ayağa kalkıyor. Robotun biri küçük buzdolabının kapısını açıyor. Robotun biri şişenin kapağını açıyor. Robotun biri yerine oturuyor.

"Uyuşturucu pazarının gençlerden ihtiyaçlara yönelmesi neredeyse ahlaki, üstelik çok kârlı bir şey. Şüphe çekmeyen müşteriler, uyuşturucuya karşı savaştan sorumlu Bölüm Komiseri Cercaire tarafından korunma, yaşlılardan sorumlu müsteşardan onay, altın gibi bir pazar. Satıcılar? Bulunması kolay. Sabıkası bulunup da elimize düşenleri kullanmamız yeter. Satıcıların uyuşturucu kullanması yasak. Güvenilir insanlar. Örneğin Edith Ponthard-Delmaire gibileri. Ve onlara iyi paralar ödenir. Gücümüz var nasılsa."

Hep aynı sessiz ışık ve gittikçe daha gerçekçi bir gerçek.

"Ve gazetecinin biri gelip işe burnunu sokuyor... İlk sorun bu."

Evet gerçek bir sorun, her zamanki gibi kahrolası bir kum tanesi.

"İşte," dedi Pastor, "bütün bildiğim bu kadar. Bitirdim."

Ayağa kalkmadı. Orada, artık sonsuza kadar evcilleştirilmiş olan siyah, yabani bir at karşısındaki bir rodeo şampiyonu gibi durmuş birasını içiyordu.

"Tamam Pastor. Ne istiyorsun?"

Önce cevap gelmedi, sonra şu yararlı bilgi geldi.

"Coudrier, benim patron bir şey bilmiyor. Corrençon cinayeti, ihtiyaçların öldürülmesi ve uyuşturucu ticareti için Malaussene'e yönelmiş durumda."

Bir yüzün gevşediğini görmek güzel bir şey. Dünyada, hafiflemeyi seyretmek kadar yatıştırıcı bir şey yoktur. "Ağzına sıçayım, biram ısınmış!" diye bağırın Bölüm Komiseri Cercaire'in genç Pastor'a sunduğu hediye bu oldu.

Buzdolabına yeni bir yolculuk, gidiş-dönüş.

"Peki ufaklık, ne istiyorsun?"

"Önce bana 'ufaklık' demekten vazgeçmenizi, son zamanlarda biraz büyüdüm gibi geliyor bana."

Tatlı bir masalın sonu.

"Tamam Pastor, ne istiyorsun?"

"Bütün kârdan %3 istiyorum. %3"

"Deli misin?"

"Cin gibiyim. %3. Ve unutmayın ki hesap yapmayı iyi biliyorum, kendi servetimi çok iyi idare ediyorum ben. Yarın için Ponthard-Delmaire ile bir randevu istiyorum, böylece üçümüz de anlaşmanın şartlarını kararlaştırırız."

Bölüm komiserinin kafasının içinde bir muhasebeci ordusu çalışmaya başladı.

"Hesap yapmayın Cercaire, ben de elim boş gelmiyorum. Hatta benim elimde de çok şey var! Öncelikle sizi yakaladım ve gerçeğe karşı

%3 bana çok ucuz geliyor. Ama hepsinden önemlisi size Malaussene'i getiriyorum, size biraz önce anlattığım gibi, Vanini'nin öldürülmesi, ihtiyarların öldürülmesi, yaşlılara uyuşturucu satılması gibi bütün olaylarda boğazına kadar batmış durumda: aranılan günah keçisi. Üstelik onu mutlu da etmiş oluruz, bu rolü oynamayı çok sevdiğini duydum."

Bunun üstüne telefon çaldı.

"Ne var?" diye homurdandı Cercaire ahizeye.

"Evet, burada."

Sonra:

"Senin için, Pastor."

Telefon elden ele geçti.

"Evet?" dedi çocuk Pastor, "evet benim, evet. Öyle mi? Bunu neden yapmışlar? Ah! Peki anlıyorum, evet anlıyorum... hayır hiçbir şeyle suçlanmıyor, hayır bunun çok ciddi olduğunu sanmıyorum. Evet, bunu ayarlayabiliriz... Rica ederim doktor bey, önemli değil... Hayır, hayır, rica ederim... Tamam, evet, iyi akşamlar doktor bey."

Yumuşak bir kapatış ve uzun, gülümseyen bir hayal.

"Ve size üste bir hediye daha veriyorum Cercaire. Malaussene, orada iyi bakılmadığını düşünerek Julie Corrençon'u hastaneden kaçırmış. Onun kız arkadaşıymış, bir düşünün. Şimdi onun evindeymiş. Ve eğer fikrimi almak isterseniz, orada ölmesi çok iyi olur."

Son gülümseme. Bu sefer ayağa kalkıyor.

"Ama bunu da yarın Ponthard-Delmaire'in evinde hallederiz. Saat üç buçuğa doğru olur mu? Ve unutmayın: %3."

Dul bayan Hô'nun omzu acıyordu. Dul bayan Hô, kemiklerinin etrafındaki azıcık yağı da deldirmişti ve kaderinin ona büyük bir haksızlık yaptığını düşünüyordu. Eğer bu adam birkaç santimetre daha geriye, vücudunun biraz daha içine doğru ateş etmiş olsaydı artık dul bayan Hô diye biri olmayacak ve dul bayan Hô da bu durumdan büyük bir rahatlama duyacaktı. Bunun yerine, dul bayan Hô, bu delik omuzla bir bütün olarak durup çevresindeki Belleville'in yıkılmasını seyrediyor, merdiven aralığındaki sidik ve fare pisliği kokularının burnuna kadar gelip kendi parfümü olan "Asyanın Bin Çiçeği" kokusunu kovduğunu hissediyordu. Dul bayan Hô, ihtiyar Amar'ın kuskus pilavlı şiş kebaplarının tabakta soğumasını iştahsızca seyrediyordu. Dul bayan Hô, son lokumunu da alıp giden küçük Leila'dan nefret ediyordu. Dul bayan Hô küçük kıza karşı haksızlık yaptığını biliyordu ama bu nefret sayesinde omzunun acısını daha az hissediyordu. Dul bayan Hô, dul, yalnız ve hayatta başarısız bir ihtiyar polis olmaktan bıkmıştı. Bu kılık değiştirme projesi, çok takdir ettiği amirine, Bölüm Komiseri Coudrier'ye resmi olarak sunduğu kendi fikri olduğu için, kendine daha da çok kızıyordu. "Bir yem mi Thian? Bu hiç de kötü bir fikir değil. Size hemen bir hesap açtıracam, hangi isme olsun?... Hangi isme?" "Ho Şi Minh." Thian, atalarının Hindiçini hakkında hiçbir şey bilmiyordu ve aklına gelen ilk isim bu olmuştu, bir de General Giap. Ama dul bayan Hô, dul bayan Giap olmak istememişti. Dul bayan Hô, gelip boğazını kesme iyiliğini yapacak kişiyi beklerken kendini bir kuleye hapsetmişti. Apartmandaki dairelerin yarısı boş ve kapalıydı ama katil gelmemişti. Kulaklarına kadar Palfium ile (acısını belli belirsiz bir tülle sarmalayan bir çeşit kimyasal pamuk) doldurmuş olan dul bayan Hô hiç olmadığı kadar ayıktı. Kendi kendini hayal kırıklığına uğratmıştı, büyük ihtimalle amirini de hayal kırıklığına uğratmıştı ve hepsinden kötüsü, yeniden Müfettiş Van Thian olduğu gece saatlerinde aynı ofisi paylaştığı şu kıvrıcık saçlı genç müfettişe iyi örnek olamamıştı. Dul bayan Hô, günümüze uymayan yumuşaklığını sevdiği ve doğruluğunu beğendiği şu Pastor'un gözünde itibar kazanmayı her şeyden çok isterdi. Bu fırsatı da kaçırmıştı. Ve bu akşam birdenbire, kendini kendisiyle baş başa buldu. Üstelik ihanetinin hatırasıyla. Çünkü dul bayan Hô'nun şu son zamanlarda ba-

şardığı tek şey, iyi bir adama, kendisinden daha büyük bir fedakârlıkla ve muhtemelen daha etkili bir şekilde Belleville'deki yaşlı hanımları koruyan asil ruhlu bir Sırp-Hırvat'a ihanet etmek olmuştı. Dul bayan Hô, karşı komşusu olan arkadaşı Dolgorouki'nin öldürülmesine seyirci kalmıştı. Tayland elbisesi giymiş bir tür Yehuda, dul bayan Hô buydu işte.

Dul bayan Hô uyuklamaya başladı. Kırık kemik kıymıklarının acıyla yırttığı huzursuz bir rüyanın arasında, Sırp-Hırvat'ın yeniden canlandırdığı annesinin ve gülümseyen minicik babasının görüntüsünü bal gibi bir bulutun içinde uçarken gördü. Sonra, saçının orta çizgisi tam olarak yuvarlak çenesinin çukuruna düşen sarışın bir yüz gördü. Bu yüz, mahkemede ailesine karşı şahitlik yapıyordu. Bu, eski mücahitlerden sorumlu müsteşarın terbiyeli yüzüydü; bu, gizli afyon tekkesinin Hindicini'de savaşmış olanlara karşı bir küfür olduğunu söylerken ne dediğini bilen gencecik bir mülkiyeli... Adı... adı neydi? Soyadı "kapı", "kapalı" sözcüklerini hatırlatıyordu. Şimdi yaşlılardan sorumlu müsteşardı. Dul bayan Hô'nun ailesini hapse göndermişlerdi ve Müfettiş Van Thian bu felaketi önleyememişti. Babası, Monkaili yaşlı Tonkinli, hücresinde yok olmuştı. Hapisanenin revirinde Thian onu son defa kucakladığında vücudu o kadar hafiflemişti ki, kocaman ölü bir kelebektir sanki. Gerçekten de, hayattayken, bu adamın ellerinde parıldayan bir kelebek hafifliği vardı. Sonra annesini, artık dul kalan Bayan Louise'i serbest bırakmışlardı, onu ve aklından arta kalanları bir akıl hastanesinde sonsuza kadar dinlenmeye yollamışlardı. Orada, ecza dolabından gizlice aldığı ilaçları aşırı dozda kullandığı için ölmüştü, "üstelik kilitliydi bayım, kendiniz bakabilirsiniz" O zaman Thian antrepoyu satmıştı ve yıllar sonra oraya, şu fırında unutulup yanmış gibi görünen golf sahasını, şu her çeşit sporun yapıldığı ve bisiklete binilen devasa yeşil lekeyi yapmışlardı. Dul bayan Hô, sırlarını bildiği dul bay Thian'ın bahtsızlıklarına hep ağlıyordu. Thian, anne ve babası dışında karısını, becerikli ellerini kullanarak Thian'ın en küçük olan şeyini olağanüstü ölçülerde büyüten Dev Janine'i de kaybetmişti. Janine ölmüştü. Bir dev için inanılmaz bir şey. "Hiç olmazsa Gervaise var." Janine'in son sözlerindeki eğreti gülümseme. Doğru, devin dünyada bıraktığı kızı Gervaise vardı. Thian'dan değildi ama Thian'ın öz kızı gibiydi. Ona kızıl diye bilinen bir kitapta buldukları kızıl bir isim vermişlerdi. Bu Gervaise'in dine yakalanmasına engel olmamıştı. Güzel buklelerini örtünün altında düzleştirmişti. Fakirlerin küçük rahibesi. Böyle bir dünyada nasıl dindar olunur? Thian için, bu işin sonucu, devin ölümcül bir hastalığa yakalanmasından beter olmuştur. Artık Gervaise yoktu. Kendini tamamen

görevine adanmıştı. Kahramanların ailesi yoktur. Nanterre'deki orospuları Tanrı'yla barıştırmaya çalışıyordu. Thian ona âşik olup, pezevenlikle geçinen Toulonlu ailesini hapse tıkana kadar anasının, Dev Janine'in mesleği de orospuluktuktu. Korsika'daki eniştelere ve kuzenlere, küçük sarı polisin leşini sereceklerine yemin ediyorlardı. Hiçbir şey olmadı: hapse girdiler. Şimdi bir bilanço yapacak olsa: kimileri ölmüştü, kimileri hâlâ hapisteydi, Gervaise Tanrı'ya kavuşmuştu ve dul bayan Hô yalpalıydı; içindeki bu hayat beceriksizi dul adam o kadar yalnızdı ki, ona arkadaşlık etmiyordu. Ve dul bayan Hô kendini dua ederken yakaladı. Bir yorgunluk anında. Yanan dudakları arasından dua ediyordu. Tanrım bana şu katili yolla da eğlence bitsin. Onu bana yollarsan içimdeki polis Van Thian'ı uyutacağıma söz veriyorum. Onu fişten çekerim. Onun şu korkunç reflekslerini dondururum. Bana inanmıyor musun? Bak Tanrım, Manhurin'imi sakladığım yerden çıkarıp şarjörünü çıkarıyorum. İşte. Tabancayı bir tarafa, şarjörü başka tarafa atıyorum. Ve şimdi Tanrım, sana yalvarıyorum, kurtarıcımı bana yolla.

Böylece, uzun hayatında belki de ilk defa, neredeyse irade gücüyle havalanacak kadar konsantre olmuş mırıldanıyordu. Ve herkesin bildiği gibi inanç dağları bile yerinden oynatır; gözlerini açtığı zaman Belleville katili oradaydı ve aynısını dul bayan Dolgorouki'nin çantasında görmüş olduğu bir Llama 27'yi ona doğru tutarak karşısında ayakta duruyordu. Dul bayan Hô'nun, onun ziyaretini bekleyerek her zaman açık bıraktığı kapıdan girmişti, uzun süre onun anlaşılmaz sözler mırıldanmasını seyretmiş ve zaferini dolu dolu yaşamak için gözlerini yeniden açmasını sabırla beklemişti. Ateşten kızarmış göz kapaklarını sonunda açtığı zaman ona:

"İyi akşamlar Müfettiş," demişti.

Bu yüzden uyanan Müfettiş Van Thian oldu. Sehpanın arkasında tayyörüyle oturduğundan, ilk refleksi diziyile Manhurin'i aramak oldu. Manhurin yoktu. Öteki de orada, ayakta durmuş susturucu taktığı Llama'sını ona doğru tutuyordu.

"Ellerinizi masanın üstüne koyun lütfen."

Manhurin yoktu, kahretsiz. Thian birden, mistik hayallerinin içinde kaybolan dul bayan Hô'nun silahı boşalttığını, şarjörü bir tarafa –evet oraya, büfenin altına gitmişti– silahı bir tarafa attığını gördü. Tüh, yazıklar olsun, yaşlı orospu! Thian, o an dul bayan Hô'dan nefret ettiği kadar hiç kimseden nefret etmemişti. Diğerleri tetiğe basmadan silahını toparlamaya asla vakti olmayacaktı. Salak dul orospu! Mahvolmuştu! Artık mahvolmuştu. Ancak bunu anladıktan sonra ziyaretçisinin kimliğiyle ilgilendi. Demek oydu! İnanılmaz... Thian'ın önünde duruyordu,

çok ayakta, çok ihtiyar, aziz başının etrafında beyaz saçlardan oluşan kocaman bir hale vardı, bu pis ihtiyar salak dul Hô'nun düşüncesiz yakarıklarına kapılarak ortaya çıkan Tanrı Baba'nın kendisiydi sanki. Ama bu Tanrı Baba değildi, onun gözden düşmüş meleklerinin en cankisiydi bu: bu ihtiyar Risson'du, dul bayan Hô'nun Malaussène'lerin evinde karşılaştığı eski kitapçı.

"Kitabımı almaya geldim Müfettiş Bey."

İhtiyar Risson nazikçe gülümsüyordu. Revolveri avcunun içinde tu-tuşundan... evet onun bu tür aletlere alışık olduğu anlaşılıyordu.

"Okudunuz mu?"

Thian'in daha kapağını açmadan yatağın ayakucuna düşüp kalan küçük pembe kitabı, Stefan Zweig'in *Satranç ve Bunalım*'ını elinde sallı-yordu.

"Okumadınız değil mi?"

Yaşlı adam başını üzgün üzgün sallıyordu.

"Zengin dul rolü oynayarak Malaussène'lere geldiğinizde burnu-mun dibinde salladığınız şu üç dört bin frangı da almaya geldim."

Gerçekten güzel gülümsedi.

"Şu son haftalarda Belleville gençliğinin en sevilen eğlencesi oldu-ğunuzu biliyor musunuz? Vietnamlı dul kılığına girmiş yaşlı bir polis, bunu torunlarına anlatabilmek için gençlerin hepsi sizi en az bir kere görmek istedi."

Konuşuyordu ama çok emin bir şekilde Thian'a doğrulttuğu Llama 27 yerinden kımıldamıyordu.

'Ama en önemlisi bu öğleden sonraydı, hani şu iki serseriye vurdu-ğunuzda. İşte orada efsane mertebesine yükseldiniz Müfettiş Bey."

Başparmağıyla horozu kaldırdı. Thian tabancanın topunun hafifçe döndüğünü gördü.

"Bunun için ölmeniz gerekiyor Müfettiş. Bu sokak çocukları, sizi bu öğleden sonra gördükleri gibi seviyorlar. Sizi daha fazla hayatta bı-rakmak onları hayal kırıklığına uğratmak olur. Efsaneye geçmeniz la-zım.

Yuvanın içindeki kurşunlar, kılıflarının içindeki küçük penisler gibi çok net görünüyorlardı. Thian, dul bayan Hô'nun kullandığı ruju düşün-dü, o da ona aynı şeyi düşündürüyordu.

"Ve aslında size bir iyilik yapıyorum, çünkü, aramızda kalsın, aslın-da vasatın altında bir polissiniz, öyle değil mi?"

Thian, bulunduğu durumun bu kanıyı doğruladığını düşündü.

"Malaussène'in yaşlı hanımları boğazlayabileceğini mi sandınız?"

Evet, öyle sanmıştı.

"Ne büyük bir hata! Bu Malaussene gerçek bir azizdir Müfettiş Bey, muhtemelen bu şehirdeki tek aziz. Size onun hikâyesini anlatmamı ister misiniz?"

Anlattı. Silahı vardı, dolayısıyla vakti de vardı. Malaussene'in niçin kendisini, yani Risson'u ve evlerine el koymak isteyenler tarafından ölesiye uyuşturucu verilerek eski bir harabeye dönen üç ihtiyarı daha evine aldığını anlattı. Malaussene ile çocukların onlara nasıl bakıp iyileştirdiklerini, bu inanılmaz ailenin onlara nasıl yeniden yaşama sevinçli ve nedeni verdiklerini, kendisinin, yani Risson'un nasıl Therese tarafından yeniden hayata döndürüldüğünü hissettiğini, bu evde mutluluğu nasıl yakaladığını ve akşamları çocuklara romanlar anlattığında onların neşesiyle nasıl uçtuğunu anlattı.

"Ve bunun için de sizi öldürmek zorunda kalacağım Müfettiş Bey."

Bu ihtiyar deli, çocuklara romanlar anlattığı için mi öldürüleceğim? Thian anlamıyordu.

"Bu romanlar kafamın içinde uyuyorlar. Hayatım boyunca kitapçılık yaptım, biliyor musunuz, çok okudum, ama artık hafızam eskisi kadar iyi değil. Bu romanlar uykudalar ve benim her seferinde onları uyandırmam gerekiyor. O zaman da küçük bir iğne kaçınılmaz oluyor. Ölen dulların parasını buna kullanıyorum: damarlarımdaki Edebiyat'ı uyandırıp bu çocukların ruhunu aydınlatmak için. Hiç olmazsa bu mutluluğu anlayabiliyor musunuz? Acaba anlayabiliyor musunuz?"

Hayır. Çocuklara hikâyeler anlatabilmek için ihtiyar kadınların boğazlanmasını Thian anlamıyordu, hayır. Ama gözleri parlamaya ve elleri titremeye başlayan şu beyaz saçlı adamın uzun polislik kariyerinde rastlamış olduğu en tehlikeli deli olduğunu çok iyi anlıyordu.

"Ve hemen bir çözüm bulmazsam hiç şüphe yok beni haklayacak."

"Mesela bu akşam, diye devam ediyordu Risson, "onlara Joyce'u anlatacağım. James Joyce'u bilir misiniz Müfettiş Bey? Hayır mı? Adını bile mi duymadınız?"

Manhurin'in kurşunları büfenin altında, Manhurin'in kendisi de yatağın arkasındaydı, görünmüyordu...

"İşte onlara Joyce anlatacağım! Dublin'i ve Joyce'un çocuklarını!"

Risson'un sesi bir perde yükselmişti... Vaaz verir gibi konuşmaya başlamıştı...

"Kiliselerdeki kutsal çanakları kıran Flynn ile tanışacaklar, vitriol fabrikasının çevresinde Mahonny ile oynayacaklar, ölü rahibin odasında duyulan kokuyu duymalarını sağlayacağım, Evelyne'i ve onun dünyanın tüm denizlerinde boğulma korkusunu keşfedecekler, onlara Dublin'i sunacağım; sonunda benim gibi, Macar Villona'nın, geminin gü-

vertesinde, ayakta 'Şafak doğdu baylar!' diye bağırdığını duyacaklar."

Beyaz saçlarının altında ter damlacıkları parlıyor, silahı sıkın elleri gittikçe daha çok titriyordu.

"Ama bunları hayatın tüm gücüyle yeniden canlandırmam için bana ışık gerek Müfettiş Bey, paranızın damarlarıma yayacağı ışık!"

Thian "plop" sesini duymadı ama onu duvara doğru fırlatan darbeyi hissetti. Başının zıpladığını hissetti ve birdenbire bacaklarının üstüne dikilip, adamın silahını almak gibi saçma bir niyetle öne doğru fırlamakta olduğunu anladı. O zaman ikinci bir darbe oldu, gene duvara çarptı, zaten yaralı olan omzundan çıkan kör edici bir çığlık, sonra gece... Ama son bir görüntü geldi gözlerinin önüne: yaşı belli olmayan Vietnamlı bir kadının kollarında gülücükler dağıtan bir bebeğin görüntüsü.

Beyaz saçlı koca ihtiyarın yukarı çıktığını görür gönnez, küçük Nour-dine saklandığı yerden çıkmış, merdiven boşluğundan dışarı fırlamış ve koşmaya başlamıştı, Leila'yla kız arkadaşlarını kovaladığı zaman-kinde yüz kat daha hızlı koşuyordu. Koutoubia'da, Loula'da, Bellevil-le Işıkları'nda, Saf-Saf'da ve Goulette'de durdu, durduğu her yerde Ka-bil Sim'i gördünüz mü? diye sordu. Kabil Simon'u görmek istiyorum.

Kızaran sucukların cızırtıları içinden, nane çayı buharlarından geçi-yor, tezgâhlardan hurma aşırmaı bile düşünmeden koşuyordu. Siyah-ların karanlığın içinde kaybolarak bekledikleri pasajların dibindeki bir iki yere baktı ve bu karanlığın içinde Mosi Mo'nun göbeğine çarptı.

"Sim'den ne istiyorsun?"

"Bana inanmamıştı," diye bağırdı küçük Nour-dine, "Ustura'nın ihti-yarın biri olduğunu söylediğimde bana inanmamıştı, bana inanmıyordu ama şimdi gidip kendi gözleriyle görebilir, aynı beyaz saçlı ihtiyar şim-di de dul bayan Hô'nun evine çıktı!"

"Travestiye mi?"

"Evet, dul kadın kılığında dolaşan şu polisin evine. İhtiyar katil ora-ya çıktı, gidip bakın, Ustura'nın o olduğunu göreceksiniz! Dul bayan Dolgorouki'nin evine giden de oydu."

Mosi Mo karanlığa doğru döndü:

"Mahmut, bir dakika yerime bak, ben hemen döneceğim."

Sonra çocuğun kolundan tuttu.

"Gidelim Nour-dine, geçerken Sim'i de alırsız ama eğer bize yalan söylediyse sucukları kışında kızartırız."

"Hiç bile, kıçımdaymış, onu yakalamak için ben on beş gündür o merdivenin altında saklanıyorum! Ustura bu moruk işte! Başkası de-ğil!"

Beyaz saçlı adamı binadan çıkarken yakaladılar. Gözlerindeki ateş, de-risindeki ürpertiler, yüzündeki soğuk ter, hiç şüphesiz bu adam doluy-du. Mosi dul bayan Hô'nun durumunu incelemek için yukarı uçarken Simon adamın Llama 27'sini aldı, sonra da onu bodruma götürdü. No-urdine yine merdivenin altına girdi; gözcü.

İhtiyar adam önce onu tanıyan satıcılarla karşılaştığını sandı. Parasını gösterirken öteki elini uzattı. Normalde bu değiş tokuş birkaç saniyeden fazla sürmezdi. Bu sefer daha uzun sürdü. Kabil Simon, parayı neredeyse nazikçe itti. Bodrum ekşi ekşi sidik ve küf kokuyordu. İçi boşalmış bir koltuk kollarını geceye uzatıyordu. Simon ihtiyarı oraya oturttu.

"Dozunu mu istiyorsun ihtiyar? Alacaksın."

Ceketinden bir kâbus kadar uzun bir iğne, bir kaşık ve küçük bir paket beyaz toz çıkarttı. "Bedavaya."

Bodrumun merkezine bir gölge düştü: bu yukarılardan inen Mosi'ydi.

"Travestiyi vurmuş."

Kabil paketi bir diş darbesiyle açtı. Yavaş yavaş başını sallıyordu.

"Belleville'de bir polis öldürüldüğü zaman bütün gençler bunu öder, moruk. Bunu bize niye yaptın?"

Gençler, koltuğun kendi kendine konuşması kadar şaşırtıcı bir cevap duydular.

"Edebiyat'ı kurtarmak için!"

Kabil bundan fazla etkilenmedi. Kaşığın dibindeki küçük toz tepesi ile gülen diş etlerini uzun bir salya bağlantısı birleştiriyordu. Isınan toz cıvırdadı. Bir kedi gibi hırıldıyordu.

"Peki boğazladığın bütün ihtiyar kadınları da mı Edebiyat için öldürdün?"

Mosi Mo, Pere Lachaise'den Goutte d'Or'a kadar uzanan bölgedeki her şeyi bildiğini sanıyordu halbuki.

"Bütün edebiyatlar için, benimki olduğu kadar seninki de!"

İhtiyar coşkuluymuş ama kaçmaya çalışmıyordu. Aceleyle kolunu kıvrıyordu. Sesi yükseliyordu ama koltuğunda uslu uslu oturmaya devam ediyordu. Kolunun beyazlığı gecenin içinde dalgalanıyordu.

"Bu cahil ihtiyarların paraları, şaheserleri unutulmuşluktan kurtarmaya yaradı, onlar şimdi genç kalplerde yaşıyorlar. Benim sayemde! Baron Corvo... siz Baron Corvo'yu tanıyor musunuz?"

"Baron falan tanımıyorum," dedi Mosi Mo açıkkyüreklilikle.

Simon iğneyi, erimekte olan küçük tepeye batırmıştı. Bu hassas çalışma için hiçbir zaman gün ışığına ihtiyaç duymamıştı.

"Peki en azından Kinde kabilesinin prensi İmrülkays'ı tanıyor musun, genç adam? O senin kültürüne ait, senin İslam öncesi kültürüne ait!"

"Prensi de tanımıyorum," diye itiraf etti Mosi Mo.

Ama ihtiyar adam destur vermeden okumaya başlamıştı:

"Kifa, nabki min dikra habibin ve menzili..."

Simon iğnenin pistonunu yavaşça iterken Mosi için tercüme ediyordu. Gülümsüyordu.

"*Duralım, bir sevgilinin ve bir evin hatırası için ağlayalım...*

"Evet!" diye bağırdı ihtiyar, hayranlıkla gülerek. "Evet, mümkün tercümelere biri bu. Peki söylesene bana, sen Mütenebbi'nin şiirlerini biliyor musun? Seyfüddevle'nin annesine yazdığı kasideyi biliyor musun?"

"Evet biliyorum," dedi Simon ihtiyarın üstüne eğilirken, "ama bir daha dinlemek isterim, lütfen oku.

İhtiyarın kolunu bir lastik parçasıyla bağlamıştı. Damarların, parmaklarının altında şiştiğini hissediyordu. Yumuşak bir sesle konuşmuştu.

"Nuvidu'l maşrafıata ve'l evveli..." diye okudu ihtiyar.

İğneyi batırırken tercüme etti Simon:

"*Biz keskin kılıçlarımızı ve mızraklarımızı hazırlıyoruz...*

Ve pistonu iterken devamını okudu.

"Ve taktulune'l-manûn bilâ kitâli."

Tükürük ve beyaz toz karışımı damara girdi. Kalbe ulaştığında ihtiyar koltuğundan koparılıp uzaya fırlatıldı. Kemikleri kırılmış, kendi üstüne kıvrılan ölü bir örümcek gibi iki gencin ayaklarının dibine düştü.

"Tercümesi?" diye sordu Mosi.

"*Ve ölüm bizi savaşmadan buluyor işte,*" dedi Kabil.

Açılır kapanır yatağına uzanıp gözlerini tavana diken Pastor gecenin ofise yerleşmesine izin vermişti. "Maillot Bulvarı'nı satacağım," diye karar verdi. Sanki Monopol oynuyormuş gibi Maillot Bulvarı diyordu ama söz konusu olan Gabrielle ile Müşavir'in eviydi. "Nasılca içeri girmeye cesaret edemiyorum." "Maillot Bulvarı'nı satıp, Luxembourg Bahçeleri'ne bakan Guynemer Sokağı'nda ya da Saint-Martin Kanalı'na yakın bir yerde, şu yeni binaların birinden ufak bir şey alırım..."

Eve geri dönmesine bile gerek yoktu; bir emlakçıya gitmesi yeterdi. "Duygusal mirasın altında ezilme Jean-Baptiste, sat, pazarla, yok et, kendine yeni bir şeyler inşa et..." Müşavir'in son isteklerini yerine getirecekti Pastor. "Yeni bir şeyler inşa etmek gerekiyorsa, yeni bir şeyler inşa edeceğim!" "Ve kendine bir Gabrielle bul." "Bu, Müşavir Bey, bambaşka bir konu..."

Pastor, Cercaire'i yenmesinin kendisini gerçekten hoşnut edip etmediğini düşündü bir saniye. Hayır. Peki bunun keyfi nerede? Sonra Mü-

şavir yine Pastor'un hafızasında belirdi. Müşavir, kütüphanedeki bir pencerenin meyilli kenarına oturmuştu. Pastor'a son kazağını örüyordu. İlmekleri sayarken şöyle diyordu: "Benim Sosyal Sigortalar'ım *doğası gereği* açık veriyor, Jean-Baptiste, ama bir dizi pislik adam bu doğayı biraz zorluyorlar." "Peki nasıl yapıyorlar?" diye sormuştu Pastor. "Bunu yapmanın bir sürü yolu var küçüğüm. Örneğin insanların gelişigüzel biçimde hastaneye yatırılmalarıyla, özellikle de ihtiyaçların hastaneye yatırılmalarıyla. Akıl hastanesine yatmanın topluma kaç mal olduğu hakkında bir fikrin var mı?" "Aklı başında olan bir ihtiyarı son günlerini geçirmek üzere nasıl akıl hastanesine yatırabilirler ki Müşavir?" "Ona işkence ederek, onu alkolik yaparak, ona fazla ilaç vererek, ona uyuşturucu vererek, bu pisliklerin hayal gücü çok fazla..." Sonra şu cümle. "Bununla ilgili bir dosya hazırlamak lazım." İlmekler sayıldıktan sonra iki uzun şiş sakın inatlarına kavuşmuşlardı. "Birkaç ay önce, bu sorunu Kontrol Komisyonu'na getirdim ve eğer Gabrielle'le ben haftaya intihar etmeye karar vermemiş olsaydık bu işi sonuna kadar götürmek isterdim." Gabrielle tam o sırada kütüphaneye girmişti. "Yani onu bir angaryadan kurtarıyorum," dedi. Henüz hastalığın izlerini taşııyordu. Ama dudaklarından eksik olmayan sigarası kaybolmuştu. "Ama yine de bazı notlar aldım," diye devam ediyordu Müşavir, "onları çekmecemde bulursun." Sonra: "Kolunu uzat lütfen." Pastor söz dinlemiş ve Müşavir koluna birkaç ilmek eksiği olan bir kol sarmıştı. "Sana her şeyi anlatmak gerekirse Jean-Baptiste, küçük Capelier –biliyorsun, benim kaymakam olan arkadaşım Le Capelier'nin oğlu– işte bu çocuk, Gabrielle'in tabiriyle, bana çok *temiz* görünmüyor." Pastor ile Müşavir, çene çukuru, düz burnu, saçlarını ortadan ikiye ayıran çizgisi, kifayetsiz Büyük İdareci tavırları ve Müşavir'e büyük saygısı olan Arnauld Le Capelier'nin bahsi geçince gülmüşlerdi. "Türünün tembeli," diyordu Müşavir, "bir mülkiyeli ama dönem sonuncusu. Öyle olduğu halde önce Eski Muharipler Müsteşarlığı'na atandı ve orada amansız bir hastalığa yakalandı: yaşlılardan nefret etmek. Şimdi de politikacı arkadaşları onu yaşlılardan sorumlu müsteşar yaptılar..." Müşavir uzun, kel başını sallıyordu:

"Hayır, ihtiyaçların hastanelere gelişigüzel kapatılmalarını ihbar edecek olan kişi kesinlikle bu küçük Capelier değil."

Müşavir konuşurken Gabrielle eline ince bir güderi geçirmişti. Erkeğinin başını parlatmakla meşguldü. "Bunun parlaması lazım, hiç olmazsa bu temiz görünsün." Kafatası sivriydi. Batan güneşin altında bir keçi sürüsünün yaladığı kaya tuzu gibi parlamaya başladı. "Kurumlar bir tarafa," diyordu Müşavir, "ama ne kadar güvenli olurlarsa olsunlar

güven sorunu aynıdır. Para söz konusu olunca kime güvenilebiliriz?"

"Hiç kimseye Müşavir, kimseye..." Pastor ofisinin karanlığı içinde mırıldanıyordu. Açılır kapanır yatağının ucuna oturmuştu. Dizlerine doğru eğilmişti. Çenesi dizlerindeydi. Ve zayıf çocukların ya da hayalperest genç kızların yaptıkları gibi, Müşavir'in örmüş olduğu son kazağın ilmeklerini sündürerek dizlerinin üstünden aşağı çekmişti.

Ölü Müşavir ile canlı Pastor'un yaptığı hemen her konuşmada olduğu gibi ofisteki telefon çaldı.

"Pastor? Cercaire. Van Thian öldürülmüş. Bunu telefonda bildiren kimliği belirsiz kişi, ihtiyar kadınların katilini de aynı binanın bodrumunda bulacağımızı söyledi, o da öldürülmüş."

Müfettiş Van Thian ölmemişti. Kanlı dul bayan elbisesi içindeki Van Thian daha iyi bir durumda sayılmazdı, ama hâlâ yaşıyordu. Garip sesler çıkartıyordu. Bir bebekle oynayan yaşlı bir dadı sanırdınız. Müfettiş Van Thian ambulansın ışıklı karnına yerleştirilirken Müfettiş Pastor'u tanıdı. Ona tıbbi bir soru sordu.

"Baksana evlat, *Satürnizm* ne, şu *Satürnizm* nasıl bir hastalıktır?"

"Tam senin başına gelen şey," diye cevap verdi Pastor: "Organizmada fazla kurşun olması."

Katile gelince, o ölmüştü. Onu, beklemiş sidik kokan bir bodrumun dibinde buldular. Bütün beklentilerin aksine genç biri değil, beyaz saçlı bir ihtiyardı. Yüzü feci şekilde morarmıştı. Bütün vücudunu saran bir spazmla donmuş gibi başını dizlerine gömmüştü. Cebinden 3000 franka yakın para, 27 model bir Llama ve sakal traş bu kadar pahalı olmadan önce iyi berberlerin kullandıkları cinsten bir ustura çıktı. Çok derin traş eden, deri bir kayış üstünde bilenen, adına "pala" denilen bir usturaydı bu. İhtiyarın nasıl öldürüldüğüne gelince, teşhisi Bölüm Komiseri Cercaire koydu:

"Buna damardan sıkı bir toz vermişler. Şırınga nerede?"

Bertholet adındaki uzun boylu bir polis "Orada, işte orada," dedi ve sesi bastıramadığı bir korkunun etkisiyle kısıldı. Oradaki herkes bakışlarını uzun boylu müfettişin gösterdiği yere çevirdi ve hep birlikte hayal gördüklerini sandılar. Eskiden kan almak için kullanılan cam şırıngaların en büyüklerinden biri kırılmış ve yere atılmıştı. Ve *hareket ediyordu*. Kendi kendine hareket ediyordu. Birdenbire ayağa kalktı, kendi etrafında döndü ve iğnesi önde, polislerin üstüne doğru gelmeye başla-

dı. Herkes çıkışa doğru yöneldi, genç Pastor ve güçlü Cercaire hariç. Cercaire, son bir turnuvaya katılmak üzere korkunun derinliklerinden gelen bu şövalyeyi bir topuk darbesiyle ezdi. Kan kokusunu alan bir fındık faresi şırınganın içine girmişti ve toz onu çıldırtınca arka ayakları üstüne dikilip koşmaya başlamıştı.

Ve büyük gün geldi. Ponthard-Delmaire'in evinde bütün suçu bana yık-mak isteyen şu iki polisle karşılaştığım dehşetli çarşamba gününden söz ediyorum. Birbirimize bu kadar çok yaklaşırsak çarpışmamız tabii ki kaçınılmazdı. "Birbirimizle karşılaşmak için yaratılmışız," derler ya. İşte ben de bu öğretici deney sayesinde, sahip olduğum ender kanaat-lerden birine ulaştım: *Bunun için yaratılmış olmamak daha iyidir.*

Geceyi Julia'nın yanında geçirmiştim. Onun yanına çok basit bir pro-jeyle uzanmıştım: onu yeniden hayata döndürmek. Onu sıkıştıran pis-likler, derisini sigarayla yakmışlardı. İzler hâlâ görülüyordu. Uyuyan kocaman bir leopara benziyordu. Benim Julia'm olduğu sürece leopar olsun ne çıkar. Teninin kokusunu, sıcaklığını değiştirememişlerdi. Yü-züne çok vurmuş olmalılar ama Corrençon'unun sağlam bir dağlı yüzü vardır; elmacık kemiklerinde hâlâ çürükler olsa da, darbelerle ne onlar ne de güzel alnının çıkıntısı çökmüştü. Dişlerini kırmamışlardı. Dudak-larını yarmışlardı ama yaralar kapanmıştı ve dudakları uykusunun için-den bana yumuşak yumuşak gülümsüyorlardı. (İspanyol argosunda "sevmek" fiiline "*comer*" denir.) Bir bacağı kırmışlardı, kalçasına ka-dar heykelleşmişti alçıyla, diğer ayak bileğinde ise halka şeklinde bir yara izi vardı, kürek mahkûmlarındaki gibi. Ama gülümsemesinde alaycı bir güven vardı. İşini başarmıştı, onu konuşturamamışlardı. (Ka-lıbımı basarım!) Makalesini bitirmiş ve bir yere saklamış olmalıydı. Dairesini harabeye çeviren muslukçuların aradığı bu olmalıydı. Ama gülümsemesiyle, o salaklara, bu tür bir işin müsveddelerini evinde sak-layacak bir gazeteci müsveddesi olmadığını söylüyordu. *But where?* Makaleni nereye sakladın Julia? Aslında cevabı bilmek için fazla acele etmiyordum. Hakikat demek dava demektir, dava demek şahit demek-tir, şahit demek polis, hakim ve avukat ordusunun benim büyükbabala-rı baş aşağı sallayıp, benim ve çocukların onlara unutturmaya çalıştığı-mız her şeyi anlattırması demektir. Diğer taraftan, işi olurluna bırakmak demek, bu pisliklerin başka büyükbabaları da uyuşturucuya alıştırmaları demektir ve benim ne evim ne de mezhebim şehirdeki tüm ihtiyar can-kileri alacak kadar geniş. Annemin imal ettiği çocuk başına bir büyük-

baba, aşılmaması gereken bir oran gibi geliyor bana.

Kısaca Julia'nın yanına uzanmış bu çelişkili düşünceler arasında gidip geliyordum ki basit bir karara vardım: Julia'yı ışıklı dünyaya geri getirmek. Onu tanıdığım kadarıyla bunun için tek bir yol vardı: beyaz atlı prens hareketi. Evet, evet, biliyorum; bu, utanç verici bir şekilde durumdan faydalanmak demek, ama Julia'yla benim en büyük zevklerimizden biri kendimizi fazla yormadan diğerinden faydalanmaktır. Şu anda kendi yerinde beni, on beş günlük aptal bir komada bulmuş olsaydı, en azından hayranlık duyulacak vücudunun bilincini vermek için (sorumlu kişilerin söylediği gibi) "elinden gelen her şeyi yapardı". Hadi, hadi, onu tanıyorum. Bu yüzden, onu uyurken sevmeye karar verdim, çünkü uyandırdığı zaman o kadar nazik oluyor ki. Beni ilk tanıyan memeleri oldu. Sonra gerisi geldi (sırrını onun bildiği bir şekilde zevkin uslu uslu ve yavaş yavaş ilerlemesi) ve evimin açık olduğunu görünce içeri girdim.

Berberce oynadık, sonra bu sabah benim kapıma vurulana ve Jeremy böğürene kadar beraberce uyuduk:

"Ben! Ben! Annem uyandı!"

Bu tür şeyler de hep benim başıma gelir: ben uyuyan güzelimle yatıyorum, uyanan annem oluyor... Çünkü Julia hâlâ yanımda uyuyor, buna hiç şüphe yok. Ah! Tabii, içindeki uyanışa şahitlik edebilirim, ama dudaklarında dün akşam o kadar ince bir şekilde analiz ettiğim aynı hınzır gülümsemeyi taşıyan güzel yüzü hâlâ kapalı.

"Sonra bir şey daha var, Ben!"

"Ne var?"

"Yaşlı Risson bu gece eve gelmedi."

(Allah kahretsin. Bunu sevmedim.)

"Nasıl gelmedi?"

"Hiç gelmedi, ne yatağı bozulmuş, ne başka bir şey. Sonra dün gece masalsız da kaldık."

Yataktan yuvarlanıp pantolonumun içine düşüyorum, ayaklarım pa-buçlarıma doğru hareket ediyorlar, kollarım gömleğin kollarına giriyorlar. İşte, daha yeni uyandım ama *düşünmeye* başladım bile. Risson eve gelmemiş. Büyükbabaları sakladığımızdan beri evden kaçan ilk kişi o. Gecelerini uyuşturucu aramakla, gündüzlerini de uçmakla geçiren bu ihtiyarlardan hiçbiri bize evden kaçmak gibi bir kötülük yapmamıştı. Hiçbiri. Şimdi bunu yapan Risson dışında. Ne yapmalı? Beklemeli mi yoksa onu aramaya mı gitmeli? Peki onu nasıl bulmalı? Polislere haber vermek söz konusu bile olamaz tabii ki. Kahrolası Risson, ne oldu sana?

"Hey Ben! Gene uyudun mu yoksa?"

Kapıya vurma sesleri ikiye katlanıyor. Ben beceremedim ama bu gidişle Jeremy Julia'yı uyandırmayı başaracak.

"Giyiniyorum Jeremy, giyiniyorum ve düşünüyorum; git Verdun'ün biberonunu hazırla ve Berber'e söyle gelip sakalımı traş etsin."

Saint-Marcel Bulvarı'nda, duvarları kara ama içi çok aydınlık olan Gardiens de la Paix Kliniği'nin görevi, kurşunla delinen, bıçakla kesilen, yangınlarda yanan, trafiğin ve genel olarak polislerin yaşam biçiminin kurbanı olan bütün polisleri, sinir krizleri dahil olmak üzere iyileştirmektir. Gardiens de la Paix Kliniği'nde, depresif kişilik yapısına sahip ihtiyar bir kevgir, Müfettiş Van Thian yatıyordu. Pastor, onun ölüme karşı mı, yoksa kendisini bu yatakta tutan azıcık hayatı vücudundan dışarı atmak için mi savaştığını bilemiyordu.

"Senin için ne yapabilirim Thian?"

Vücuduna sıkı sıkı tutturulmuş hortumlarla Thian, uzun bir hayat sürdükten sonra bir direğe bağlanıp oklanarak öldürülen Aziz Sebastien'i andırıyordu. Gözlerinde, sonunda yaş haddine ulaştığı için duyduğu mutluluktan başka bir şey göremiyordu Pastor. Ayağa kalktı ve kapıya geldiğinde yaşlı müfettişin sesini duyunca şaşırdı.

"Evlat?"

"Thian?"

"Evet, gene de o kızı bir daha görmek isterdim: Therese Malaussene'i."

Thian'ın sesi ıslık gibi çıkıyordu. Pastor başıyla evet işareti yaptı, kapıyı kapattı, eter kokan bir koridordan geçti ve Bölüm Komiseri Cercaire'in onu özel Jaguar'ının direksiyonunda beklediği kapı önüne çıktı.

"Nasıl?"

"Pek parlak değil," dedi Pastor.

Koleksiyonlara layık araba sessizce hareket etti, hastanenin bulunduğu bulvardan Bastille yönüne kaydı. Ancak Austerlitz Köprüsü'nü geçtikten sonra motorun güzel sessizliğini bozmaya kıydı Pastor.

"Size yine küçük bir hediyem var," dedi.

Cercaire ona kısa bir göz attı. Yeni ortağı açıklama yaparken acele etmemeyi öğrenmişti dünden beri. Pastor kısaca güldü. Sonra sustu.

Cercaire şimdi Roquette Köprüsü'nün girişini kapatan kırmızı ışıkta bekliyordu.

"Yaşlı kadınları öldüren katil, Malaussene'in evinde oturuyormuş," dedi Pastor.

Işık yeşile döndü ama Cercaire hareket etmedi. Şaşkınlığının etki-

siyle, aslında ağırkanlı olan motor durmuştu. Arkadan korna sesleri geldi. Cercaire, yanındakinin eğlenen bakışları altında kontağa yüklenmeye başladı.

"Bu durumdan ne kadar faydalanabileceğimizin farkına vardığınızı görüyorum," dedi Pastor.

Jaguar kornaları ardında bırakıp öne doğru fırladı.

"Aman Tanrım," dedi Cercaire, "bundan emin misin?"

Pastor gibi bir adamın yanında, bundan böyle gereksiz sorular sormaya mahkûm olduğunu biliyordu artık.

"Şimdi Thian söyledi. Bu katil Malaussène'in evinde kalıyormuş, ayrıca üç uyuşturucu bağımlısı ihtiyar daha varmış."

Pastor gülümsüyordu. Bu gülümsemeyi melek gibi diye değerlendirmiş olduğuna hâlâ inanamıyordu Cercaire. O, güçlü Cercaire, Büyük Bilge'nin yanında oturuyormuşçasına, bir liseli hayranlığı ile korkuyla beslenen derin bir nefret arasında gidip geliyordu. Böyle bir beyinle ortak iş yapmanın büyük tehlikesi vardı... Voltaire Meydanı'nda Pastor yeniden kıkırdadı.

"İnanılacak gibi değil, hem Corrençon hem de yaşlı cankiler onun evinde, bu Malaussène bizim için çalışıyor!"

Bir süre sonra:

"Ve sizden daha iyi çalışıyor, öyle değil mi Cercaire?"

("Günün birinde seni öldüreceğim küçük salak, bir gün mutlaka bir hata yapacaksın, o zaman da ben seni öldüreceğim.") Bu fikrin şiddeti Cercaire'in nefesini kesti, sonra harika bir rahatlama halinde azaldı. Cercaire Pastor'a gülümsedi.

"Elin nasıl oldu?"

"Ateş ediyor."

Şimdi Pere Lachaise'in kapısına doğru gidiyorlardı. Jaguar, birkaç hafta önce Julie Corrençon'un kürk mantosunun uçtuğu yerdeki virajı tekerlekleri yerden kesilerek aldı. Pencerede duran yaşlı belirsiz bir kadın, işaret parmağıyla bigudili kafasına vurdu. Belki de Thian'ın sorguladığı buydu diye düşündü Pastor.

"Peki Van Thian tam olarak ne biliyor?" diye sordu Cercaire birdenbire.

"Bazı ayrıntıları, ufak tefek şeyleri," diye cevap verdi Pastor. Sonra ekledi:

"Nasılsa bu geceyi atlatamaz."

Evet, bir bıçak kadar soğuk diye düşündü Cercaire. Seni büyük bir keyifle öldüreceğim oğlum. Zamanı geldiğinde elimden kurtulamayacaksın.

Gambetta Meydanı'na gelince Jaguar Pyrénées Sokağı'na girip yolu birdenbire tırmandı, dik açıyla Mare Sokağı'na döndü ve mimar Ponthard-Delmaire'in evinin önündeki boş bir yere daldı.

Risson'u bulmak lazımdı. Öğle yemeği için aileyi sağa sola gönderdim, bir kısmı Saf-Safa, diğerleri Belleville Işıkları'na gittiler, ben de Amar'a gittim. Görev: hiç soru sormamak; Belleville'i dinlemekle yetinmek. Neden Belleville? Risson gibi kibar biri neden benim tatil bel-deme kaçıp eğlensin? Orada uyuşturucu bulunduğu için mi? Benim Risson'u bir doz alabilmek için buradaki uyuşturucu satıcılarını dolaşırken düşünemiyorum. Halbuki aklıma ilk gelen şey de bu. Eski bir uyuşturucu bağımlısının evden kaçması için yüz türlü neden yoktur. Yoksa nostalji çeken yaşlı Risson kendini diri diri "La Terrasse de Gutenberg" gibi büyük bir kitapçıya gömdürüp bütün geceyi okuyarak mı geçirdi? Günün birinde kaynak araştırması yapması gerekirdi, öyle değil mi? Onun roman kültürü de sonsuz değildir. Belki de şimdi, bu akşam çocuklara anlatmak üzere, Süsskind'in son zamanlarda çok konuşulan *Koku* adlı romanını okuyordur? Dur Benjamin, saçmalamayı bırak. Peki ya Risson'un bir kız arkadaşı varsa? Şu ninnici Vietnamlı örneğin? Risson'un ona karşı bir şeyler hissettiğini algıladım sanki. Risson ve Vietnamlı kadın... Benjamin, sana saçmalamayı bırak dedim, tamam mı? Tamam, kendi sözümü dinledim ve bıraktım. Dinledim. Ve geçen gece Vietnamlı kadını vurduklarını duydum. Çok üzüldüm. Egoist bir üzüntüydü bu üstelik, çünkü ilk aklıma gelen şey, Verdun'ü susturacak birisini o kadar kolay bulamayacağımızdı. Sonra Vietnamlı kadının aslında Vietnamlı bir erkek olduğunu (Belleville'de bu beni şaşırtmıyor), üstelik polis olan bu Vietnamlı'nın birkaç saat önce, silahlarını kendisinden önce çeken gerçekten kötü iki adamı vurduğunu öğrendim. Üstelik bir tanesini de havada uçarken vurmuş galiba. Omuzundan vurulduktan sonra sağ elindeki silahını sol eline geçirip havadaki katili *ball-trap* oyunundaymışçasına vurması gibi bütün ayrıntıları Jeremy toparlamıştı. Jeremy hayranlıktan şaşkına dönmüştü! Bu keskin nişancının birkaç gün önce Verdun'e kollarında agucuk yaptığını ve Therese'iminde ona fal baktığını düşündükçe... birden aklıma komik bir fikir geldi: Risson'un gerçek bir "Miss Güneydoğu Asya" sandığı bu kişiye gerçek bir ilgi duyduğunu ve süslenip püslenip onun evine gittiğini farz edelim ve en kritik anda iyi sevgilisinin aslında kötü bir kurnaz olduğunun farkına vardığını düşünelim... Risson onu öldürecek kadar romantiktir. (Benjamin, sana son kez söylüyorum, yeter!) Sonuç sıfır. Risson'dan

hiç haber yok. Başımız önde eve döndük. Verdun uyuyordu. Julia da öyle. Ama telefon değil.

"Alo Malaussene? Randevunuzu unutmadınız umarım?"

"Size hakaret edebilir miyim Haşmetmeap?"

"Sizi havaya sokacaksa hiç çekinmeyin."

Kraliçe Zabo böyledir işte.

"Hayır, Ponthard-Delmaire'inizi unutmadım; hemen gidiyorum," dedim sadece.

"Siz benim kızımı öldürdünüz."

Pastor iyi bildiği bir bakışa katlanıyordu. Bütün dünyada mantar gibi apartmanlar diken bu şişko Ponthard-Delmaire sadece bir mimar değildi. İki gözü iki çeşme bir baba da değildi ve öyle görünmek de istemiyordu. Bu kocaman, kalıp gibi ceviz masanın arkasında oturan bu şişko herif, her şeyden önce bir katildi.

"Onu öldürdünüz," diye tekrarladı Ponthard-Delmaire.

"Olabilir, ama siz beni ıskaladınız."

Söylenilen ilk sözlerin Cercaire'i hazırlıksız yakaladığı "temiz" bir konuşma (Pastor'un gözlerinin önünden Gabrielle'in kıvrıkcık yüzü yıldırım gibi geçti).

"Bir dahaki sefere sizi ıskalamayacağım."

Şişman adam bunu sesini yükseltmeden söyledi. Gülümsemeye çalışarak da ekledi:

"Ve sayısız 'bir dahaki sefer' yaratmaya yetecek kadar imkânım var."

Pastor Cercaire'e doğru baktı.

"Cercaire, rica etsem üzüntüsünden ne dediğini bilmeyen bu babaya artık hiçbir şey yapacak hali olmadığını anlatır mısınız?"

Cercaire kısaca onayladı.

"Doğru Ponthard, halinden hiç belli olmuyor ama bu genç bizi fena yakaladı. Bunu hemen görmem daha iyi olur, zaman kazanırız."

Pastor'a bakan gözlerde inanmayan bir merak ifadesi belirdi.

"Ya! Öyle mi? Edith'i sorgularken bir şey öğrenmiş olamaz, benim için içinde olduğumu bile bilmiyordu o."

"Gerçekten de öyle," dedi Pastor, "bunu ona söylediğimde garip bir şok geçirdi."

Yağların titremesi. Belli belirsiz, ama titreme.

"Kızınız kendi çapında bir idealistti Bay Ponthard-Delmaire. İhtiyarlara uyuşturucu satarken babası olacak moruğa karşı etkili bir şekil-

de isyan ettiğini sanıyordu, şimdiki gençlerin dediği gibi 'babasının şanına' gölge düşürmek istiyordu. İşverenin aslında siz olduğunuzu öğrendiği zaman..."

"Aman Tanrım..."

Bu sefer rengi atmıştı. Pastor yarayı deşti.

"Evet Ponthard, kızınızı siz öldürdünüz; ben sadece haberciydim."

Bir zaman geçti.

"Şimdi bu sorunu hallettiğimize göre daha ciddi işlere geçelim, olur mu?"

Ev ahşaptı. Evde ahşap dışında hiçbir şey görünmüyordu. Taştan bir şehir içinde ahşabın bütün kokuları, bütün renkleri ve bütün sıcaklığı. Mimarların, gerçekleştirildiklerinde ortaya soyut evler çıkaran soyut fikirlerinden biri.

"Pastor'un bize bir önerisi var," diye söze girdi Cercaire; "ve bunu reddedecek durumda değiliz."

Bu sözden sonra ofisin kapısına sessiz iki darbe vuruldu ve açılan kapıda yeleşmiş desenli yaşlı bir uşak görüldü. O da ahşap rengindeydi.

"Efendim, sizinle randevusu olduğunu söyleyen Bay Malaussene diye biri var."

"Cehennemin dibine gitsin."

"Hayır!" diye bağırdı Pastor. (Sonra şaşkınlığının üstesinden gelecek ekledi:) "Beklesin."

Ve kocaman bir gülümsemeye uşağa yöneldi:

"Size gelince, öğleden sonra izinlisiniz, bu size çok iyi gelecek. Öyle değil mi Ponthard?"

Uşak soran bakışlarla patronuna baktı. Patron kısa bir onaylama işareti verdikten sonra bir el hareketiyle arıyı Paris'ten bal almaya gönderdi.

"Bu Malaussene'e birazdan ihtiyacımız olacak," diye kısaca açıkladı Pastor, "ve şimdi aynı şeyleri tekrarlamak istemediğim için bunu dinleyeceksiniz."

Eski kazağının kıvrımlarının arasından minicik bir kutu çıkarıp masanın üstüne koydu. Küçük teyp, bir gün önceki Pastor-Cercaire konuşmasını Ponthard-Delmaire'e aynen tekrarladı.

Ve bu arada ben, kıcıma nefit yağı sürölmüş gibi kaçıp, ailemi de alarak Avustralya'nın ücra bir köşesine sığınacağıma salak salak yan odada bekliyordum. Üstelik de sabırsızlıkla! Çünkü Risson kayıpken, Julia komadayken ve Verdun zırlarken evde olmayı tercih ederim. Ayrıca, önemli biri olduğunu iyice anlatmak için sizi bekleten büyük baş numarasını iyi biliyorum. Çok sık yaptılar. Üstelik ben azarlanmak için buradayım, öyle değil mi? Ne kadar çabuk olursa o kadar iyi. Bu tür şeyler iğne olmak gibidir, ne kadar beklerseniz o kadar çok acıtır. Çırac günah keçilerine duyuru: iyi bir keçi azarlanmanın *önünde gider*, daha başkası tarafından suçlanmadan kendini suçlamak temel prensiplerden biridir Her zaman idam mangasından önce orada olmak ve tüfeklere tutukluk yaptıracak bir tavır koymak gerekir. (Bunun için işi iyi bilmek gerekir: Ben biliyorum.)

Kısaca, dört nala kaçacağıma yerimden kalkıyorum ve önceden iki büklüm olup, yanaklarımı hafifçe sarkıtarak, bakışlarım buğulu, alt dudajım titrek ve parmaklarım sinirli bir hareketlilik içinde, onun muhtemem yapıtının öngörölen tarihte çıkamayacağını, bunun benim suçum olduğunu, evet, yalnız ve yalnız benim suçum olduğunu itiraf etmek; affedilemez bir durumda bulunduğumu ama aileme destek olması gerektiğini, şikâyet ederse kovulacağını, ailemin dilenmek zorunda kalacağını söylemek üzere Ponthard-Delmaire'in ofisine doğru ilerliyorum... Ve eğer bu manzara onu sakinleştirmeyip aksine hoşuna giderse mesleğimde kullandığım plağın ikinci yüzünde şu var: "Evet, evet, beni batırmakta haklısınız, ben zaten hiçbir zaman bir şey değildim, daha hızlı vurun, evet, en çok acıtan yere, hayalarımaya vurun, evet, evet, bi daha!" Genelde birinci yüz işe yaramadığı zaman ikinci yüz rakibin elini kolunu bağlar, sizi yok ederken bunun fazla hoşunuza gitmesinden korkarak sizi sonunda bırakır. Her iki durumda da son his acımaya yakın bir şeydir; ruhen acıma: "Tanrım bu adam ne kadar mutsuz ve benim sorunlarım onunkilerin yanında ne kadar anlamsız." Veya klinik acıma: "Böyle bir mazoşisti kim sardı başıma? Onu bir daha görmemek için ne olsa yaparım, çok fazla moralimi bozuyor." Ve bu iki yüz arasında şu koca Ponthard-Delmaire'e, kitabını çabucak basmak için Talion Yayınevi'nin diğerlerine göre daha iyi durumda olduğunu, çünkü eserini ez-

bere bildiğimizi (o kadar çok sevdiğimizi) söylemeyi başarırısam, evet bunu başarırısam oyunu kazandım demektir. Aslında Kraliçe Zabo haklıydı, işler o kadar da kötü değil.

İşte aralık duran kapının koluna elimi koyduğumda kendi kendime tam bunu söylüyordum: *işler o kadar da kötü değil!* Ve tam bu kahrolası kapıyı itmeye hazırlanırken son derece caydırıcı bir bağırış beni yerime çiviliyor:

"Bu yaşlı cankiler Malaussène'in evinde mi?"

"İki tanesi öldü bile," diye cevap veriyor (daha önce duyduğum) bir ses, "yani geriye iki tane kaldı."

"İki ölüden biri Belleville'deki yaşlı kadınların katili. Risson diye biri. Uyuşturucu alabilmek için onları öldürüyormuş."

(Ne? Bizim Risson mu? Aman Tanrım, çocuklar bunu öğrendiğinde neler olacak kimbilir?)

Bu mimarın sesi. Ekliyor:

"Gazetecinin onları sokaktan topladığını biliyordum ama nereye sakladığını söyleyemedik!"

Tanımadığım üçüncü ses:

"Bunu sormak için mi onu kaçırdınız?"

"Evet ama söyleyemedik. Sıkı bir karıymış. Halbuki adamlarım işinde uzmandı."

"Adamlarınız beş para etmezdi, kızı ellerinden kaçırdılar, beni ellerinden kaçırdılar ve evi arama şekilleri bu işin uzmanı olduklarını çok fazla belli ediyordu. Bu büyük bir hataydı Ponthard!"

İnsan ne garip. O an bile tesadüf tanrısına şükrederek kaçabilirdim. Ama insanı hayvandan ayıran sayısız özelliklerden biri de daha fazlasını istemesidir. Nicelik olarak yeterli bulduğu zaman bile nitelik istemeye başlar. Salt olgular ona yetmez, "neden", "nasıl" ve "nereye kadar" diye de bilmek ister. Korkudan altıma ederken sahnenin tamamını görebilmek için kapıyı biraz daha araladım. İçeride üç tip oturuyordu. İki tanesini tanıyorum: Cercaire, safi deri giyen, pala bıyıklı iri polis ve dev fasulye şeklindeki masasının ardında oturan şişko Ponthard-Delmaire. Kocaman bir yün kazak içindeki üçüncüyü tanımıyorum, Şaşkın Gaston tipi ama altüst olmuş yüzüne bakılırsa ondan daha trajik bir durumda. (Onu yandan görüyorum, sağ gözü, bir ölünkine benzeyen halkalı göz çukurunun içine o kadar batmış ki rengini bile söyleyemem.)

"Dinle Pastor," diyor Ponthard-Delmaire birdenbire (Pastor? Pastor? Polis Pastor mu? Marty'nin telefon ettiği polis?), "Cercaire'in söylediği gibi elimizi kolumuzu bağlamışsınız, bu konuda hemfikiriz, si-

zinle çalışmaktan başka şey gelmez elimizden, tamam ama bu evime gelip işimi nasıl yapacağımı bana öğretmeye kalkmanız için yeterli bir sebep değil."

Deri bıyık uzlaşmaya çalışıyor:

"Ponthard..."

Şişkonun cevabı kupkuru:

"Sen kapa çeneni! Bu düzen ülke çapında yıllardır yürüyor Pastor; eğer bu kızın bedenini bulma şansını size denk gelmeseydi ne kadar akıllı olursanız olun hiçbir şey anlayamazdınız, onun için biraz tevazu lütfen; unutmayın ki yeni işinizde daha çok baştasınız ve öğrenecek çok şeyiniz var. %3 istiyorsunuz, peki %3 olsun, sizin çapınızdaki yeni bir eleman için iyi bir fiyattır, ama ilerlemek istiyorsanız bunu fazla tekrarlamayın."

"Artık %3 istemiyorum."

Bu ölü kafalı gencin şu basit sözlerinin diğer ikisini nasıl bir şaşkınlığa düşürdüğünü anlatmak zor. İlk tepki derili iri polisten geliyor. Ünlülerin en büyüğüyle:

"Ne? Daha fazla mı istiyorsun!"

"Bir bakıma evet," diye cevap veriyor eski yün kazak, yorgunluktan bitip tükenmiş bir sesle.

Küçük teyp doğrular ve yalanlarla dolu bantını okumaya devam ederken Pastor'un gözlerinin önünden başka bir film geçiyordu. "Tanrım bunu daha kaç kere yaşamam gerekecek?" Gazeteci Corrençon'un içinde olduğu gibi, aynı vahşi yöntemle parçalanmış bir daire. Yerlere saçılmış, orijinal kitaplardan kurulu bir kütüphane, tüm kitaplar yırtılmış. Evin tüm girintilerini aramak için aynı profesyonel yöntem... bir makina inandı. Ama Gabrielle ile Müşavir'in vücutlarına saldıranlar vahşi hayvanlardı. Pastor onların yatak odalarının kapısında bir saatten fazla ayakta durmuştu. Onlara o kadar işkence yapılmıştı ki, ölüm, şimdi hareketsiz olan bu gövdelere bir rahatlama bile getirmemişti. Orada, acı ve korkudan taşlaşmış olarak yatıyorlardı. Pastor önce onları tanıyamamıştı. "Onları bir daha asla tanıyamayacağım." Anıları yeniden canlandırmak için umarsız bir gayretle orada kalmıştı ama ölüm üç gün önce sine dayanıyordu ve artık bu korkunçluğu yumuşatacak hiçbir şey yapılamazdı. "İntihar etmek istiyorlardı," diye tekrarlayıp duruyordu Pastor, "Gabrielle hastaydı, ölecekti, birlikte intihar etmek istiyorlardı ve onlara *bunu* yaptılar." Ardından diğer cümleler geldi: "Onların hayatlarını aldılar, onların ölümlerini çaldılar ve onların aşkını katlettiler." O

zamanlar Pastor daha gençti, cümlelerinin bu tarifsiz şeyi içerebileceğine inanıyordu. Bu kapının eşiğinde, ilk aşk acısını yaşamış bir ergen gibi, ayakta, kelimeler ve ritimlerle sarhoş oluyordu. Şu zavallı cümlelerden biri kafasına özellikle takıldı: "AŞKI KATLETTİLER." Bu, kalp şeklinde bir kitaptan çıkan, yürürlükten kalkmış bir romantizmle dolu garip bir cümleydi. "AŞKI KATLETTİLER", ama bu, bir diken gibi derisine takılmıştı ve geceleri, ofisindeki açılır kapanır yatakta, paslı bir çığlıkla onu uyandırıyor: "AŞKI KATLETTİLER!" O zaman Gabrielle ile Müşavir'in gövdeleri, sanki hâlâ onların yatak odasının kapısında duruyormuş gibi gözünün önüne geliyordu. Artık tanıyamadığı bu vücutları *görüyordu*, ve aşkın her şeye dayanamayacağı, onların aşkının da *buna* dayanmış olamayacağı fikrine karşı savaşması gerekiyordu. "AŞKI KATLETTİLER!" Kalkıyordu, masasına oturup bir rapor okuyordu ya da dışarı çıkıp geceye dalıyordu. Rıhtımların soğuk havası bazen bu cümleyi kovuyordu. Bazı zamanlar ise aksine, işkence görmüş bu iki gövde, onun bir kaçış haline dönüşen gezintisine eşlik ediyorlardı.

Soruşturmadan Pastor'un meslektaşları sorumluydular. Müşavir'in duvardaki küçük bir kasada sakladığı bir miktar parayla Gabrielle'in mücevherleri kaybolduğu için Pastor hırsızlık tezini çabucak kabullenmişti. Evet, evet, hırsızlık, işkenceler de sadece iki ihtiyarı konuşturmak için yapılmıştı. Ama Pastor onların ortadan kaldırıldıklarını biliyordu. Neden olduğunu biliyordu. Ve bir gün kim olduğunu öğrenecekti. Müşavir'in gelişigüzel hastaneye yatırılan insanlarla ilgili notları kaybolmuştu. Konuyla ilgisi olanların dışındakiler için anlaşılmaz olan teknik notlardı bunlar. Pastor bu bilgiyi kendine saklamıştı. Gizli bahçe. Tek ve dev bir çalılık tarafından kemirilen bahçe: "AŞKI KATLETTİLER!" Günün birinde bu dikenin çıkaracaktı, *bunu* kimlerin yaptığını bulacaktı.

Sonunda o gün gelmişti.

"Ne bokluk çıkartıyorsun Pastor, artık %3 yetmiyor mu sana?"

"Hayır, artık %3 istemiyorum ve Malaussene'i de size vermeyeceğim."

Yarı açık kapının ardına çömelen söz konusu Malaussene (yani ben) sanki biraz rahatlıyor. "Bu da ne demek oluyor Pastor? Tam olarak ne istiyorsun?"

Cercaire'in sesi tedirgin.

Haklı bir tedirginlik. Pastor daktilo edilmiş küçük bir kâğıt tomarı çıkarıp masanın üstüne koyuyor.

"Bu itirafnameleri imzalamanızı istiyorum. Burada, cinayete teşebbüs, yetkiyi kötüye kullanma gibi konular da dahil olmak üzere, uyuşturucu ticaretinden işkenceyle adam öldürmeye varan çeşitli konularda suçlu ya da suç ortağı olduğunuzu kabul ediyorsunuz. Beş nüsha üstünde ikinizin de imzasını istiyorum, o kadar."

(Ben ki geveze sayılırım, sessizlikten bahsetmeyi severim. Beklenilmeyen bir yerde gerçek sessizlik olduğu zaman, İnsan'ın İnsan'ı tepeden tırnağa yeniden düşündüğünü hissedersiniz: ne güzel.)

"Ya! öyle mi?" dedi Cercaire, bu sessizliği bozmamak için kısık bir sesle, "bunu imzalamamızı mı istiyorsun? Peki bizi buna zorlamak için ne yapacaksın?"

"Bir yöntemim var."

Pastor bu kısa cümleyi, sanki daha önce yüzlerce kere söylemiş gibi bıkkınlıkla söylemişti.

"Doğru," diye bağırdı Cercaire, "şu meşhur yöntem! Peki oğlum, göster bakalım şu yöntemi ve eğer bizi ikna edersen biz de imzalarız, söz. Öyle değil mi Ponthard?"

"Söz," dedi şişko Ponthard koltuğuna iyice yerleşerek.

"Tamam," dedi Pastor, "sizin gibi pisliklerle karşı karşıya olduğum zaman şu anki ifademi takınırım ve onlara şöyle derim: ben kanserim, en fazla üç aylık ömrüm kaldı, yani artık ne poliste ne de başka bir yerde benim için bir gelecek var. Onun için sorun çok basit: ya imzalarsınız ya da sizi öldürürüm."

Yeniden sessizlik.

"Peki işe yarıyor mu?" diye sordu Ponthard, Cercaire'e alaycı bir bakış atarak.

"Kızınızlayken çok işe yaradı Ponthard."

(Daha da beyaz yıkayan sessizlikler vardır. Ponthard-Delmaire'in ablak suratı bu çamaşır suyunun etkisiyle bembeyaz oldu.)

"Ama bende işe yaramayacak," dedi Cercaire geniş bir sırıtışla.

Gülümseyen ağzı fazla yayılmıştı, çünkü Pastor nereden çıktığı belli olmayan bir silahın namlusunu içine sokuverdi. Bölüm komiserinin ağzına girerken garip bir ses çıkardı. Girerken bir iki diş kırmış olmalıydı Pastor. Cercaire'in kafası koltuğunun arkasına çivilendi. İçerden.

"Deneyeceğim," dedi Pastor sakın sakın. "Beni iyi dinle Cercaire: Suratımın halini görüyor musun? Ben kanserim, en fazla üç aylık ömrüm kaldı, yani artık ne poliste ne de başka bir yerde benim için bir gelecek var. Onun için sorun çok basit: ya imzalarsınız ya da sizi öldürürüm."

(Bana kalırsa bu tip *gerçekten* kanser. Yoksa böyle bir suratı olmazdı.) Ama galiba Bölüm Komiseri Cercaire benimle aynı teşhisi koymu-

yor. Biraz tereddüt ettikten sonra cevap olarak sağ elinin orta parmağını kaldırıp Pastor'un burnunun dibinde sallıyor. Pastor silahının tetiğine dokunuyor ve bölüm komiserinin kafası patlıyor. Çiçeğe dönüşen bir adam daha. Bu çok fazla bir gürültü çıkarmıyor ama etraftaki her yer kırmızıya boyanıyor. Cercaire'in omuzlarının üstünde kalan tek şey bir çene, büyük hayret ifadesine bakılırsa, bu katliamdan kurtulduğuna inanamayan bir çene.

Pastor ayağa kalkıp kanlı tabancayı Ponthard-Delmaire'in masasının üstüne attığında bir ölüden daha ölü bir haldeydi; evet tam da böyleydi. Ponthard ise capcanlı. Gövdesinin ona izin verdiği ölçüde bir hızla tabancayı kapıp şarjörü Pastor'un üstüne boşaltmaya çalışıyor. Ama boş bir şarjörün boşaltılması asla fazla zarar vermez. Pastor o zaman Cercaire'in ceketini aralayıp beylik tabancasını kılıfından çıkarıyor –bölüm komiserine özel, krom kaplama, sedef kakmalı şık bir alet– ve mimarın koca gövdesine doğrultuyor.

"Teşekkür ederim Ponthard. Bu P.38'in üstünde parmak izinizin olması lazımdı."

"Sizinkiler de var," diye kekeliyor şişko.

Pastor, işaret parmağı dikkatle sarılmış pansumanlı elini gösteriyor.

"Katilleriniz sayesinde dün akşamdan beri parmak izi bırakmıyorum. Eee Ponthard, bu itirafnameyi imzalıyor musunuz, yoksa sizi öldüreyim mi?"

(Yani tabii, bir taraftan imzalamamayı tercih ediyor, ama diğer taraftan da...)

"Bakın Ponthard, fazla düşünmeyin, her şey çok basit. Eğer sizi öldürürsem bu Cercaire'in tabancasıyla olacak. Kalbinize ateş edeceğim ve siz şiddetli bir kavgada birbirinizi öldürmüş olacaksınız. Eğer imzalarsanız Cercaire intihar etmiş olacak. Anlıyor musunuz?"

(Gerçek sorunlar her zaman çok iyi anladığımızı sandığımız şeylerden çıkar.) Ponthard-Delmaire'in kendini bıraktığı koltuk, şişkoların hayal kırıklıklarını taşımak için özel olarak imal edilmiş benziyor: Bu darbeye gerçekten de dayanıyor. Uzun bir dakika daha düşündükten sonra Ponthard-Delmaire boyun eğmiş elini itirafnameye doğru uzatıyor. O imzalarken Pastor P.38'in namlusunu ve kabzasını dikkatle siliyor, eksik kurşunları şarjöre dolduruyor ve silahı, orta parmağı nihayet kıvrılabilen Cercaire'in eline yerleştiriyor.

Gerisi idari rutin, Pastor Caregga diye birine telefon edip, ya evinden ya da eğer oradaysa "yaşlılardan sorumlu müsteşarlıktan" Arnaud Le Capelier denilen kişiyi gözaltına almasını istiyor.

"Caregga, bu Arnaud'ya Edith Ponthard-Delmaire'in onun adını

verdiğini, Edith'in babası, şu mimarın her şeyi itiraf ettiğini ve Bölüm Komiseri Cercaire'in intihar ettiğini söylersin. Evet, evet Caregga, intihar etti... Ha! Unutuyordum, onu bu gece şahsen sorguya çekeceğimi söyle. Eğer adım ona bir şey hatırlatmazsa, Müşavir ile karısı Gabriel-le'in evlat edindikleri oğulları olduğumu belirt; bu onun hafızasını açacaktır, her ikisini de o öldürttü."

Bir aradan sonra çok yumuşak bir sesle:

"Caregga, onun pencereden atlamasına ya da bir hap yutmasına izin verme olur mu? Kovboy filmlerinde dendiği gibi 'onu canlı istiyorum'. Caregga, onu canlı istiyorum, lütfen..."

(Bu sesteki yumuşaklık... Sarı saçlarını o güzel çizgiyle ortadan ayıran zavallı Arnaud, büyükbabaları yutan zavallı Arnaud...)

"Caregga! Buraya bir ambulansla bir polis arabası gönder. Ve Bölüm Komiseri Coudrier'ye Cercaire'in öldüğünü söyle, olur mu?"

Klik. Telefon kapanıyor. Sonra, benim cinayet dahil her şeyi görmüş olduğum kapıya doğru bile dönmeden:

"Hâlâ orada mısınız Bay Malaussène? Gitmeyin, size bir şey iade etmem lazım.

(Bana iade etmek mi? O? Bana?)

"Buyrun."

Yüzüme bakmadan bana üzerinde MÜFETTİŞ VANINI yazan sarı bir zarf uzatıyor!

"Bu baylara yem yapmak için bu fotoğrafları sizden ödünç almak zorunda kaldım. Alın, bu fotoğraflar arkadaşınız Ben Tayeb'in işine yarayabilir. Onu serbest bırakacağız."

Fotoğrafları parmaklarının ucuyla alıyorum ve parmaklarının ucunda yürüyerek çabucak gitmeye kalkıyorum. Ama:

"Hayır, gitmeyin. Bazı ayrıntıları halletmek için size gelmem gerekiyor."

"Evet güzel hanım: Her şey bitti."

Pastor yatağın ayakucuna diz çökmüş Julia'yla, sanki sadece gözleri kapalıymış gibi konuşuyordu.

"Kötüler ya öldü ya da hapiste."

Tabii Julia hiçbir tepki göstermiyor. (Bir o eksikti zaten!)

"Size onları yakalayacağıma söz vermiştim, hatırlıyor musunuz?"

Sesi yumuşak. (Bu sefer sahici bir yumuşaklık.) Bir kâbusun pençesine düşmüş bir çocuğa elini uzatıyormuş gibi.

"İşte, sözümü tuttum."

Tüm aile orada toplanmış, böylesine genç gösteren, böylesine yumuşak sesli, bu melek gibi müfettişe duyduğu aşk ile tam anlamıyla eriyor...

"Desenize güzel bayan, bu kadar çok hata yapmaları için onları çok korkutmuş olmalısınız!"

Gerçekten de şimdi bir meleğe benziyor... Yüzü yerine gelmiş. Yüzünün rengi pembe ve bebek gibi, göz çukurları oyuk değil, saçları da çok küçük çocuklarinkine mahsus bir hafiflikle kıvrılıyor. Kaç yaşında olabilir ki?

"Neyse! Savaşı kazandınız."

(Ama olsun, ben onu bir adamı çiçeğe dönüştürürken görelî daha bir saat olmadı.)

"Sizin sayenizde, insanları yeniden gelişigüzel hastaneye yatırmaya başlamadan önce en az iki kere düşünülecektir!"

Bu ikisi arasında epeydir bir sohbet var, bu hissediliyor. Julia belli belirsiz gülümsemesinin esrarının ardına saklanıyor ve o, sabırla, sanki Julia uyumuyormuş da bütünüyle oradaymış ve onunla tamamen hemfikirmiş gibi tek başına konuşuyor. Bütün bunlarda benim kanımı donduran bir yakınlık havası var.

"Evet, dava açılacak, sizin kurtarmış olduğunuz kurbanlar ifade verecekler..."

Julia'ya bakmaya eve gelmiş olan Doktor Marty'nin yüzünde garip bir ifade var. Ölüm döşeğinde ve komada olanlara konferans vermenin bizim eve özel olup olmadığını kendi kendine soruyor olmalı.

"Ama dosyada önemli bir eksik var güzel bayan..."

(Açık konuşmak gerekirse, bu monden katil, benim savunmasız Julia'mın kulağına fısıldadığı bu "güzel bayan"larıyla canımı sıkmaya başlıyor.)

"Makaleniz bana lazım," diye mırıldanıyor Pastor daha da öne eğilerek.

Kafası eğik ve dili sarkık köpek Julius, ona biraz zor gelen bir ders dinliyormuş havasında. Dikkatinin etkisiyle, etrafında yükselen koku *görülebiliyor*.

"Kendi soruşturmamı sizin makalenizle karşılaştırmam gerek. Buna karşı çıkmazsınız umarım."

Bundan sonra konuşma profesyonelleşiyor.

"Onu başka hiçbir gazeteciye göstermeyeceğime tabii ki söz veriyorum."

Annemle kızları görmelisiniz: kendilerinden geçmişler! Oğlanlar: hayran! İhtiyarlar: müneccimlere karşı duyulan sevgiyi duyuyorlar! (Hey ailem, saçmalamayın, bu herif biraz önce bir karpuz kesiyormuşçasına rahat, bir adamın kafasını patlattı!)

"Sonra bir şeyi daha bilmek isterdim."

Bu sefer Julia'ma iyice yaklaştı.

"Niçin bu kadar çok riske girdiniz? Sizi bulduklarını, size neler yapacaklarını biliyordunuz, neden işin ucunu bırakmadınız? Sizi buna iten şey neydi? Bu sefer tek saik mesleğiniz değildi değil mi? Bu ihtiyarları koruma ihtiyacı nereden çıktı?"

Kuru bacaklarının üstünde kupkuru duran Therese'in kaşları profesyonelce çatılmış; bakışlarına bakılırsa, bu adamın işini bildiğini düşünüyor. Daha sonra olanlar onu haklı çıkarıyor.

"Haydi," diyor Pastor biraz daha yüksek bir sesle ve yalvaran bir yumuşaklıkla, "*gerçekten* bilmem gerek. Makalenizi nereye sakladınız?"

"Arabama," diye cevap veriyor Julia.

(Evet efendim, benim duyduğumu okuyorsunuz: "Arabama" diye *cevap verdi* Julia!) "Konuştu!" "Konuştu!" Sevinç çılgınlıkları, koşuşturmalar, ve ben o kadar rahatlamış, o kadar mutlu ama bir o kadar da kıskançlıkla uyuşmuş halde, sanki bütün bunlar beni ilgilendirmezmiş gibi yerimde çakılıp kalıyorum. Doktor Marty'nin sözlerini bile hayal meyal duyuyorum:

"Lütfen Malaussene, hastanede gerçek bir mucizeye ihtiyaç duyduğum zaman, bana sizin evden birini yollar mısınız?"

Şimdi uzun süredir konuşuyordu, sesi zamanın biraz dışından geliyor-
muş gibiydi, bir başka yerden, çok uzaktan ya da çok yükseklerden ko-
nuşuyormuş gibi, ama kendine has sözlerle konuşuyordu. Pastor ona
arabasını nerede bulabileceğini sorduğunda, biraz ağır, garip peri sesiyle
cevap vermişti:

"Siz polis değil misiniz? Nerede olduğunu bilmeniz gerekir: tabii ki
her zamanki gibi polis tarafından çekilen araçların bulunduğu park ye-
rinde..."

Sonra bu kavgadaki hırsının nedenleri hakkındaki açıklamalar gel-
di. Pastor haklıydı: Burada sadece profesyonel bir hırs yoktu. Julia'da,
bu ihtiyar uyuşturucu bağımlıları hakkında araştırma yapma arzusu da-
ha derinlerdeydi. Hayır, çetenin patronlarından hiçbirini tanımıyordu,
ne mimarı, ne bölüm komiserini, ne de yakışıklı Arnaud Le Capelier'yi.
Bay Afyon hariç kimseyle görülecek bir hesabı yoktu. Evet, çok basit
ama kavgası Bay Afyon ve bütün türevleriyle idi.

Afyon ile Julie arasında eskiye dayanan bir hikâyeydi bu. Bir zamanlar
aynı adam için savaşmışlardı. Bu daha çocukken başlamıştı (ve bu koca
leopar kadın gövdesinin bunu bize anlatmak için kullandığı küçük kız
sesi insanı ağlatabilir).

Julie kendini Vercors dağlarında, babasının, gazetelerin o dönemde
kendi çizgilerine göre "bağımsızlıkların adamı" ya da "İmparatorluğun
mezarcısı" dedikleri eski sömürge valisi Corrençon'un yanında görü-
yordu. Baba ile kızın mümkün olduğu kadar sık kaçtıkları, "Les Roc-
has" adında, aceleyle elden geçirilmiş bir çiftlikleri vardı. Julie oraya
çilek ekmişti. Gülhatmiler yetiştiriyorlardı. "Bağımsızlıkların adamı..."
"İmparatorluğun mezarcısı..." Corrençon, katliamlar henüz önlenemez
durumdayken Viet Minh ile anlaşabilen ilk kişi olmuştu, ayrıca Tu-
nus'un bağımsızlığının mimarı da oydu, sonra Mendes'in adamıydı, da-
ha sonra Kara Afrika'ya bağımsızlık vermek gerektiğinde, de Gaulle'ün
adamı oldu. Ama küçük kız için o "Büyük Coğrafyacı" idi.

(Kendisinin olmayan bir ailenin etrafını çevirdiği yatağın üstünde
yatan Julie şimdi çocuk sesiyle anlatıyor.)

"Les Rochas" çiftliğinden geçen ve ülkelerinin bağımsızlığını ka-
zanan herkesin ismini sıralıyordu. Çocuk sesiyle Ferhat Abbas, Messa-
li Hac, Ho Şi Minh ve Vo Nguyen Giap, İbn Yûsuf ve Burgiba,
Leopold Sedar Senghor ve Kwame Nkrumah, Sihanuk, Tsiranana isim-
lerini sıralıyordu. Corrençon'un Afrika'nın ikizi olan kıtada Konsolos-
luk oyunu oynadığı zamandan kalma Vargas'lar, Arrâes'ler, Allen-

de'ler, Castro'lar ve Che'ler (Che! birkaç sene sonra resmini bütün genç kızların odasında asılı bulacağımız pırl pırl bir sakallı) gibi Latin Amerikalı isimler de bunlara karışıyordu.

Bu adamların çoğu hayatlarının bir döneminde Vercors'daki bu kayıp çiftlikten, Les Rochas'dan geçmişlerdi ve Julie, babasıyla onlar arasında geçen hararetli konuşmaları kelimesi kelimesine hatırlıyordu.

"Tarih yazmaya çalışmayın, Coğrafya'nın hakkını geri verin yeter!"

"Coğrafya mı," diye cevap veriyordu Che gülerek, "bunlar değişken verilerdir."

Bu adamların çoğu sürgündeydi. Bazılarını polis takip ediyordu. Ama babasının yanındayken hepsinde bir inşaat amelesi neşesi vardı. Ciddi ciddi konuşurlarken birden oynamaya başlıyorlardı.

"Sömürge nedir öğrenci Giap?" diye soruyordu Corrençon, bir sömürge öğretmeni tavrıyla.

Ve Vo Nguyen Giap, Dien Bien Phu'nun galibi olacak olan Vo Nguyen Giap, küçük Julie'yi güldürmek için öğrencilerin aptal sesini taklit ederek cevap veriyordu:

"Sömürge, memurları başka bir ülkeden gelen ülkedir. Örneğin Hindini bir Fransız sömürgesidir, Fransa bir Korsika sömürgesidir."

Fırtınalı bir gece Les Rochas'nın çok yakınına yıldırım düştü. Mutfaktaki ampul, bir havaifişek gibi ateş kıvılcımları saçarak patladı. Gökyüzü tamamen boşalıyormuşçasına yağmur yağmaya başladı. O gün orada Ferhat Abbas ve Julie'nin isimlerini hatırlamadığı iki Ceza-yirli daha vardı. Ferhat Abbas birden yerinden kalkıp dışarı fırlamış ve kıyamet gibi fırtınada bağırmişti:

"Ben artık benimkilerle Fransızca konuşmayacağım, onlarla Arapça konuşacağım! Onlara 'yoldaşlar' demeyeceğim, onlara 'kardeşler' diyeceğim!"

Şöminenin dibine kıvrılan Julie, geceler boyunca bu adamların konuşmalarını dinliyordu.

"Git yat Julie," diyordu Corrençon, "bundan sonraki devlet sırları daha da gizli şeyler."

Ama o kalmak için yalvarıyordu ve daima kendi tarafını tutacak birisi çıkıyordu.

"Bırakın kızınız bizi dinlesin Corrençon, siz de ölümsüz değilsiniz."

Bütün bu ziyaretçiler babasının arkadaşıydı. Bu gecelerin coşkuluğu çok büyüktü. Ama onlar gider gitmez Vali Corrençon birdenbire durulup çöküyordu. Odasına çekiliyordu ve ev, kalbinizi zehirleyen bir koku olan yanmış bal kokmaya başlıyordu. Yalnız yapılan bu afyon töreni sırasında Julie bulaşıkları yıkayıp yatıyordu. Babasını ancak ertesi

gün, gözbebekleri büyümüş, havadan daha hafif, daha üzgün olarak görüyordu.

"Garip bir hayat sürüyorum kızım, özgürlükten bahsederek sömürge imparatorluğumuzu parçalıyorum. Bu, bir kafesi açmak kadar heyecan verici ve eski bir kazağın iplerini sökmek kadar da üzücü. Özgürlük adına bir sürü aileyi sürgüne yollayacağım. İmparatorluğun şeklini bir altıgene indiriyorum."

Paris'te, sonradan yerine bisiklet pisti yapılan bir afyon tekkesine gidiyordu. Afyon tekkesi, Corrençon'un "eczacım" dediği minicik bir Tonkinli ile evli olan Louise adında eski bir sömürge öğretmeni tarafından işletiliyordu. Bu çifte paravan işlevi gören Gamay şarabı antreposu kapatıldı ve dava açıldı. Corrençon, Louise ve Tonkinli sevgili kocası lehinde şahitlik yapmak istedi. Davayı açan "Hindiçini gazileri" aleyhine atıp tutuyordu.

"Madalya vicdanına sahip canı ruhlar."

Müneccimleşiyordu:

"Babalarının hiçbir şey bulamadıklarını unutmak için çocukları içine neye başlayacaklar."

Ama o zamanlar kendisi de uyuşturucu tarafından o kadar damgalanmıştı ki savunma avukatları onu istemediler.

"Yüzünüz delillerinize karşı şahitlik edecektir Bay Corrençon, bu da müvekkillerimize zarar verir."

Çünkü afyondan eroine, uzun çubuktan soğuk şırıngaya geçmişti. Artık damarlarına yolladığı şey sadece kendi çelişkileri değil, doğmasına yardımcı olduğu dünyanın çelişkileriydi. Bağımsızlıklar ilan edilir edilmez Coğrafya, amansız bir hastalık gibi Tarih'i doğuruyordu. Ardında ölümler bırakan bir salgın. Lumumba, Mobutu tarafından idam ettirilmişti; Ben Barka, Ufkir tarafından öldürtülmüş, Ferhat Abbas sürgüne yollanmış, Ben Bella hapse atılmış, İbn Yûsuf kendi adamları tarafından yok edilmişti. Vietnam kanı çekilmiş bir Kamboçya'ya kendi tarihini dayatıyordu. Vercors'daki eve gelen arkadaşlar, Vercors'daki eve gelen başka arkadaşlar tarafından kovalanıyorlardı. Che bile, bazılarının mırıldandığı gibi Castro'nun sessiz işbirliği ile Bolivya'da vurulmuştu. Coğrafya, Tarih'in sonsuz işkencelerine maruz kalıyordu... Corrençon artık ölümün içine dolduğu bir gölgeden başka bir şey değildi. Arada bir bahçede çalışmak için giydiği eski sömürge valisi üniforması içinde yürüyordu. Julie temmuzda geldiği zaman çocukluğundaki meyveleri yeniden bulsun diye çilek tarlalarına bakıyordu. Gülhatmilerin her yeri sarmasına izin veriyordu. Kendi boyundan büyük delice bitkiler arasında bahçeyle uğraşıyor, beyaz üniforması direğine delice do-

lanan bir bayrak gibi iskeletinin üstünde sallanıyordu.

O zaman Julie'nin aklına babasını kurtarmak gibi saçma bir fikir geldi. Konuşmak ve sevgi yetmediği için, onu korkutmayı denedi. Babasının her an gelebileceğini bilerek koluna soktuğu iğneyi hâlâ görüyordu ve kapı açıldığında şırınga yarı yarıya boşalmıştı. Üstüne atılırken çıkarttığı öfke çığlığı hâlâ kulaklarındaydı. İğneyle şırıngayı bir kenara fırlatıp onu dövmeğe başlamıştı. Bir attan intikam alır gibi, bütün erkek kuvvetiyle onu dövüyordu. Julie artık küçük bir kız değildi. Birçok zor durumdan kurtulmuş, güçlü kuvvetli, kavgacı ve kocaman bir gazeteci kadındı artık. Kendini korumadı. Babasına saygısından değil, beklemediği bir korku onu felç ettiği için: *Yüzüne inen tokatlar canını hiç mi hiç yakmıyordu!* Babasının gücü tükenmişti. Elinin hiçbir ağırlığı kalmamıştı. Bir canlıya sarılarak vücut bulmaya çalışan bir hayalet gibiydi. Onu dövemediği kadar dövdü. Vicdanından gelen bir öfkeyle sessizce dövüyordu.

Sonra öldü.

Öldü.

Veda ediyormuş gibi kolu havada kaldı ve öldü. Gürültü çıkarmadan kızının ayaklarının dibine düştü.

Şimdi çocuk sesiyle onu çağırıyor. Birkaç kez "Baba..." diyor. Polise bir yere kadar tahammül eden Doktor Marty, genç müfettiş Pastor'u sertçe kenara itip, hayal gören büyük çocuğa unutuşun iğnesini yapıyor.

"Şimdi uyuyacak. Yarın tamamen uyanacak ve onu rahat bırakmanızı rica ediyorum."

IV

SİLAHLI PERİ

*Belleville'de kış. Beş kişi vardı.
Buz tabakasını da sayarsak altı.*

Şehir sesini kısmıştı ve Bölüm Komiseri Coudrier'nin çifte perdeleri geceye açılmışlardı. Elisabeth'in bıraktığı son kahve termosu hâlâ sıcaktı. Ampir stili bir sandalyede dimdik oturan Müfettiş Pastor sözlü raporunun ikinci versiyonunu yeni bitirmişti. Birincisiyle tamamen aynıydı. Ama o akşam, Bölüm Komiseri Coudrier'nin akli karışmıştı. Bütünsel olarak aldığıında bu mesele ona çok açık geliyordu; ama Bölüm Komiseri Coudrier ayrıntılara bakmaya başladığıında, bir yaramazın tek ama olağanüstü yoğunlukta bir inanılmazlık damlası kattığı tertemiz bir göl gibi her şey bulanıyordu.

COUDRIER: Pastor, lütfen beni aptal yerine koyar mısınız?

PASTOR: Anlayamadım efendim?

COUDRIER: Bana her şeyi açıklayın, hiçbir şey anlamıyorum.

PASTOR: Bir mimarın tadil edilebilecek binaları ucuza kapatıp pahaliya satmak istemesini mi anlayamıyorsunuz?

COUDRIER: Evet, bunu anlayabilirim.

PASTOR: Yaşlılardan sorumlu bir müsteşarın kendine yeterince maddi çıkar sağlayabilirse, insanları gelişigüzel hastaneye yatırma işine karışabileceğini mi anlayamıyorsunuz?

COUDRIER: Onu da anlayabilirim.

PASTOR: Narkotik uzmanı bir bölüm komiserinin kendisine zengin bir emeklilik sağlamak için uyuşturucu satmaya başlamasını mı anlayamıyorsunuz?

COUDRIER: Bu da görülmemiş bir şey değil, evet.

PASTOR: Peki bu üçünün (yani bölüm komiseri, müsteşar ve mimarın) güçlerini birleştirip kân paylaşımları mı size inanılmaz geliyor efendim?

COUDRIER: Hayır.

PASTOR:

COUDRIER: Bu değil. Bir sürü küçük ayrıntı...

PASTOR: Örneğin?

COUDRIER: ...

PASTOR:

COUDRIER: O yaşlı hanım Vanini'yi neden öldürdü?

PASTOR: Çünkü fazla hızlıydı efendim. Birçok meslektaşımız da

her sene aynı nedenden dolayı meslekten çıkarılıyor. Onun için, silahını da elinden aldığımızı göre, artık onu rahat bırakmamızı öneririm.

COUDRIER:

PASTOR:

COUDRIER: Peki ya o genç kız, mimarın kızı Edith Ponthard-Delmaire neden intihar etti? Cercaire'in yenilgi karşısında intihar etmesi anlaşılabilir (hatta arzulanabilir) ama yakalandığı için kendini pence-renden atan bir uyuşturucu satıcısına hiç rastlamamıştım!

PASTOR: O herhangi bir uyuşturucu satıcısı değildi efendim. Tertemiz sandığı bir babaya leke sürmek için bu işin içindeydi. Halbuki birdenbire babasının bir elemanından başka bir şey olmadığını ve böyle bir pisliğe leke sürebilmek için daha kırk fırın ekmek yemesi gerektiğini öğrendi. Kızının onu nasıl aşağıladığını göstermek için kendini öldürdü. Psikanaliz babayı icat ettiğinden beri kültürlü gençler bunu yapıyorlar.

COUDRIER: Doğru, günümüzde iki tür suçlu var: ailesi olmayanlar ve ailesi olanlar.

PASTOR:

COUDRIER:

PASTOR: ...

COUDRIER: Sonra, eğer yanıyorsam durdurun Pastor, siz bu karmaşayı tesadüfen bulduğunuz bir fotoğraf sayesinde mi çözdünüz?

PASTOR: Gerçekten de öyle efendim, Edith Ponthard-Delmaire'i bir ihtiyara amfetamin hapları verirken gösteren bir fotoğraf sayesinde. Bir de birbiriyle hiç ilgisi yokmuş gibi görünen dört olayın (Vanini cinayeti, Julie Corrençon'un öldürülmeye çalışılması, Belleville'deki yaşlı kadınların boğazlanması ve yaşlıları hedef alan uyuşturucu trafiği) birbirine bağlı olduğu düşünülürse, tesadüfün bizim yerimize çalıştığı bile söylenebilir.

COUDRIER: Bir bilgisayardan daha iyi, evet.

PASTOR: Mesleğimizin romansı bir şöhreti olmasının nedeni de bu efendim.

COUDRIER: ...

PASTOR:

COUDRIER: Biraz kahve?

PASTOR: Lütfen.

COUDRIER:

PASTOR:

COUDRIER: Pastor, size uzun zamandır söylemek istediğim bir şey var.

PASTOR:

COUDRIER: Babanız Müşavir Bey'i çok takdir ederdim.

PASTOR: Onunla tanışıyor muydunuz efendim?

COUDRIER: Benim anayasa hukuku hocamdı.

PASTOR:

COUDRIER: Ders anlatırken bir taraftan da yün örerti.

PASTOR: Evet, annem de dışarı çıkmadan önce onun kafasını güde-

ri ile parlattırdı.

COUDRIER: Gerçekten de, Müşavir'in kafası bir ayna gibi parlardı.

Bazen, "*Tereddüt ettiğiniz zaman gelin, vicdanınızın aksini burada inceleyin,*" diyerek bize kafasını gösterirdi.

PASTOR: ...

COUDRIER:

PASTOR:

COUDRIER: Yine de... Latince uzmanı Sırp-Hırvatlar'ın mezarlıklardakatil imal ettiği, yaşlı hanımların onları korumakla görevli polislerle öldürdüğü, emekli kitapçıların Edebiyat uğruna insanları boğazladığı, babası ondan daha kötü diye kötü bir kızın kendini pencereden attığı bir dünyada... benim emekli olma vaktim gelmiş demektir oğlum, kendimi tamamen torunlarımın eğitimine vermeliyim. Benim yerime biri lazım olacak Pastor. Bu yüzyıl sonunun paradokslarını kavramak için siz benden daha yetenekli görünüyorsunuz.

PASTOR: Fakat bu yüzyıl sonunun benim kavrayışım olmadan idare etmesi gerekecek efendim. Size istifamı sunmaya geldim.

COUDRIER: Hadi canım! Daha şimdiden sıkıldınız mı Pastor?

PASTOR: O değil efendim.

COUDRIER: Ne olduğunu öğrenebilir miyim?

PASTOR: Ben âşık oldum efendim ve iki şeyi birden yapamam.

"Onlar gitti Benjamin."

Therèse bu haberi olabilecek en soğuk şekilde veriyor. Thérèse, benim klinik vaka olan kız kardeşim, bir neşter darbesiyle kalbimi ikiye bölüyor.

"Bir saat önce gittiler."

Clara'yla ben kapının eşiğinde kalakalıyoruz.

"Bir mektup bıraktılar."

(Çok hoş. Bana gittiklerini söyleyen bir mektup. Çok hoş...) Clara kulağıma fısıldıyor:

"Bunu beklemediğini söylemeyeceksin değil mi Ben?"

(Ah! Tabii ki bekliyordum! Ama önceden hissedilen felaketlere, diğerlerine göre daha kolay dayanıldığını da nereden çıkarıyorsun Klari-netçiğim?)

"Haydi gir, cereyanda duruyoruz!"

Mektup gerçekten de orada, yemek masasının üstünde duruyor. Hayatımda, filmlerde, komodinlerin, sehparların, şöminelerin üstünde duran acaba kaç tane mektup gördüm? Her seferinde de kendi kendime, "Klişe! Öf, kötü klişe!" diyordum.

Bugün o klişe, yemek masasının üstünde; dörtgen ve beyaz, beni bekliyor. Ve ben Julia'nın başucuna diz çökmüş Pastor'u görüyorum... Uyuyan birinden faydalanmak utanç verici! O orada savunmasız yatar-ken kulağına kimbilir ne yalanlar söyledi... İğrenç!

"Kalbim kanıyor Thérèse, bir yara bandı ya da başka bir şey yok mu?"

(Bu mektubu açmaya asla cesaret edemeyeceğim...)

Clara bunu hissetmiş olmalı, zira masaya yaklaşıyor, zarfı alıyor, açıyor (yapıştırmamışlar bile), kâğıdı açıyor, okuyor, hülyalı bir şekilde kolunu indiriyor ve genç kız bakışında yavaş yavaş konfetiler uçuşuyor.

"Onu Venedik'e, Danielli'ye götürmüş!"

"Bu vesileyle bacağındaki alçıyı çıkartmış mı?"

Ortadaki çatlağı sıvamak için bula bula bunu buluyorum söyleyecek. ("Alçısını çıkartmış mı?" Bu çok esprili. Değil mi?) Belki... Ama kız kardeşlerimin bana attıkları çifte bakışa bakılırsa bunun çok açık ol-

madiği kesin. Galiba anlamıyorlar. Sonra birdenbire Clara anlıyor. Gülmekten kırılıyor:

"Pastor Julia'yla gitmedi ki, annemle gitti!"

"Anlamadım? Bunu bir daha söyler misin!"

"Onun Julie ile mi gittiğini sandın?"

Bu soruyu soran Thérèse ve kesinlikle dalga geçmiyor. Devam ediyor:

"Ve böyle mi tepki veriyorsun? Adamın biri hayatının kadınıyla gidiyor ve sen de küçük parmağını kımıldatmadan öylece duruyorsun ha!"

(Al işte, azarlanıyorum!)

"Ve Julia'ya güvenim bu kadarlık mı? Sen ne biçim bir âşıksın Ben? Ne biçim bir adamsın?"

Thérèse can alıcı sorularını sıralamaya devam ediyor ama ben merdivenlere geldim bile, affedilen bir çocuk gibi dörder dörder Julie'me tırmanıyorum, Corrençon'uma zıplıyorum, evet Thérèse'ciğim ben şüpheli bir âşığım, kalbim şüpheli. Beni niçin sevsinler ki? Niçin başkası değil de ben? Buna cevap verebilir misin Thérèse? Ben olduğumu anladığım her sefer benim için bir mucize! Sen bol kaslı kalpleri mi tercih edersin Thérèse? Emin olan koca ayaklıları mı?

Saatler sonra, Clara yatağımıza omletimizi getirdikten, Julius yemek kabını temizledikten, Julie ve ben tabaklarımızı yaladıktan saatler sonra, ikinci Veuve Clicquot şişesinin cesedi de yerlere yuvarlandıktan saatler sonra, vücudumuz ve kalbimiz doyduktan, kalıplandıktan, kolaylandıktan, yıkandıktan sonra Julie'm (benim Julie'm) soruyor:

"Stojil'e yaptığınız ziyaret nasıl geçti?"

İçimde kalan son nefesle cevap verdiğimi duyuyorum:

"Bizi kovdu."

Üstelik bu bir gerçek... Bizim ihtiyar Stojil bizi, Clara ile beni kapı dışarı etti. Pastor'un torpili sayesinde onu hapishanenin görüşme bölümünde değil de doğrudan hücrelerinde gördük: yerleri buruşturulmuş kâğıtlarla kaplı, sözlüklerle dolu minicik bir oda.

"Lütfen çocuklar, çıkışta söyler misiniz: Stojilkoviç ziyaretçi istemiyor."

Taze mürekkep, Gitane sigarası ve nöronlar ile hücrelerin çifte ter kokusu vardı. Kafa işçiliği kokuyordu güzel güzel.

"Bir dakikam bile yok çocuklar. Publius Vergilius Maro Sırp-Hırvat diline öyle kolay tercüme edilemez ve sadece sekiz ay ceza aldım."

Bizi kapıya doğru itiyordu.

"Dışarıdaki ağaçlar bile beni rahatsız ediyor..."

Dışarısi bahardı. Stojil'in penceresindeki ağaçlar çiçeklenmişti.

"Sekiz ayda ancak başlamış olurum."

Stojil hücresinin içinde, dizlerine kadar gelen müsveddeler içinde ayakta, Vergilius'un tüm eserlerini tercüme edebilmek için müebbet hapis cezasına çarptırılmayı düşlüyordu...

Bizi kapı dışarı etti.

Kapıyı da üstüne kendisi kapattı.

Çok daha sonra, ikinci bir omlet, üçüncü bir şişe ve yeni kavuşmalardan sonra soruyorum:

"Sence Pastor neden annemle gitti?"

"Çünkü ezelden beri bunu bekliyordu."

"'Bunu?' Ne demek 'bunu?'"

"Bir mucizenin belirmesini. Ben baygınken anlattıklarına göre yalnızca bir mucizeye âşık olabilirdi."

"Sana bunlardan mı bahsediyordu?"

"Bana hayatını anlattı. Babası Müşavir Pastor'un sevgili mucizesi olan Gabrielle diye birinden çok söz etti."

"Eee, bugün Pastor ile annemin gitmesinin dışında ne oldu?"

"Therese Gardiens de la Paix Kliniği'ne gitti."

"Yine mi?"

"İhtiyar Thian'ı yeniden hayata döndürmeye karar verdi galiba."

Saint-Marcel Bulvarı'ndaki Gardiens de la Paix Kliniği'nde, Hemşire Magloire, Müfettiş Van Thian işinin kendini aştığını hissediyordu. Huzurun koruyucuları hiçbir zaman iyi hasta olmazlardı. Bir hastane yatağına düşmüş oldukları için çoğu kızgın olurdu. Kurşun yarası olsun, bıçak yarası olsun, içlerinden çoğu üniformalarının onlara yasakladığı intikam hayalleri kurarlardı. Yasak olduğunu bilirlerdi. Huzurdan nefret ederlerdi ve bu da onların acısını artırırdu. Sonunda Magloire Hemşire'nin eline düşerlerdi. Bir çeki gelen anne gövdesi, dev gibi yumuşaklığı ve mırıl mırıl bilgeliğiyle Magloire Hemşire huzurun vücut bulmuş haliydi. Böylece huzura kavuşan koruyucular iyileşirlerdi. İyileşemedikleri, her şeye rağmen öldükleri zaman, bu da huzurun dev gibi kollarının arasında olurdu. Magloire Hemşire soğuyuncaya kadar onları kollarında sallardı.

Bu Müfettiş Van Thian bambaşka bir şeydi. Bir kere hastaneye getirilir getirilmez ölmesi gerekirdi. Bu kadar narin ve bu kadar delik deşik bir organizmanın hayatta kalması olanaksızdı. Ama garip bir güç Müfettiş Van Thian'ı hayatta tutuyordu. Magloire Hemşire'nin sonunda anladığı kadarıyla bu güç, saf nefretti. Müfettiş Van Thian yatağında yalnız değildi.

Müfettiş Van Thian yatağını Vietnamlı dul bir kadınla, dul bayan Hô'yla paylaşıyordu. Aynı gövdenin içine hapsolan dul ile müfettiş ezelden beri birbirlerinden ayrılmaya çalışıyorlardı. Her biri diğerinin ölümünü arzuluyordu: Onları hayatta tutan da buydu.

Bu ikisinin birbirlerine yaptıkları kötülüğü Magloire Hemşire hayatında hiç görmemişti.

Dul bayan Hô, müfettişe, kolunu bankamatiğin kaygan ağzına soktuğu uzun kış geceleri için de kızılıyordu. Ona kalırsa bu iş, köpekbalığının ağzına düşen bir yüzüğü almak kadar tehlikeliydi. Ama yaşlı polis gülüyor ve dula para tomarlarını fakirlerin burnunun dibinde salladığında hissettiği o gizli hazzı hatırlatıyordu.

"Yalanjı!" diye bağıriyordu dul, "pis yalanjı!"

"Canımı sıkmayı bırak da Cho Lon'a dönüp *nhuok-mam* satmaya devam et."

Bu da büyük bir kavga konusuydu, yani birbirlerinin milliyeti...

Müfettiş Van Thian, dulun kökenleriyle fena halde alay ediyor, o da müfettişin kökensizliğini hatırlatıyordu.

"Ya sen? Sen nerelisin? Sen hişbil yelli değilsin! Ben Tchoaleunlu olmaktan gulul duyalım! (Saygon'un Çin mahallesi olan Cho Lon'a böyle diyordu dul, müfettiş ise neredeyse Cholon sur Marne şeklinde söyleyecekti.)

"Ben boğazıma kadar şarap içinde doğdum bir kere, anladın mı?"

Ama bu cevap Thian'a yeterli gelmiyordu. Dulun darbesi yerini bulmuştu. Magloire Hemşire'nin birkaç saat dinlenmesine fırsat veren bir depresyona giriyordu müfettiş. Sonra kavga aniden yine başlıyordu.

"Lafı çevirmene gerek yok, beni öldürmeye kalktın sen."

"Bu da neleden şıktı!"

Kim dul bayan Hô'yu haftalar boyunca sokaklarda hedef tahtası yapmıştı? Katili bekleyerek evin kapısını gece gündüz kim açık bırakmıştı? En parasız cankilerin ağzının suyunu kim akıtmıştı? Kendi kapı komşusunu bile korumaktan acizken onu yem yapma fikri kimden çıkmıştı? Kim? Bir insana bu şekilde davranılmaz!

"Peki Manhurin'i kim boşalttı? Ben mi boşalttım? Öbürünün gelip beni öldürmesi için Tanrı'ya kim yalvardı? Silahı bir yana, şarjörü öbür yana kim attı?"

En küçük konuşma bile çıkmaza giriyordu. Hô kuskustan nefret ederken müfettiş onun midesini haftalar boyunca kuskus pilavlı şişle doldurmuştu. Thian ise buna "Asyanın Bin Çiçeği" parfümünün iğrenç kokusunun, aldığı sakinleştirici hapların artmasına neden olduğunu söyleyerek cevap veriyordu.

"O küşük haplal benim yüzümden değil!" diye protesto ediyordu, "onlal Canin'in yüzünden!"

Azarlıyordu adam:

"Janine'ime dokunma."

"Dev Canin, küşük haplal onun yüzünden!"

Tekrarlıyordu adam:

"Janine'ime dokunma."

Ama o doğru yolda olduğunu hissediyordu.

"O öldü!"

O zaman Müfettiş Van Thian dul bayan Hô'nun üstüne atlıyor, ona susmasını söylüyor ve en sonunda da vücudundan uzayıp ya yukardaki şişelere ya da ileride yanıp sönen makinelere bağlanan sayısız hortumu avuçlayıp koparıyordu.

"Sen de öleceksin!"

Kanlar akıyor, küçük deri parçacıkları uçuyordu. Alarm zili otoma-

tik olarak çalıyor ve Magloire Hemşire dul bayan Hô ile müfettişin çifte vücudunun üstüne sumo güreşçisi gövdesiyle atlıyordu. Sonra yardım çağırıyordu. Kırılıp dökülenler tamir ediliyor, kanlar siliniyor, yeni hortumlar takılıyor, yeniden hayat bağlanıyordu. Ve küçük gövde sanki iki kişiymişçesine sıkı sıkı yatağa bağlanıyordu. Eli kolu bağlanan Müfettiş Van Thian ile dul bayan Hô susuyorlardı. Örnek bir canlı cenaze oluyorlardı. Artık rüyalarında bile kavga etmiyorlar, rahat rahat uyuyorlardı. Sakin sakin... O kadar sakinleşiyorlardı ki önce bağların sıklığı gevşetiliyor sonra da tamamen çıkarılıyordu. Günden güne zayıflayan ve artık hiç hareket edemeyecekmiş gibi görünen bu gövde serbest bırakılıyordu. Ama odanın loşluğunda Müfettiş Van Thian'ın dudaklarında kötü bir gülümseme beliriyordu. Sırf zarar vermek için, Magloire Hemşire'nin orada olmamasından faydalanarak mırıldanıyordu:

"Memelerine hiç baktın mı?"

Dul bayan Hô hemen anlamıyordu. Savunmada kalıyordu.

"İki yassı et parçası."

Sesini çıkarmıyordu.

"Ya kışın? Kışına hiç baktın mı?"

Susuyordu. Thian mırıldanıyordu.

"Pörsük. Senin kışın pörsümüş."

Alacakaranlıktaki gerilim artıyordu.

"Kendi kendime hep soruyordum..."

Sessizlik.

"Omuzların nerede? Senin omuzların yok mu?"

Bayan Hô dayanıyordu. O vuruyordu ama dul bayan Hô dayanıyordu.

"Janine'in memeleri, kışı ve omuzları vardı. Janine bir parfüm şişesine tıklı yaşamıyordu. Janine kadın gibi kokuyordu. Janine toprağa bağlıydı ve en ufak rüzgârda uçup gitmiyordu. Janine bir ağaçtı, Janine meyve taşıyordu!"

Bunu beklemiyordu. Hakaretlere dayanırdı ama her kadın gibi, öteki kadının adı ona dayanılmaz bir işkenceydi, öteki adamın adının erkeğe işkence olduğu gibi.

"Janine..."

Bağlandığı makinelerden biri tehlikeli bir şekilde yanıp sönmeye başlıyor, ibre parlak kırmızı bir bölgenin kenarında gidip geliyordu. Sonra supaplardan biri atıyor ve dul bayanın ince sesi duyuluyordu:

"Git de Canin'ine kavuş!"

Kasılmış avcunda duran kopuk hortumlar bir soya demetine benziyorlardı. Alarm zili çalıyor ve Magloire Hemşire bir hademeye birlikte

içeri giriyordu. Hemen sakinleşen yaralının üstüne atılıyorlardı. Bir kadavrayı bağlıyorlarmış gibi geliyordu onlara.

Magloire Hemşire hiçbir şey anlamıyordu. Bu mesleği kırk sene yaptıktan sonra bile öğreneceği şeyler vardı demek. Ama bu acıyı nasıl durduracağını ona kim öğretebilirdi ki?

Kemikli, uzun boylu bir kız.

Bir ilkbahar günü öğleden sonra çılgin sarı polisin odasına geldi. Hastanın başucuna dimdik oturdu ve diğer ziyaretçilerden –eski, kalın bir yün kazağın içinde kaybolmuş kıvrırcık saçlı genç bir müfettiş ve fazla konuşmayan bir tip, Bölüm Komiseri Coudrier– daha fazla bir etki yaratmadı. Ama Müfettiş Van Thian ziyaretçileriyle ilgilenmiyordu. Ne bir soruya yanıt, ne de bir bakışa karşılık veriyordu. Ölü suratlı uzun boylu kız da kendisini yatağa bağlayan kayışların üstüne eğildiği zaman bir tepki göstermedi. Magloire Hemşire, bu kadar kupkuru bir kızıdan nasıl bir güç yayıldığını anlayamıyordu. Kız, Tanrı'dan emir gelmiş gibi kayışları çözdü ve Magloire Hemşire de çözmesine izin verdi. Müfettiş Van Thian'ın gövdesi serbest kaldıktan sonra kız bileklerini ovuşturdu, kollarını dirseklerine kadar uzun uzun ovarak bilinmeyen bir akımı yeniden kurdu. Bunun etkisi, ihtiyar polisin tavana çakılı gözlerinin nihayet yana çevrilip uzun boylu sessiz kızın üstüne takılması oldu. Kız, bu mucizevi bakışa gülümsemedi ve yaralıya hiçbir soru sormadı. Sadece elini yakalayıp, bir tür profesyonel sertlikle, kendi elinin kenarıyla avuç içini düzeltmeye başladı. El tamamen gevşedikten sonra kız avcuna bakmaya başladı. Sonunda konuştu:

"Programın ilk bölümü gerçekleşti. Satürnizm kurbanı oldunuz: organizmanıza fazla miktarda kurşun girdi."

Sesi de vücudu gibiydi: düz ve kuru. Magloire hemşire şaşırıldı, halbuki kendi sesi de nispeten yuvarlaktı. Kız devam ediyordu:

"Size bu hastalığın Roma İmparatorluğu'nun çökmesine neden olduğunu söylemiştim, bu doğru. Delirerek. Satürnizm delirtir. Tam sizinki gibi bir delilik. Son Sezar'lar zamanlarını birbirlerini öldürmeye harcadılar, karı kocalar, erkek ve kız kardeşler, babalar ve oğullar birbirlerini öldürüyorlardı, tam sizin kendi kendinizi öldürdüğünüz gibi. Ama vücudunuzdaki kurşunlar çıkartıldı ve kurtulacaksınız."

Başka bir şey söylemedi. Haber vermeden kalkıp odadan çıktı. Kapının eşiğinde durup Magloire Hemşire'ye döndü.

"Onu yine bağlayın."

Ertesi gün yine geldi. Yaşlı müfettişi yine çözdü, masaj yaptı, avcunun içini düzeltilti ve avcuna bakıp konuştu. Yaralı nispeten rahat bir gece geçirmişti. Magloire Hemşire onun kavga için bahaneler aradığını fark etmişti ama bu iç kavgalar gizli bir güç tarafından anında bastırılmıştı.

"Birbirimizi anladığımızı görüyorum," dedi uzun boylu kuru kız, konuya herhangi bir giriş yapmadan. "Bu günden itibaren nekahet dönemine giriyorsunuz."

Yaralıya bakmadan konuşuyordu. Eline hitap ediyordu. İki başparmağıyla bu elin girinti ve çıkıntılarını ovuyor, müfettişin yüzü de bir bebek poposu kadar yumuşuyordu. Magloire Hemşire hiç böyle bir şey görmemişti. Halbuki genç kız en ufak bir yumuşaklık olmadan konuşuyordu:

"Ama hepsi bu kadar değil. Kendi kaderinize ağlamayı bıraktığınız zaman ciddi şekilde konuşmaya başlayabileceğiz."

Bu ikinci ziyaretin sonu oldu. Hastanın bağlanmasını istemedен çıktı. Ertesi gün yine geldi.

"Sizin Janine öldü," dedi açık avuca birdenbire, "dul bayan Hô diye biri de yok."

Yaralı bu darbelerin hiçbirine karşılık vermedi. Hastaneye geldiğinden beri ilk kez onun kendi *dışındaki* bir şeye konsantre olduğunu görüyordu Magloire Hemşire.

"Ama benim annem de sizin meslektaşınız Pastor ile çekip gitti ve bakılması gereken, size çok ihtiyacı olan bir bebek var," diye devam etti ziyaretçi. "O küçük bir kız. Şu salak Jérémy ona Verdun ismini taktı. Uyanır uyanmaz ağlamaya başlıyor. İnsanların kendini Alman, Fransız, Sırp, İngiliz, Bulgar sandığı ve Benjamin'in dediği gibi Doğu Fransa ovalarında kıyma olarak son bulduğu dünya savaşının bütün izlerini üstünde taşıyor. İşte küçük Verdun gözlerini açar açmaz bunları görüyor: uluslar adına gerçekleştirilen toplu intiharlar. Onu sadece siz sakinleştirebilirsiniz. Neden olduğunu açıklayamam ama sizin kollarınızda ağlamayı kestiği bir gerçek."

Sonra kaybolup ertesi sabah yine geldi. Ziyaret saatlerine uymuyordu.

"Sonra," dedi "çocuklara hikâyeler anlatmak için Risson'un yerini alacak biri gerek. Risson'dan sonra ağabeyim Benjamin zayıf kalıyor. Ama siz, siz bu rolü üstlenebilirsiniz. Mükemmel bir hikâyeci olmadan insan kendi kendine on iki sene boyunca hikâyeler anlatıp, dul bayan Hô kişiliğini icat edemez. Ve sizin hikâyeleriniz Müfettiş Pastor'u birçok kere hayata döndürdü. Yani seçim size ait: ölmek ya da hikâye an-

latmak. Bir hafta sonra geleceğim. Ama size açıkça söylüyorum: ailem hiç de kolay değildir!"

Magloire Hemşire'nin sonraki yedi gün boyunca gördükleri tam bir mucizeydi. Yaralar gözle görülür biçimde kapanıyordu. Sondalar çıkar çıkmaz dört kişilik yemek yemeye başladı. Büyük hocalar önünde geçit resmi yapıyorlar, öğrenciler defterlerini dolduruyorlardı.

Yedinci gün, gün doğarken giyinmiş, küçük valizini hazırlamış, yatağının üstüne oturmuş, sıska genç kızı bekliyordu. Akşam üstü saat altıda geldi kız. Kapının eşiğinde durup:

"Taksi bekliyor," dedi.

Kızın koluna bile dayanmadan çıktı Van Thian.

"Belleville'de kış. Beş kişi vardı. Buz tabakasını da sayarsak altı. Hatta Ufaklık ile beraber fırına giden köpeği de sayarsak yedi. Saralı bir köpekti, dili de yandan sarkıyordu."

Ve bizim evde gece. Clara, çocukların odasına hafif bir ışık veren küçük lambanın üstüne kaşmir örtüsünü yeni örttü. Pijamalar ve gecelikler taze elma kokuyor. Terlikler boşlukta sallanıyor. Risson'un taburesinde oturan Van Thian anlatıyor. Küçük Verdun onun kollarında rahat rahat uyuyor. Çocukların gözleri hemen dalmıyor. Yaşlı polisi sınıyorlar. Onun bir hata yapmasını bekliyorlar. Risson'un yerine geçebileceğini düşünen bu adam da kim oluyor? Gözlem zamanı. Ama yaşlı Thian heyecanlanacak tipte biri değil. Üstelik Gabin'in sesine sahip. Bu da işe yardımcı oluyor.

"Size silahlı perinin hikâyesini anlatacağım."

İşte böyle diyor.

"Şu, adamları çiçeğe dönüştüren peri mi?" diye soruyor Ufaklık.

"Evet, doğru," diyor yaşlı Thian (ve ekliyor): "Dikkat edin, bu hikâyede hepinizin bir rolü var."

"Perilere inanacak yaşı geçtim," dedi Jérémy.

"Bunun yaşı yoktur," diye cevap verdi Thian.

Dizlerimin üstündeki Julie'nin başı kavuşmanın güzel ağırlığını hissettiriyor.

Çocukların gözleri sonunda Thian'dan ayrılıp uçuyor. Birinci bölümün sonunda işitme aletli yaşlı hanım sarışını vurmak için dönünce herkes sığıyor. Ardından güzel bir sessizlik geliyor: sürpriz etkisi yavaş yavaş azalıyor.

Ama Jeremy oyunbozanlık etmeye karar vermiş. Herkes durulduktan sonra:

"Yolunda gitmeyen bir şey var," diyor.

"Neymiş o yolunda gitmeyen şey?" diye soruyor Thian.

"Şu sarışın adam, Vanini, bu adam pis bir ırkçı öyle değil mi?"

"Evet."

"Muştasıyla Araplar'ın kafasını kırıyor, değil mi?"

"Evet."

"O zaman neden onu komik biriymiş gibi anlatıyorsun?"

"Komik biri mi?"

"Buz tabakasının Afrika şeklinde olduğunu düşündüğü zaman, yaşlı kadının Sahra Çölü'nün ortasına kadar geldiğini düşündüğü zaman, kestirmeden Eritre veya Somali'den geçebileceğini ama su oluşunun içine denk gelen Kızıl Deniz'in fena halde donmuş olduğunu düşündüğü zaman, bunlar komik fikirler değil mi?"

"Eh, öyle sayılır."

"İşte yolunda gitmeyen şey bu, çünkü böyle pislik bir adam böyle komik şeyler düşünemez."

"Ya, öyle mi? Peki neden?"

(Aman aman, esasa dair bir tartışmaya girdiğimizi hissediyorum...)

"Çünkü!"

Bu güçlü argüman karşısında Thian düşünüyor. Hikâye anlatabilmek bir şey, Jérémy'nin fikirlerini değiştirebilmek ise bambaşka bir şeydir.

Sessizlik.

Ne diyecek? İnsanın birbirine zıt iki özellik taşıyabilen karakteriyle ilgili olarak, çok pislik bir herif olmasının mizahtan yoksun olduğu anlamına gelmeyeceğine dair etkili bir konuşma mı?

Sessizlik.

Ya da Tanrı'nın, istediği fikirleri istediği kalıba sokabileceğine dair bir konuşma mı...

Ama hayır. Yaşlı Thian, bütün büyük strateji uzmanları gibi bekle-nilmeyen üçüncü bir yol seçiyor. Jérémy'ye, çocuğu ölçüp biçen, heyecansız bir bakış atıyor ve Gabin sesiyle sakin sakin:

"Bana bak küçük kafa, canımı sıkmaya devam edersen sözü Verdun'e veririm," deyip, kollarındaki Verdun'ü, odanın loş ışığında, tam Jeremy'nin önünde havaya kaldırıyor. Verdun kor gibi gözlerini ve krater gibi ağzını açıyor ve Jérémy bağıırıyor:

"HAAAYIR! Devamını anlat Thian Amca, ne olur, DEVAMINI ANLAT!"

—

DANIEL PENNAC
SİLAHLI PERİ

Sıahlı Peri'de neler yok ki? Yaşlı kadınlara musallat olan bir katil, sert görünmeye çalışan polisler, uyuşturucu ticareti, Paris'in banliyösü Belleville ve dünyanın dört bir yanından gelen insanlar... Bu arada bir polis şefi, kenti parselleyen bir mimar-müteahhit ve bir müsteşar hiç de tekin olmayan işlerle uğraşıyorlar. Hikâye bir yerlerden tanıdık geliyor, ama acaba nereden?

Pennac'ın kitaplarında anlatılanlar bugünün dünyasının küçük bir modeli gibi. Yazar çocukların, yaşlıların, Araplar'ın, yoksulların ve Afrikalılar'ın, kendilerine sorulmadan içine atıldıkları bu dünyadan çıkarak başka bir hayat aramalarını anlatıyor; üstelik kahramanlarının her şeye rağmen süren canlılığını ve neşesini kitabına başarıyla taşıyarak...

Metis Edebiyat
ISBN 975-342-232-6

METİS YAYINLARI, İPEK SOKAK NO. 9, 80060 BEYOĞLU, İSTANBUL